

Ministry of Education and Science of Ukraine

Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohienko University

The Seventh Student International Internet Conference

**“English in Interdisciplinary Context of life-long
Education”**

April 9 - April 16, 2019

Kamianets-Podilsky

2019

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені
Івана Огієнка

Матеріали VII Міжнародної студентської Інтернет-конференції
«Англійська мова у міждисциплінарному
контексті безперервної освіти»

9 - 16 квітня 2019 р.

Кам'янець-Подільський

2019

Conference organizers:

Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University (Ukraine)

Nicolaus Copernicus University in Toruń (Poland)

Sumy State A.S. Makarenko Pedagogical University (Ukraine)

Vasyl' Stus Donetsk National University (Ukraine)

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Zhytomyr Ivan Franko State University (Ukraine)

Організатори конференції:

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана
Огієнка

Університет Миколая Коперника

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла
Коцюбинського

Навчально-науковий інститут іноземної філології Житомирського
державного університету імені Івана Франка

© К-ПНУ ім. Івана Огієнка, 2019

© Автори статей, 2019

Editorial Board:

V.S. Kshevetsky, PhD, Associate Professor, Dean of the Foreign Languages Faculty, Kamianets-Podilsky Ivan Ohienko National University

O.V. Halaibida, PhD, Associate Professor, Head of the English language Department of Kamianets-Podilsky Ivan Ohienko National University

H.A. Kryshaliuk, PhD, Associate Professor of the English language Department of Kamianets-Podilsky Ivan Ohienko National University

N.D. Borysenko, PhD, Associate Professor, Head of English Philology and Translation Department, Educational and Research Institute of Foreign Philology, Zhytomyr Ivan Franko State University

O.V. Mosienko, PhD, Associate Professor, Educational and Research Institute of Foreign Philology, Zhytomyr Ivan Franko State University

A.V. Mosiichuk, PhD, Associate Professor, Acting Head of the English Philology Department of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

Редакційна колегія:

Кшевецький В.С., кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету іноземної філології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Галайбіда О.В., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської мови факультету іноземної філології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Кришталюк Г.А., кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови факультету іноземної філології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Борисенко Н.Д., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології та перекладу Навчально-наукового інституту іноземної філології Житомирського державного університету імені Івана Франка

Мосієнко О.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології та перекладу Навчально-наукового інституту іноземної філології Житомирського державного університету імені Івана Франка

Мосійчук А.В., кандидат філологічних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри англійської філології факультету іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Відповідальний за випуск та комп'ютерна верстка
Іваннікова К. І.

Англійська мова в міждисциплінарному контексті безперервної освіти: збірник матеріалів VI Міжнародної студентської Інтернет-конференції (9–16 квітня 2019 р.). – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. – 349 с.

Матеріали зверстано з електронних носіїв, наданих авторами публікацій.

Відповідальність за зміст статей і матеріалів, допущені помилки та неточності несуть автори публікацій.

Офіційний сайт конференції: english.context.kpnu.edu.ua

E-mail: english.context@kpnu.edu.ua

CONTENTS

Interdisciplinary aspects of language and communication**Berhazova Oleksandra**

Лінгвістичний статус комунікативної категорії толерантність 10

Dehodiuk Tetiana

До проблеми дефініції культурно-маркованих одиниць 16

Martyniuk Anastasia

Classification of animal names in English 21

Petryshyna Iryna

Типологія дискурсу як об'єкта лінгвістичних досліджень 24

Ruda Victoria

Постмодернізм як феномен культури 27

Shakhova Iryna

Metaphors in political communication 32

Varfolomeyeva Julia

Stereotypes of British children's first names 36

Language evolution and change**Adamlyuk Yana**

Східно-центральний діалект середньоанглійського періоду 40

Kizitscka Alina

Linguistics about language evolution and change 43

Maksymchuk Olha

The peculiarities of French borrowings in the English language 47

Revutska Valentyna

The influence of William Shakespeare's works on modern English 51

Stetsiuk Tetiana

Development of English proper names 56

Language semantics, syntax and use**Denysiuk Anna**

Similarity and dissimilarity of sentence and noun phrase 59

Holovenko Vita

Gustatory adjectives with a «transparent» prototype 66

Lysenko Andrii

Розмежування уточнення та суміжних з ним категорій 70

Mykhailiuk Olha

Прізвиська – номінації особи в англійській мові 74

Tsybulia Olena

The peculiarities of paronyms in the English language 78

Zvarych Viktoria

Proper names in English phraseology 82

Language units in text and discourse**Dolibets Maria**

Загальні особливості біблеїзмів та специфіка їх функціонування в межах релігійного дискурсу 86

Kishchenko Anastasiia	
Antroponym functions in artistic creation	91
Mykhailenko Vitalii	
Dialectal words and their usage within modern English discourse	96
Prokopenko Anhelina	
Сучасні підходи до дослідження художнього тексту	101
<u>Language and mass media</u>	
Nazarova Olena	
Metaphorical representation of concept «shutdown» in New York Times newspaper.....	104
Nesmiianova Ann	
Поняття інтернет-мему як одиниці інтернет-фольклору.....	106
Onufrei Polina	
Політичний дискурс як об'єкт наукових розвідок.....	109
Somyk Maryna	
The phenomenon of cyberbullying in different countries	114
Strateichuk Karina	
"The New York Times": evolution of development	118
Yasynovska Iryna	
Trademark as an element of advertising.....	123
<u>Comparative language studies</u>	
Birets Tetiana	
National specifics of natural phenomena nomination in the English and Ukrainian languages	127
Kutsa Marharyta	
Семантика маніпулятивної каузації в екзистенційних дієловах із семою заперечення	132
Lisova Vladyslava	
Ukrainian and British anthroponyms as a phenomenon of modern life	137
Voitovska Olha	
Semantic features of inchoative verbs in the English and Ukrainian languages.....	141
<u>Literary semantics</u>	
Baryska Anastasia	
Stylistic impact of nominative sentences in David Herbert Lawrence's short stories	146
Bodnar Alina	
До питання дефініції жанру "Фентезі"	150
Chorny Roman	
Functions of comparison in "The man who came early" by Poul Anderson	155
Hodyk Bohdana	
Metaphor in Jerome K. Jerome's novelettes.....	158
Kolodiy Yulia	
The means of irony in the novelette "three men in a boat (to say nothing of the dog)" by Jerome K. Jerome	162
Kudelska Olha	

Mythoeptic models in the context of fantasy genre works.....	167
Liashyk Olesia	
Genre and stylistic peculiarities of the fantasy	170
Lipach Yuliia	
Sound symbolism in the lyrics of Robert Frost	177
Malzhanska Tetiana	
Авторські реалії Джоан Роулінг як засіб творення магічного світу фентезі.....	181
Nechkaliuk Pavlo	
The sources of comic effect in the anglo-phonic limericks.....	186
Padalko Katya	
The concept of fear in narattive of S. King	189
Panova Yulia	
The essence of surrealism. Surrealism and experiment	193
Pashchenko Olha	
Лінгвістичні засоби створення напруги у текстах детективного жанру	196
Shnaidruk Anastasia	
Composition of Christina Rossetti’s nursery rhyme book	201
Vusatiuk Olha	
Alogisms as means of creating humour in Jerome K. Jerome’s prose	203
<u>Translation Studies</u>	
Bodnar Tetiana	
Problems of translation of humorous advertisements	207
Harashchuk Anastasia	
Іронія та специфіка її перекладу у художніх текстах.	211
Hnatenko Serhiy	
Computer games: basic concepts of audiovisual translation.....	215
Liubchenko Anastasiia	
Peculiarities of british life realities in the ukrainian translations based on the novels of John Galsworthy.....	217
Makarchuk Iryna	
Типи та шляхи перекладу спортивних неологізмів в сучасній англійській мові	222
Monastyrska Anzhela	
Pseudointernational words: their peculiarities and translation.....	226
Perebendyuk Anastasiya	
Translation of author’s neologisms in literary text	230
Rudiuk Oleksii	
Features of Salinger's individual style reproduction in Ukrainian translations.....	233
Rybchynska Olena	
The translation of the realia in the first book of the cycle “A song of Ice and Fire” by George Martin.....	238
Sedliar Oksana	
Specificity of transmission of personage speech in the translation of dramatic compositions.....	242
Shubovych Ilona	
Розуміння ролі вчител та учня за допомогою концептуальної метафори	

сучасного англомовного педагогічного дискурсу.....	246
Vertetska Bohdana	
Strategies and methods of translation of the proper names in fantasy.....	250
Yarmoliuk Yana	
Перекладацькі трансформації як складова частина адекватного перекладу.....	254
Zhuzhevych Mariana	
Translation transformations	258
<u>Perspectives on teaching and learning a foreign language</u>	
Boiko Maryna	
Лінгвістичні особливості іншомовного писемного мовлення як виду інтерактивної мовленнєвої діяльності молодших школярів.	263
Deordiieva Alina	
Множинні інтелекти та стилі учіння	268
Hodovaniuk Pavlo	
Подкастинг як засіб формування інформаційної компетентності	271
Kate Horovenko	
Структура готовності до діалогічного мовлення у студентів немовних спеціальностей	274
Kassas Karima	
Формування комунікативної компетентності у студентів-філологів засобами інфографіки.....	277
Khoptova Anzhelika	
Forms of creative writing at the lessons of foreign language.....	281
Kravets Valeriia	
Підсистема вправ для формування підприємницької компетентності в учнів початкової школи у процесі навчання англомовного говоріння.....	285
Kryskova Svitlana	
Хмарні сервіси для вивчення іноземної мови	291
Pastukhova Alina	
Шляхи розвитку іншомовної комунікативно-методичної компетентності у студентів ФІМ.....	295
Plakhotniuk Nastya	
Роль локусу контролю у підготовці майбутніх фахівців своєї справи	299
Rekita Vitaliya	
Using songs in learning English.....	302
Tkachuk Veronika	
Формування англомовної фонетичної компетентності в учнів 1 класу з використанням відеоматеріалів	307
<u>Cognitive approaches to language and communication</u>	
Abramovych Vitalina	
Дискурс інтерв'ю як явище когнітивної лінгвістики	314
Braichuk Tetiana	
The semantic and pragmatic peculiarities of the concept 'The Evil' in the English fairy tale "The king of the golden river" by J. Ruskin	317
Parovyi Denis	

Lexical means of denoting the concept malady in “Three men in a boat”	321
Shoponiak Andrii	
The concept of ‘ <i>happiness</i> ’ as a semantic topic of “Three men in a boat” by Jerome K. Jerome	327
Shvets Olena	
Дискусійні питання типології концептів.....	331
Spinchevska Daryna	
Понятійна складова концепту ‘ <i>happiness</i> ’	336
Turovska Karolina	
До проблеми про магістральний термін сучасної лінгвістичної науки концепт.....	341
Zhylchuk Oleksandra	
The semantic analysis of the concept faith in T.S. Eliot’s poetic language.....	346

INTERDISCIPLINARY ASPECTS OF LANGUAGE AND COMMUNICATION

Oleksandra Berhazova

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Науковий керівник: канд. філол. наук, доцент В.В. Козлова

THE LINGUISTIC STATUS OF COMMUNICATIVE CATEGORY OF TOLERANCE

The article deals with the phenomenon of tolerance as a communicative category in the paradigm of various linguistic studies. We define tolerance and its content as a multi-faceted, multifunctional and dynamic phenomenon, which is enriched with new content. Our analysis of the category of tolerance in the paradigm of various knowledge can be summarized in the systematic multi-level description of the content of this notion, which acts as a complex category, whose semantic differentiation, depending on its specific language or general-purpose specialization, reveals some features of similarity. In particular, through all meaningful levels of the concepts of "tolerance", "politeness" and "political correctness" pass the fixed difference in the interpretation of this category.

Key words: *tolerance; communicative competence; communicative category of tolerance; linguistic study; intolerance; political correctness; politeness.*

Толерантність як якість, що характеризує ставлення до іншої людини як рівноправної особистості й виявляється у свідомому підкоренні почуття неприйняття, викликаного всім тим, що втілює в іншому інше (зовнішність, манера мовлення, смаки, спосіб життя, переконання тощо)” [1, с. 246], постає як надзвичайно складне поняття й вивчається низкою сучасних наук.

У лінгвістичній науці не існує загальноприйнятого визначення толерантності. На сучасному етапі лінгвісти не прийшли до єдиної думки про категоріальний статус толерантності. Так І.А. Стернін, Є.Ю. Шамсутдінова [2006], А.А. Селютін [2009], С.Д. Ісаєва [2011], Н.В. Соловйова [2008] розглядають толерантність як комунікативну категорію.

Під комунікативними категоріями розуміються категорії мовленнєвого спілкування, які впливають на процес комунікації у той чи інший спосіб:

організують і регулюють мовленнєве спілкування, відбивають уявлення учасників комунікації про основні правила її здійснення. Необхідними умовами виділення комунікативної категорії є наявність комунікативного змісту (вміщує інформаційно-змістовний і прескрипційний аспекти), мовних мовленнєвих способів реалізації даного змісту, існування полярного члена або можливості градуального вираження даної категорії [2,7,14].

Однією з найгрунтовніших праць у царині дослідження поняттєвого апарату комунікативної толерантності в цілому, а також міжкультурної комунікативної поведінки, комунікативної компетенції є розвідка лінгвіста Йосипа Стерніна [13]. Учений пише про те, що толерантність повсякденної поведінки і спілкування людей обумовлена наявністю в їх свідомості толерантної установки, правил толерантної поведінки і спілкування [13, с.331]. Зміст толерантності включає інформацію про різноманіття переконань, точок зору, реалій життя і їхнє право на існування. Розпорядчі прескрипції (висловлювання про належне, тобто висловлювання, яке стверджує необхідність будь-яких дій або їх заборону; прескриптивним висловлюваннями є правові, моральні та інші норми, оскільки кожна з них містить припис: дозвіл, заборону або зобов'язування) вказують на необхідність проявляти повагу і такт по відношенню до особистості і переконанням співрозмовника. Заборонні прескрипції заперечують нав'язування власної позиції, придушення особистості співрозмовника, прояв будь-якого іншого дискримінаційного ставлення. Інтерпретуючі прескрипції дозволяють комунікантам адекватно сприймати процес комунікації, розуміти один одного [16].

Толерантність виникає в ситуації напруженості і є проміжною ланкою в ланцюжку розвитку від конфлікту до взаємодії [8], що сигналізує про наявність протилежних тенденцій (прийняття / неприйняття різноманіття світу, наявність / відсутність прагнення зрозуміти співрозмовника, бажання / небажання подолати конфлікт), які дозволяють розглядати толерантність у опозиції до інтолерантності. Можливість градуального прояву толерантності підтверджується наявністю різних типів кооперативного взаємодії з більшою або меншою орієнтацією на співрозмовника [9], а також

залежністю «ступеня» толерантності від більшої або меншої експлікації толерантності [17].

У різних лінгвістичних дисциплінах термін “толерантність” трактується досить широко і споріднюється з такими поняттями, як ввічливість і політкоректність.

Наприклад, сучасна лінгвокультурологія стверджує, що мова, мислення та культура тісно взаємозалежні: навколишній світ постає у вигляді реальної картини світу, концептуальної картини світу та мовної картини світу, які породжуються специфікою діяльності, способу життя й національної культури цього народу [5, с. 47–53]. Тому згідно з лінгвокультурологічною концепцією, толерантність можна розглядати як концепт у рамках певної культури, що має відповідне оцінне відбиття мові. В лінгвокультурології «ввічливість» і «толерантність» не є ідентичними поняттями. Ввічливість належить до сфери етикету, який «хоча й виражає зміст тих або інших принципів моральності, у традиційному суспільстві, як правило, стає ритуалом, має чисто зовнішню, відірвану від свого морального ідеалу форму, строго канонізований характер» [11, с.427]. Толерантність же належить до області етики, специфіка якої обумовлена її нормативним характером. Етика формулює ідеї про добро та зло у вигляді ідеалів, моральних принципів і норм поведінки [11, с. 420].

Толерантність із позиції ж прагмалінгвістики співвідноситься з категорією ввічливості. Прояв толерантності вважають часткою вияву ввічливості: толерантність, як і ввічливість, використовується для встановлення гармонійних міжособистісних відносин між комунікантами, але прояв толерантності, на думку О. Іссерс, може бути пов'язаний також із вираженням негативної оцінки об'єкта висловлення. У ході вербалізації вихідна інтенція адресанта зазнає впливу комплексу мовних і мовленнєвих фільтрів, висловлення виражає негативну оцінку в зм'якшеному виді [4, с. 106–109].

Розглянемо зміст терміну політкоректність як термін, що вживається в «семантичній зв'язці» з терміном толерантність. Предметом політологічного підходу до вивчення толерантності є політична толерантність у відносинах між різними політичними поглядами особистостей, суспільних рухів, організацій,

партій, суб'єктів міжнародних відносин на міжнародному, загальнонаціональному, регіональному та міжгруповому рівнях. Слід розуміти, що політкоректність, це не просто новий синонім для таких понять як ввічливість чи толерантність. Політкоректність це певна політика, певний спосіб поведінки. Особливостями політкоректності є її крайня запобігливість — засуджуються не просто образливі вчиники, а усе, що потенційно може бути образливим. У разі оцінки мотивації слів які можуть розглядатися як образливі обирається як правило варіант інтерпретації максимально близький до зумисного вчинку. Також для політкоректності характерна крайня неконфліктність — в разі якщо виникає вибір між кількома варіантами інтерпретації події, слів, вчинку обирається найменш образливий навіть якщо він є менш імовірним чи навіть відверто надуманим[6].

Отже, толерантність слід розглядати як категорію, яка, з одного боку, встановлює вектор необхідного ставлення до людей і їх світогляду в цілому і включає в себе такі ціннісні орієнтири, як неконфліктність, повагу, прагнення зрозуміти і долучитися до культури іншої людини, а з іншого боку, знаходить безпосереднє вираження в спілкуванні завдяки різноманітним мовним і мовленнєвим засобам. Толерантність відповідає умовам, характеризуючим комунікативну категорію, а саме: має власним змістом у вигляді прескрипційного і інформаційно-змістовного аспекту, знаходиться в опозиції до інтолерантності, має градуальний характер прояву. Серед категорій, які найбільш тісно взаємодіють з толерантністю, слід виділити ввічливість і політичну коректність. Проте, між ними існує ряд відмінностей.

Література

1. Новая философская энциклопедия. М.: Энциклопедии России, 2001.
2. Захарова Е. П. Коммуникативные категории и нормы / Е. П. Захарова // Хорошая речь. – Саратов: Изд-во Сарат. ун-та, 2001. – С. 163-179.
3. Исаева З.Ш. Категория толерантности и ее роль в научной и политической коммуникации: автореф. дис. . канд. филол. наук / З.Ш. Исаева. Санкт Петербург, 2011. - 22 с.
4. Иссерс О. С. Коммуникативные стратегии и тактики русской речи / О. С. Иссерс. – М.: Удиторил УРСС, 2003. – 284 с.
5. Маслова В. А. Лингвокультурология: [учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений] / В. А. Маслова. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 208 с.
6. О. Сахань. Політична коректність / О. Сахань // Політична енциклопедія. – К. : Парламентське видавництво, 2011. – 578 с.
7. Панченко Н. Н. Достоверность как коммуникативная категория: монография/ Н.Н. Панченко; науч. ред. В. И. Шаховский. Волгоград: Изд-во ВГПУ «Перемена», 2010. – 322 с.
8. Перцев А.В. Современный миропорядок и философия толерантности // Философские и лингвокультурологические проблемы толерантности: Коллективная моногр. / Отв. ред. Н. А. Купина и М. Б. Хомяков М.: ОЛМА-ПРЕСС, 2005. - С.29-51.
9. Седов К.Ф. Этический компонент коммуникативной компетенции личности // Лингвокультурологические проблемы толерантности: Тезисы докладов Междунар. науч. конф. Екатеринбург: Изд-во Урал, ун-та, 2001. - С. 291-293.
10. Селютин А.А. Коммуникативная толерантность в виртуальном пространстве: (на примере анализа текстов социальных сайтов): автореф. дис. . канд. филол. наук /А.А. Селютин. Челябинск, 2008. - 21 с.
11. Словарь по этике / под ред. А.А. Гусейнова, И.С. Кона. – М. : Политиздат, 1989. – 448 с.

12. Соловьева Н.В. Толерантность в научной дискуссии: лингвостилистический аспект (на материале текстов научных дискуссий 1950-2000-х гг.): автореф. дис. канд. филол. наук / Н.В. Соловьева. -Екатеринбург, 2008.
13. Стернин И. А. Толерантность и коммуникация / И. А. Стернин // Философские и лингво-культурологические проблемы толерантности. – Екатеринбург: Изд-во Уральского ун-та, 2003. – С. 331–344.
14. Стернин И.А. Шилихина К.М. Коммуникативные аспекты толерантности. Воронеж: Изд-во «ИСТОКИ», 2001. - 110 с.
15. Шамсутдинова Е.Ю. Толерантность как коммуникативная категория: Лингвистический и лингводидактический аспект: автореф. дис. . канд. филол. наук / Е.Ю. Шамсутдинова. М., 2006. – 24 с.
16. Шаповалова Т. А. Коммуникативная категория толерантности и ее реализация в современном политическом дискурсе: автореф. дисс. ... канд. филолог. наук: 10.02.19 / Т. А. Шаповалова. – Саратов, 2013. – 23 с.
17. Южакова Ю. В. Толерантность массово-информационного дискурса идеологической направленности: автореф. дис... канд. филол. наук / Ю. В. Южакова. – Челябинск, 2007. – 20 с.

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, О.О. Барбанюк

ДО ПРОБЛЕМИ ДЕФІНІЦІЇ КУЛЬТУРНО-МАРКОВАНИХОДИНИЦЬ

This article is devoted to the concept of culture-loaded vocabulary – specific lexis, reflecting national cultural peculiarities, to its definitions, functional and stylistic features, as well as classifications.

Key words: *culture-loaded vocabulary, background vocabulary, non-equivalents*

Будь-яка національна культура має змогу відстоювати власну самобутність та зближувати її з іншими культурами. Безперечним носієм культури є людина як суб'єкт пізнання та носій певної системи знань, уявлень, суджень про об'єктивну дійсність. Така система у світлі різних наукових розвідок отримала різні дефініції – картина світу, концептуальна система світу, модель світу, образ світу та ін.

Взаємодія мови і культури завжди привертала увагу дослідників, оскільки ці два поняття тісно взаємопов'язані. Загальновідомим є той факт, що мова є “...найбільш характерною складовою національної культури, яка відображає загальнолюдські й національно-специфічні риси культури певного народу” [6]. Власне саме тому варто досліджувати елементи культури, які відображаються у мові, позаяк це дозволяє збагнути мовну картину світу того чи іншого етносу, тобто відображення ментальних процесів і індивідуальності людини в цілому.

У сучасну лінгвістичну парадигму поняття “мовної картини світу” було введено великим німецьким лінгвістом Вільгельмом фон Гумбольдтом, який називав мову “душею народу” та підкреслював, що вивчаючи іноземну мову, людина наче виходить із кола звичного їй життя та вступає до іншого кола звичок, культур і традицій. [5]. Серед розвідок сучасних лінгвістів найбільш вдалою є думка В. А. Маслової, у якій мовна картина світу характеризується сукупністю знань про світ, які відображаються у лексиці, фразеології та граматиці. Дослідниця стверджує, що люди бачать світ крізь призму мовної

картини світу і саме ця картина формує тип відношення людини до світу, визначає її ставлення до світу.

Мовна картина світу певної нації, її економічні, географічні, суспільні особливості, побут, культура, фольклор, література відображаються, передусім, у національно маркованій лексиці. Досліджуючи значення культурного компонента слова, сучасні лінгвісти по-різному визначають і класифікують лексику що включає національно-культурний компонент.

Видатні вчені, такі як Л. М. Соболев, А. Вежбицька, С. Влахов, С. Флорін, Р. П. Зорівчак, В. В. Коптілов, Ю. О. Сорокін, В. І. Кононенко, О. С. Кубрякова, Н. В. Слухай, Ю. С. Степанов, В. М. Телія та ін. досліджували лексику із лінгвокультурним компонентом. Однак однастайності у розумінні власне поняття “національно-маркована лексика” і до сьогодні нема, що пов’язано, передусім, з неоднозначними поглядами дослідників, згідно яких, лінгвісти досліджують таку лексику. Відтак існує низка дефініцій на позначення такого лексичного матеріалу – національно-маркована лексика, культурно-маркована лексика, реалії, безеквівалентна лексика, фонова лексика.

Для прикладу, на глибоке переконання дослідниці О. Ю. Тупиці, національно-маркованою лексикою є частково або безеквівалентні одиниці (фонова лексика, конотативні слова), варваризми, екзотизми,. Водночас, О. Д. Швейцер, Г. Д. Томахін, Я. І. Рецкер прирівнюють безеквівалентну лексику з терміном реалія. Інша дослідниця, М. Г. Яшина, виділяє “..реалії (лексеми, що називають предмети й явища однієї культури, які не існують в інших) і фонову лексику (слова, денотати яких існують в інших культурах, але культурний фон яких співпадає не повністю)” [8].

Раніше, коли термін “культурно маркована лексика” був недостатньо вивченим, безліч дослідників називали у своїх працях одиниці, що включали культурний компонент, терміном “реалія”, значення якого включало не тільки “слова”, але й “предмети-реалії”, а також елексичні одиниці різних мов. “Реалії” включають факти, предмети життєдіяльності людини і їх найменування. Терміни, якими позначено реалії, відображають національний характер мови і належать до безеквівалентної лексики. Відомі науковці Є.М. Верещагін та В. Г.

Костомаров займались дослідженням слів, які служать для вираження понять, відсутніх у інших культурах та мові, називають окремі культурні елементи, або слова що не мають еквівалентів за межами мови, до якої вони належать. [4 с. 38–45].

Важливе місце у вивченні культурно маркованої лексики посідає відносно молода наука – лінгвокультурологія, дисципліна, що сформувалась наприкінці минулого століття. В її основі лежить ідея зв'язку культури та мови народу, який спілкується цією мовою.

За своєю тематикою національно-маркована лексика є дуже різноманітною, тому у рамках її класифікації, вжитої у публіцистичних текстах, можна виокремити наступні групи реалій:

1) побутові реалії: їжа та напої, грошові знаки (наприклад: *Nowadays dollar and euro are the things that control society.*), транспорт, споруди, дозвілля;

2) етнографічні та міфологічні реалії, боги, міфічні істоти, легендарні місця, наприклад: *Nobody knows how the Stonehenge was built;*

3) реалії природи: тварин, (наприклад: *There is a kangaroo, there are only a few of them survived in this area.*), ландшафт, пейзаж;

4) реалії державно-адміністративного устрою та суспільного життя: *White House is not the place, where Queen Elizabeth II lives.*

5) ономастичні реалії: антропоніми, топоніми, наприклад: *The legacy of Byzantium and Constantinople lives on in its palaces, museums and churches.*

Існує не одна класифікація культурно-маркованої лексики. Вчені визначили основні групи лексики, які включають значення культурного складника: безеквівалентна, конотативна та фонова лексика [1, с. 15].

Вчений Л. С. Бархударов вважає, що до безеквівалентної лексики належать: 1) географічні, власні та назви установ та організацій; 2) реалії; 3) лакуни. Вчений виділяє реалії серед безеквівалентної лексики, оскільки вважає, що цими словами позначають предмети, ситуації, але у житті людей, що розмовляють іншою мовою їх не існує. [2, с. 78].

Науковці В. Г. Костомаров та Є. М. Верещагін, на відміну від традиційного ототожнення понять “фонової” та “безеквівалентної” лексики,

визначилиїх певну подібність, тому що вони обидва “є відмінними від вказаних слів іншомовного походження, оскільки у них відображається специфіка національної культури” [3, с. 45]. Класифікуючи ці терміни вчені не відділяють поняття безеквівалентності від фоновості лексики, використовуючи один замість іншого і навпаки.

Отже, чимало лінгвістів використовують різні підходи до класифікації національно-маркованих одиниць, які зумовлені, передусім, складністю цього лінгвістичного явища на позначення культурної специфіки будь-якого етносу. Однак, узагальнюючи вищевикладені позиції, можна дати власну дефініцію культурно-марковані лексиці – це слова й словосполучення, які називають предмети, явища, об’єкти, характерні для життя, побуту, культури, соціального й історичного розвитку одного народу і є маловідомими або непритаманними для іншого народу. Вони виражають національний і часовий колорит. Культурно марковані лексеми здебільшого не мають точних відповідників в іншій мові і потребують особливого підходу при перекладі.

Література

1. Акопян Ю. А. Лексико-семантические особенности австралийского варианта английского языка (на материале австралийской поэзии) : дис. ... канд. филол. наук: 10. 02. 04 Ю. А. Акопян. Москва, 2003. 141 с.
2. Бархударов Л. С. Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории переводов Л. С. Бархударов. М. : Международные отношения, 1975. 237 с.
3. Верещагин Е. М. Язык и культура : Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного Е. М. Верещагин, В. Г. Костомаров. М. : Русский язык, 1983. 269 с.
4. Верещагин Е. М. Язык и культура. Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного Е. М. Верещагин, В. Г. Костомаров. [4-е изд., перераб. и доп]. М. : Русский язык, 1990. 246 с.
5. Гумбольд В. Избранные труды по языкознанию [пер. с нем]. М. : ОАО ИГ «Прогресс», 2000. 400 с.
6. Томахин Г. Д. Америка через американизмы [Текст] М. : Высшая школа, 1999. 256 с.

7. Томахин Г. Д. Реалии-американизмы: Пособие по страноведению. М.:Высш. шк, 1988. 239 с.

8. Yashina M. G. Analysis and Semantization of Culture Marked Words (based on Italian) [Electronic resource] M. G. Yashina: abstract of PhD thesis in Philology. M., 2009. 191 с. Режим доступа: <http://www.dissercat.com/content>.

CLASSIFICATION OF ANIMAL NAMES IN ENGLISH

Zoonyms are an important layer of vocabulary in the English language. The sources of zoonyms origin and formation are determined here. British animal names can be attributed to certain group: multiple anthroponyms, single anthroponyms, names of places, trademarks, common names and others words and expressions characterized. Some aspects and patterns of studying the origin of animal names are researched in the article.

Key words: *zoonyms, animals, names, pets.*

In the UK there is a real cult of animals. Dozens of special newspapers and magazines for "our little brothers" are published, clubs for lovers of different types of animals, societies for the protection of animals are created. A striking example is the RSPCA (Royal society for the protection of animals). It is estimated that almost every second home in Britain keeps pets. In the first place are dogs (more than 6 million), then cats (almost 5 million), parrots (3 million), rabbits (about a million), as well as horses and other pets [1, P. 102].

Animal names in the English language explored the following researchers: A. F. Artemova, O. A. Leonovich, V. F. Nagaitseva, L. A. Pechenina, as well as A. D. Aleshina investigated the origin of the vocabulary of calling animals.

The purpose of the article is to determine the sources of animal names (zoonyms) origin and their formation.

First of all, it is necessary to determine the sources of zoonyms origin and their formation. So among the sources can be identified:

a) multiple anthroponyms: in the English language the derivatives are widely used (i.e. abbreviated forms — *Mag, Sam, Ben*, and diminutive forms with the suffix -in or -ie — *Molly, Nicky, Maggie*);

b) single anthroponyms are the names of famous figures of today and the past, as well as characters of myths, literary works, movies and TV shows. For example: Nixon (the name of the former President of the USA), Nefertiti (the name of the

Queen of ancient Egypt), Genghis Khan (the name of the Mongol Khan-conqueror), Capone (the name of the gangster), Athena, Venus (the names of the ancient goddesses), Romeo, Capulet (literary names), Gomez and Morticia (the names of the characters of the TV series “Family Adams”, which served as the basis for the pair nicknames of two animals); among the nicknames you can find such proper names: Max, Charlie, Tom, Jones.

c) names of places, for example: Egypt, Nile, Alaska;

d) trademarks, products and product names: Hershey, Cadbury (chocolate brand), Havana (cigar name), Capuccino (coffee recipe), Bugle Boy (branded clothing);

e) common names and others characterize words and expressions. They are usually used to emphasize some external feature of the animal or Association with it, for example: Jasmine, Danger, Ferocious, Sweetie Pie, Honey, Tiny. Names: Spotsie, Blackberry Patch, Spot, Smoky, Darky, White, Redhead, Sandy, Amber, Rusty, Blackie, Brownie talk about the color of the animal, Socks - about the special color of the limbs. Frequent nicknames that reflect the character traits of the animal: Patience, Lady, Joy.

By choosing names for newborn puppies purebred, English dog lovers often are guided by the following rules: nicknames puppies should be linked with the names of their parents thematically. Since dogs Duster and Mop, puppies called Bucket, Scrubber, Polish, Sponge, Flannel, Brush, Broom, Soap. It is also customary to the of a dog with the same letter as the name of his father or mother. For example, the Spaniel Solo has the puppies called Secombe, Sykes, Santana, Songster, Satchmo, etc. The dog's name may consist of no more than twenty-four letters, but in practice, these names are much shorter and include often two of syllables. The next names were listed as Royal hunting hounds of Artillery club: Tracey, Playboy, Pancy, Fancy, Promise, Pancake, Polestar, Mercy, Practice, Famous, Planet, Passion, RSPs. Less common three-syllable names: Manager, Merryman. The short nickname is obviously more convenient because it allows you to achieve rapid implementation of service commands [2, P. 33].

A separate group can be identified names of livestock, which have long been rooted in the English language. It is divided into a number of semantic species. You

can find among them the names of their own: Oliver (goose), Charles (lamb), Tom Jones (lamb), Othello (the black lamb), Betsy (hen), Molly, Polly, Dolly (calves); the names of specific items: Salt and Pepper, Penny and Twopence, Mustard and Cress (all nicknames of the lambs), Poppy (horse), Captain (cow), Crumpet (the cock); words denoting abstract concepts: Sanctity (cow), Boredom (wild boar), Magic (cow).

Summing up, let's look at the names, which are the most widespread:

- for dogs: Penny, Trixie, Rusty, Tommy, Nettle, Lady, Judy, Duke, Prince, Snoopy, Rex, Tiger, Cindy, Caesar;
- for cats (except already named names): Molly, Felix, Sylvester, Honey, Lucky, Twinkle, Sherry, Mandy, Smokie, Brandy, Tom, Kitty, Sandy, Ginger, Sally;
- for parrots: Polly, Jimmy, George, Jackie, Joe, Toby;
- for rabbits: Percy, Harry, Snowy, Queen, Basher, Skipper, Cavalier;
- for Guinea pigs: Midge, Peter, Drooper, Bubble, Hamburger;
- for cows: Kitty, Pixie, Jewel, Dolly, Dainty, Samantha, Smokey;
- for fish: Fred, Charlie, Spark, Goldy, Flash, Pinky, Perky, Mouldy;
- for hamsters: Jeremy, Peter, Paul, Tina, Honey, Squeaker, Sandy;
- for turtles: Terry, Fred, Tommy, Cupid, Herby, Luck, Tiny, Rocky.

Thus, the British call Pets name as they like. British names can be attributed to certain group: multiple anthroponyms, single anthroponyms, names of places, trademarks, common names and others words and expressions characterized. The largest group is a group of names that coincide with the names of people.

References

1. Артёмова А.Ф., Леонович О.А. Английские имена собственные и пополнение словарного состава: ИЯШ, 2005. № 1, С.102.
2. Ногайцева В.Ф., Печенина Л.А. Животные и растения в английской речи: Английский язык. М.: Первое сентября, 2005. № 18, С.33-34.

Iryna Petryshyna

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

Scientific Supervisor: PhD, I.D. Zabuzhanska.

ТИПОЛОГІЯ ДИСКУРСУ ЯК ОБ'ЄКТА ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

The paper highlights the discourse as a type of communicative activity. The current study aims at analyzing different approaches to the discourse because it has its own specific features that separate it from other types of discourse.

Key words: *discourse, communicative-pragmatic, discourse, text, speech, extralinguistic factors, socio-cultural aspect, communication.*

Тенденція до стрімкого розвитку засобів масової інформації та їхній вплив на діяльність людини зумовлюють актуальність лінгвістичних досліджень дискурсів мас-медіа. Вони не лише інформують про теперішні події, але виступають також джерелом формування моделей суспільної поведінки і способу життя.

Дискурс — тип комунікативної діяльності, інтерактивне явище, мовленнєвий потік, що має різні форми вияву (усну, писемну), відбувається в межах конкретного каналу спілкування, регулюється стратегіями й тактиками учасників; синтез когнітивних, мовних і позамовних (соціальних, психічних, психологічних тощо) чинників, залежних від тематики спілкування, має своїм результатом формування різноманітних мовленнєвих жанрів" [1, с. 74].

Огляд джерел і проблематики дослідження показує наочність різноманітних підходів до класифікації дискурсу. Його типологія за О. Кожиним, О. Криловою та В. Одинцовим співпадає з функціонально-стильовою. Вчені виокремлюють науковий, офіційно-діловий, газетно-публіцистичний і розмовно-повсякденний дискурси, зважаючи на цілі спілкування в тій або іншій сфері діяльності. Вони також ототожнюють функціональний стиль і дискурс [2, с. 91-93]. Беручи до уваги різноманітність текстів разом з усіма екстралінгвальними чинниками їхнього існування, можна

виокремити художній (В.Бурбело, Р.Комар, О.Островська) та поетичний (В.Карасик, О.Колесник) дискурси.

Дискурс також можна диференціювати на рівнях мовленнєвої і комунікативної діяльності та рівні тексту (Л.Безугла). Залежно від сфери комунікації вирізняють поетичний, естетичний, науковий, критичний, педагогічний, юридичний, політичний та інші типи дискурсу (Н.Миронова). Українські лінгвісти концентрують свою увагу на вивченні дискурсу в практичному ракурсі, тим самим розглядаючи підвиди дискурсу – раціональний (В.Буряк), публіцистичний (І.Соболева), газетного (С.Коновець), рекламний (Н.Волкогон), політичний (К.Серажим), літературно-критичний (Р.Бубняк), дискурс національної ідентичності (О.Онуфрієнко), комунікативний (Ф.Бацевич) тощо. Однак К.Серажим вважає, що проблеми з виявлення суті та природи дискурсу недостатньо розглянуті, крім цього не має чітко встановленої межі між текстом і дискурсом, роль мовної особистості в дискурсі [1, с. 73].

Класифікацію, побудовану на основі різних типів семіотичних знаків, за Г. Почепцовим вважають одну з найповніших. Учений виокремлює літературний, фольклорний, міфологічний, театральний, лайливий та неправдивий рекламні дискурси. Окрім цього дослідник розмежовує теле- і радіо дискурси, кіно дискурс, політичний та релігійний[3, с. 143].

Неабиякий інтерес викликає класифікація українських лінгвістів І.Шевченко та О. Морозової . Вчені запропонували такі критерії розрізнення типів і підтипів дискурсу: 1) за формою: усний і письмовий; 2) за видом мовлення: монологічний або діалогічний; 3) за адресатним спрямуванням: інституційний і персональний (буттєвий); 4) за умов різних настанов і комунікативних принципів: аргументативний, конфліктний та гармонійний дискурси; 5) за соціально-ситуативним параметром: політичний, адміністративний, юридичний, військовий, релігійний, медичний, діловий, рекламний, педагогічний, спортивний, науковий, електронний (інтернет-дискурс), медійний дискурс (засобів масової інформації) тощо; 6) з а різноманітними характеристиками адресанта й адресата: соціально-демографічний критерій

(дитячий, підлітковий дискурси та дискурс людей похилого віку, дискурс жіночий і чоловічий, дискурс мешканців міста й села); соціально-професійний критерій: дискурс моряків, будівельників, шахтарів; соціально-політичний критерій (дискурс комуністів, демократів); 7) за функціональною та інформативною складовими: спілкування інформативне (емотивний, оцінний, директивний дискурси) та фатичне; 8) за критерієм формальності та змістовності у функціонально-стильовому аспекті відповідно до жанрів і реєстрів мовлення: художній, публіцистичний, науковий та інші, офіційний та неофіційний [1, с. 70-72].

Причиною появи типології дискурсу є відсутність одноголосної думки стосовно визначення поняття дискурсу. Виділення того чи іншого принципу класифікації дискурсу залежить від його актуальності для сучасної лінгвістики та наряду дослідження. Поява нових типів та підтипів призводить до оновлення класифікації. Перспективою подальшого дослідження є зосередження уваги на рекламному дискурсі як одному з підтипів та його просодичних характеристик .

References

1. Demetskaya V.V. Problems of adaptation of pragmatic texts, K. 2006. Issue 14. P. 70-74.
2. Karasyk V. I. Language circle: personality, concepts, discourse, Volhograd: Peremena, 2002. 477 s.
3. Pocheptsov G. Language and Humor, Kiev : Vyscha Skola, 1982. 200 s.

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

Scientific Supervisor: PhD, I.D. Zabuzhanska

ПОСТМОДЕРНІЗМ ЯК ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ

It is established that postmodernism as the object of study holds one of the leading places among different spheres of art, culture and science. The art of postmodernism is looking for the new ways of transmitting images, not only in sake of getting aesthetic pleasure, but in sake of transmitting the feeling of something that cannot be imagined. Postmodernism offers us new intensions in perceiving cultural texts, which fundamentally expand the concept of possibilities of comprehension of culture.

Key words: *postmodernism, images, aesthetic pleasure, intensions, perceive, comprehension.*

Постмодернізм ХХІ ст. вважають химерним феноменом сучасності, зміст і термінологія якого залишаються й донині остаточно не з'ясованими: одні вчені переконані, що цього явища взагалі не існує, назвавши його «естетичним свавіллям» (Малухин) , інші ж – надають йому філософського статусу і визначають як особливий стиль «абсурдиського» мислення (Гуменюк, Йосипенко), як тип культури сучасної західної цивілізації (Епштейн), як світовідчуття і стиль окремих сучасних письменників, зокрема Дж. Барта, Д. Бартельмі, В. Гесса та ін. (Бігун, Гундорова, Денисова, Коваль). До широкої дискусії долучилися і мовознавці, розглядаючи постмодернізм як новий стиль письма (Короткова) [1, с.3].

Зазначимо, що й дискусійною темою є визначення характерних ознак постмодернізму: А.Уальд – коригуючу іронію, Д. Лодж – епістеміологічну невпевненість, І. Пригожин, І. Стенгерс – постмодерністську чутливість.

Варто зазначити, що постмодернізм – це кризове світовідчуття. Для нього характерне почуття тривоги, відчуття розпаду єдиного і гомогенного світу. Але в той же час постмодернізм бачить у цьому розпаді шанс нового – іншого. Такий погляд, на думку Ж.-Ф. Ліотара, і складає специфіку постмодерністської свідомості. Те, що з традиційних позицій здається безладом

і хаосом, постмодерністу уявляється розмаїттям можливостей. Нестабільність, невизначеність і багатозначність процесів, які розвиваються в суспільстві, розглядається не як прояв патології системи, а як ознака й умова її життєздатності. Різноманітність елементів у системі роблять її стійкою до багатоваріантного майбутнього. [6, с.11]

І. Хассан трактував постмодернізм як мистецтво порожнечі, мовчання, смерті. Він окреслює постмодернізм як суму притаманних людському суспільству та людській свідомості різноманітних рис, таких як урбанізм, технологізм, дегуманізація, примітивізм, еротизм, експерименталізм тощо.

Згідно з висловлюванням У. Еко, постмодернізм – це певний духовний стан і навіть ставлення до праці. Т. Денисова звужує це визначення, обмежуючи сферу постмодернізму літературою, культурою і філософією. За її словами, постмодерній свідомості властиві антидогматичність, сумнів, плюралізм і максимальне використання іронії. На підставі цієї нової свідомості формується нова постмодерна творчість, якій також притаманний плюралізм на всіх рівнях (композиційному, сюжетному, характерологічному, образному, хронотопу тощо), співтворчість читача і письменника, діалогізм як внутрішнє джерело руху, поєднання історичних і позачасових категорій [12, с. 7]. Про постмодернізм також можна говорити як про дух часу.

За Т. Денисовою, стає зрозуміло, що постмодернізм був реакцією на позитивізм, раціоналізм й систематизацію. Духовним початком постмодернізму стало таке кризове явище, як мистецький декаданс [12, с. 7]. Основними джерелами виникнення постмодернізму, за спостереженнями М. Павлишина, були: 1) невдача проекту модерності з його раціоналістською самовпевненістю, амбіцією рятівника людства, претензією на загальнолюдськість; 2) перебування суб'єкта вже після історії: «історія», «великі розповіді» – закінчилися – людина має влаштуватися в сучасному; 3) скептичність щодо будь-яких систем та ідеологій; 4) іронія, гра, цитування; 5) змішування жанрів, рівнів мовлення, високої і популярної культури; 6) деконструкція, тобто розвінчування ідеологій та ієрархій цінностей, розмаскування ідеологій задля дестабілізації ідеології взагалі [12, с. 11].

У літературознавстві постмодернізм охоплює набір практик, методик і стратегій, котрі або відмовляються визнати модерністські тенденції (наприклад експресивну форму, потік свідомості, вигадані структури), або розбудовують ці тенденції до їх крайніх форм.

Не є одностайним питання часових параметрів виникнення постмодернізму літературі. Сьогодні виділяється п'ять різних точок зору щодо даного питання: перші дослідники вважають початком доби постмодернізму роман Дж. Джойса «Поминки по Фіннегану» (1939 р); другі – попередній його роман «Улліс» (1922 р); треті – американську «нову поезію» 1940-х – 1950-х рр.; четверті вважають, що постмодернізм – це не «фіксоване хронологічне явище», а деякий духовний стан, який «у будь-якому епосі є власним постмодернізмом»(У. Еко); п'яті – взагалі висловлюються про постмодернізм як про «одну з інтелектуальних фікцій нашого часу» (наприклад, Ю. Андрухович). Проте більшість дослідників сходяться на тому, що перехід від модернізму до постмодернізму припадає на середину 1950-х рр. У 1960-і – 1970-і рр. постмодернізм охоплює різні національні літератури, а у 1980-і рр. він став домінуючим напрямком сучасної літератури і культури. [11]

Енциклопедія літературних напрямів і течій, виходячи із проявів постмодернізму в літературі, дає такі його характерні риси та прояви: • культ незалежної особистості; • потяг до архаїки, міфу, колективного позасвідомого; • прагнення поєднати, взаємодоповнити істини (часом полярно протилежні) різних людей, націй, культур, релігій, філософій; • бачення повсякденного реального життя як театру абсурду, апокаліптичного карнавалу; • використання підкреслено ігрового стилю, щоб акцентувати на ненормальності, несправжності, протиприродності панівного в реальності способу життя; • зумисне химерне переплетення різних стилів оповіді (високий класицистичний і сентиментальний чи натуралістичний і казковий та ін.; у стиль художній нерідко влітаються стилі науковий, публіцистичний, діловий тощо); • суміш багатьох традиційних жанрових різновидів; • сюжети творів – це легко замасковані алюзії (натяки) на відомі сюжети літератури попередніх

епох; • запозичення, перегуки спостерігаються не лише на сюжетно-композиційному, а й на образному, мовному рівнях; • як правило, у постмодерністському творі присутній образ оповідача; • іронічність та пародійність [13].

Американський філософ та літературознавець І. Хассан, який одним з перших почав досліджувати постмодернізм, приписує наряду такі риси: • «невизначеність», • «фрагментарність», • «деканонізація», • «втрата Я», • «іронія», • «гібридизація», • «карнавальність», • «сконструйованість» [10, с.160].

Постмодернізм вибудовує особливу концепцію світу. Якщо модерністи прагнули виявити принципову несумісність і найменші відмінності усіх сторін зображуваної дійсності, то постмодерністи захищають позицію відчуженого та відстороненого спостерігача [6, с.12].

Постмодернізм як об'єкт вивчення займає одне з перших місць у різних галузях мистецтва, культури та науки. Мистецтво постмодернізму шукає нові способи зображення, але не з метою одержати від них естетичну насолоду, а для передачі відчуття того, що не можна уявити. Постмодернізм пропонує нам нові інтенції в сприйнятті текстів культури, які суттєво розширюють уявлення про можливості розуміння культури. Літературний процес кінця ХХ – початку ХХІ ст. позначений пошуками нових мистецьких образів, ідей, стильових манер, спробою осмислити духовні реалії нашого буття, позбувшись віджилих форм та уявлень.

References

- 1.Бабелюк О. Способи постмодерністського текстотворення крізь призму поліцистики . Одеський лінгвістичний вісник. 2013. №1. с. 5-15.
2. Бігун Б. Постмодерністський образ світу. Вікно в світ. 1999. №3. С. 88-89.
- 3.Гуменюк Т. Постмодернізм як культурний феномен. Естетичний аналіз: автореф. Д. на здобуття наук. ступеня доктора філософських наук. Київ, 2002. 30 с.
- 4.Гундурова Т. Декаданс і постмодернізм: питання мови. Світо-вид. 1995.

№1. С. 64-75.

5. Денисова Т. Феномен постмодернізму: контури й орієнтири. Слово і час. 1995. № 2. С. 18–31.

6.Задорожна О. Постмодернізм як культурне та літературне явище кінця ХХ- початку ХХІ століть. Теоретичні засади постмодернізму. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2011. с. 10-12.

7.Коваль М. Гра в романі і гра в роман: (про творчість Джона Барта). Львів: Піраміда. 2000. С.121.

8.Короткова Л. Семантико-когнітивні та функціональні аспекти текстових аномалій у сучасній англomовній художній прозі: автореф. Д. на здобуття наук. ступеня кандидата філологічних наук. Київ. Нац. лінгв. ун-т. 2001. С.19.

9.Соціокультурні та теоретичні засади філософії постмодерну. В.В. Ляхта ін. К., 2017. 312 с.

10.Постмодернізм. Бібліотека Української Літератури.URL : <http://www.ukrlib.com.ua/encycl/techii/prin tout.php?number=16>.

11. Ткач К. Постмодернізм як літературне явище: розвиток і критика. Web ресурс научно-практических конференцій.URL: <http://http://www.confcontact.com/20111118/postmodernizm-yak-literaturne-yavische.php>

12. Павлишин М. Українська культура з погляду постмодернізму. Сучасність. 1993. № 12. С. 55-62.

13. Leslie A. Fiedler. Uberquert die Grenze, schliebt den Graben. Ihab Hassan, Pluralismus in der Postmoderne. Frankfurt a. M. : Die unvollendete Vernunft. Moderne versus Postmoderne, 1987. S. 159–165.

METAPHORS IN POLITICAL COMMUNICATION

Стаття присвячена поняттю «метафора», виділяючи її основні характеристики. Наведено класифікацію метафор та їх особливості. Проаналізовано метафори як фактор політичної комунікації.

Ключові слова: *метафора, політична комунікація, класифікація метафор.*

The political system cannot be imagined without political communication. Political communication is a phenomenon inherent to all countries in the world and it is constantly changing due to global processes of political modernization, progress in information technology, the emergence of new mass media, and the formation of a common information space. Socio-political changes are impossible without an effective exchange of information between elements of the political system.

It is very difficult to give a definition of political communication, since this concept is constantly changing under the influence of new socio-political processes and development trends.

A Ukrainian researcher Bebyk V. M. calls political communication the process of transferring political information that circulates from one part of the political system to another, between political and social systems, as well as between social groups and individuals [1, p.156].

Metaphor is a very popular phenomenon in modern political communication. It gives expressiveness, emotionality, which somehow affect the reader. The metaphor is interpreted in the process of speech activity until it has an association during its perception. According to Telia V. M. the metaphor is a model that performs the same function in the language as a word-formation model, but more complex and moreover such one that operates in a hidden, non-standard way [4, p.191].

There are various classifications that are covered by semantic and structural-grammatical criteria. Nowadays in linguostylistics a number of typologies of metaphors are known and there are such classifications:

1) according to the morphological manifestation of the main component of the metaphor: the noun, adjective, verbal;

2) according to the structure: simple (one-component), complex (multicomponent);

3) according to the function: comparison, opposition, riddle, nomination, basic metaphor, attribution of features, discovery;

4) due to belonging to the systems of language and speech: visual (or erased, dead, extinct, linguistic), author's (figurative, occasional, speech);

5) according to semantics there are anthropomethaphors (personification, prosopopoeia, personification), zoometaphors, botanomethaphors (or biomethaphors), metaphor-objectification of signs and metaphor-synesthesia (sensory metaphors)

6) due to the main component of the metaphor for a certain lexical-thematic group, etc. [2, p.224].

Metaphors can vary in structure, features, by classes of comparison or types, but one thing unites them: to accurately highlight the qualities and features of a particular object in order to convey to the recipient detailed information with the highlighted features and properties. Metaphor is a very popular phenomenon in modern media. It gives expression expressiveness, emotionality, which somehow affects the reader.

Metaphors are widely used in political speeches and arguments. They serve as means of inclining the audience to make a decision, motivating the audience to behave in a way that speaker wants [5, p.190].

To create a political metaphor you need to be aware of modern sociological research, political and economic situation, to have an idea of the subculture of their future readers, their standard of living. Otherwise, there will be no effectiveness from it. The role of metaphor in political discourse is focused on the estimation parameter, figurativeness of the metaphorical statement which is subordinated to the task of conveying the emotionally-evaluative attitude of the subject of the speech to the interpreted political reality. In politics, metaphor is the main supplier of alternatives for solving of problematic situations.

Due to the differences between the metaphorical systems that exist in the

respective languages the translation of the metaphor is a complicated task. For example, metaphorical images, typical of English, are often absent in Ukrainian and vice versa. Therefore, it is not always possible to simply transfer metaphors from Ukrainian to English or vice versa. In this regard, periodically there is a need to change the metaphorical image. This replacement helps to maintain the level of expression of the source text and make the translation more idiomatic [6, p.1].

Exploring the political metaphor as a factor in political culture, we should note that scientists distinguish the following types of metaphors in the language of political discourse: metaphors of size, metaphors of personal superiority, metaphor of distance, metaphor subordination and metaphor of choice [3, p.260].

Metaphors fulfill the emotional and evaluative function, act as a successful means of influencing the audience, thereby causing an emotionally-evaluative reaction of the addressee. It should be also noted that the political metaphor becomes more and more manageable. Thus, the metaphor, by retransmitting the properties and features of real-life objects into political phenomena, creates in the minds of people images and constructs that become patterns in their political views and behavior.

References

1. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. Київ : МАУП, 2000. 384 с.
2. Єщенко Т. А. Семантико-стилістичні типи метафор: теоретичний аспект: Донецький вісник Наукового товариства ім. Шевченка. Т.18. Донецьк : Український культурологічний центр, 2010. 224-240 с.
3. Зарецкая Е. Н. Риторика. Теория и практика речевой коммуникации. Москва : Дело, 2002. 480 с.
4. Телия В. Н. Вторичная номинация и ее виды: сб. Языковая номинация (Виды наименований). Ред. Серебренников Б. А. Уфимцева А. А. М : Наука, 1977. 358 с. 129-222 с.
5. Федатов Л. Н. Соціологія масової комунікації. Київ : Наукова думка, 2003. 289 с.

6. Щербина М. А. Шаблій В. В. Метафора у сфері сучасної англійської політичної комунікації. URL: http://www.confcontact.com/2017-specproekt/fl6_scherbina.htm

STEREOTYPES OF BRITISH CHILDREN'S FIRST NAMES

This article deals with the name stereotype effects on aspects of personality, personal adjustment and psychopathology, perceptions of physical attractiveness, social success and popularity in society, self-concept and self-esteem, IQ and academic achievement, evaluation of academic work and performance. In this case stereotypes make a great contribution in naming children in Great Britain.

Key words: *stereotypes, personal names, derivatives, diminutives, traditional names*

Parents can spend months searching for the perfect baby name. Some run their name shortlist past friends and family, while others keep it in a secret for fear of their unusual or even some unexpected choice becoming popular. Question about what people think seems to matter - so do we judge people by their names?

Naming a child can be difficult, and a new Mumsnet survey shows that 18% of people feel like they got it wrong. In fact, these 18% of parents regret the name they chose for their child, although only 2% have actually changed it [source 1]. Name is often the first thing someone finds out about you, and can shape any first opinions. But if you have a name you hate, or one that simply doesn't suit you, it means that sometimes even the person who gave it has their reservations.

“Consumed by pregnancy hormones, I decided to call my son Rafferty. I had no particular attachment to the name before I was pregnant, but for some reason I tenaciously spent months convincing my husband this was the name for us. I regret it now, people think it's his surname, no one can spell it, and when I introduce him to people they always ask me to repeat the name. Sometimes they respond, saying: “Oh, how unusual.” I hate shouting his name across a playground and inwardly cringe when I introduce him to people. I wish I had given him a classic name such as William or Benjamin. It doesn't help that since his birth, a few C-list celebrities also have his name. We didn't discuss the choice with anyone before making the decision; I wish we had now. My husband has come round to it and thinks it really suits our

son.” These words were told by Sarah from Surrey in the magazine “The Guardian” [2]. And one more comment from Jasmine Daze, from Norwich. She speaks about her parents, were changing her name, because she didn’t suit it: “My parents regretted what they called me – I was named Sophie Jasmine, but at nine months they (unofficially) swapped my first and middle names around. They looked at me and realized I wasn’t a Sophie. According to my dad, even as a baby I was outgoing and wanted attention, and they felt Jasmine (Jaz for short) was much more fitting. It was also a more unique name in the 1990s” [2]. Due to this examples we can say that each name has associated characteristics, behaviors, and a look. These name stereotypes include a prototypical facial appearance such that we have a shared representation for the ‘right’ look associated with each name. Even parents make some mistakes on naming their children. Because of appearance changing the shapes or changing in behavior, and that’s why children stop being appropriate to their names. That’s why not all exuberant and unusual names are suitable for children.

If history of giving personal names have a negative experience it will associate that person with another one with the same name. The frequency of personal given names shows important historical proves about the information economy. Persons who have the same name literally share the experience of being called by that name. The frequency distribution of names thus indicates an aspect of shared symbolic experience. Choosing a good name involves assessing the social valuation of a name. Such stereotypes have passed on a long time from our ancestors and associatively were learned.

Christopher Andersen has worked with the findings of several other researchers and has developed an unusual list of names and their stereotypes. So due to him we can look through what stereotypes of common names where popular in 1986 [1]. And the table below consists only of a little part of Andersen’s classification.

Table 1. Stereotypes of British Common Names

Ann – ladylike and honest, but not pretty	Charles – masculine, popular but not overly active
April – spritely	Christopher – diligent, intelligent
Barbara – forceful, successful, fat but sexy	David- not quite as terrific as Dave, but still an undeniable winner
Elizabeth – seductive	Eric – a big winner – very strong
Katharine – determined, strong-willed, comely	John – trustworthy, surprisingly passive but manly
Linda – utterly, feminine, extremely popular and energetic	Joseph – intelligent, earnest but dull
Margaret – a bit dowdy	Kevin – very popular, virile
Mary – wholesome, womanly, active	Mark – spoiled
Nicole – average on all counts	Nickolas – very strong
Rebecca - sweet	Robert – diffident
Sarah – sensual and selfish	Robin – sissified

With the help of this table we can notice that stereotypes associated with given names have different evaluative consequences for the person, result in differential expectations and treatment of the person, and are consequentially reflected in psychological and behavioral differences associated with the stereotypic evaluation.

Until now, we have been talking about the development of full or original names that are used for naming people in the documents, which certify the identity of the owners as well as when referring to people in an official setting. Full or original names are derived forms or derivatives (abbreviations, petting, diminutive), which are used mainly in an informal setting, in a circle of friends, children and relatives. The number of derivatives cannot be accurately recorded. As a model for the formation of derivatives, abbreviations and affixing word production prevail: Ben from Benjamin, Dam from Daniel, Danny from Daniel, Jimmy from James, Betty from Elizabeth, Johnny from John and others. Sometimes a single name may have several derivatives. Currently, derivatives often become legal, official names. There is a tendency to use them in a business setting, in print, in public exhibitions.

All this historical changes were evoked by certain peoples' stereotypes. Due to historical personal name changes names can shape what other people think about

each other's personalities. The fact that gender, age and race could seem to affect name bias is depressing. Of course, unpopular or unusual names don't necessarily mean your destiny is sealed, but it happens very often that your name has its own definition.

This research has checked the name stereotype effects on aspects of personality, self-esteem and academic achievements. The tendency of stereotypical influence on naming children in Great Britain was analyzed. And due to this tendency new ways of shortening and changing names were found in order to avoid these stereotypes.

References

1. Журнал "New Idea" URL: <https://www.newidea.com.au/shocking-name-stereotypes-from-1986-baby-book-will-stun-you>
(дата звернення: 13.03.2019)
2. Журнал "The Guardian" URL: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/sep/02/baby-name-regrets-naming-child-parents> (дата звертання: 13.03.2019)

LANGUAGE EVOLUTION AND CHANGE**Yana Adamlyuk**

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

Scientific Supervisor: PhD, I.E. Hracheva

**СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДІАЛЕКТ
СЕРЕДНЬОАНГЛІЙСЬКОГО ПЕРІОДУ**

Study of certain language's dialects gives the opportunity to obtain an understanding of possible sources of language as well as its establishment and development. Middle English is characterized by variety of dialects what is reflected in different written works. East Midland dialect was selected for codification of the English language.

Key words: *Middle English, East Midland, borrowings.*

Вивчення діалектів в історії мови дає безцінний матеріал не тільки для досконалого проникнення у витоки мови, а також дозволяє оцінити і зрозуміти особливості становлення та розвитку літературної норми. Дослідженню діалектів приділяли увагу багато вчених, а саме: Г.Б. Антрушина, О.Р. Афанасьєва, Л.Г. Верба, Ю.П. Костюченко, В.М. Жирмунский, А. А. Брагіна. У своїх роботах вони висвітлювали питання особливостей діалектів англійської мови у різні періоди розвитку.

Зазначимо, що саме середньоанглійський період характеризувався різноманітністю діалектів, що відображено у численних пам'ятках. Однак даний період знаходився під сильним впливом мови норманів, зокрема, у лексиці [2, с. 65]. Прикладами можуть слугувати наступні слова скандинавського походження: *anger* «сердити» (сканд. *angra*), *awe* «страх» (сканд. *agi*), *bloom* «квітка» (сканд. *blom*), *thrive* «процвітати» (сканд. *frifa*), *take* «брати» (сканд. *taka*), *skin* «шкіра» (сканд. *skinn*), *knife* «ніж» (сканд. *knifr*) та ін. [1, с. 59].

На початку зазначеного періоду східно-центральний діалект був обраний для розбудови і кодифікації в стандартний варіант англійської мови, оскільки в період епохи Відродження цей діалект вважався “загальною мовою”, беручи до уваги певний варіант, найбільш поширений у спілкуванні представників різних

куточків Англії. В цей час східно-центральний регіон Англії набув небувалої потужності – інтелектуальної, економічної і політичної – в результаті процесів, які визначили новітню культурну ідентичність англійської нації [3, с. 196].

У пам'ятках східно-центрального діалекту регулярно вживається лексема *þeȝ* (*they*), яка була запозичена у мову в X ст., проте лише в XIII ст. даний займенник розповсюджується. Так, поряд з давніми формами називних відмінків *hi* (*he, ha*), родового відмінку *here*, орудного відмінку *hem* з'явилися нові форми *they, them, their* – видозмінені форми скандинавських займенників, які поширювалися поступово з півночі на південь [3, с. 136].

Варто також відзначити те, що семантика запозичених слів у східно-центральний діалект охоплювала різні сфери життя. Так, знаходимо слова, що позначають предмети та їжу щоденного вжитку – *cake, egg, knife*; слова, що описують краєвиди – *dike, car, fell, balk*; частини тіла – *ancke, leg*. Проте переважали слова, які вживались у повсякденні, наприклад, *lift, get, give, hit, anger, kettle*[2, с. 67].

Характерною фонетичною особливістю досліджуваного діалекту є використання фонем */i/* після розпаду фонем */y/* при делябіалізації у давньоанглійському періоді. Однак, фонема */y/* залишається на тому самому підйомі, але звучить та пишеться як «*i*» відповідно. Наприклад, *bridge* (давн.англ *brycg*), *whittle* (давн.англ *thwītan*), *sin* (давн. англ *synn*)[1, с. 60].

Отже, східно-центральний діалект продовжив тенденції розвитку, які зародились ще у давньоанглійський період, та став основою становлення англійської мови. Даний діалект мав специфічні характеристики в різних областях, зокрема, у лексиці, що пояснюється численними запозиченнями, та у фонетиці.

Література

1. Бондаренко Е.В., Лютова Г.Н. Диахрония диалектов английского языка: экстарлингвистический фон и морфологические характеристики / Е.В. Бондаренко, Г.Н. Лютова // Научные ведомости. Серия «Гуманитарные науки». Издательский дом «Белгород», 2014. Вып. 21. С. 57 – 61.

2. Минасян А.А. Английский язык: от истоков до современности / А.А. Минасян // Вестник РУДН. Серия «Лингвистика». Издательско-полиграфический комплекс РУДН, 2010. Вып. 4. С. 65 – 69.
3. Семененко Г. М. Кодифікація стандартного варіанту англійської мови в ранньоновоанглійський період: лексичний склад / Г. М. Семененко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 9. Сучасні тенденції розвитку мов : збірник наукових праць / за ред. В. І. Гончарова. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. Випуск 11. С. 195-203.

LINGUISTICS ABOUT LANGUAGE EVOLUTION AND CHANGE

Language is always changing, evolving, and adapting to the communication and cultural needs of its users. Language also varies across time. Generation by generation, pronunciations evolve, new words are borrowed or invented, the meaning of old words drifts, and morphology develops or decays, syntax usually turns simpler.

Key words: *development, change, dialects, reinterpretation, evolve.*

Жива мова багато в чому нагадує живий організм. Зокрема, вона безперервно змінюється... Навіть у текстах тридцяти літньої давнини ми можемо зустріти колись активно вживані, а тепер незвичні й подекуди незрозумілі для нас слова, вирази, звороти. Тексти ж, написані кілька століть тому, читачеві без спеціальної підготовки можуть виявитися просто не під силу.

Одним із перших учених, хто вказав на таке протиріччя в самому характері існування та змін у мові, був Вільгельм фон Гумбольдт: "За своєю дійсною сутністю, мова- дещо постійне і водночас у кожний даний момент тимчасове".

У XIX ст. –активно розвивається порівняльно-історичне мовознавство. Його представники вважали: порівняльно-історичний метод вивчення споріднених мов є основним лінгвістичним методом, тому що цей метод дозволяє пояснити причини виникнення та змін мовних явищ. Проте цей метод не може відповісти на всі запитання, пов'язані з еволюцією та розвитком мови.

В першій половині XIX ст. історизм у розвитку мов (передусім індоєвропейських) тлумачили по-різному. Багатство флективних засобів вираження граматичних значень у давніх мовах (санскрит, давньогрецька, латина) почали сприймати як розквіт мов, а розпад флексій ототожнювався з руйнуванням мови. На цій підставі виникла теорія двох періодів у розвитку мови: у перший (доісторичний) період мова виникає, збагачується, вдосконалюється, а у другий (історичний, ближче до наших часів) - мова бідніє і деградує. Таке розуміння мовного розвитку призвело В. Шлейхера до висновку: "Історія - ворог будь-якої мови".

Історичний розвиток мови - безперервний процес без різких стрибків або швидких перетворень. Тому будь-яка періодизація, яку пропонують вчені-лінгвісти, може здатися штучною. Однак, при вивченні історії будь-якої мови неможливо обійтися без поділу його на певні періоди і часові відрізки, тому що цілком очевидно, що мова в кожен даний період свого розвитку має особливі відмінності, являє собою особливу структуру, що і дає право говорити про певний період його розвитку.

Історичний розвиток кожного рівня залежить від конкретних причин і умов, стимулюючих зрушень в лексичному складі мови, у його фонетичній організації, та граматичному ладі. Історія мови розкриває все, що відбувалося у мові на різних етапах її існування. Причини та чинники змін, закладені у самій мові, називають лінгвістичними. В наш час людям не властиво використовувати окремі давні фразеологізми, лише, скажімо, поетичний жанр використовує їх з метою художньої архаїзації. Поети загалом свідомо відхиляються від того, що є звичним або нормативним в їхній рідній мові. Наприклад, порушують синтаксичні узгодження, наближаючи мовлення до розмовної або внутрішньої мови; або вводять усякого роду неправильності у репліки дійових осіб; використовують діалектизми, архаїзми, тобто елементи, що є рідковживаними в сучасній літературній мові і за контрастом з якою, вони лише й можуть сприйматись.

Група німецьких мовознавців, що називали себе молодограматиками зовсім відмовилися від тези про вдосконалення мови. Для них "мови знають рух по колу, але не знають справжнього розвитку". Тому розвиток мови, як і розвиток будь-якого іншого об'єкту природи і суспільства, підпорядковується основним законам діалектики, згідно з якими постійний рух, зміни і розвиток - це якості будь-якого явища. На темпи зміни мови, на думку деяких лінгвістів, впливає чисельність народу, що говорить нею. Змінюватися може те, що можна легко інтерпретувати при частотних вживаннях, з збігом обставин відбувається постійний процес реінтерпритації.

Слід враховувати особливості зміни структури мови і розширення її функцій. Нерозмежування функцій і структури - головна причина суперечок

про характер розвитку мови. Закон єдності та боротьби протилежностей виявляється в мові у формі антиномій (протиріч): мовця і слухача (мовець прагне до економії, слухач ж потребує розширеного пояснення); узусу (мовна звичка) і можливостей мовної системи: узус обмежує мовця, мовленнєві потреби примушують його порушувати ці обмеження, цим пояснюються okazіоналізми, неологізми, дитяча словотворчість; коду і тексту (код - мовні знаки, текст - сполучення знаків): збільшення кодових одиниць (слів у словнику) призводить до зменшення тексту, а зменшення - до подовження тексту.

Мова не може постійно збільшувати кількість слів, бо ресурси навіть найбагатшої мови, як і можливості людського мозку, доволі обмежені, а позамовний світ потребує безмежної кількості слів. Вихід - передавати нові поняття текстом, сполученням уже наявних слів. З іншого ж боку - тенденція до скорочення, заміни словосполучень словами, абрєвіатурами; інформаційної та експресивної функцій. Це, з одного боку, прагнення до регулярності одиниць та їх уніфікації, з іншого - експресивна нестандартність; старого та нового; асиміляції та дисиміляції; аналогії та диференціації.

Проблема розвитку мови - одна зі складних, дискусійних. І тут потрібно враховувати як соціальні чинники, так і внутрішні лінгвістичні закони. Зовнішні закони виявляються внаслідок зв'язку мови з історією суспільства різними сторонами людської діяльності. А відтак, говорять про екстралінгвістичні чинники, що впливають на розвиток мови: розвиток, прогрес суспільства; контакти мов; культурно-історичні чинники; історія суспільства, народу; мовна політика держави.

Внутрішні закони дуже різноманітні, їх поділяють на: загальні - охоплюють усі мови і можуть виявлятися на всіх рівнях мови. Так, для мов як знакових систем характерна асиметрія мовного знака; у всіх мовах є багатозначність, синонімія, омонімія, варіантність та інші загальномовні явища; окремі, часткові закони стосуються процесів в окремих мовах, наприклад, для англійської мови - вживання артиклів, особливості часових форм дієслова...

Вже сама назва - внутрішні закони - говорить про те, що тут маються на

увазі такі регулярні відношення між мовними явищами і процесами, що виникають унаслідок спонтанних, незалежних від зовнішніх впливів причин. Саме внутрішні закони є свідченням того, що мова являє собою відносно самостійну і саморегулюючу систему.

Висновок

Мова знаходиться в постійному розвитку. Внутрішньоструктурні та екстралінгвістичні чинники розвитку мови взаємопов'язані. Всі соціальні чинники впливають на еволюцію структури мови, та її внутрішньоструктурні процеси. Загалом мова не залежить від волі і бажання її носіїв. Вона розвивається за своїми внутрішніми законами, внаслідок чого і складається її система, з певною кількістю граматичних категорій (кількість відмінків, часових форм...).

Говорячи про мову як явище, що історично розвивається, лінгвісти виділяють три взаємопов'язаних поняття для характеристики історичної еволюції мови: зміну, розвиток, вдосконалення.

Зміна - це конкретне порушення тотожності певної мовної одиниці внаслідок чого утворюється або новий функціональний елемент, або нові функції (фонетичні, граматичні зміни).

Розвиток являє собою дію закону. Розвиток (абсолютний чи відносний) знаменує собою перехід одного якісного стану мовних явищ в інший.

Вдосконалення - близьке до розвитку. Це поняття містить оцінку змін мовних явищ, їхнього розвитку. Мова пристосовується до суспільного життя, нових потреб спілкування, комунікації: збагачення словникового складу, розширення суспільних функцій і стильових варіантів мови.

Література

1. Лінгвістична концепція Вільгельма фон Гумбольдта.
2. Aitchison, Jean. 1991. *Language Change: Progress or Decay?* Cambridge: Cambridge University Press.
3. Bryson, Bill. 1991. *Mother Tongue: The English Language*. New York: Penguin Books.
4. Історія українського мовознавства (друга половина ХХ ст.) 2016. Умань.

5. Світлана Бурлак, Еволюція мови.

THE PECULIARITIES OF FRENCH BORROWINGS IN THE ENGLISH LANGUAGE

This article examines the process of French borrowings into the English language vocabulary and the historical factors that contributed to this phenomenon. The value of borrowings in the recipient language and their influence on the process of further development of the language are determined here.

Key words: *borrowings, lexical system, language vocabulary, the English language, the French language*

Будь-яка мова – це явище, що перебуває в постійному розвитку і зазнає трансформацій: з'являються нові елементи, а старі або непотрібні забуваються та зникають. Поряд з цим, усі мови світу перебувають в контакті між собою і жодна не розвивається в ізоляції. Це зумовлює культурний обмін, в тому числі обмін слів. Тому в кожній мові, крім "своїх", є "чужі", тобто запозичені слова. Відтак, процес запозичення є властивим для кожної мови і особливо значущим для лексичного складу англійської мови, тож ця тема завжди залишається актуальною в лінгвістиці, так як багато її аспектів є дискусійними. Основна складність запозичень, на наш погляд, полягає в тому, що слова, які з'явилися в мові і повністю асимілювались мовою-реципієнтом, не сприймаються як іноземні.

Запозичення — це елементи чужої мови (слова, словотворчі афікси, синтаксичні конструкції і ін.), перенесені з однієї мови в іншу в результаті мовних контактів. Найчастіше запозичуються слова, рідше фразеологізми і синтаксичні конструкції [2].

І.В. Арнольд поділяє всі слова іншомовного походження у відповідності до ступеню їх асиміляції. Таким чином, всі запозичення можна розбити на три групи: повністю асимільовані слова, які відповідають всім фонетичним, морфологічним, орфографічним нормам і не сприймаються як іншомовні. Прикладом є *apartment, charge, famous, mister, strange*. Другу групу становлять частково асимільовані слова, до яких можна віднести: *arrive, cravat, caprice, demand, escape, farouche,*

permit, prepare, recherché, rouge, roulette. Та останні – не асимільовані запозичені слова, які в свою чергу діляться на іноземні слова (*apropos, debauchee, protégé*) і на варваризми (*hors - d'oeuvre, tête - à- tête, vis-à-vis*) [1, с. 256-258].

Було встановлено, що англійська мова за всю історію свого розвитку запозичила велику кількість слів із різних мов, але найбільша частка запозичень припадає саме на французьку мову, оскільки протягом своєї історії Англія тісно контактувала із Францією. На думку М. П. Кочергана, в сучасній англійській мові до 60% слів французького походження. Це пояснюється тим, що зв'язки з французькими культурою і мовою простежуються в Англії з раннього середньовіччя і до теперішнього часу [3, с. 46].

За М.П. Кочерганом, саме контактування мов варто віднести до причин, які найчастіше зумовлюють зміни в мові і є одним із “найсильніших чинників її зміни й розвитку” [3, с. 46]. В таких випадках йдеться про явище мовного контакту – мовне спілкування між двома мовними колективами. При цьому, варто зазначити, що мовний контакт може відбуватися між трьома та більше мовними колективами [5, с. 3]. І.І. Синельникова вказує й на інші чинники та розмежовує лінгвістичні й екстралінгвістичні фактори. До першої групи належать:

1) потреба в найменуванні об'єкта чи явища, обумовлена відсутністю позначуваного явища в базі мови-реципієнта. Це основна і найбільш давня причина запозичення на думку дослідниці. Так, під час нормандського завоювання утворились нові побутові порядки й предмети, які позначаються французькими словами: *dinner, supper, table, plate, napkin, sauser*.

2) потреба в найменуванні об'єкта чи явища, обумовлена неточністю наявної назви. При наявності споконвічного і іншомовного слів з подібним значенням, де англійське слово має більш загальне значення, а запозичене – як загальне, так і додаткові відтінки [6, с. 29]. Прикладом можуть послужити звернення *Sir* і *Madam*, які є французькими запозиченнями, в той час як для англійської мови характерними звертаннями є *Mr. (Mister)* та *Mrs. Mistress (or Miss)* відповідно, а також англійські слова *wine, sheep* і *belly* та запозичені з французької *pork, mutton* і *stomach*.

До екстралінгвістичних причин відносяться наступні:

1) соціально-психологічна: вираження конотацій, якими не володіє відповідна одиниця в приймаючій мові; наприклад, створення ефекту «престижності» (французьке *boutique* «невеликий магазин, що торгує дорогими, частіше незвичайними товарами і розташований в дорогому районі» використовується не тільки для уточнення нейтрального англійського слова *shop* при позначенні магазинів таких типів, але і для того, щоб підкреслити престижність конкретного місця торгівлі) [6, с. 30];

2) активізація міжнародних зв'язків, процес глобалізації, що викликає появу великої кількості інтернаціоналізмів–слів запозичених багатьма мовами світу [6, с. 35].

Крім того, було виявлено незворотній вплив на мову в процесі запозичення, яке викликає в її лексичному складі серйозні зміни. Найбільш очевидні результати наступні: в мовах з'являються чужі елементи – слова і частини слів; часто виникають слова-гібриди – слова, частина яких запозичена, а інша частина – вже існує в даній мові (*artless* – запозичений корінь *art*, *dislike* – запозичений суфікс – *like*); з'являються слова, що відносяться до варваризмів і екзотизмів; виникають змішані мови (креольські, піджинінгліш, тощо); з'являються численні інтернаціональні та псевдоінтернаціональні слова; а також виникнення великої кількості дублетів – слів ідентичного походження, що мають різну фонетичну структуру і значення, так як вони були запозичені з різних джерел або в різні історичні періоди, або ж є результатом особливого розвитку слова в мові (*canal* – *channel*, *major* – *mayor*, *liquor* – *liqueur*, *fact* – *feat*). Існують також виняткові випадки етимологічних триплетів: *cattle* – *chattel* – *capital* (всі слова походять від латинського *capital*) [4, с. 33].

Мовні запозичення французького походження складають велику частину лексичної системи англійської мови; крім того, запозичувані слова, переходячи з однієї мови в іншу збагачували словник в різних сферах діяльності тим самим урізноманітнюючи англійську мову. Але при цьому є й негативні сторони цього процесу, зокрема на думку М.П. Кочергана «...до проблеми запозичення потрібно підходити тверезо. Запозичувати слова необхідно лише в тому випадку, коли без них не можна обійтися. Запозичення без потреби є не виправданими і

завдають мові тільки шкоди» [3, с. 235].

Отже, в усі часи аж по сьогоднішній день у світі виникали й продовжують формуватися інтенсивні контакти між народами, неминучим наслідком чого є взаємодія між їхніми мовами. Таким чином, у сучасному світі жодна країна не обходиться без запозичених слів. Більше того, саме в лексичній системі мови відображається багатовіковий досвід спілкування між людьми і пізнання ними навколишньої дійсності. Взявши за мету проаналізувати роль французьких запозичень на структуру англійської мови, ми дійшли висновку, що англійська мова, запозичуючи нові елементи, не втратила свою унікальність. Вона, навпаки, збагатилась найкращими мовними одиницями, які вона запозичала протягом усіх періодів свого розвитку.

References

1. Арнольд И.В. Лексикология современного английского языка. 3-е изд. М. : Высшая школа, 1986. 295 с.
2. Загнітко А. П., Познанська В. Д. Українська мова : Словник-довідник. 1998. [Електронний ресурс]- режим доступу: <http://litmisto.org.ua/?p=2365>
3. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства. К.: Видавничий Центр “Академія”, 2004. 368 с.
4. Лещева Л.М. Слова в английском языке. Мн., 2001. 179 с.
5. Розенцвейг В. Ю. Языковые контакты. Лингвистическая проблематика. Л.: Наука, 1972. 80 с.
6. Синельникова И. И. Эмотивные фразеологизмы французского языка в полевом аспекте. Белгород: Белгород НИУ «БелГУ», 2013. 188 с.

Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

Scientific Supervisor: Associate Professor M. V. Matkovska

THE INFLUENCE OF WILLIAM SHAKESPEARE'S WORKS ON MODERN ENGLISH

The article deals with an attempt to search and analyze the influence of William Shakespeare's work on English word-stock. The author of the paper tries to figure out the active use of 'williamisms' at the present stage of their functioning in the English-speaking space. The peculiarities of their use in oral and written English have been disclosed.

Key words: *language word-stock, W. Shakespeare's works, williamisms, occasionalisms, idioms, phraseological units.*

The language, along with various changes in the society, undergoes changes. To some extent language is the reflection of the things that take place in the society. Any new creation or the subject that appears acquires its name, which in its turn enriches the list of vocabulary of the language. On the other hand, there are many sources of broadening of lexicon.

So, the English language owes its richness to the great playwright W. Shakespeare, who is the author of 1700 words and phrases [3]. For their creation the playwright converted nouns into verbs, verbs into adjectives, connected few words into one, which were never been used before, also added prefixes, suffixes to the words, used borrowings and created absolutely new words. W. Shakespeare dealt with the all aspects of language: grammar, punctuation, orthography, lexis. According to the British linguist D. Crystal, W. Shakespeare influenced the Early Modern English language, which differentiates from the Modern English language approximately by 5 %.

There are reasons, by which occasionalisms of W. Shakespeare entered the English language and firmly took place in it. In that way, W. Shakespeare dealt with the most various areas of the life. He almost did not use narrow terms, which were understood only by the intellectual elite. The playwright inclined to the usage of such words, which were understood by the majority of people. In those times, when W.

Shakespeare lived, the theatre was the most popular place of entertainment and was accessible to the rich and mean people [1].

D. Crystal calls the words, created by W. Shakespeare with the help of the term ‘williamisms’, which is analogical term to Ukrainian the one known as ‘шекспіризм’. D. Crystal explains the notion of ‘williamisms’ as “word creation of Shakespeare” [7].

In comparison with the works of many literary scholars, lexis which was used by W. Shakespeare contains fewer words. But the peculiarity of its usage can be seen in the situation, when the playwright used the same words in the different context, and with various semantics. So, the Russian linguist M.M. Morozov appeals to the word ‘free’ and underlines such meanings, as *independent, voluntary, ready to make something, frank, unrestrained, generous, healthy, happy, carefree, innocent, harmless, noble, elegant* etc. In the times of W. Shakespeare, the language of the English literature was on the stage of its formation[1].

The other method which was often used by W. Shakespeare –was adding suffixes, endings and prefixes. So, with the help of the prefixes ‘un’, ‘out’ there were created such words as “*uncomfortable*”, “*outbreak*”, “*outlaw*” [1].

Since the day of the death of W. Shakespeare 450 years have passed, but in reality, the poet lives not only in his work, but also in the words and which afterwards became catchphrases and catchwords. Many words of the English language, which are used today in the conversational speech, first appeared in the works of W. Shakespeare. What can be surprising, amongst those words which are *gloomy, gossip, eyeball, advertising, amazement, bedroom, elbow, torture, secure* and so forth [3]. In the New Oxford Dictionary there can be seen the articles which refer to W. Shakespeare. Those words were at first published in his works. Among those words, for example, “*arch-villain*”, “*bedazzle*”, “*cheap*”, “*dauntless*”, “*embrace*” (as a noun), “*fashionable*”, “*go-between*”, “*honey-tongued*”, “*inauspicious*”, “*lustrous*”, “*nimble-footed*”, “*outbreak*”, “*pander*”, “*sanctimonious*”, “*time-honored*”, “*unearthly*”, “*vulnerable*” and “*well-bred*” [5].

More than 100 idioms, which are used in the speech of the English language, were created by W. Shakespeare. There are sufficiently famous phrases as: “*For*

goodness' sake”– (Henry VIII), “*Jealousy is the green-eyed monster*”– (Othello), “*Laughingstock*”– (The Merry Wives of Windsor), “*Live long day*”–(Julius Caesar), “*Love is blind*”–(The Merchant of Venice), “*Set my teeth on edge*”–(Henry IV Part I), “*Wear my heart upon my sleeve*”–(Othello), “*Wild-goose chase*”–(Romeo and Juliet), “*What the dickens!*”–(The Merry Wives of Windsor) [4].

In the tragedy “Hamlet” there are about 60 ‘williamisms’. The winged words from this work are indicated as a rule, in the original form. But with the time separate components of the phrases began to be used either independently, or on their basis new phrases were created. For example, the Russian philologist A. V. Kunin mentions, that the part of the phrase “*the time is out of joint*” was used in the structure of the set phrase “*to put somebody's nose out of joint*”. By analogy with the phrase “It out-Herods Herod”, which means “*to be over diligent*”, there entered in the usage “*to out-Zola Zola*” – “*overcome Zola in the Naturalism*” [1].

In the English language the interesting tendency of rephrasing of W. Shakespeare’s set phrases can be traced. For example, the famous phrase from the tragedy “Hamlet” “*To be or not to be: that is the question...*” is often changed and by analogy with many new phrases in various areas of usage. In that way, Ben Herrera, the Mexican blogger published the article on his site with the name “*To diet or not to diet, that is the question*” [2]. Another bright example of the usage of the rephrasing of the famous phrase from “Hamlet” is illustrated in one of the series of the famous cartoon “The Simpsons”, where the character Homer Simpson during his entrance to the bar asks himself: “*Two beer or not two beer?*”. Here is the example of the funny usage of the set phrase.

Among the books, dedicated to the influence of the W. Shakespeare on the English language, are such significant scientific works, as “Brush Up Your Shakespeare”, M. Macrone; “Coined by Shakespeare: Words and Meanings First Penned by the Bard”, S. Malless, J. Mc Quain и R.O. Blechman; “Think On My Words: Exploring Shakespeare's Language” and “Shakespeare's Words: A Glossary and Language Companion”, D. Crystal; “Shakespeare's Insults: Educating Your Wit”, Wayne F. Hill, etc.

The British linguist M. Macron examines many set phrases of W. Shakespeare [6].

Full circle	The makings of	Method in the madness	Neither rhyme nor reason
One fell swoop	Seen better days	It smells to heaven	A sorry sight
A spotless reputation	Strange bedfellows	The world's (my) oyster	

Table 1. “Set phrases created by W. Shakespeare”, adopted from M. Macron [6].

The scientist supposes that it frequently appears to be unexpected, that some of those set phrases were created by W. Shakespeare, i.e. – some of them lost their primary meaning. For example, such a phrase as “*sweets to the sweet*”, refers to the topic of love. But primarily this set phrase was used in “Hamlet”, with the help of which W. Shakespeare described the funeral flowers. Another phrase “*in my heart of hearts*” sounded in original as “*in my heart of heart*” in the tragedy “Hamlet” [6].

But there are no any evidences that the author of all those 1700 lexical units was W. Shakespeare. Undoubtedly, that exactly W. Shakespeare was the first, who recorded all those words on the paper. There are suppositions that the playwright heard and learnt the new words from his contemporaries and those lexical units were in the wide usage at that time [1]. There are also phrases which are generally accepted as ‘williamisms’. Though, M. Macron denies that fact and suggests that they were written before, that it was done by W. Shakespeare. Among those phrases the linguist underlines[6].

All that glisters (glistens) is not gold	Cold comfort	To play fast and loose	Laughing stock	In a pickle	The long and the short of it	It's high time
To knit one's brow	(To) give the devil his due	Till the last gasp	Fool's paradise	Out of the question	It's Greek to me	The naked truth

Table 2. ‘Williamisms’, adopted from M. Macron [6].

Thus, the research of the creative works of William Shakespeare helps to convince the fact that the works of the playwright have an influence on the English language. The indicator of the biggest achievement of W. Shakespeare lies in the fact,

that his occasionalisms are characteristic not only for inflated-style of poetry, but they have come into usage everywhere, including conversational speech of the English language, what affirms accessibility of the works of W. Shakespeare to the all layers of the population.

References

1. МорозовМ.М. Язык и стиль Шекспира [Electronic resource] – Access mode. - URL: <http://www.philology.ru/literature3/morozov-54a.htm#1>(date of access: 25.02.2019), free.
2. Herrera, Ben. To diet or not to diet, that is the question [Electronic resource] – Access mode. - URL: <http://whatscookingmexico.com/2008/02/26/to-diet-or-not-to-diet-that-is-the-question/>(date of access: 25.02.2019), free.
3. Mabillard, Amanda. Words Shakespeare Invented. Shakespeare Online [Electronic resource] – Access mode. - URL: <http://www.shakespeare-online.com/biography/wordsinvented.html>(date of access: 25.02.2019), free.
4. Mcalpine, Fraser. 45 Everyday Phrases Coined By Shakespeare [Electronic resource] – Access mode. - URL: <http://www.bbcamerica.com/anglophenia/2014/04/45-phrases-coined-shakespeare-450th-birthday> (date of access: 25.02.2019), free.
5. Oxford Dictionaries Language matters [Electronic resource] – Access mode. - URL: <http://www.oxforddictionaries.com/>(date of access: 25.02.2019), free.
6. Vemon, Jennifer. Shakespeare's Coined Words Now Common Currency [Electronic resource] – Access mode. - URL: http://news.nationalgeographic.com/news/2004/04/0419_040419_shakespeare.html (date of access: 25.02.2019), free.
7. Crystal, David. “Shakespeare’s lexical creativity”; “In every sense” [Electronic resource] – Access mode. - URL: <http://www.davidcrystal.com/?fileid=-4275> (date of access: 25.02.2019), free.

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

Scientific Supervisor: PhD, T.I. Yamchynska

DEVELOPMENT OF ENGLISH PROPER NAMES

The article is devoted to the onomastic problems such as origination of proper names in English language. The choice and analysis have been done on the basis of Dictionary of proper names by P. Reaney. The author analysed the surnames and nicknames, as well as defined their fundamental features and classifications.

Key words: *onomastics, proper names, surnames, nicknames.*

INTRODUCTION. It is one of many linguistic consequences of the Norman Conquest that only a few of the original native English personal names are familiar to us nowadays. In late Anglo-Saxon England names of Germanic origin like Old English *Godwine*, *Wulfsige*, *Dodda* (all male), *Cwēnhild* and *Godgifu* (both female) were commonplace. In eastern and northern England, where Vikings had settled from the late-ninth century onwards, the name stock also included Old Scandinavian names such as *Porgeirr*, *Tóki* (both male), and *Gunnhildr* (female). By about 1250 almost all of this extensive name-stock had been abandoned by the English in favour of continental names used by their Norman rulers. In most cases, our modern contact with the old native names is solely through hereditary surnames coined no later than the mid-thirteenth century:

thus *Goodwin*, *Wolsey*, *Dodd*, *Quennell*, *Goodeve*, *Thurgar*, *Tookey* and *Gunnell*.

After 1250 only a handful of such names remained in general use, in particular *Ēadweard*, *Ēadmund*, *Cūðbeorht* (which was popular in northern England), and *Ēadgýð*, which we know in their Middle English forms *Edward*, *Edmund*, *Cuthbert*, and *Edith*.

The Norman name-stock largely consisted of continental Germanic names with a French pronunciation (such as *William*, *Robert*, *Richard*, *Hugh*, *Maud*, and *Alice*) and names from the Bible or from saints' legends (like *Adam*, *John*, *Thomas*, *Beatrice*, *Cecily*, and *Margaret*) [1].

TOPICALITY. From the mid-thirteenth to the mid-eighteenth centuries *John*, *Thomas*, *Robert*, *Richard*, and *William* named between them over 70 per cent of the

male population. Clearly, people were christened from a much smaller and more stable name-stock than we are familiar with today. In late fourteenth-century England there were probably fewer than a thousand names in use. The top male name *John* was borne by about 35 per cent of men, and the top female name *Alice* by about 17 per cent of women. By contrast in 2009, according to the Office of National Statistics, 60,900 different names were registered as names of babies in England and Wales, and the top boy's name *Oliver* and the top girl's name *Olivia* together accounted for less than two per cent of the 706,248 babies born in that year. The one major disturbance to the stock of English personal names during the period 1250-1750 arose from the sixteenth-century reformation of the Church, whose Puritan activists preferred to choose names from the Old Testament (for example, *Abraham*, *Isaac*, *Samuel*, *Abigail*), or to coin new names, especially for girls, based on Christian virtues (*Charity*, *Grace*, *Prudence*, *Temperance*).

MAIN BODY. In late medieval England there was a much greater variety of hypocoristic or pet forms than in modern times, perhaps reflecting the competitive nature of relatively small, close-knit communities.

As many as nine diminutive suffixes were commonly used in Middle English pet forms, viz. French el, et, ot, in, on, un (often used in combination, like elot), Flemish kin, English cok, and also y (a reduced form of in?). All but y disappeared from general use during the post-medieval centuries, though some survive today in fossilized name-forms like Robin, Marion, and Janet. Rhyming pet forms were also popular, notably for short forms of male names in R-, like Ralph, Richard, Robert, and Roger, where substitution of initial R- by D-, H-, and N- produced Daw, Haw, Dick, Hick, Dob, Hob, Nob, Dodge, Hodge, and Nodge.

Pet forms of names beginning in a vowel were often given a prosthetic consonant, e.g. Ned and Ted for Edward or Edmund, and Bib, Lib, Nib, and Tib for Ibbe, which is short for Isabel. Jack, the most common pet form of John in medieval England, was a borrowing of a Flemish shortening of Jankin.

Many of the pet forms with French suffixes had become obsolete by the sixteenth century, while names in kin and cock remained popular into the seventeenth century. They often survive in surnames, e.g. Hewitt (Hugh), Ibbotson (Isabel's

son), Dawkin (Ralph), and Adcock (Adam)[2, p. 56-57].

The relative stability of this name-stock and the extreme popularity of a few names over such a long period of time were underpinned by the role of baptismal names in expressing family relationships. Most boys were named after their father, grandfather, uncle, or godfather, and many girls were similarly named after their (grand)mother, aunt, or godmother. From the late-eighteenth century through to the twentieth, this tradition has steadily weakened, as a combination of Enlightenment values, industrialization, and Romantic individualism has encouraged parents to draw on names from outside the immediate family.

Anglo-Saxon names such as *Alfred*, *Edgar*, and *Audrey* (in their Middle English forms), and Norman names like *Raymond*, *Reginald*, *Walter*, and *Maud* have been revived, while others have been borrowed from abroad or from the Celtic name-stocks of the United Kingdom, usually in anglicized forms. We have *Albert* from Germany in admiration of Queen Victoria's consort; *Derek* from the Low Countries; *Valerie* from France; *Gwen* and *Owen* from Wales; *Donald*, *Fiona*, *Ian*, *Kenneth*, and *Malcolm* from Scotland; *Kevin*, *Maureen*, and *Sheila* from Ireland. Many new names have been coined for girls from words connoting perceived feminine attributes, e.g. plant names like *Daisy*, *Heather*, *Lily*, and *Violet*, and names from precious stones like *Beryl*, *Jade*, and *Ruby*.

In the nineteenth century the desire to name a child after a member of the family or a godparent was increasingly satisfied by using a middle name, which could be a personal name or a surname (of the mother's father, perhaps, or the godfather). Surnames consequently appear as first names, too, some of which have entered the general name-stock: *Bruce*, *Douglas*, *Graham*, *Keith*, *Leslie*, and *Stuart* are Scottish in origin, *Trevor* is Welsh, and *Rodney*, *Stanley*, and *Shirley* (popularized by Charlotte Brontë's use of it in her novel of 1849) are English. In the twentieth century British personal names have been more and more influenced by American taste, such as the liking for girls' names derived from place-names (*Beverley*, *Chelsea*, *Iona*) or from compounds and blends (*Joleen*, *Leighanne*, *Marilyn*), which may be spelled in a variety of idiosyncratic ways.

CONCLUSION. The current English name-stock is larger and more varied

than at any time in its history, and it is changing with an ever greater speed, with even the most popular names moving in and out of fashion within less than a decade. New names are freely created, though few of them become commonly used unless coined or adopted by influential celebrities. It is also harder than it used to be to identify what is meant by ‘English’. The devolved and multi-cultural Britain of the twenty-first century has many name-stocks rather than a single English one.

The generic use of personal names has been widespread in English since the late medieval period, when a very few names were so popular that they could be used to denote anyone or anything that was typical. There are three main sense categories: first, words or phrases denoting ordinary people, sometimes implying social disapproval; second, words or phrases for useful man-made objects, especially labour-saving devices; and third, words or phrases for non-human creatures, real or imaginary. Some of these words originated in now-obsolete pet forms, not all of which have yet been identified in the unrevised explanations of the *OED*.

The alliterative *Jack* and *Gill* have been the prototypical names for every ordinary man and woman since at least the fifteenth century, out-competing *Tom* and *Tib* (recorded in 1606). By extension they have become words for any lad or lass, for a servant, or for someone of the lowest rank in an occupation. They are often found in phrases like *Jack-of-all-trades*, and compounds like *Jack-Tar sailor* (first recorded in 1781), *lumberjack* (1831), and *steeplejack* (1881). Both *Jack* and *Tom* have been used for the knave of trumps in a pack of cards, and *Tib* for the ace. Children’s toy people include *Jack-in-a box* and *doll*, a pet form of *Dorothy*.

For other examples of other male names used in these ways see Bob n. 7, Bobby n. 1, Dick n. 1, George, Harry n. 2, Jock n. 1, Jockey, Joe n. 2, John, Johnny, Jemmy, Thomas, and Tommy n. 1[3].

The main generic sense ‘a man or woman of the lowest class’ has frequently been specialized to denote someone of low intelligence or morals. Male names have been used for simpletons, and include *Daw*, *Dawkin* (obsolete pet forms of *Ralph*), *Hodge*, *Nodgecock* (*Roger*), *Hichcock*, *Hick n. 1* (*Richard*), *Hob n. 1*, *Dobby* (*Robert*), *Jack fool* (see *Jack n. 1*), *Tom-fool*, and *Tommy n. 1*. Female

names have been used to denote coarse women or prostitutes and include *Doll n.* 1, *Gill n.* 4, *Kitty n.* 1, *Judy*, *Malkin*, *Meg n.* 1, *Mab, n.* 1, and *Mob n.* 1 (both pet forms of *Mabel*). They have also been used as terms for effeminate men and homosexual men, as in *Betty*, *Jenny*, *Mary*, *Molly n.* 1, *Nancy*, and *Peggy n.* 2. Vice versa, *tomboy* has denoted a bold woman or boisterous girl since the sixteenth century, while in twentieth-century slang *Tom n.* 1 and *Tommy* have the sense ‘a prostitute’[4, p.37-53].

The corpus of currently-used words derived from personal names is dwindling as many old words are lost and few if any new words are being created in this way. The practice has inevitably declined in modern Britain, because the name-stock is so much larger than it was three or seven hundred years ago, and the most popular names are usually only briefly so and are borne by a tiny proportion of the population. As a significant source of generic terms the personal name has now been supplanted by the surname.

References

1. Longman Dictionary of English Language and Culture. – 2nd Ed. – Edinburgh: Longman, 1998. – 1568 p.
2. Mill J. St. Theory of Meaning / J. St. Mill. – Prentis-Hall, 1970. – P. 56-57.
3. Oxford Guide to British and American Culture for Learners of English / ed. by J. Crowther. – 2nd Ed. – Oxford : Oxford University Press, 2005. – 536 p.
4. Searle J. The problem of proper names / J. Searle // Semantics. Cambridge (Mass), 1971. – P. 37-53.

LANGUAGE SEMANTICS, SYNTAX AND USE

Anna Denysiuk

Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohienko University

Scientific Supervisor: PhD, H.A. Kryshchaliuk

SIMILARITY AND DISSIMILARITY OF SENTENCE AND NOUN PHRASE

This paper is an attempt to find distinguishing features of sentence and phrase. Newspaper headlines are accurate examples of peculiarities of noun phrases and sentences. Moreover the choice of a certain syntactic structure influences both meaning and its comprehension.

Key words: *noun phrase, sentence, newspaper headline, syntactic structure, meaning.*

There are many definitions of noun phrase (NP), almost each linguist tried to give the most appropriate definition. And here is some of the examples. Jespersen defined it as a combination of words put together in order to form a sense unit [6, p. 59]. Thier's determinations are rather general. Moreover De Haan concisely defines the English noun phrase in the following way: "A noun phrase is a string of words which, syntactically, is a constituent with an internal structure containing a determiner, a modifier and a head" [1, p. 24]. His definition is more concrete and written from a structural point of view. Quirk describes the noun phrase in detail, both from the point of view of morphology and syntax. As he suggests, a noun phrase may have different functions in a sentence, the typical being the subject and object [9]. On the contrary, Cognitive grammarians have a somewhat different view, they suppose phrases don't always contain a noun (as traditionally understood). English grammars such as Quirk, Biber, Huddleston & Pullum avoid morphosyntactic definitions of the noun phrase, and instead of this tend to list a number of grammatical features of this phrasal category.

Concerning Morokhovska, we take into account two aspects characteristic of sentence: lingual and extra-lingual. "The sentence is characterised and classified accordingly as a predicative unit of language having direct relatedness to the predicative form of thought" [8, p. 232]. The widest and most meaningful is "The

sentence is a very complex linguistic entity. Its complexity is revealed both in its content and expression side” [8, p. 233]. “The sentence is the immediate integral unit of speech built up of words according to a definite syntactic pattern and distinguished by a contextually relevant communicative purpose” [3, p. 236]. Such definition was offered by Blokh. So his idea is about words which are built due to grammatical patterns and give us certain information can be named as a sentence.

From this the hierarchy of grammatical units results. At the top of it is a sentence and at the bottom is a morpheme. The phrase is in the middle of this hierarchy, between the clause and the word.

Before examining the structure of phrase, the traditional definition of phrase: a grammatical unit composed of one or more words that function as unified parts of clauses [5, p.72]. So, phrase consists of one or more words which form semantic and structural unity and have syntactic function. If to look at the NP, it mostly does not have subject and predicate, it has noun which is modified by another part of speech to characterize and adds new information about this or that object, place, phenomenon.

Chomsky, who is a creator of generative grammar, considers the cross-categorial parallels between noun phrases and sentences. Reviewing these parallels will help to distinguish similarity and differences between sentence and noun phrase [4].

(1) a. *A volcano erupted on Mars*

b. *A volcanic eruption on Mars* [12].

The semantically central element of the sentence in (1a) is the verb *erupted*, and its semantic arguments, the agent *a volcano* and the theme *on Mars*, are both expressed as syntactic arguments of the sentence. In a parallel way, the semantically central element in the noun phrase in (1b) is the nominal counterpart of *erupt*, the noun *eruption*. Like the verb, the noun is associated with an agent argument and a theme argument that are both overtly expressed [10].

If to take (1a) it is easier to understand the time of action. We understand that it happened in the past. But in the case of (1b) the situation will change if we form the passive voice:

(2) a. *Missing Wisconsin Girl is Found*

b. Missing Wisconsin girl's interposition [11].

After such alters the theme became *girl* and *girl's* respectively.

The next parallel between sentence and NP is modification. Semantically, both verb and noun can be modified in the same way. Adjunctive construction is based on the head and the adjunct. Moreover, the relationship between them are hypotactic or even adjunctive. The extension of the nominal element is called modification. In other words, modification is a syntactic process in which noun phrase is modified by attribute.

Langacker writes that all NP include head, its pre- and post- modifiers. They perform as optional elements [7]. Examples from one British newspaper are

(3) *Our unique world*

(4) *The Greek island of compassion [13].*

The (3) illustration shows the head noun is “world”, the “unique” is a premodifier. And another feature of structure of NP is a determiner, in our case is “our”. In this sample (4) the procedure is the same, starting from head “island” we can easily define the other elements of NP, even postmodifier is there “*of compassion*”.

Therefore, Cognitive grammar, which deals with human cognition and interacts with other cognitive abilities, especially with perception, attention and memory considers the grammar from another corner and it helps to understand some moments. Also the structure of grammar patterns is always meaningful. As Cognitive grammar believes the “head” of NP is just metaphorical. But in a typical NP it can be difficult to determine the “head”, for example

(5) *Auberon Waugh, the wittiest man of his generation [11].*

There are two components with legitimate claim to this status. To distinguish clearly, we take the appropriate examples from newspaper articles:

(6) *“The ugly power of R Kelly's photo with Gayle King”[11].*

It is a headline of one of the Guardian's article. In the article in different sentences this NP has been altered.

(7) a. *“The photograph has become a flashpoint amid the allegations surrounding Kelly”,*

b. *“On the left, King remains sitting, staring forward, as calm and still in the face of Kelly’s performance as the bottle of water by her chair”*[11].

The first very noticeable thing is that the sentence is bigger due to its form and of course more meaningful. In other words from the sentences we can get more information, details, determine the place, the time, the conditions, while the headline generalises the overall idea of this article.

References

1. Abney S. P. The noun phrase in its sentential aspect : thesis. Massachusetts :Massachusetts Institute of Technology, 1987. 363 p.
2. Biber D., Conrad S., Leech G. Longman Student Grammar of Spoken and Written English. Harlow : Pearson Education Limited, 2002. 487 p.
3. Блох М. Я. Теоретическая грамматика английского языка: Учебник. М.: Высш. школа, 1983. с. 383
4. Chomsky N. Aspects of the Theory of Syntax: Massachusetts, the M.I.T Press, 1965. P. 261
5. Gerald P. Delahunty, James J. Garvey. The English Language from Sound to Sense. The WAC Clearinghouse : Fort Collins, Colorado, 2010. 480 p.
6. Jespersen Otto. The Philosophy of Grammar: London, 1924. P. 359
7. Langacker Ronald W. Cognitive Grammar. A basic Introduction: monograph. Oxford, Oxford University press, 2008. P. 562
8. Morokhovskaya E. J. Fundamentals of Theoretical English Grammar: monograph. K, 1984. P. 285
9. Quirk R., Sidney Greenbaum, Geoffrey Leech and Jan Svartvik. A Comprehensive Grammar of the English Language. London: Longman, 1985. P. 1779
10. Parallels and differences between noun phrases and sentences. 5 Extending the X' schema: web-side <https://www.ling.upenn.edu/~beatrice/syntax-textbook/ch5.html>
11. Snapes L. The ugly power of R Kelly's photo with Gayle King. The Guardian. 2019. <https://www.theguardian.com/music/2019/mar/07/the-ugly-power-of-r-kellys-photo-with-gayle-king>
12. Chang K. A volcanic eruption on Mars. The New York Times. 2018. <https://www.nytimes.com/2018/10/26/science/mars-cloud-volcano-eruption-arsia->

[mons.html?rref=collection%2Fsectioncollection%2Fscience&action=click&contentCollection=science&region=rank&module=package&version=highlights&contentPlacement=2&pgtype=sectionfront](https://www.nytimes.com/2016/05/24/world/what-in-the-world)

13. Levin D. Our unique world. 2016.

<https://www.nytimes.com/2016/05/24/world/what-in-the-world>

GUSTATORY ADJECTIVES WITH A «TRANSPARENT» PROTOTYPE

The article is dedicated to the study of lexico-semantic features of gustatory adjectives (GA) with the «transparent» prototype in English. The types of word-formation and structure of GA are also investigated. In addition, GA are discussed in terms of the thematic groups they constitute.

Key words: *gustatory lexical units, modes of perception, sensory prototype, gustatory adjectives, taste perception, thematic groups, word formation.*

1. **Вступні зауваження.** Людина постійно перебуває у взаємозв'язку з навколишньою дійсністю й за допомогою органів чуття має можливість отримувати інформацію про світ. Важливу роль при цьому відіграє те, як саме вона сприймає та концептуалізує дійсність, які об'єктивні й суб'єктивні фактори домінують у формуванні її картини світу [2].

Серед емпіричних відчуттів притаманних людині важливе місце посідає смак. З наукової точки зору вважається, що смаковий аналізатор здатний розрізняти чотири чи п'ять елементарних смаків: солоний, кислий, солодкий, гіркий та смак, що називають *umami*, який є подібним до смаку глутамату натрію [7]. Людина сприймає смак органами чуття, оцінює його та робить певні висновки з приводу смакової якості того чи іншого продукту, покладаючись на індивідуальні й культурні особливості.

Необхідно зазначити, що смакові сенсоризми орієнтуються на певні еталони, які залежать від особливостей світосприйняття носіїв різних мов. Так, для солодкого смаку прототиповими є цукор та мед, для солоного – сіль, гіркого – полин, хінін та кава, кислого – лимон, кислота та оцет [7].

Як зазначає І. Рузін, еталонність ГП може бути «прозорою», тобто еталон міститься безпосередньо у внутрішній формі слова, наприклад, *sugary* «containing sugar, or tasting like sugar» [6] 'цукровий', або ж «непрозорою», коли еталон заданий поза межами слова, як от *sweet* «containing or having

a taste like sugar» [6] ‘солодкий’ [4].

Мета даної роботи полягає у виявленні особливостей групи густативних прикметників (ГП) із «прозорим» еталоном. *Об’єктом* дослідження виступають ГП англійської мови з «прозорим» еталоном. *Предметом* дослідження є структурні та лексико-семантичні особливості ГП англійської мови з «прозорим» еталоном. *Матеріалом* дослідження слугують 32 ГП, отримані методом суцільної вибірки з лексикографічних джерел англійської мови.

2. Структурні та лексико-семантичні особливості ГП з «прозорим» еталоном. Необхідність позначення різноманітних смакових якостей продуктів харчування та порівняно невелика кількість одиниць густативної лексики (ГЛ) сприяє утворенню категорії прикметників для номінації смаку, що називають смакову властивість за тими предметами, похідними від якого вони є. Наприклад, *minty* «tasting or smelling of mint» [6] ‘м’ятний’, *peppery* «tasting or smelling of pepper» [6] ‘перцевий’.

Як зазначає М. Білоус, дана група ГЛ є відкритою, адже вона постійно поповнюється новими одиницями при виникненні необхідності позначення смакових якостей, що не мають словесних відповідників у лексичній системі мови. ГП можуть утворюватися від іменників, що за своїм значенням належать до таких тематичних груп, як: 1) назви фруктів та овочів (*peach* – *peachy* ‘персиковий’, *garlick* – *garlicky* ‘часниковий’); 2) назви продуктів харчування (*cheese* – *cheesy* ‘сирний’); 3) назви напоїв (*wine* – *winey* ‘винний’); 4) назви рослин (*flower* – *flowery* ‘квітковий’, *mint* – *minty* ‘м’ятний’) тощо [1].

Варто додати, що ГП, які належать до даної групи, зазвичай використовуються в контексті, де продукти, похідними від яких вони є, слугують описовими по відношенню до інших продуктів (*meaty mushroom* ‘м’ясистий гриб’, *citrusy oil* ‘цитринова олія’), або ж навіть використовуються для передачі смаку, що є нехарактерним для того чи іншого продукту (*fishy onion* ‘цибуля з рибним присмаком/запахом’) [7].

Розглянувши вищенаведені приклади, можна зрозуміти, що похідні ГП можуть утворюватися суфіксальним способом, шляхом приєднання до твірної основи іменника суфікса -y (*mint*-y, *peach*-y). Окрім цього для англійської мови

характерним є явище ад'єктивної конверсії в описі смакових ознак. Наприклад, у словосполученні *chocolate taste* 'шоколадний смак' іменник *chocolate*, в результаті переходу в розряд прикметників, виконує роль означення. Для підтвердження даного явища, наведемо ще декілька прикладів: *caramel sauce* 'карамельний соус', *strawberry lemonade* 'полуничний лимонад', *cocconut ice-cream* 'кокосове морозиво'. Дане явище має назву ад'єктивної конверсії.

Важливо розуміти, що прикметники з «прозорим» еталоном можуть характеризувати продукт з точки зору його похідної основи, як, наприклад, у словосполученнях *mango juice* 'манговий сік', *nut butter* 'горіхова паста' або ж реалізувати компонент значення «приготований з додаванням продукту» (*ginger biscuit* 'імбирне печиво', *vanilla custard* 'ванільний заварний крем').

У зв'язку з постійним розвитком харчової промисловості, сьогодні існує велика кількість речовин, що за смаком нагадують їх еталон, але не містять його у своєму складі, в результаті чого досліджувані нами прикметники з розряду відносних можуть переходити в якісні [5]. Наприклад, у словосполученні *blueberry chewing gum* 'чорнична жуйка' ад'єктивованій іменник *blueberry* відображає чорничний смак жуйки, не вказуючи при цьому на наявність чорниці у її складі.

ГП, що є похідними від назв тих чи інших продуктів харчування, за класифікацією І. Гайдаєнко, можна поділити на дві тематичні групи. До першої групи належать найменування на позначення смакових особливостей напоїв, страв, продуктів харчування, наприклад, *buttery* 'масляний', *creamy* 'вершковий', *vinegary* 'оцтовий', *floury* 'борошняний'. Друга тематична група позначає номінації смаку плодів (фруктів, ягід, овочів, горіхів), рослин (приправ, лікарських, дикорослих рослин) та грибів, наприклад, *grapy* 'виноградний', *nutty* 'горіховий', *plummy* 'сливовий', *malty* 'солодовий', *lemony* 'лимонний' [3].

Також необхідно зазначити, що для одиниць ГЛ з «прозорим» еталоном, що позначають складне смакове відчуття, характерним є процес синкретизму. Як результат, у межах їхньої семантики можуть поєднуватися такі компоненти, як «смак» і «запах». Для прикладу наведемо декілька

лексем: *fishy* «tasting or smelling of fish» [6] ‘рибний (смак/запах)’, *fruity* «tasting or smelling strongly of fruit» [6] ‘фруктовий (смак/запах)’.

3. **Висновки.** ГП з «прозорим» еталоном є похідними від відповідних продуктів харчування й утворюються способами суфіксації та ад’єктивної конверсії через необхідність збагачення корпусу ГЛ. Розглянуті ГП можуть вказувати на похідну основу страви, її компонент, характеризувати лише смакові властивості чи слугувати для опису смаку інших продуктів. Зрештою, було встановлено, що ГП з «прозорим» еталоном формують певні тематичні групи й шляхом синкретизму можуть поєднувати у своєму складі такі семантичні компоненти, як «смак» і «запах».

References

1. Билоус М. П. Прилагательные вкусообозначения в современном украинском языке : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01. Львов, 1985. 206 с.
2. Бубырева Ж. А. Когнитивные основы номинаций осязательноговосприятия (на материалерусского, французского, английского языков) : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.19. Белгород, 2011. 23 с.
3. Гайдаєнко І. В. Назви на позначення смаку: етимологія, семантика, функціонування : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Запоріжжя, 2002. 16 с.
4. Рузин И. Г. Модусы перцепции (зрение, слух, осязание, обоняние, вкус) и их выражение в языке : дисс. канд. филол. наук : 10.02.19. М., 1995. 199 с.
5. Яровая Е. Ю. Лингвокультурологические особенности прилагательных полимодальных ощущений во французском, английском и русском языках. Научные ведомости. Серия : Гуманитарные науки. 2015. № 12. С. 74–83.
6. Longman Dictionary of Contemporary English / [S. Bullon, A. Gadsby, etc. (eds.)]. Edinburg : Pearson Education Limited, 2014. 2161 p.
7. Magee H. Talking About Taste: How the Description of Food Means and Does. Linguistics Thesis : Swarthmore College, 2009. 46 p.

РОЗМЕЖУВАННЯ УТОЧНЕННЯ ТА СУМІЖНИХ З НИМ КАТЕГОРІЙ

This paper deals with the specification and its adjacent categories. It is a relevant subject for the research, since it reflects the speaker's thinking process. The purpose of this article is to investigate the difference between specification and its adjacent categories for a better understanding of this phenomenon.

Key words: *specification, specified component, specifying component, explanation, apposition, homogeneous parts of the sentence, categories of inclusion and exclusion.*

За словами М. Я. Оленяк, уточнення – це лінгвістична категорія, яка реалізується у сфері семантики, синтаксису і логіки. Конструкція уточнення як мінімум бінарна та складається з уточненого та уточнювального компонентів, між якими можуть знаходитися конектори, наприклад, *точніше, власне, а саме* та ін. Головне призначення уточнення полягає у детальному вираженні думки, з наданням додаткової інформації, з метою уникнення багатозначності [2].

Багато лінгвістів описували у своїх роботах власні погляди на розмежування уточнень та інших граматичних категорій, як, наприклад, пояснення, але мовознавці усе ще не досягли консенсусу щодо цього питання.

Л. В. Захарова наголошує на тому, що потрібно відрізнити уточнення від пояснення чи виключення. Пояснення – це повторення одного й того ж поняття іншими словами, для того щоб роз'яснити, краще пояснити інформацію. Елементи пояснення у такому випадку тотожні, у той час як уточнення реалізується в двох членах речення, які не еквівалентні за своїм змістом.

Уточнення також не варто ототожнювати з виключенням, адже останнє реалізується відділеним субстантивним зворотом, де використовуються такі логіко-семантичні одиниці як *крім, за виключенням, у тому числі, особливо* та інші, що підкреслюють відокремленість певного елемента від низки інших [1].

Лінгвістка Т. Б. Фунтова відмежовує граматичну категорію уточнення не

лише від пояснення та виключення, але і від включення, відокремлення та прикладки[3]. Такої ж думки притримуються й інші дослідники, зокрема Н. С. Валгіна, К. М. Галкіна-Федорук, І. І. Горіна, Ю. І. Леденьов, А. К. Федоров.

М. Я. Оленяк наголошує, що граматичні категорії уточнення та пояснення не слід об'єднувати, адже вони мають різне семантичне навантаження, а також різні функції. Свої твердження вона аргументує наступним чином:

По-перше, граматичні категорії уточнення та пояснення містять різні логічні відношення між компонентами. По-друге, існують вагомні розбіжності з формальної сторони двох конструкцій, розглядаючи їх структуру, розташування компонентів, позиції відносно референтів та вплив компонентів на загальний зміст речення. По-третє, категорії пояснення та уточнення різняться з логіко-семантичного боку, оскільки у них відрізняються комунікативні завдання, змістове завантаження та мовні прийоми [2].

Крім того, у своїй дисертації вчена аналізує й інші категорії, суміжні з уточненням, та порівнює їх, наводячи аргументовані приклади.

1. Уточнення та прикладка.

Обидві конструкції складаються щонайменше з двох членів, однак прикладка виконує атрибутивну функцію, тобто вказує на якість предмета, не уточнюючи його. Крім того, на відміну від уточнення, прикладка не характеризується відокремленням. Також лінгвістка зауважила, що прикладка є номінальною за своїм складом, у той час як уточнення виражає більш різноманітну частиномовну приналежність.

2. Уточнення та вставка.

Характер вставних конструкцій доволі неоднорідний, оскільки вони можуть інформативно доповнювати як усе речення, так і лише один його член. Уточнення ж завжди характеризує лише один конкретний член речення, та може стояти на будь-якій позиції: на початку, у середині чи в кінці речення.

3. Уточнення та однорідні члени речення

Уточнення та однорідні члени речення мають схожі характеристики, такі як двокомпонентна будова з можливою n -ною кількістю членів, однак

М. Я. Оленяк виділяє низку відмінностей: інтонація та різний характер зв'язку між складовими. В уточненні відбувається поєднання більш загального та більш детального компонентів, або ж багатозначного та одного з цих значень, у той час як однорідні члени речення – рівноправні одиниці одного рівня. Якщо розглядати синтаксичне збагачення речень, то уточнення поширюють його і кількісно, і якісно, на відміну від однорідних членів речення, які ускладнюють його лише кількісно. Однак, лінгвістка зауважує, що однорідні члени речення можуть виконувати роль уточнювального компонента, у тому випадку, коли вони конкретизують один з членів речення.

4. Уточнення та включення і виключення

М. Я. Оленяк вважає, що за окремих умовконструкції включення та виключення можна віднести до уточнювальних. Вона наводить приклади, у яких ілюструє наступні критерії, наявні у конструкціях включення та виключення, відповідно до яких їх можна віднести до уточнювальних: бінарність, конкретизуючий характер одного з компонентів та інтонація [2]. Однак, зазначається, що, опираючись на наведені приклади, не можна стверджувати що усі конструкції з включенням та виключенням можна віднести до уточнювальних. Йдеться лише про окремі умови, за яких такі конструкції можуть виконувати уточнювальну функцію. Для цих конструкцій характерна саме семантична функція, а не логічна, тому їх потрібно відносити до семантико-синтаксичних.

Дослідниця підсумовує, що уточнення – явище комунікативного характеру, головним завданням якого є реалізація комунікативної заданості, а широкий вибір мовних одиниць, які можуть складати уточнювальну конструкцію, говорить про велику кількість способів досягнення однієї мети. Включення, виключення, прикладка, однорідні члени речення за окремих умов можуть складати і уточнювальну конструкцію, і пояснювальну, але при цьому тип відношень між складовими цих конструкцій відрізняється.

Отже, можна зробити висновок, що уточнення слід розмежовувати від інших граматичних категорій, таких як пояснення, прикладка, вставка, однорідні члени речення, включення та виключення.

References

1. Захарова Л. В. Обособленные второстепенные члены предложения со значением уточнения в современном русском литературном языке : дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.01. Армавир, 2008. 215 с.

2. Оленяк М. Я. Семантико-синтаксичні функції уточнення в англійській, українській та польській мовах : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.17. Донецьк, 2011. 200 с.

3. Фунтова Т. Б. Логіко-синтаксична категорія уточнення в сучасній російській мові : дис. ... кандидата філол. наук : 10.02.02. Сімферополь, 2002. 192 с.

ПРИЗВИСЬКА – НОМІНАЦІЇ ОСОБИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У статті визначено прізвиська особи (групи осіб) в словниковому складі англійської мови, їх класифікації. Наведені та прокласифіковані за прикладами та англомовними країнами.

Ключові слова: прізвиська, англомовна лінгвістика, множинні та одиничні прізвиська, позитивні та негативні прізвиська.

Поняття прізвиська (nickname) в англомовній лінгвістиці трактується по-різному і в досить невизначених межах. Так, відомий англійський лінгвіст Е. Партрідж визначає термін «nickname» як доповнення або заміна імені, в той час як в українській ономастиці прийнято визначати їх як «вид антропонімів. Додаткове ім'я, дане людині оточуючими людьми відповідно до його характерних рис, супроводжуючою його життя обставиною або з якої-небудь аналогії» [3]. Необхідно згадати, що прізвисько має велику виразність. Так І.Р. Гальперін відзначав: «Відомо, яку сильну емоційну навантаження зазвичай несе на собі кличка. Вона, помічаючи якусь випадкову, але характерну рису, прилипає до людини, іноді успішно конкуруючи з власним ім'ям» [2].

Метою статті є розглянути різні класифікації прізвиськ, визначити їхнє походження у англомовних країнах.

Безумовно, що такий великий пласт лексичних одиниць як прізвиська, необхідно класифікувати. Кількісна класифікація заснована на виділенні серед прізвиськ-номінацій особи множинних (колективних) і одиничних. Виділення множинних прізвиськ головним чином пов'язано з посиленням на національну приналежність, в той час як до одиничних ми відносимо прізвиська, дані людям виходячи з особливостей їх зовнішності, характеру, звичок, роду діяльності. Слід зазначити, що до множинних прізвиськ в даній класифікації слід відносити і прізвиська в однині, номінують цілу групу людей. Так, наприклад, John Bull – збірне прізвисько англійців (по персонажу твору англійського публіциста Дж. Арбетнота «The History of John Bull») [5].

Це прізвисько нерідко вживається в періодичній пресі, а також в художній літературі. Наприклад:

The world is a bundle of hay,
Mankind are the asses who pull;
Each tugs it a different way,
And the greatest of all is John Bull [1].

Jock, Jocks – прізвисько шотландців, особливо шотландських солдат (Jock-шотландська форма імені Jack). Sandy – також прізвисько шотландців (скорочено від Alexander, популярного в Шотландії імені).

Taffy – прізвиська жителів Уельсу (від валлійського Dafydd - David - SaintDavid, який вважається покровителем Уельсу).

Mick, Paddy – прізвисько ірландців (скорочено від Michael і Patrick, поширених в Ірландії імен. Ім'я Patrick таке популярне в Ірландії, оскільки це ім'я покровителя Ірландії - SaintPatrick (Святий Патрік)).

Limey – у США прізвисько англійських моряків, потім англійців взагалі (від lime – juice – «сік лайма», який вживався в раціоні англійських корабельних команд, щоб запобігти захворюванню на цингу).

Yankee – збірне прізвисько жителів США. Спочатку вживалося по відношенню до населення Нової Англії (New England). У південних районах Сполучених Штатів прізвисько Yankee незмінно пов'язують з жителями півночі країни. Деякі автори відзначають певний зневажливий характер цього прізвиська.

Заслуговує на увагу і той факт, що жителі практично кожного штату в Америці також мають свої традиційні прізвиська. Badgers – «борсуки» – прізвисько жителів штату Вісконсин; Hoosiers – «здоровані» – прізвисько жителів Індіани.

Оцінюючій (оціночній) класифікації підлягають прізвиська - номінації особи, які деталізуються на основі їх позитивного, нейтрального або негативного значення. Оціночні компоненти в залежності від виду оцінки можуть бути:

- позитивними (меліоративними);

- нейтральними;
- негативними (пейоративна).

У кількісному відношенні, безумовно, прізвиськ з позитивно-оцінним значенням набагато менше: Spunky, Pistol, Whiz, Ballsy, Bub, Pops, в той час як, прізвиська - номінації особи з негативним значенням становлять набагато більш численну групу: Butter-fingers, Hanger-on, Heckler, Jerk, Chicken, Dude, Pimp, Kiddo, Perisher, Creep, Boo Tom Fool, Tom O'Bedlam, Birdbrain. Безумовно, це пов'язано з позамовними факторами. Психологічно людина схильна в першу чергу помічати негативні характеристики оточуючих, вважаючи, що вони можуть становити небезпеку, у той час як позитивні якості сприймаються як звичайні, самі собою зрозумілі[4].

Прізвиська - номінації особи с нейтральним оцінним значенням складають порівняно невелику частину словника: Lofty, Molly-dook, Mucker.

Підсумовуючи проаналізований матеріал, хотілося б відзначити наступне:

- 1) склад лексичних одиниць прізвиськ - номінацій особи в англійській мові досить різноманітний;
- 2) прізвиська - номінації особи асоціюються з досить широким рядом тематичних груп, що обумовлюється антропоцентричною спрямованістю даного пласта лексики;
- 3) переважання зовнішніх і внутрішніх характеристик над родом занять (діяльністю);
- 4) переважання в оціночній класифікації пейоративних (негативних) характеристик над меліоративними (позитивними), що обумовлено психологічними особливостями людей, звертати увагу, перш за все, на негативні риси характеру, результатів діяльності та зовнішні вираження недоліків один одного.

References

1. Байрон Дж.Г. Избранные произведения. - М.:Художественная литература, 2004. – 816с.
2. Гальперин И.Р. Стилистика английского языка. Режим доступа: <http://www.e-lingvo.net/files/unfo/30/2/65.php>(дата звернення: 12.02.2019)

3. Бучко Д. Г. Словник української ономастичної термінології [Текст] / Д. Г. Бучко, Н. В. Ткачова. Харків : Ранок-НТ, 2012. 256 с. (Термінологічні словники України).
4. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
5. Arbuthnot J. The History of John Bull.URL
:<http://www.gutenberg.org/files/2643/2643-h/2643-h.htm>(дата звернення:
24.02.2019)

Kamianets-Podilsky Ivan Ohienko National University

Scientific Supervisor: PhD, I. V. Melnyk

THE PECULIARITIES OF PARONYMS IN THE ENGLISH LANGUAGE

The article is devoted to the problem of defining paronyms and their peculiarities. Two different approaches to the definition of paronyms are described here. The structural and semantic classification of English paronyms have been singled out. The article highlights the importance of understanding the meaning of paronymic units.

Keywords: *paronyms, confusable, similarity, lexical meaning, classification of paronyms*

Мова вивчається вже багато століть, але, незважаючи на це деякі її властивості досліджені ще недостатньо, або не досліджені взагалі. Це відноситься і до явища паронімії, яке стало вивчатись лінгвістами набагато пізніше, ніж омонімія, синонімія і антонімія. Раніше вчені розглядали пароніми як окремий випадок синонімії або результат взаємодії синонімії і омонімії.

Наукова та навчальна література зазвичай визначає пароніми як слова зі схожим морфемним складом і різним лексичним значенням, які можуть помилково бути вжиті одне замість іншого. Проте, так як поняття «паронім» не має достатньо чіткого і однозначного трактування, його визначення є однією з проблем сучасної лінгвістики. Одні вчені розуміють пароніми як окрему підсистему в лексичній системі мови, а інші – як явище мови [1, с. 15].

За В. В. Єлісеєвою англійські пароніми мають такі основні характеристики як: схожість звучання, близькість в письмовій формі, так звані «очні пароніми», частковий збіг за морфологічним складом, нерідко етимологічна спорідненість, яка часто призводить до здатності паронімів змішуватися в мовленні [3, с. 42].

Як було зазначено вище, в сучасній лінгвістиці відсутній єдиний підхід до визначення терміну «паронім». Загалом існує два головних підходи – вузький і широкий. В рамках вузького підходу пароніми представляють область

співзвучних однокорених слів з різним значенням, що належать до одного лексико-граматичному розряду [2, с. 28]. Широке тлумачення паронімів – це пароніми, до яких відносяться всі співзвучні слова, що мають різні значення і помилково вживаються одне замість іншого, як у випадку з *historic event* – *historical event* [4, с. 123].

У західноєвропейському мовознавстві термін «паронім» вживається рідко. Для позначення паронімії зазвичай використовується термін *confusable* («слово, яке можна змішати з іншим словом») [6, с. 3-4]. Основні критерії таких слів, є такими ж, як і в тлумаченні паронімів: схожість у звучанні і написанні, контекстуальна смислова близькість. А. Рум характеризує паронім, як «... слово, яке не тільки схоже з іншим в написанні і вимові, але яке має спільне з ним або асоціативно пов'язане значення» [6, с. 11].

Англійський дослідник У. Коутс визначає пароніми (*near-homonyms*) як «два або більше фонетично близьких слова, що мають, як правило, різні значення (проте, є випадки, коли пароніми є синонімами; це один з можливих наслідків зіткнення паронімів (*clash of near-homonyms*)» [5, с. 467-479].

Оскільки в словниковому складі англійської мови важко виділити певну підсистему з різноманітним паронімом, їх чіткої і об'ємної класифікації не існує. Проте, можна спробувати орієнтовно диференціювати англійські пароніми за структурою і за семантикою.

За структурою пароніми в англійській мові можна поділити на суфіксальні, префіксальні і кореневі. Суфіксація – один з найбільш поширених способів утворення паронімів в англійській мові і найбільш продуктивний шлях виникнення прикметників паронімів. Наприклад, *continuous* позначає незакінчений період часу або дії без перерви, а *continual* позначає дію, яка повторюється, але може бути перервана; *compliment* виражає захоплення чимось, *complement* означає посилити або завершити щось інше.

Префіксальний спосіб менш продуктивний спосіб утворення паронімів. Такі слова часто мають протилежне чи негативне значення. Наприклад, *immoral* – всупереч встановленим моральним принципам, *amoral* – є нейтральними з моральної точки зору.

Кореневі пароніми мають різні, але співзвучні корені. Вони не мають спільних семантичних зв'язків і в даний час ця група паронімів практично не поповнюється. Наприклад, *contents* – вміст, *contest* – змагання, *context* – контекст.

За семантикою пароніми діляться на абсолютні, неповні, часткові і синонімічні.

Абсолютні пароніми – компоненти паронімічного ряду, що виражають різні лексичні значення, але відносяться до однієї частини мови і мають наголос на одному і тому ж складі. Наприклад, *sensible* – розумний і *sensitive* – чутливий; *observation* – спостереження і *observance* – дотримання.

Неповні пароніми – мають в своєму складі тільки один корінь, відносяться до однієї частини мови і мають наголос на одному і тому ж складі, але їх значення можна сплутати, так як семантика дуже схожа. Наприклад, *economical* – економічний, той що не використовує багато грошей і *economic* – економічний, пов'язаний з торгівлею, промисловістю або грошима.

Часткові пароніми – компоненти паронімічного ряду, що відрізняються один від іншого наголосом, але відносяться найчастіше до однієї сфери і мають один корінь. Наприклад, *verbal* – усний і *verbose* – багатослівний.

Синонімічні пароніми – це пароніми, схожі за написанням і звучанням і мають однакове значення, наприклад, *licence(UK)* – *license(US)*, *labour(UK)* – *labor(US)*. В англійській мові цю категорію складають в основному слова британського і американського варіантів англійської.

Крім того, слід згадати про ще один вид паронімів – міжмовні пароніми, або «хибні друзі перекладача». Наприклад, *aspirant* – кандидат, а не аспірант; *data* – дані, а не дата; *codex* – старовинний рукопис, а не кодекс.

Отже, до паронімів можна віднести весь комплекс явищ, пов'язаний зформальною або фонетико-орфографічною подібністю слів, що може призвести до їх помилкового вживання в мові. Це ґрунтується на поганому знанні лексичного значення компонентів паронімічного ряду, некомпетентністю мовця або обмовками. Слід зауважити, що розуміння значень паронімічних одиниць усуває змішання співзвучних слів у мові і

забезпечує доречно і точно їх слововживання.

References

1. Антрушина Г. Б., Афанасьева О. В., Морозова Н. Н. Лексикология английского языка : Учеб. пособие для студентов. М. : Дрофа, 1999. 288 с.
2. Аракин В. Д. История английского языка : Учеб. пособие. Изд. 2-е. М. : Физматлит, 2003. 272 с .
3. Елисеева В. В. Лексикология английского языка. СПб. : Филол. фак. СПбГУ, 2005. 80 с.
4. Минаева Л. В. Лексикология и лексикография английского языка. English Lexicology and Lexicography : учеб. пособие для бакалавриата и магистратуры. Изд. 2-е, испр. и доп. М. : Издательство Юрайт, 2017. 225 с.
5. Coates W. A. Near-homonymy as a factor in language change // Language. 1968. Vol. 44. №3.
6. Room A. Dictionary of Confusibles. London: «Routledge & Kegan Paul», 1979. 151 p.

PROPER NAMES IN ENGLISH PHRASEOLOGY

The article deals with proper names in English phraseology and phraseological fund of language that involves a certain number of phraseological units with proper names, which include anthroponyms, toponyms, zoonyms and mythonyms.

Keywords: *Proper names, phraseological units, antroponyms, toponyms, zoonyms, mythonyms.*

Proper names are extremely important for communication and mutual understanding of people. Proper name (onim) – (from Greek – the name, title) is a word, phrase or sentence that is used to allocate to the object, which is called from the crowd, personalizing and identifying the object [3]. The proper names are not directly related to the concept; their main meaning lies in their connection with the denotate and they are a layer of vocabulary that does not require translation. In the linguistic meaning of proper names, the sign of “individual significance” is brought under the category of objectivity, because in the system of language the proper name, as well as the common noun, correlates with the class of objects, reflecting the individuality of each element of this class.

Research questions of proper names in phraseological units are engaged by such scientists as M. Y. Eldzhurkaieva, A. V. Kunin, A. I. Molotkov, U. Weinreich

So, the aim of the article is to consider the proper names and analyze phraseological units like :antroponyms, toponyms, zoonyms and mythonyms.

The meaning of proper names at the language level also reflects a number of the most typical group features, such as:

- correlation with the corresponding lexical and grammatical category – “human”, “animal”, “city”, “river”, etc.
- distinction of persons by sex;
- nationality;
- more.

The proper names include:

- (proper names of people),
- toponyms (proper names of geographic features),
- theonomies (proper names of deities),
- zoonyms (names and pet's names),
- astronomies (proper names of celestial bodies),
- cosmonites (proper names of areas of outer space and constellations),
- phytonyms (proper names of plants),
- chromosome (proper names of periods of time associated with historical events) etc.

The phraseological fund of any language involves a certain number of phraseological units with a proper name. According to I. A. Molotkov, there are about 2% of the total composition of the phraseological units include the proper name [2].

Phraseological units usually include anthroponyms, toponyms, zoonyms, mythonyms.

1. The Anthroponyms, but do not describe any properties. The invaluable pragmatic convenience of proper names lies in the fact that they make it possible to speak publicly about someone, without agreeing in advance what properties should ensure the identity of the referent [4].

Despite the fact that anthroponyms refer to the naming of people, they give an extremely complex range of categories of names, which is associated with the history of culture, especially the psychology of people, with traditions and many others. They have a conceptual meaning, which is based on the idea of a category, a class of objects. This value is characterized by the following features:

1) an indication that the carrier of the anthroponym-man: *laugh like little Audrey* – "сміятися, як малятко Одрі", *from the heart to laugh; Billy Hunter* – ненажерливий, товстий, незграбний підліток, *Brown, Jones and Robinson* – "Браун, Джонс і Робінсон", *прости, рядові англійці; Good - time Charlie* – гуляка, гульвіса, марнотратник життя.

2) an indication of belonging to a national language community: *David and Jonathan* – Давид та Іонафан, *нерозлучні друзі;*; *Dr. Jekyll and Mr. Hyde* –

людина, в якій бере верх то добрий початок, то злий; *let George do it* – нехай несе відповідальність інший, мені немає діла до цього.

3) Indication of gender: *Tom Tiddler's ground as opposed to nice Nelly*.

a) individual anthroponyms – *the admirable Crichton* – незрівнянний Крайтон, учений, освічена людина, вчена людина; *clever Dick* – розумничок, розумниця; *big Bertha* – німецька гармата великого калібру, *John Hancock* – власноручний підпис.

b) group anthroponyms – *the Scavenger's daughter* – лецата (знаряддя каткування); *Vox and Cox* – люди, що займають приміщення по черзі; *to astonish the Browns* – кинувти виклик громадській думці; *Dr. Jekyll and Mr. Hyde* – людина, в якому бере то добрий початок, то злий.

One of the main features characterizing phraseological units with the component-anthroponym is the semantic solidity of components allowing them to act as the uniform semantically not dissected unit of language expressing the uniform concept of objectivity. Thus, the semantic structure of phraseological units, expressing the materiality is different [1].

2. Mythonymy is a peculiar sector of the onomastic space, set up like a real part of it. It includes the names of people, animals, plants, peoples, geographical and cosmographic objects, various objects, etc., never actually existed. A special place is occupied by the anime (names of gods), is most clearly represented in religion, and demonomania (names of various spirits). The names of heroes and titans is the closest likeness of anthroponomy.

This group includes biblical legends and ancient myths.

a) biblical legends: *The Apple of Sodom* – "красивий, алегнилий плід", який обіцяє задоволення, насолоду, але приносить лише гірке розчарування; *A doubting Thomas* – Фоманевіруючий, скептик; *The old Adam* – "старий Адам", гріховність людської природи; *Alpha and Omega* – Альфа і Омега, початок і кінець; *A Juda's kiss* – поцілунок Іуди, зрадницький поцілунок; *As poor as Job* – бідний як Іов; *As old as Methuselah* – древній, як Мафусаї; *Is Saul also among the prophets?* Саул пророках? (про людину, яка відстоює те, на що перед цим він енергійно нападав).

The peculiarity of phraseological units of biblical origin lies in the fact that the original forms of many of them are established in the text of the Bible [3].

Biblical comparative phrases can express a positive or negative assessment, the nature of which depends on the semantics of the first component of the turnover: as beautiful as Lucifer – "красивий, як Люцифер".

b) ancient myths – *a Sisyphean labor* – сизифова праця, важка і марна праця; *the Procrustean bed* – прокрустове ложе; *a Hercules` labor* – геркулесова праця, виключно важка справа; *the Gordian knot* – гордій в'язол, заплута несплетіння обставин.

3. Toponyms as proper names serve the category of geographical objects. In the meaning of place names, as well as other proper names, they consist of at least three components: existential, classifying, individual. Toponymic denotates are numerous – names of continents, oceans, seas, countries, etc.

So, as a conclusion it was found a certain number of phraseological units with proper names and some examples of them. And we must admit that the proper names of the language is an inexhaustible source, which gives the language the brightness of the features of the national character and ensures its enrichment with new expressive means and possibilities.

References

1. Кунин А.В. Английская фразеология. Теоретический курс. Москва: Высшая школа, 1970. 169 с.
2. Молотков А.И. Фразеологический словарь русского языка. Москва: Русский язык, 1978. с. 65
3. Эльжуркаева М. Я. Проблемы перевода фразеологических единиц: материалы II Междунар. науч. конф. г. Санкт-Петербург, ноябрь 2013 г. Санкт-Петербург: Реноме, 2013. 106 с.
4. Weinreich U. Problems in the Analysis of Idioms: Substance and Structure of Language. University of California Press: Berkley and Los Angeles, 1984.

LANGUAGE UNITS IN TEXT AND DISCOURSE

Марія Долібець

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: к. філол. н., доц. Ю. М. Нідзельська

ЗАГАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ БІБЛЕЇЗМІВ ТА СПЕЦИФІКА ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ В МЕЖАХ РЕЛІГІЙНОГО ДИСКУРСУ

У запропонованій статті представлено загальні особливості релігійного дискурсу, визначено роль таких утворень як біблеїзми, які функціонують у його середовищі, подано їх визначення. Розглянуто основні підтипи в межах релігійного дискурсу, підкреслено взаємодію мови та культури в такому спілкуванні. У роботі виокремлено основні функції біблеїзмів, репрезентовано їх класифікації, загальні особливості перекладу.

Ключові слова: *дискурс, релігійний дискурс, біблеїзм, функції біблеїзмів, лінгвокультура*

Перш за все, варто зазначити, що сьогодні науковці посилену увагу приділяють сутності дискурсу, його структурі, відмінностям відповідно до сфери функціонування. Отже, науковці вивчають дискурс в різних його проявах. Так, Ф. С. Бацевич, Г. Г. Почепцов, Є. В. Сидоров виявили типології та стратифікації дискурсу; В.І. Карасик, М. Л. Макаров, О.О. Селіванова вивчали моделювання дискурсу; Н.Д. Арутюнова, О. С. Іссерс, Ю. С. Степанов, О. О. Селіванова, О. Шейгал проаналізували різні складові дискурсу. Така зацікавленість різновидами дискурсу, з одного боку, такими своєрідними одиницями як біблеїзми, з іншого, зумовлюють *актуальність* представленого дослідження. Крім того, існує думка, що християнську лінгвокультуру певною мірою можна вважати транскультурною, але вона також неоднорідна у часовому аспекті. Ось чому важко дослідити її етнічні та культурні межі, до того ж, мовні особливості надають широкі можливості для детального аналізу мовознавцям. Вивчення біблеїзмів, які були запозичені з Біблії або зазнали семантичного впливу біблійних текстів – становить окрему галузь фразеології, яка привертає увагу дослідників.

Мета роботи – розглянути загальні властивості біблеїзмів в релігійному

дискурсі. *Завдання* – репрезентувати загальні властивості релігійного дискурсу, надати тлумачення біблеїзмам, проаналізувати їх класифікації та виконувати ними функції.

Іноді науковці підкреслюють масштабність релігійного дискурсу, який представлено у вигляді багатьох письмових текстів, в ритуалах, складних вербальних та невербальних знакових системах, релігійний дискурс має свої типові ознаки, які потребують ретельного вивчення.

Нашу увагу привернула точка зору, яка представлена Т. В. Шиляєвою, а саме: релігійний дискурс можна охарактеризувати як статусно-рольову комунікацію, основна ціль якої полягає у залученні людей до віри, заклику до покаяння, віри та доброчесності, проведення богослужінь, трактування релігійних і конфесійних догматів. Отже, в межах релігійного дискурсу виявлена взаємодія мови, культури та ідеології [2]. Ми, у свою чергу, можемо погодитися з такою точкою зору.

Варто зазначити, що унікальною специфічною рисою релігійного дискурсу, на думку В. Карасика, є те, що до його учасників в першу чергу належить Бог, до якого безпосередньо звернені молитви, псалми, сповіді та ін. Бог виступає *суперагентом* релігійного дискурсу [7]. Через певну складність християнську лінгвокультуру вважають своєрідним дискурсом, який складається з багатьох інших, що відрізняються між собою, зокрема і матеріальним вираженням.

Як стверджує О. Б. Казніна, можна виділити основні дискурси Християнства, а саме новозавітний та старозавітний дискурси, основу яких становить біблійний текст; дискурс "отців церкви", тобто теологічні твори основоположників християнського богослов'я; дискурси релігійних філософів; дискурс «народної релігії» (який містить фольклорні тексти, духовну поезію). З тематичної точки зору – це дискурс людини (або її особистості), дискурс Бога (або Божественний дискурс). З позицій культурного аспекту – це релігійні дискурси різних цивілізацій [6]. Загалом, у релігійному дискурсі дослідники виокремлюють інші типи дискурсів, зокрема: християнський (А.А. Рубан), православний (Т.В. Шиляєва), ісламський (М. Кемпер, І.Л. Алексєєв),

ритуальний (І.В. Богачевська, В.І. Карасик), проповідний (Н.О. Кравченко), богословський (С.С. Хоружий, В.К. Шохін), християнсько-богословський (Л.В. Українець), біблійний (О.С. Кирилюк, Н.А. Золотухіна, Н.Г. Явтушенко, П.В. Мацьків) та ін. Якщо сфокусувати увагу на біблійному дискурсі, тоді варто зазначити, що деякі дослідники висловлюють думку про те, що його не існує, адже немає конкретної соціальної ситуації, так само, як і взаємодії автора та адресата[8], ми не погоджуємося із такою думкою.

Для нашого дослідження важливими є саме біблеїзми. Вони, як відомо, функціонують в релігійному дискурсі. Насправді, дуже складно надати точне визначення біблеїзмам. Таким чином, біблеїзм варто розуміти як фразеологічну одиницю, для якої характерним є те, що вона може бути ідіомою, сталим висловом, фразеологізмом, взагалі окремим словом біблійного походження.

У свою чергу, дослідники Н. І. Андрейчук та І. Д. Карамішева визначають біблеїзм як зафіксовану у тексті Біблії фразеологічну одиницю, що має синтаксичну структуру словосполучення, у якій семантична єдність домінує над структурною роздільністю компонентів, які, відповідно, утворюють цілісність[9].

Відтак, при визначенні функції біблеїзмів потрібно розуміти, що найчастіше, один і той самий біблеїзм викликає контекст, може надавати йому іронічного, гумористичного або іншого забарвлення. Окрім цього, біблеїзми можуть надавати контексту особливої виразності. Біблеїзми здатні виконати роль засобу створення мовного колориту, лексичного засобу розмовно-побутового характеру. До того ж, ще однією функцією біблеїзмів є функція нагадування, яка знаходиться в основі художнього прийому, що викликає при прочитанні тексту одного художнього твору спогад про інший твір[5].

Не зважаючи на те, що запозичення біблеїзмів у мовах відбувається з одного спільного джерела, Біблії, біблеїзми кожної окремої мови мають низку специфічних ознак, зумовлених історією перекладів Біблії цією мовою та культурою народу-носія мови. Отже, серед специфічних рис біблеїзмів варто назвати такі: змістовна структура, в якій чітко простежуються морально-

дидактичні, морально-етичні складники, а також лінгвостилістичні особливості, що виявляються в конотативності їх семантичної структури.

Варто підкреслити, що значна кількість біблійних ідіоматичних одиниць функціонує в англійській мові та українській мовах, що, відповідно, створює зацікавленість для їх вивчення та систематизації. У сучасній лінгвістиці немає єдиної й загальновизнаної класифікації біблеїзмів, можливо, це тому, що це поняття досить широке. Таким чином, мовознавці класифікували біблеїзми за різними принципами. Необхідно розглянути три різних класифікації біблеїзмів, які відрізняються основними принципами. З точки зору походження біблеїзмів виділяють:

1. Висловлення, які в тексті Біблії відрізняються цілісністю значення («зберігати як зіницю ока»).
2. Фразеологізми, утворені на базі вільних словосполучень Біблії, але отримали нове фразеологічне значення («зарити талант у землю»).
3. Фразеологічні одиниці, не представлені даним лексичним складом у Біблії, але семантично відповідні її текстам («заборонений плід»)[1].

Ю. А. Гвоздарьов доповнює наведену вище класифікацію й виділяє четвертий тип біблійних висловлень — фразеологізми, які обумовлені загальним змістом Біблії. Він розділяє ідіоми біблійного походження на дві великі групи:

1. «Добіблійні» («корінь зла»). Це фразеологізми, які вже в Біблії вживалися як метафоричні узагальнено-образні звороти.
2. «Постбіблійні», які у свою чергу діляться ще на дві підгрупи:
  1. ідіоми біблійного походження, утворені в результаті метафоризації біблійних вільних словосполучень; серед цих біблеїзмів також багато інтернаціональних;
  2. біблійні фразеологізми, які взагалі не зустрічаються в Біблії, ні в прямому, ні в переносному значенні, а утворюються вже в мові на основі тих або інших сюжетів. Такі біблеїзми, як правило, не

зустрічаються в інших мовах і можуть називатися національно-запозиченими [4].

Варто зазначити, що В. Г. Гак класифікує біблеїзми у такий спосіб:

1. За ступенем їхнього зв'язку з Біблією, де виділяються чотири підгрупи:

1. первинні біблеїзми, які безпосередньо відображають біблійний текст або ситуацію. До них відноситься переважна більшість біблійних фразеологізмів;

2. вторинні біблійні фразеологізми, які лише віддалено пов'язані з текстом Біблії;

3. безпосередні, які відносяться безпосередньо до Біблії;

4. опосередковані, до яких належать запозичення з інших мов.

2. За семантикою, де виділяються дві підгрупи:

1. біблеїзми, що мають пряме значення 2. біблеїзми з непрямим значенням [3].

Біблеїзми є мовними одиницями, різноманітними за значенням та структурою, володіють більшою або меншою мірою фразеологізації, активно функціонують як в усній, так і в писемній формі, складаючи значний прошарок фразеологічного фонду сучасної англійської мови. У фразеологізмах часто міститься метафоричний елемент. Крім того, їх не можна перекладати дослівно, в багатьох випадках вони мають чітко виражене національне забарвлення. Це призводить до тієї ситуації, коли фразеологічні одиниці часто не мають абсолютних відповідників в іншій мові.

Отже, як зазначає Є. Д. Поліванов, складність перекладу ідіом полягає в тому, що перекладач повинен уміти їх розпізнати, знайти відповідний український варіант[8]. Отже, на підставі цього можна сказати, що біблеїзми – це особливий шар лексики, що відіграє вагомий роль в англійській мові, тому що вони мають певні функції та своєрідні характеристики. Біблеїзми існують в художніх текстах, піснях, вони роблять тексти виразнішими, мають високий емотивний потенціал.

До того ж, у перспективі нашого дослідження аналіз специфіки

перекладу біблеїзмів з англійської на українську мову.

Література

1. Алефіренко М.Ф. Теоретичні питання фразеології / М.Ф. Алефіренко. – Харків, 1999. – 210с
2. Андрейчук Н. І. , Карамішева І. Д. Біблеїзми з точки зору когнітивної семантики. Вісник Державного університету “Львівська політехніка”. 2000. № 381. С. 55–58.
3. Гак В.Г. Фразеология, образность и культура. Сборник статей. М., 2000. С. 159–169.
4. Гвоздарев Ю.А. Строки библейской мудрости. Русская речь. 1994. №3. С. 113–118.
5. Дзера О.В. Індивідуально-авторське трактування біблійних мотивів як перекладознавча проблема . Автореф. дис. канд. філол. наук.- К., 2004. – 20 с.
6. Казнина Е.Б. Концепт вера в диалогическом христианском дискурсе: дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.01. М., 2004. 249 с.
7. Карасик В.И. Религиозный дискурс. Языковая личность: проблемы лингвокультурологии и функциональной семантики: сб. научн. тр. Волгоград: Перемена, 1999. С. 5–9.
8. Поліванов Є. Д. Особливості фразеології англійської мови. К.: Вища школа, 1992. 112 с.
9. Шиляєва Т.В. Учасники англійськомовного православного дискурсу. URL: <http://www.rusnauka.com>.

ANTROPONYM FUNCTIONS IN ARTISTIC CREATION

Anthroponyms, like any linguistic sign, can perform various functions. Polyfunctionality is inherent in the very nature of the linguistic sign. However, in speech - a concrete situational implementation of language as a system - there is an actualization of one of its linguistic functions. At the same time, another function, remaining present, partially deactivates, retreats to the background.

Indicator of enhancement of a certain function of polyfunctional linguistic sign in artistic text is the system of special means, among which the most important one can be considered the context environment and logical allocation. Anthroponymy in the artistic text not only contains semantic information, but also expresses the non-textual parameters of the author's image, since "the selection of anthroponyms for the artist is a manifestation of his literary personality and artistic skill on the background of a real socio-historical reality" [9, p. 4].

Key words: *anthroponym, anthroponymous space, own names, proper names, idiostyle, names*

Anthroponymicon of any artistic product is a complex system of anthroponym, which, together with other linguistic means, participates in the implementation of the author's concept of worldview, in the construction of artistic image. The anthroponymic space of the works of one literary genre forms the idea of the most typical approaches to the character's nomination, as well as allows to distinguish individual and author's techniques in the use of literary anthroponym in the artistic text. As an element of form, anthroponym is an indicator of the idiostyle of the writer, a means of interpreting the author's plan. The choice of a name for a literary character, as a rule, is not accidental. By giving his character a particular name, the writer usually invests in this name a certain mark, a characteristic. Thus, he has the opportunity to use his own names as an additional artistic means for expressing an ideological and aesthetic plan. Particular importance in the diversity of depicted colorful images, unique in its individual concreteness, was played by the writer's life

experience, in particular, knowledge of the specificity of the anthroponymic system, interest in the expressive abilities of anthroponyms. All these factors actively influence the problem of choosing naming for characters, the consistency of name and image [3, p.11]. Anthroponymy in the artistic text not only contains semantic information, but also expresses beyond the text parameters of the author's image, since the selection of anthroponyms for the writer is a manifestation of his literary individuality and artistic skill on the background of real socio-historical reality.

Own names in the works of fiction often play a specific role, helping authors to best characterize reality in the light of their ideological and aesthetic positions.

One of the basic prerequisites for the realism of an artistic work is the correspondence of its own names used to the laws of the national onomastic system. Therefore, it is not surprising that many great writers were observing the names of people, worked hard on onomastic material.

A well-chosen name becomes an additional means of characterizing the character, enhances the emotional impression of the entire work.

Own names, such as those included in the structure of an artistic work, are organically linked with its content. The study of names in a work of art, that is, literary onomastics, flows, first of all, from the need for a deeper understanding of artistic work.

Each literary name receives a certain stylistic load at birth, the purpose of which is to make a more convex and visual figure of the bride named after the hero.

You can select the following groups of names [4, p.62]:

1. Neutral names, the appropriation of which is more typical for the main characters of English literature. The most typical type is the local names, nicknamed: Forsythe, Domby, Copperfield.

2. Descriptive (characterizing) names that contain the direct or indirect characterization of their carriers: Sir Dedlock, Headstone, Oxhead, Rasehellfrida.

3. Parody names. Ch. Dickens widely used these names (Bleak House): Boodle, Duffy.

4. Associated names that, with their visual and acoustic form, cause the reader of the association to refine and deepen the characteristics of the characters: Miss Flite,

Murdstone. Heroes of Shakespeare's works belonging to the court's nobility are named after Richard II, King Lear, Macbeth [8, p.43].

In the era of classicism, the authors often borrowed or created literary names based on classical languages, Latin and Greek: Clarissa, Evelina.

Classic own names are often borrowed together with characters from Greek, Roman and Biblical mythology: Adam, Eve, Gabriel, Faun.

For a comedy, very well-known names are similar to those of a character: Lord Aimwell - "good purpose"; Lady Touchwood - "no matter what."

The authors of sentimental novels give their heroes melodic, sonorous personal names: Pamela, Clarissa, Tristan.

Characterizing etymological names are given only to negative heroes: Lovelace. [2, c. 47]

In the era of romanticism, two opposite trends are noted: in some works we encounter real names (Robinson Crusoe), others are characterized by exotic anthroponymy (Rowena). Byron uses for his characters the German names Conrad, Manfred, Childe Harold.

Almost all the names and surnames of the characters in the works of C. Dickens are taken from life: Twist, Unwin, Boulter.

Unsurpassed master of names and surnames remains V. Thackeray. He has many examples of transparent names: Charles Honeyman, Missionary Silas Hornblower.

In the brilliant, merciless "Fairness of Vigilance," W. Thackeray, the intricacious Beki is well cared for by the surname Sharp (sharp - clever, cunning).

It is known that in the writings of great writers there are no trivial things: everything is well thought out, every word stands in its place and performs the functions defined by him.

Own names are no exception. They are often given the role of peculiar, very concise characteristics.

Consequently, anthroponymies in works of art are the most expressive and informative means, which defines a rather substantial amount of implicit information contained in the text. The choice of a specific name for a literary hero is a matter for

the author, and the subjective factor here is decisive. The writer selects or constructs not only personal names, but all components of the onomastic space of the work. He knows the characters, the occupation of the spiritual and physical data of the characters. Choosing a name may be related to artistic design, genre, artistic school, and style. Sometimes it can say more than a writer has conceived. The name in the literary work plays a very important role, namely, a landmark in time and space[5, p.20].

Thus, the anthroponymic paradigm extends the horizons of understanding the work of art as a unique phenomenon of cultural-civilizational communication, as an artistic unity of ontological and epistemological. The literary anthroponym opens enormous opportunities for a new interpretation of the text. It allows you to understand the text as embodied plurality.

References

1. Berezna M.V. Anthronymy of children's literature fantasy genre /M.V. Berezhnaya // Zaporozhye National un New philology. Collection of scientific works. Zaporozhye: - ZNU, 2007. - №27. - P. 142-148.
2. Berezna M.V. Anthronymy of children's literature of the fantasy genre / M.V. Berezhnaya // Zaporozhye National un New philology. Collection of scientific works. Zaporozhye: - ZNU, 2007. - №27. - P. 142-148. 2. Berezna MV Thirteen stages of the translation of their own names and names / M.V. Berezhnaya // Sumy Sumy State University. Series Philology, №1'2007. Volume 2. - P. 62-67.
3. Berezna M.V. Thirteen stages of the translation of their own names and names / M.V. Berezhnaya // Sumy Sumy State University. Series Philology, №1'2007. Volume 2. - P. 62-67.
4. Boka O.V. Cognitive-pragmatic orientation of own names in the English-language fairy-tale discourse / O.V. Boca // Sumy State University. Series Philology, №1'2007. Volume 2. - P. 15-18 p.
5. Grebenyuk O.A. Translation of the names of their own // University translation studies. 2003. - P. 112-122.
6. Ilchenko V.I. Expression of own titles as a means of journalism: Autoref.Dis ... Candidate. filol Sciences: 10.01.08 / Kiev. nats Untitled T. Shevchenko Institute of

Journalism. - K., 2003. - 20 p.

7. Kubryakova E.S. Language and knowledge. - Moscow: Languages of Slavic Culture. - 2004 - 556 pp.

8. Nefodova O.D. Features of linguistic style organization of the text of the British literary tales of 2001: Author's abstract. Dis ... Cand. filol Sciences: 10.02.04 / Kharkiv. nats Untitled VN Karazin. - Kh., 2001. - 18 p.

9. Ogneva O. M. Anthroponomy in the novel by Vladimir Drozd "Evil spirit. With life. " // Scientific journal: Culture of the peoples of the Black Sea region. - Simferopol, 2008. No. 142. - T. 2. - P. 136-139.

DIALECTAL WORDS AND THEIR USAGE WITHIN MODERN ENGLISH DISCOURSE

Dialectal words play important role for a language of any country. Although they are used mostly in very limited context, dialectal words enrich language. The purpose of this article is to understand a difference between language and dialect, and also investigate peculiarities of usage of dialectal words in modern English.

Key words: *dialectal words, language, dialect*

Діалектизми взагалі є важливою частиною мовної скарбниці кожної нації. Хоча такі слова належать до лексики обмеженого вживання і здебільшого вживаються лише в певних місцевостях, вони все одно є невід'ємною частиною мови та культури. Тому, в процесі дослідження діалектизмів, перш за все потрібно визначити різницю між поняттями «мова» та «діалект».

Вивченням діалектів займається розділ мовознавства діалектологія. То що ж називають діалектом? У загальному вжитку, діалектом називають просторічну форму мови людей низького статусу, що живуть в сільській місцевості. Діалекти зазвичай асоціюють з селянством, робочим класом, та іншими недостатньо престижними верствами населення. Діалект також часто відносять до форм мови, якими говорять в ізольованих частинах світу і які не мають письмової форми. Діалектами також називають деякі відхилення від мовних норм та стандартів.

Для того, щоб відрізнити мову від діалекту, можна виділити такі характеристики, як різниця у розмірі, престижність, «стандартність», взаємна розбірливість і т. п. Перш за все варто відмітити, що *мова є більшою за діалект*. Загальна кількість слів та термінів англійської мови в нормативній англійській мові є більшою, ніж скажімо у йоркширського діалекту. Говорячи про *престижність*, варто відмітити, що у мови є той престиж, якого не вистачає діалекту. Фактично, діалектом можна назвати будь-яку варіацію мови, яка не використовується на письмі. Говорячи про «*стандартність*», мова

розвивається паралельно з суспільством, і основні, загальноприйняті норми формуються з часом, роблячи мову невід'ємною частиною нації. В той самий час, діалекти є лише варіаціями нормативної мови, властивими специфічним регіонам певної країни. Досить поширеним критерієм оцінки мов та діалектів є *взаємна розбірливість*. Таким чином, люди, які користуються у спілкуванні діалектами чи іншими різновидами мов, можуть зрозуміти одне одного, в той час як різні мови часто відрізняються занадто сильно для вільного спілкування співрозмовників [3, с. 318].

Таким чином, діалектом можна назвати будь-яку варіацію мови, що граматично, лексично чи фонологічно відрізняється від інших варіацій. Тобто, якщо двоє мовців скажуть, відповідно, *I done it last night* та *I did it last night*, можна зробити висновок, що вони говорять різними діалектами. У літературі, діалектизми часто застосовуються для того, аби підкреслити походження, виховання чи освіти мовця [3, с. 323].

Іноді виникають труднощі в процесі розпізнання звичайних слів та діалектизмів. Деякі діалектизми стали настільки знайомими та звичними у нормативній англійській мові, що їх починають вважати частиною цієї мови. До таких слів можна віднести *lass* (дівчина або кохана дівчина) та аналогічне *lad* (хлопець чи молодий чоловік); слово шотландського та північного діалектів *daft* (психічно неврівноважений, дурний); також шотландське слово *fash* (занепокоєння, досада). Проте ці слова ще не втратили своїх діалектичних асоціацій і тому вживаються в літературній англійській мові для стилістичної мети.

Трохи іншої природи є діалектизми, які легко розпізнати, як спотворені слова нормативної англійської мови, хоча етимологічно вони мають характерні риси певних діалектів. Прикладами таких слів можуть бути *hinny* від *honey*; *tittie*, яке вочевидь походить від *sister* і є дитячим спотворенням слова; *citty* зі значенням «запальна дівчина чи жінка».

Більшість з вище вказаних діалектизмів походять від шотландського та північних діалектів. Це пояснюється тим, що Шотландія боролася за збереження особливостей своєї мови. Тому, багато слів зафіксовані у словниках

як діалектизми шотландського походження [1, с. 116].

Серед інших діалектів, які використовуються у літературі зі стилістичних міркувань, є південний діалект (зокрема, сомерсетський (Somersetshire)). Діалект має фонетичну особливість, яка відрізняє його від інших діалектів, а саме дзвінкі звуки [s] та [f] на початку слів, які записуються в прямій мові персонажів як [z] та [v], наприклад, “*volk*” (*folk*), “*vound*” (*found*), “*zee*” (*see*), “*zinking*” (*sinking*). Щоб продемонструвати, як діалектизми змішуються з літературною мовою, зі збереженням усіх відхилень від правил, можна навести уривок з п’єси Джона Голсуорсі “*A Bit of Love*”:

“Mrs. Burlacomble: Zurely! I give ‘im a nummit afore ‘e gets up; an’ ‘e ‘as ‘is brekjus reg’lar at nine. Must feed un up. He’m on ‘is feet all day, goin’ to zee folk that widden want to zee an angel, they’m that busy; an’ when ‘e comes in ‘e ‘ll play ‘is flute there. He’m wastin’ away for want of ‘is wife. That’s what’tis. On’ ‘im so zweet-spoken, tu, ‘tis a pleasure to year ‘im – Never zays a word!”[2].

Діалектизми в літературі вживаються тільки у стилі емотивної прози, і дуже рідко в інших стилях. І навіть тут вони вживаються лише у функції характеристики персонажів через їх мовлення. Досить імовірно, що якби не вживання діалектизмів в емотивній прозі, вони б взагалі повністю зникли з англійської мови. Тенденція до узагальнення в літературній мові є такою сильною, що мовні елементи, які вживаються тільки в діалектах, приречені до зникнення, можливо, окрім тих, які є досить яскравими і змогли витримати тиск письмової мови.

Письменники, які використовують діалектизми для характеристики мовлення особи у творі емотивної прози чи драми, вводять їх в текст різними способами. Деякі автори не стримують себе у вживанні в творах діалектизмів, а також сленгізмів, жаргонізмів та професіоналізмів, не лише для характеристики, але й у самій розповіді. Вони помилково вживають мовні одиниці, які ще не сформували чіткої позиції в нормативній англійській мові, в якості основних елементів сучасної англійської мови. Занадто інтенсивне вживання слів та фраз так званої нелітературної мови не лише ускладнює процес читання, але і «засмічує» загальноприйняті норми англійської мови.

Інші ж автори вживають діалектизми з обережністю, вводячи лише ті мовні одиниці, які будуть зрозумілі грамотному читачу англійської мови, або ж вони користуються такими одиницями, які, на їхню думку, збагатять звичайний словниковий запас англійської мови. До слів, які легко зрозуміє середньостатистичний англієць, відносяться: *maister*, *weel*, *eneugh*, *laird*, *naething*, та інші подібні слова, характерні шотландському діалекту.

Діалектизми, на відміну від професіоналізмів, обмежені у своєму вживанні певною місцевістю, і більшість слів, як відзначає Генрі Вілд, мають справу з повсякденним життям країни: «Такі слова мають більш-менш технічний характер, і пов'язані з сільським господарством, кіньми, худобою та спортом» [4, с. 16].

Таким чином, до характерних рис, за якими мова відрізняється від діалекту відносяться: різниця у розмірі, престижність, «стандартність», взаємна розбірливість і т. п. Мова є більшою за діалект, мовою користуються значно ширше за діалект, її основні риси розвиваються разом із суспільством та укорінюються як невід'ємна частина, а також діалекти однієї мови є взаємно розбірливими і зрозумілими для співрозмовників, на відміну від різних мов.

В залежності від походження та розповсюдженості діалектизмів, вони можуть стати звичними і поступово увійти у вжиток в нормативній англійській мові. В той самий час, інші вживаються лише у дуже вузькому контексті, наприклад, для характеристики мовлення персонажів зі стилістичних міркувань в емотивній прозі, для підкреслення походження, виховання чи освіти мовця.

References

1. Galperin, I. R. Stylistics : учеб. для студентов ин-тов и фак. иностр. яз. / I. R. Galperin. – 2nd ed., revised. – Moscow : Higher School, 1977. – 331 с.
2. Galsworthy, John. A Bit O' Love And Other Plays. / J. Galsworthy – Tauchnitz, 1935.
3. Nikolenko, A. G. English Lexicology. Theory and Practice : навч. посіб. / A. G. Nikolenko ; Нац. авіац. ун-т. – Vinnytsya : Nova Knyha, 2007. – 525 с.
4. Wyld, H. C. A History of Modern Colloquial English. / H. C. Wyld. – Ldn, 1925. – 102 с.

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

Scientific Supervisor: PhD., N.V. Malashchuk-Vyshnevskya

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

In the article the basic concepts of the text analysis have been considered. Linguistic and stylistic analyses of the text as the main components of its comprehensive philological research are under consideration. Such approach helps to understand the text as an organized system of linguistic means, reflecting its certain ideological and thematic image and aesthetic content.

Key words: text, linguistic analysis, stylistic analysis.

У сучасному мовознавстві лінгвостилістичний аналіз та інтерпретація художнього тексту є одними з найактуальніших питань, які привертають увагу лінгвістів багатоплановістю дослідження. Художній текст вивчається на матеріалі творів різноманітних жанрів художньої літератури, що характеризуються своєрідною структурно-композиційною й мовностилістичною організацією, яка впливає на процеси розуміння адресатом творчого задуму письменника [3, с.297].

Значний внесок у теорію лінгвістичного аналізу тексту зробили представники празького лінгвістичного гуртка: Матезіус, Гавранек, Гаузенблаз та інші. Останнім часом роботи французьких, німецьких, голландських та інших теоретиків тексту розширили коло питань, пов'язаних зі структурою, онтологією і параметрами тексту. Серед них слід згадати таких видатних вчених, як Гіро, Дресслер та інші [2, с.61].

Художній текст – це втілений у художній формі фрагмент концептуальної картини світу автора, відображений ним з позицій певного естетичного ідеалу. Зміст літературного твору відображає авторську картину світу, певну систему духовних цінностей письменника, його оцінку дійсності [3, 297].

Лінгвістика розглядає текст у стилістичному аспекті та у співвідношенні з вимогами і законами стилю і сфери спілкування. Стилiстику тексту цікавлять питання: що повідомляється, як, з якою метою. Комунікативна стилістика тексту розглядає стиль автора через його мовленнєво матеріалізований продукт – текст. При цьому стиль автора можна зрозуміти через вивчення стилю художнього твору [2, с.62].

Лінгвостилістичний аналіз тексту включає розгляд його мовної організації, вивчення взаємозв'язків мовних засобів у системі тексту. Предметом лінгвістичного аналізу художнього тексту є його мовна організація: зв'язки мовних засобів різних рівнів, що виражають певний ідейно-художній зміст твору [3, с.297].

Основним завданням лінгвістичного аналізу художнього тексту є вивчення мовних засобів різних рівнів у системі художнього тексту з функціонально-естетичної точки зору, їх відповідності авторському задуму та індивідуальній манері автора [3, с.298].

Розвиваючись різними шляхами, лінгвістика і стилістика тексту прагнуть через аналіз структури пізнати його змістовну сутність. Взаємно збагачуючи та доповнюючи одне одного, лінгвістика і стилістика тексту розвиваються паралельно [там само].

Стилiстичний аналіз ґрунтується на лінгвістичному розгляді тексту, але цим не обмежується. Стилiстичний аналіз тексту повинен бути комплексним, таким, що враховує екстралінгвістичні фактори мовного спілкування, які проявляються у текстовій діяльності [2, с. 65].

Він спрямований на удосконалення мовно-комунікативної культури і покликаний розширити знання про стилістичні аспекти текстової діяльності: визначити, яка роль у текстовій діяльності відводиться стилістичному маркуванню тексту; поняття функціонального стилю, його природу (мовну або мовленнєву); пояснити специфіку мовленнєвої системності стилю; описати стильові риси; пояснити зв'язок вибору стилю та жанру та мети текстової діяльності, сфери спілкування, фактора адресата й індивідуальних особливостей автора тексту [там само].

Важливим у дослідженні художнього тексту є також врахування комплексу екстралінгвістичних факторів. На думку М. Кожині до екстралінгвістичних факторів належать: форми суспільної свідомості (наука, політика, право, мистецтво) та відповідні їм види діяльності і сфери спілкування, включаючи побут. Сюди ж слід включити і фактор адресата, типові ситуації і обставини спілкування [1, с.71].

Текстоцентризм сучасної наукової парадигми стимулює розвиток різних підходів до тексту, який розглядається і як дидактичний матеріал, і як форма

комунікації, і як явище культури [3, с.299]. Багатогранність підходів дослідження аналізу тексту зумовлює необхідність узагальнення та систематизації інформації.

Література

1. Ефімов Л.П. Стилїстика англійської мови. Вінниця : Нова книга, 2004. 240 с.
2. Линвар О. Лінгвостилїстичний аналіз художнього тексту як предмет наукового дослідження. Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. 2015. №32. С. 60–70.
3. Чистякова О. С. Лінгвостилїстичний аналіз художнього тексту. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Філологічна. 2016. №60. С. 297–299.

Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

Scientific supervisor: PhD, H. A. Kryshaliuk

**METAPHORICAL REPRESENTATION OF CONCEPT «SHUTDOWN» IN
NEW YORK TIMES NEWSPAPER**

Concept is a kind of mental unit which has language representation, and, in its detailed research, shows a profound metaphorical meaning. That is why the article is devoted to the analysis of the metaphorical representation of the concept SHUTDOWN based on the discourse of the American newspaper the New York Times.

Key words: *concept, SHUTDOWN, metaphorical representation, discourse, newspaper.*

Since the time of Wilhelm von Humboldt, when the fundamentals of the united science of culture and language were formulated, linguists have not stopped to explore the reflection of the worldview in the language. The concept operation has become a qualitatively new stage in scientific research. The concept is a complex phenomenon in which the conceptual aspect passes through the prism of psychological evaluation [11, c. 57].

Concept is (also representation) the fundamental unit of knowledge central to categorization and conceptualization. Concepts inhere in the conceptual system, and from early in infancy are redescribed from perceptual experience through a process termed perceptual meaning analysis [3, c. 31]. In the simple sense, concept is a name or label that regards an abstraction as if it had concrete or material existence such as a person, a place or a thing. Speaking about the study of concepts, we can distinguish the works of such scholars as N. N. Boldyrev, who researched the problems of conceptual analysis [8], O. P. Vorobyova, who reviewed the problems of conceptual science in Ukraine [9], V. Karasik, whose work is devoted to the study of the basic characteristics of concepts [7], E. S. Kubryakova, who in the «Short Dictionary of Cognitive Terms» described the meaning of concept [10] and A. M. Prikhodko, who considered the concepts and conceptual systems in the cognitive-discursive paradigm

of linguistics [11].

In this investigation we analyze the metaphorical representation of the concept SHUTDOWN. The direct meaning of shutdown is the action of stopping some processes e.g. closing of a factory, business, or piece of machinery, either permanently or for a short time [4]. But in articles published in the American broadsheet newspaper New York Times we saw some other representation and statements about that event or even «process» because it lasted more than a month.

The overwhelming majority of metaphors found in the text shows the perception of the SHUTDOWN by the American people as the trick of President Trump, his demands, childish caprice and senseless insistence on his own. It can be seen in the examples (1) *What a debacle President Trump's shutdown proved to be — what a toddler's pageant of foot-stomping and incompetence, of vainglory and self-defeat.* (2) *There is nothing to celebrate about this sorry shutdown, though it's perhaps understandable that congressional Democrats were reveling in Mr. Trump's collapse.* (3) *Trump's shutdown was a cruel joke.* (4) *He succeeded only in exposing the emptiness of his bully's bravado...* (5) *Here's hoping that this mess leaves Mr. Trump with a vital lesson — even if he doesn't care about a functional government, the rest of America does.* (6) *The shutdown triggered by a fight over funding for Donald Trump's proposed border wall with Mexico ended on Friday and was the longest in US history. There are also examples of representation of shutdown as blow to the economy, loss of citizens' income and fear of future* (7) *...the shutdown hurt economic growth...* (8) *...workers with damaged credit ratings, missed mortgage payments, new debts and, especially, new doubts about their basic job security and the future.*

So, after analyzing about 20 articles on the theme of SHUTDOWN, we came to the conclusion that Americans represent this concept mainly as a demand of Donald Trump, damage to the economy, but for the president it's temporary difficulties. The results obtained can contribute to further in-depth study of English-language newspaper texts and the representation of concepts in particular.

References

1. Bouter L. M. Metaphor in newspaper. The Netherlands : LOT Trans 10 JK Utrecht, 2011. 331p.
2. Evans V., Green M. Cognitive linguistics An Introduction. Edinburgh : Edinburgh University Press Ltd, 2006, 830p.
3. Evans V. A Glossary of Gognitive Linguistic. Edinburg : Edinburgh Universiti Press, 2007. 240 p.
4. Longman Dictionary of Contemporary English. London : Longman (Pearson Education), 2015. 2224 p. URL: <https://www.ldoceonline.com> (дата звернення: 29.03.2019).
5. Lakoff G., Johnson M. Metaphor we live by. Chicago : University of Chicago Press, 1980. 276p.
6. The New York Times : веб-сайт. URL : <https://www.nytimes.com.us> (дата звернення: 04.03.2019).
7. Антология концептов : в 2 т. / Под ред. В. И. Карасика, И. А. Стернина. Волгоград : Парадигма, 2005. Т. 1. 352 с.
8. Болдырев Н. Н. Проблемы концептуального анализа. Когнитивные исследования языка, 2010. №6. С. 34-38.
9. Воробьева О. П. Концептология в Украине: обзор проблематики. Лингвоконцептология: перспективные направления : монография / под ред А. Э. Левицкого и др. Луганськ : Изд-во ГУ "ЛНУ им. Тараса Шевченка", 2013. С. 10-38.
10. Кубрякова Е. С. Концепт : краткий словарь когнитивных терминов. Москва : Изд-во МГУ, 2002. 245 с.
11. Приходько А. М. Концепти і концептосимтеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя : Прем`єр, 2008. 332 с.

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

Науковий керівник: доцент, канд. філол. наук А.В. Мосійчук

ПОНЯТТЯ ІНТЕРНЕТ-МЕМУ ЯК ОДИНИЦІ ІНТЕРНЕТ- ФОЛЬКЛОРУ

This article speaks about internet-memes as one of the manifestations of netlore. Particular emphasis is placed on the main features of the internet-meme: emotionalism, anonymity, colloquialisms, clipping, and media prominence.

Key words: *meme, internet meme, netlore, emotionalism, anonymity, colloquialisms, clipping, media prominence.*

Одним з найбільш помітних феноменів інтернет-фольклору 2000-х і початку 2010-х років стали мему – одиниці передачі інформації у мережі, що набувають величезну популярність і поширення на просторах інтернету. Вперше термін «мем» вжив британський професор Річард Докінз, який визначав мем як одиницю, здатну «розмножуватись», яка передає культурну інформацію від людини до людини, і як приклади наводив моду, стійкі слова, мелодії та ін.

Сьогодні інтернет-мему – це вірусні інтернет-знаки, що поширюються від одного інтернет-користувача до іншого. Подібно генам, що передають генетичну інформацію від людини до людини, мему передають культурну інформацію. Слово «мем» було утворено за аналогією зі словом ген (англ. gene і meme). Інтернет-мему можуть мати різну форму: від вірусних відео, поширених виразів і популярних картинок до особливого роду одиниць, що поєднують в собі текстову (супровідний напис) і візуальну інформацію, наприклад, картинка, фотографія, малюнок тощо (рис.1). Останні можна вважати полімодальними одиницями, оскільки вони передають інформацію декількома каналами передачі. Саме їх рахують канонічними, тобто «зразковими», інтернет-мемуами [1].

Інтернет-мемуам притаманні наступні ознаки: емоційність, анонімність, знижений стилістичний характер, кліповість і медійність.

Ціль мемів полягає не в передачі інформації, а в пробудженні певних емоцій. **Емоційність** інтернет-мемів виражається графічним компонентом (зображення, фотографія тощо), а також текстовим через нестандартні мовні форми і гру слів.

Мем є анонімним жанром інтернет-фольклору. **Анонімність** гарантує свободу вираження думки, відсутність мовних рамок і можливість не слідувати за громадськими конвенціями. Таким чином меми стають місцем відкритого, необмеженого висловлення власної думки, що призводить не лише до демократизації, а й до радикалізації, порушень принципів політкоректності, нетолерантного ставлення і дискримінації.

Інша ознака інтернет-мемів – **знижений стилістичний характер** – реалізується у використанні розмовної, сленгової та жаргонної лексики. Крім того, синтаксичні конструкції будуються здебільшого довкола розмовного стилю.

Меми орієнтовані на поверхневе та швидке сприйняття інформації без встановлення логічних зв'язків, іншими словами **кліповість**[2]. Ця ознака зумовлена серійністю мемів, тобто той самий візуальний компонент мему може існувати в багатьох варіаціях завдяки іншому текстовому елементу (рис. 2). Кліповість реалізується в мінімалістичності мемів, їх фрагментарності і швидкому «споживанні» реципієнтом.

Медійність мемів полягає у їх функціонуванні як засіб масової інформації. Мем є елементом публічного дискурсу, що адресований необмеженій кількості людей. Крім того, функціонування в межах інтернету дозволяє швидко і легко створювати меми і обмінюватись ними [1].

Підсумовуючи варто сказати, що інтернет-мем є оригінальним зразком інтернет-фольклору. По-перше, інтернет-мем вирізняється манерою подачі матеріалу, при якій автор прагне привернути увагу нестандартними художніми прийомами, навмисним порушенням мовних норм, використанням алогізмів і абсурду. По-друге, для інтернет-мемів характерна відсутність авторства, що є типовою ознакою сучасного інтернет-фольклору. А також, мем має особливу організацію: його структура, з одного боку, мінімалістична, стиснута і

шаблонна, з іншого – полімодальна, яка дозволяє презентувати інформацію барвисто і яскраво.

Література

1. Канашина, В. Интернет-мем как современный медиадискурс // Известия Волгоградского государственного педагогического университета. – 2018. – №10. – с. 125-129.
2. Кліпове мислення та школа: суміщаючи несумісне [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://osvita.ua/school/57359/>.

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, О. О. Барбанюк

ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВИХ РОЗВІДОК

The article is devoted to different approaches of discourse interpretation, and the main aspects and features of political discourse as a special way of communication and influence.

Key words: *discourse, political discourse, descriptive approach, critical approach, cognitive approach.*

Політичний дискурс є об'єктом дослідження представників різних галузей науки, адже він відображає різні суспільно-політичні явища країни і навіть є елементом її культури. Зацікавленість цим явищем з'явилася ще в античні часи разом із появою риторики – однієї із найдавніших наук. Ораторське мистецтво вже тоді мало досить важливе значення і сьогодні ми спостерігаємо широке використання його елементів у політичному дискурсі.

Явище політичного дискурсу досліджували Т. ван Дейк, Ю. Габермас, Р. Барт, Н. Ферклоу, П. Серіо, О. Баранова, О. Шейгал та Г. Почепцов. Авторидосліджень тлумачать це явище в настільки різноманітних наукових системах, що сам термін “дискурс” став ширшим за термін “мовлення” [2, с. 227].

В процесі свого становлення, а також завдяки широкій сфері вживання, поняття “дискурс” набуло різноманітних тлумачень. Сам термін походить від латинського слова *discursus*, що перекладається як “блукати”. Однак, якщо проаналізувати переклад цього слова з різних мов, ми спостерігаємо ціле різноманіття значень. Наприклад, у англійській мові слово *discourse* означає “бесіду, діалогічне мовлення”, а у французькій слово *discourse* набуває також значення “логічний”.

У науковій літературі 70-х років дискурс переважно вживається як синонім до слова “текст”, що пояснюється тим, що в деяких європейських мовах не було слова, яке б відповідало франко-англійському “дискурс”. Таким чином, термін “текст” використовувався для того аби його замінити [2, с. 228].

У. Мейнхоф вважає, що дискурс – це сукупність взаємопов’язаних текстів[7, с. 161-162], а Б. Фрасеррозглядає дискурс як “неперервний уривок (переважно усного) мовлення, більшого за речення, який є зв’язною одиницею” [6, с. 931-952].

У своєму дослідженні (“Text Worlds: Representing Conceptual Space In Discourse”) П. Верс розкриває поняття дискурсу як соціальної взаємодії, яка складається з комунікативних актів, об’єднаних єдиною глобальною тематикою. Також він наголошує на тому, що дискурс є динамічним і необмеженим, оскільки він напряду пов’язаний з усним мовленням[8, с.1-4].

Найбільше визначень дає нам П. Серіо, який виділяє 8 значень терміну:

- дискурс як еквівалент поняття “мовлення”, тобто будь-який конкретний вислів;
- дискурс як одиниця, яка за розмірами більша за фразу;
- дискурс як вплив висловлювання на адресата з урахуванням не тільки внутрішніх, а і зовнішніх факторів, а також самої ситуації;
- дискурс як бесіда, яка є основним типом висловлювання;
- дискурс як мовлення з позиції мовця (на противагу розповіді, яка не враховує цю позицію);
- дискурс як вживання одиниць мови;
- дискурс як обмежений тип висловлювань (наприклад, феміністичний дискурс);
- дискурс як теоретичний конструкт, який призначений для дослідження умов виробництва тексту [2, с. 228].

Гуманітарні науки розглядають дискурс як багатозначний феномен, саме тому вони наголошують на важливості використання різноманітних підходів для його аналізу, серед яких прагматичний, функціональний, етнографічний, наратологічний, когнітивний, а також критичний дискурсивний аналіз [1].

Сучасні підходи пропонують розглянути дискурс як складне комунікативне явище, оскільки він включає не тільки текст, а ще й екстралінгвальні чинники (такі як додаткові знання про навколишній світ, а також думки та цілі мовця, які допомогли б йому зрозуміти текст). Дискурс

розглядається як щось цілісне і зв'язне і привертає увагу дослідників тим, що володіє всіма властивостями тексту, тобто може вважатися як процесом, так і результатом.

Особливістю політичної діяльності є те, що вона має дискурсивний характер: більшість політичних дій є речовими діями за своєю природою. Саме тому багато вчених розглядають політичну діяльність з мовленнєвої точки зору [5, с. 18].

На думку О. І. Шейгал, “політична комунікація” та “політичний дискурс” – це взаємопов’язані терміни, оскільки їх можна ототожнювати. Вона виділяє такі підходи до їхнього вивчення:

1) дескриптивний підхід (він полягає у тому, що публічні виступи, мовна поведінка політиків та їхні мовні засоби аналізуються з точки зору риторики);

2) критичний підхід (розглядає мовлення як засіб влади та соціального контролю і здебільшого спрямований на вивчення соціальної моралі, вираженої у мові чи дискурсі);

3) когнітивний підхід (моделює структури свідомості учасників політичної комунікації за допомогою опису використаними ними одиниць у політичному дискурсі) [5, с. 20].

На думку дослідниці, політичний дискурс належить до особливого типу мовлення, оскільки головна мета політичної комунікації – досягнення й утримання влади, керування суспільством та суспільною думкою. Саме тому дуже цікавим є виявлення механізмів та принципів політичної комунікації, адже це дає змогу визначити характеристики мови як засобу маніпуляції [5, с. 21].

В.З. Дем’янков вважає, що призначення політичного дискурсу полягає в тому, щоб вселити адресатам – громадянам спільноти – необхідність “політично правильних” дій та оцінок. Інакше кажучи, мета політичного дискурсу – не описати, а переконати, пробудивши наміри, дати ґрунт для переконання і спонукати до дії [4]. Деякі дослідники дотримуються думки, що переконання є основною характеристикою політичного дискурсу [3], адже політик, оперуючи

в своїй промові символами, повинен зуміти вплинути на масову свідомість.

На думку Д. Грейбера, існують такі функції політичного дискурсу:

1) поширення інформації (information dissemination) – напряму пов'язана з народом та оприлюдненням важливих для нього даних;

2) визначення порядку денного (agenda setting) – полягає у контролі за поширенням інформації;

3) проекція в майбутнє та минуле – полягає у прогнозуванні майбутнього, спираючись на минулий позитивний та негативний досвід [5, с. 35].

Є. І. Шейгал виділяє регулятивну, референтну і магічну функції політичного дискурсу. Остання проявляється у формах молитви, присяги, клятви, і пов'язана з тим, що сучасній людині також притаманна віра в магію слова, яка є частиною політичного дискурсу і часто використовується її учасниками [4].

З усього вищесказаного, ми робимо висновок, що найважливішими функціями політичного дискурсу є функції переконання та впливу. Учасники політичного дискурсу здебільшого мають на меті переконати один одного у своїй правоті та вплинути на точку зору інших людей. Завдяки своїй специфічності, політичний дискурс є одним з найцікавіших видів дискурсу, який привертає увагу представників різних дисциплін.

Література

1. Славова Л. Л. Комунікативні стратегії та тактики у сучасному масмедійному політичному дискурсі: зіставний аспект (на матеріалі українських та амер. інт.-джерел) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://studentam.net.ua/content/view/8826/97/> (дата звернення: 22.03.2019)

2. Карасик В. В. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. М.: Гнозис, 2004. 390с.

3. Макаров М. Л. Основы теории дискурса. М.: Гнозис, 2003. 280с.

4. Синеокая Н. А. Характеристика Политического Дискурса. *Современные проблемы науки и образования* [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=7695> (дата обращения: 20.03.2019).

5. Шейгал Е. И. Семиотика политического дискурса. М.: Гнозис, 2004. 326с.
6. Fraser B. What are discourse markers? *Journal of pragmatics*. 1999.
7. Meinhof U. Discourse. *The Blackwell Dictionary of Twentieth Century Social Thought* √ in Outhwaite W., Bottomore T. (eds.). Oxford: Blackwell, 1993.
8. Werth P. Textworlds: representing conceptual space in discourse. London: Longman, 1999.

THE PHENOMENON OF CYBERBULLING IN DIFFERENT COUNTRIES

The article deals with the phenomenon of cyberbullying as an act of social Internet violence. After all of the foregoing, one can conclude that cyberbullying is most widespread all over the world. Various means of communication, the Internet network being an integral part of the modern society of the whole and children in particular can harm them a lot. The author shows and analyses the research in cyberbullying in different countries.

Key words : cyberbullying, internet, children, violence.

About 35 years ago, we received a new English word, “bullying,” outlining the aggressive prosecution of one member of the group, and the types of harassment became more sophisticated, such as cyberbullying. But on the whole, be it in private schools or in state schools, in classes where there are 12 people or 35, we can meet this phenomenon - harassment, aggression, and cruel persecution of someone who is not similar to the others. In addition, the bullying is visibly younger. If earlier it was an attribute of high school, now everything starts at the primary level. Already in the 3-4 forms we can observe all its mark afterwards that the onset of adolescence has shifted greatly. Teenagers are 10 years old, and not 13-14, as it was before. And for teenagers, the need to belong to a group comes to the fore. They begin to brutally divide the world into "theirs" and "strangers", try with all their might to become "their own" and unite against strangers [2].

Cyberbullying can manifest itself in a variety of ways: rumors about a person on the internet, online posts that are deameaning to a person or people, text messages to a person’s cell phone, a photograph wrongfully depicting a person, a private photograph that has ‘leaked’ or made it’s way to the internet or teasing and talking with abusive words on the street or school.

As we all know, cyberbullying is widespread throughout the world. Children suffer not only psychologically, but sometimes even physically, because in each country,

city or even the district there is a level of violence, but also their level of harassment among adolescents.

One of the main countries where distributed cyberspace is the United States. The greatest number of cases of online violence is defined there. Almost every fourth teenager suffers from bullying from their peers. It is given one example of some case and consequences after that. The 16-year-old Jed Prest was compelled to become a hostage in his own house, provoking a suicidal attempt as a result of a cyber-bullying that began because of his disagreement with a group of boys at school. Multiforms of bullying included: night-time jokes, chat rumors, offensive text messages, silent terror (boycott) in school [5].

In Ireland are not the same situation. 66% of the students said that they had never been bullied. 14% had been victims of traditional forms of bullying. 10% had been victims of cyberbullying, and the remaining 10% had been victims of both traditional forms of bullying and cyberbullying. Although online bullying in Ireland stands at 4% according to Arrow DIT, this lower than the European average which stands at 6%, and half that of the UK where 8% reported being cyberbullied. Traditional forms of bullying in Ireland occur more often than in Europe [3].

In mainland China, cyberbullying has yet to receive adequate scholarly attention. A study investigating the risk factors of cyberbullying sampled 1438 high school students from central China. Data showed that 34.84% had participated in bullying and 56.88% had been bullied online.

A study on cyberbullying in Hong Kong chose 48 out of 7654 students from elementary school to high school who were classified as potential aggressors related to cyberbullying. 31 out of 48 students declared they barely participated in cyber-attacks. It is common among high school students (28 out of 36 students) to participate in social media platforms. 58% admitted to changing a nickname for others, 56.3% to humiliation, 54.2% to making fun of someone, and 54.2% to spreading rumors. The Hong Kong Federation of Youth Groups interviewed 1820 teenagers, 17.5% of whom indicated having experienced cyberbullying. This included insults, abuse, and the publishing of personal private pictures on social media without permission [3].

According to recent research, in Japan, 17 percent (compared with a 25-country average of 37 percent) of youth between the ages of 8 and 17 have been victims of online bullying. The number shows that online bullying is a serious concern in Japan. Teenagers who spend more than 10 hours a week on the Internet are more likely to become the targets of online bullying. Only 28 percent of the survey participants understood what cyberbullying is. However, they do know the severity of the issue.

In Ukraine, according to various data, about 67% of children encountered bullying in peer circles. About 40% of those children who encountered bullying cases never tell their parents. At the same time, 44% of those who observed being bullied over their peers did not respond to such facts because of fear of being subjected to similar bullying. Most often, the reasons for persecution by peers are appearance, persuasion and potentially victimal behavior (the most vulnerable to the bullying are shy, with exemplary behavior children, as well as children who, due to different life circumstances, are "closed in themselves", are closed for communication) [4].

According to the opinion of many residents of different countries, even those who do not have a widespread cyberbullying, they believe that harassment of children should be punishable, both for parents and for school administration, since cyberbullying is a major danger because of which children sometimes become too depressed, nervous, mentally unstable and commit suicide.

So, for the first time in Ukraine, the court upheld the verdict for the harassment of another girl. In the decision of the Boryspil city-wide court of Kyiv area, it appears that the schoolboy has been fined without the necessity of a photo of a beach. From the mother of the victim, who works as a cashier in the bank, 1234 UAH was collected together with the court fee. The headmaster of the school considers the court's decision to be strict, given that the mother of this pupil receives a minimum wage. From now on, for schoolchildren, not only parents of aggressive children will be responsible for harassment at school. The director of the school will also be held liable for administrative proceedings if he conceals such cases and does not report them to the police. He will be faced with a fine of 850 to 1700 hryvnias or public works for a period up to one month minus 20 percent of earnings [1].

The phenomenon of cyberbullying is an act of social Internet violence. After all of the foregoing, one can conclude that cyberbullying is most widespread in the United States and sometimes in Ukraine and Russia, but without such lethal consequences. Concluding the article, it should be emphasized that in order to ensure the safety of adolescents, it is necessary that no cases of harassment be left out of attention.

References

1. Покарання за знущання. *Експрес*. № 8. 2019. 21-28 січ.С.9
2. Буллинг - stop. *Луза*. № 2. 2019.07 - 13січ.С.24
3. Cyberbullying. URL:<https://en.wikipedia.org/wiki/Cyberbullying> (дата звернення:17.03.2019)
4. Регулювання проблеми булінгу на законодавчому рівні: перші кроки України та світовий досвід. URL: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4110:regulyuvannya-problemi-bulingu-na-zakonodavchomu-rivni-pershi-kroki-ukrajini-ta-svitovij-dosvid&catid=8&Itemid=350 (дата звернення: 13.03.2019)
5. Кібер-булінг або агресія в інтернеті. URL: <http://surowatka.tk/kiber-buling-abo-agresiya-v-interneti> (дата звернення: 14.03.2019)

Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University

Scientific Supervisor S.I.Nykytiuk

"THE NEW YORK TIMES": EVOLUTION OF DEVELOPMENT

The article deals with the main stages of the typological transformation and change in the editorial policy of the New York Times under the influence of socio-economic factors that transformed this newspaper from a publication circulated only within New York to the influential a newspaper with a national and wide international distribution and its current relevance in the present.

Key words: *newspaper, press, publishing house, development, information.*

«He who owns the information, owns the world,» W.Churchill

This is one of the most famous quotations which Winston Churchill, British prime minister, repeated all the time. Nowadays, we can find necessary information in different way, for example in Wikipedia or some other internet resource, but at all ages, newspapers were the most popular and powerful weapon. Both now and always, people trusted more newspapers, because as a rule, there are only established facts and always "spot news ". If in the town or city was a dreadful accident or someone died a painful or even famous person was caught on affair in the evening or at night, so then in the morning this news was on the first page. The aim of this research is to bring to light how the theme and direction of "The New York Times" changed over under the socio-political pressure.

Some researchers such as Davis E. H. ("History of the New York Times"), Matthias A. Shaaber ("The History of the First English Newspaper") and Tebbel J.V. ("The compact history of the American newspaper") investigated the history and development of the newspaper and highlight these problems. The first newspaper were published in 1609 in German, but unfortunately, we do not know where it was because on that papers were not any information about town where it was written. Some scholars guess that it was connected with government prosecution.

Newspaper was shared around the Europe, but what we know about the USA. Today America has many famous newspapers, which is known, around the world.

But, this was not always the case. For a long time US was ruled by Britain and that is why American newspaper saw the world relatively late [1]. But never the less on September 25, 1690 in Boston was the first American publication and the first story was "The Christianized Indians in some parts of Plimouth, have newly appointed a day of thanksgiving to God for his Mercy...". Unfortunately, it was first and the last publication. The second one would printed after a long time – 14 years [6]. Nowadays newspapers are still actually. Most people, especially in Great Britain, prefer newspaper than internet resources. About 30,000,000 newspapers are sold every day in Great Britain and North Ireland when in USA over 56,000,000 one are sold daily. Generally, British and American press divided into quality press, yellow press and general press. Quality press includes magazines and newspapers, where is impartial and balanced submission of information. General press generally involve political materials. What about yellow press, so this one include bad quality and “cheep” information for making agiotage. How we can see above newspapers belong to quality press where most of all truthful and verified information. All we know that in the USA a lot of various newspapers and magazines, which people buy every day, in spite of the internet resource. “The New York Time” is one of the three largest and the most famous US newspapers (also “ the Wall Street Journal” and “USA Today”). It was founded in September 1851 by the American journalist G.J. Raymond and banker J. Jones as the New-York Daily Times (since 1857, the modern name). In 1896, American publisher A. Oks bought it and this one became the property of The New York Times Company (the Oks owns controlling shareholding in the company until now). Adolf Oks invested a lot of money in equipment, state, new printing houses, gradually expanding the geography of its distribution. After 40 years, the daily circulation of the New York Times increased from 19 thousand to 400 thousand copies [4].

Technical progress, the introduction of new information technologies, cash receipts from advertising have allowed to gradually was outside the scope beyond a specific county or state. The appearance of broadcasting did not slow down the growth of

periodicals in the 1920s and 1930s. For example, in June 1922, the New York Times took forty columns for daily radio information [3].

In turn, the change of publisher and editor meant the new evolutionary period of the New York Times, since the owner and publisher of the newspaper has full authority over the organization of business and editorial activities of the publication. A. X. Sulzberger (publisher of the newspaper 1935 - 1961) strengthened the orientation of the newspaper as an official publication. During these years, NYT journalists did not just report the news, but interpreted the events too. In 1945, for the first time, with the help of facsimile print, "Time" transferred the contents of the newspaper to San Francisco, which was the first NYT distribution outside of New York [1]. In the 1960s, a financial crisis began in New York City. The press has become the object of some hostility; she was accused of spreading bad news. That is why in these years, the New York Times began to publish more articles about the private life of people, more entertainment materials. Various sections were introduced devoted to various spheres of human activity: science, automobiles, visual arts, sports, computers, home cooking. The newspaper provided readers with a daily chronicle of events and a variety of topics of articles, combining "hard" and "soft" news. The volume of the newspaper has increased significantly due to additional advertising inserts. The emergence of new thematic sections attracted hundreds of regular readers [1].

However, in the opinion of A. Rosenthal, the chief editor of that time, many innovative articles downgraded the level of the newspaper. Therefore, in the 1970s sharp social materials were considered unacceptable for the NYT, which was based on the history and tradition of the newspaper. Thanks to the demands of A. Rosenthal, the newspaper continued the tradition of a quality and serious publication.

In the 1980s, the New York Times finally gained the status of a nationwide publication. The newspaper went beyond the boundaries of New York, releasing a three-part publication that goes to California. Continuing to be called the New York Times, it ceased to be the publication of only New York and its environs [4]. The home delivery system is being improved and a large company was starting to expand its subscription in the provinces. NYT was issued in the states of Connecticut, New

Jersey, Long Island, Michigan, Illinois, Pennsylvania, Columbia, Massachusetts and another 25 states. In 1983, Lexis Nexis announces access to the full text of NYT articles 24 hours after publication [1].

Of the early 1990s the new generation was losing interest in reading serious newspapers. Thus, the publishers of a large respectable newspaper were forced to adapt to the desires and moods of a new generation of readers. It was decided to simplify the official style of the newspaper, paying more attention to scandalous articles and criminal chronicles. In particular, in the early 1990s, publications appeared that contradicted the ethical standards of the formerly strict NYT. Such innovations were also a consequence of the economic crisis of 1990-1992, which reduced the amount of advertising in newspapers and magazines. However, in the 1990s these bold experiments were fraught with consequences: 50 thousand subscribers refused to write a newspaper. Subsequently, the new strategy, which was chosen by A. O. Sulzberger Jr. (since 1993), began to bring positive results. The young owner changed the focus of the elite NYT, addressing it not only to rich people from the upper class, but also to representatives of various social groups [1].

Nowadays the newspaper consists of three sections. The first it is a news: international, national, metropolitan, business, technology, science, health, sports, metro, education, weather and obituaries. The second it is some thoughts: editorials, non-editorial articles, letters to the editor. And the last it is entertainment: art, cinema, theater, travel, guide to New York, food and wine, home and garden, fashion and style, crossword puzzle. After analyzing the most readable articles in 2017, according to “The New York Times”, we can say that of 100 popular articles, most people like to read about politics (there are 56 articles), on the second place articles about famous people (there are 12 articles), on the third place are articles about entertainment (11), and then about criminals (9), natural disasters (7), scientific articles (4) and the last one is sport (1). So we can see that American people prefer politic articles and do not interested in articles about sport [5].

References

1. Davis E. H. History of the New York Times, 1851–1921. N. Y., 1969

2. Matthias A. Shaaber. The History of the First English Newspaper. Journal article. Vol. 29, No. 4 (October 1932), p. 551-587
3. Tebbel J.V. The compact history of the American newspaper. N. Y., 1969
4. The Editors of Encyclopaedia Britannica. The New York Times American Newspaper. URL: <https://www.britannica.com/topic/The-New-York-Times> (дата звернення 26.03.2019 р.)
5. New York Time. URL: <https://www.nytimes.com/interactive/2017/12/08/reader-center/top-stories.html> (дата звернення 03/29/2019 р.)
6. Mitchell Stephens. History of Newspapers. For Collier's Encyclopedia. URL: <https://www.nyu.edu/classes/stephens/Collier%27s%20page.htm> (дата звернення 03.03.2019 р.)

TRADEMARK AS AN ELEMENT OF ADVERTISING

The article deals with the main objectives of the trade mark and its relating to advertising. In the article was identified the main techniques used in the trademark advertising for attracting customers and the main features of trademark's impact on people.

Key words: *trademark, advertising, marketing.*

Trademarks are the basis of modern trade. These are the names by which the company advertises and sells its products. Due to their connection with the goods, they provide information to society about goods and services helping to stimulate and maintain demand for them and make the company and the product widely known. The trademark, which is highly advertised, allows to distinguish and convey to the target audience prestige, unique to the consumer the property of the product.

The aspect of the trademark as an element of successful enterprise activity was seen by large number of scientists, namely F. Kotler, K. L. Keller, V. Rudelius, N. O. Babenko, L. A. Moroz.

Research questions of advertising are engaged by such scientists: V. O. Zharov, G. O. Androshchuk, F. G. Vashchuk.

The purpose of the article is to identify the features of the use of the trademark implementation in advertising and how advertising affects the consciousness and behavior of people.

Trademarks are intended to perform “investment function”, and in particular serve as a tool for gaining reputation, through which the purchasing appeal of goods increases [1].

For today almost 30% of purchases are carried out on the recommendation of friends or acquaintances, so the positive experience of contact with the mark of one buyer leads to several positive decisions about its acquisition.

The trademark is the main element of marketing that guarantees the quality and safety of the product. Today, advertising has become an inalienable attribute not only

of economic but also social life of the population. In the condition of the information economy, advertising has become the dominant source of information, a means of communication between commodity producer and consumer, the factor of enterprise success and means of increasing competitiveness.

Highlighting the goods of the manufacturer in a huge mass of other similar products, the trademark is an integral part of any advertising material. It is placed in printed advertisements, brochures, catalogues, booklets, on outdoor advertising, and advertising TV shows are made so that trademarks can be seen on the goods. With the help of wide advertising companies, trademarks are introduced into consumers' consciousness and subconsciousness, and then they begin to play an independent advertising role when choosing a product [2].

Foreign manufacturers, actively using advertisements, create new brands, thus creating sustainable competitive advantages of their trademarks in the minds of consumers (Google, Apple, IBM, Microsoft, McDonald's, Coca-Cola, SAP, Facebook, etc.). In fact, in today's market there is a struggle between the signs of individualization and their advertising images for the place in the minds of buyers.

The most important task for any company is to stand out among a huge number of competitors in the market, attract customers and make them their regular customers. Consumers perceive a trademark as part of the product itself. They create an addition value of the goods, which makes it possible to increase the price of the product and allows to allocate the organization among competitors.

Trademarks are able to influence the behavior of consumers, intellectual property objects that can be bought and sold, and which guarantee future earnings to their owners [3].

An important technique used in advertising trademarks for a highly engaging audience is the emotional transfer of motivation to buy. Advertising should be oriented to consumer groups with the same lifestyle. Under conditions where emotional reliability plays the first role, the emotional effects of a trademark's buying are the main reasons for the re-purchase of such a product. The reflection of the lifestyle determines the display of a certain type of person who is experiencing positive emotions from the use of the trademark.

The process of selecting a trademark begins with the fact that it is necessary to convert an unknown image of a product or service to a known target audience. The display of people who use the trademark (user-as-hero of an advertisement) is the most successful reception in advertising, since these users play the role of leads or an information source of advertising that effectively affects such an audience.

An important point of trademark advertising is the reflection of a lifestyle of a certain type of people who feel positive emotions using the mark. People have to identify themselves with the user of advertising trademark, while advertising itself should also appeal to potential consumers. That is, at the stage of perception of advertising, in the process of processing advertising information to the target consumer should have the feeling that this trademark is for him.

The next admission is a statement of profits to support the trademark. it is necessary to inform the consumer about the benefits in case of purchasing a trademark of the manufacturer in order to reduce the risk that the consumer may have in contemplating the future purchase.

One of the examples of successful trademark strategy is the trademark Coca-Cola (according to Interbrand, Coca-Cola ranked first in the global brand ranking for 2008).

The high qualifications of Coca Cola managers have allowed them to choose a more successful strategy in dealing with buyers. The Coca-Cola advantage is associated with the holiday, its New Year trees and bright fireworks, magic trains - all these are signs of a charming country, with rest, that is, with family values that will never be in the past. This marketing strategy gives such a great popularity to the trademark and also to influence the consciousness and behavior of consumers.

Consequently, today advertising is the main driving force behind product promotion. It has become the dominant source of information, a means of communication between commodity producers and consumers, a factor in the success of the enterprise and a means of improving competitiveness. Trademark advertising is important in promoting products on the market and provides allocation among a large number of competitors. An important factor in attracting an audience is the reflection of a lifestyle of a certain group of people and the motivation to buy that allows to

increase the demand for goods.

According to the indicated in article we can conclude that the trademark as well as advertising which uses different techniques for attracting buyers has a significant influence on the consciousness and subconsciousness of people.

References

1. Вовк О. Б. Аналіз об'єктів, що можуть бути торговими марками: види, класи, захист. 2011:http://www.lj.kherson.ua/2014/pravo02/part_4/46.pdf
2. Песоцкий Е. Современная реклама: теория и практика. - М.: 2006. С.82.
3. Котлер Ф. Маркетинговый менеджмент / Ф. Котлер, К.Л. Келлер, А.Ф. Павленко та ін. – Київ: „Хімджест”, 2008. – С. 258-260.

COMPARATIVE LANGUAGE STUDIES

Birets Tetiana

Vasyl' Stus Donetsk National University

Scientific Supervisor: PhD, O.O. Zaluzhna

NATIONAL SPECIFICS OF NATURAL PHENOMENA NOMINATION IN THE ENGLISH AND UKRAINIAN LANGUAGES

The article researches the semantics of names denoting natural phenomena in English and Ukrainian as a reflection of the language picture of the world. The lexical-semantic field "Natural Phenomena" in English and Ukrainian shows both similarities and national specifics. As a result, the largest number of synonyms and lexical units has the natural phenomenon prevailing in the investigated languages.

Ключові слова: лексема, номінація, національна специфіка, мовна картина світу, явище природи.

1. Вступ. Сучасний етап розвитку лінгвістики характеризується підвищеною увагою до проблем лексичної семантики. Серед них важливе місце посідає проблема національних відмінностей у мовах. У зв'язку з розширенням практики міжкультурної комунікації та потреби в обміні інформацією іноземними мовами виникає необхідність у дослідженні мовних систем і виявленні їхньої національної специфіки [7]. У сучасному мовознавстві номінація розглядається як процес найменування, при якому мовні елементи співвідносяться з об'єктами, що позначаються ними [7].

Актуальність теми дослідження обумовлена відсутністю системних досліджень номінації явищ природи зіставного характеру із залученням декількох мов та зацікавленістю у потребі подальшого дослідження лексичних одиниць різних тематичних груп на матеріалі різноструктурних мов.

Об'єктом дослідження слугують мовні засоби вираження явищ природи в англійській та українській мовах, наприклад, англ. *hurricane, mirage, snowstorm*; укр. *ураган, міраж, хуртовина*.

Предметом виступає семантика явищ природи в англійській та українській мовах.

Мета наукової розвідки полягає у встановленні особливостей мовної

картини світу в англійській та українській мовах на матеріалі лексем, які позначають явища природи.

Матеріалом дослідження послуговували лексеми найменувань явищ природи, загальною кількістю 455 лексем (в англійській мові – 215 лексем, в українській мові – 240 лексем), отримані за допомогою суцільної вибірки.

2. Теоретичні засади дослідження. Традиційно лінгвістика трактує термін «номінація» як «утворення мовних одиниць, що характеризуються номінативною функцією, тобто служать для назви й вичленовування фрагментів немовної реальності й формування відповідних понять про них у формі значення мовних одиниць – слів, словосполучень, фразеологізмів, речень» [7]. Лінгвісти, які досліджують лінгвістичне-пізнання основи мовленнєвої номінації, неодноразово підкреслювали, що «номінація – це ніби первинний процес пізнання речей, явищ й їхнє позначення, тобто перший етап закріплення результатів пізнання в мовному знаку, без якого, природно, не може функціонувати понятійна система людини» [6]. Мовленнєва номінація розглядається як фіксування та ідентифікація засобами мови результатів пізнавальної діяльності людини.

Питання порівняльного вивчення лексичного рівня споріднених і неспоріднених мов представляє особливий інтерес, оскільки саме в лексиці найбільш чітко відбивається специфіка національних мовних систем [5, с. 40–45]. За словами М. Кочергана, «з усіх рівнів структури мови лексико-семантичний в значній мірі безпосередньо пов'язаний з позамовною реальністю, і, як відомо, називання об'єктів, явищ має яскраво виражений культурний характер» [6, с. 9].

Порівняльний аналіз дає змогу розкрити своєрідність рідної мови й культури на тлі інших мовних картин світу. Джерела контрастного вивчення мовних культур беруть витоки з лінгвістичної філософії В. фон Гумбольдта, який вважав, що «порівняльне вивчення мов лише у тому разі зможе привести до правильних і суттєвих висновків про мову, розвиток народів і становлення людини, якщо воно стане самостійним предметом, спрямованим на виконання своїх завдань і досягнення цілей» [2, с. 307].

Вибір мов дослідження – англійської та української – обумовлено

насамперед тим, що обидві аналізовані мови є різноструктурними і значно відрізняються за своєю граматичною системою та лексичним складом, що зокрема дає можливість зробити узагальнення та спостереження зіставного характеру [3, с. 48 – 49]. Явища природи тією чи іншою мірою є значущими для всіх мешканців Землі (універсалії – *сонце, місяць, небо, вітер*), але різні території можуть мати свої особливості для народів, що їх населяють [1, с. 37]. «У мові знаходить своє відображення нескінченне розмаїття умов, в яких здобувалися людиною знання про світ, – природні особливості народу, його суспільне життя, історичні долі, життєва практика тощо» [4, с. 24]. Сприймання навколишнього світу частково залежить від культурно-національних особливостей носіїв конкретної мови. Найбільш цікавим є з'ясування причин мовних розбіжностей у мовних картинах світу. Всі невідповідності, коли в одній мові відсутня лексична одиниця на позначення відповідного об'єкта, а в іншій наявне або «багатослівне (описове), або значно деталізоване по лексемах, або граматичне позначення» [4, с. 81], називаються лакунами.

Лакунарність становить особливу цікавість для зіставних досліджень, що робить можливим виокремлення національно-специфічних елементів мови. Найбільш значущими для зіставних студій є міжмовні лакуни – відсутність одиниці в одній із мов дослідження [3, с. 48–50].

Також у мові існують відносні лінгвістичні лакуни, тобто «нетотожність відповідних значень різних мов», які виникають через «варіювання дійсності у зв'язку зі специфічними природно-географічними, національно-культурними умовами життя народів, але у значній кількості випадків відносні лакуни зумовлені «примхою» мовної системи, коли ідентичним реаліям різними мовами надаються нетотожні характеристики» [3, с. 6]. Кореневому чи похідному слову в одній з обраних мов відповідає складне слово-комполит в іншій, пор.: укр. *завірюха, хуртовина*; в англ. *snowstorm*. В англійській мові існує цілий ряд лексем на позначення дощу різної інтенсивності та якості, наприклад, на позначення зливи використовуються лексеми: *downpour, pour, shower, torrent, rainfall, cloudburst*. Особливістю української мови є значна кількість лексем, що позначають *завірюху, хуртовину*, а також *заморозки* укр.

заморозки, озимки, приморозки. Також виокремлюються випадки, коли двом різним лексемам в одній з досліджуваних мов відповідає одна й та сама лексема в іншій досліджуваній мові, пор.: укр. *міраж, марево*, відповідає англ. *mirage*.

3. Висновки. Відмінності та особливості національної мовної картини в англійській та українській мовах зумовлені, насамперед, різними кліматичними зонами, в яких проживають носії української та англійської мови. З прикладів наведених вище, можемо дійти до висновку, що найбільшу кількість синонімів та лексем має те природне явище яке переважає на досліджених територіях.

Література

1. Вершинина Н. А. Концепт «ветер» в немецкой лингвокультуре / Н. А. Вершинина // Вопросы лингвистики и лингводидактики: Концепт, культура, компетенция: [межвуз. сб. науч. трудов / под ред. Г. Г. Галич]. Омск:– Омск. гос. ун-т, 2004. – 288 с.

2. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию: Гумбольдт В. фон.; [пер. с нем.]. Москва: ОАО ИГ «Прогресс», 2001.– 400с.

3. Залужна О. О. Лексико-стилістичні та структурно-синтаксичні особливості привативних дієслів в англійській та українській мовах: монографія / О. О. Залужна. ДонНУ імені Василя Стуса. Вінниця, 2019. 314 с.

4. Колшанский Г. В. Объективная картина мира в познании и языке / Г. В. Колшанский; [отв. ред. А. М. Шахнарович, предисл. С. И. Мельник и А. М. Шахнаровича]. – [2-е изд., доп.]. Москва:Едиториал УРСС, 2005. – 128 с.

5. Кононенко В. І. Національно-мовна картина світу: зіставний аспект (на матеріалі української та російської мов) / В. І. Кононенко // Мовознавство.1996.№6.С. 40–45.

6. Кочерган М. П. Зіставна лексична семантика: проблеми і методи дослідження / М. П. Кочерган // Мовознавство. – 1996 –№ 2-3. – С. 3–11.

7. Малюга А. Ф.Зіставне дослідження найменувань явищ природи (в значенні англійській, німецькій, іспанській, українській, російській мовах): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.2017порівняльно-історичне і типологічне мовознавство/А. Ф. Малюга. Донецьк,2010.19 с.

**СЕМАНТИКА МАНІПУЛЯТИВНОЇ КАУЗАЦІЇ
В ЕКЗИСТЕНЦІЙНИХ ДІСЛОВАХ ІЗ СЕМОЮ ЗАПЕРЕЧЕННЯ
(на матеріалі англійської та української мов)**

The main concern of the article is to carry out the semantic analysis of the causative manipulative existential verbs with the seme of negation on the basis of the English and Ukrainian languages. As a result of the research, it has been determined that causation, existence and negation are basic universal language categories.

Key words: *causation, causative verbs, existential verbs, negation, semantics.*

1. Вступні зауваження. Каузативність визначається як універсальна семантично складна похідна мовна категорія, а базова каузативна конструкція передбачає наявність як мінімум двох ситуацій та позначає відношення між X і Y, при якому ситуації взаємозалежні та X призводить до здійснення Y [2:15]. Екзистенційність – це фундаментальна лінгвістична категорія, яка є мовною універсалією та об'єктом вивчення філософії, логіки та психології, а лексеми, яким притаманне значення буття, є найбільш поліфункціональними одиницями мови [3:69]. Заперечення – це складне та багатоаспектне явище, яке є об'єктом вивчення не тільки мовознавства, але й логіки та філософії [6].

Об'єктом дослідження є каузативні екзистенційні дієслова (далі КЕД) із семою заперечення в англійській та українській мовах, тобто дієслова, які виражають каузацію припинення існування об'єкта, напр., англ. *to eliminate* 'знищувати', *to kill* 'вбивати', *to erase* 'стирати'; укр. *застрелити*, *розчавити*, *зрубати* і под.

Предметом виступає семантика маніпулятивної каузації в КЕД із семою заперечення в досліджуваних мовах.

Мета полягає у проведенні семантичного аналізу одиниць дослідження та визначенні ознак англійських та українських маніпулятивних КЕД із семою заперечення.

Матеріалом дослідження слугує 221 лексема (127 лексем в англійській та

94 лексеми в українській мові), отримані методом суцільної вибірки з лексикографічних джерел.

2. Теоретичні засади дослідження. Каузативність за Ю. Д. Апресяном – це лексичний параметр, який означає «ставати причиною», «завдавати». «Каузатив – дієслово зі значенням «робити» так, що якась ситуація має місце» [1:205–207]. Г. Г. Сильницький характеризує каузативні дієслова як такі, що висловлюють різні види причинно-наслідкових відносин [4].

Обов'язковими для каузативної ситуації є наступні базові елементи: 1) відношення каузації, яке робить ситуацію каузативною; 2) каузатор; 3) об'єкт каузації; 4) стан об'єкта каузації [2:15].

У лінгвістиці існує велика кількість семантичних класифікацій каузативних дієслів, проте найбільш релевантною для пропонованого дослідження є класифікація залежно від ступеню впливу, а саме розподіл на *маніпулятивну* (пор.: англ. *to cut away, to throw, to push*; укр. *відрізати, кидати, тягнути* тощо) та *директивну* каузацію (пор.: англ. *to condemn, to beg, to arrest*; укр. *конфіскувати, випрошувати, заарештувати* тощо) [2:19].

Екзистенційні дієслова виражають судження про існування або присутність когось або чогось. Функціонально-семантична категорія екзистенційності характеризується унікальними особливостями, зумовленими специфікою мовних засобів вираження, узагальнені значення яких висвітлюються в семантичних функціях, що входять в її склад [5:10].

Заперечення – це семантично не членована, універсальна мовленнєва категорія. В мові заперечення може передаватися *експліцитно* (формально виражено), а може й бути *імпліцитним* (семантика слова) та виражатися приховано [2:40].

3. Базові семантичні типи маніпулятивних КЕД із семою заперечення. Одиниці дослідження представляють похідну складну категорію мови, яка об'єднує у своїй семантичній структурі три фундаментальні універсальні категорії мови, а саме каузативність, екзистенційність та заперечення.

Маніпулятивна каузація має контактний характер і передбачає взаємодію

між X та Y. Семантику дієслів цього типу можна представити такою формулою тлумачення: «X дією v_1 каузує Y (не)існувати, вступаючи з Y у фізичний контакт». КЕД контактної каузації можна поділити на: 1) КЕД каузації за допомогою протиправної дії (англ. 53 КЕД / 41,73%; укр. 26 КЕД / 27,66%), 2) КЕД без додаткових семантичних ознак (далі СО) (англ. 41 КЕД / 32,28%; укр. 43 КЕД / 45,74%), 3) КЕД каузації за допомогою фізичної дії (англ. 23 КЕД / 18,11%; укр. 19 КЕД / 20,21%) та 4) КЕД з вказівкою на каузацію інструментом (англ. 10 КЕД / 7,87%; укр. 6 КЕД / 6,38%).

Центральною семою в КЕД каузації за допомогою протиправної дії виступає соціальна значущість дії. Наприклад, англ. *to murder* «to kill somebody illegally» ‘вбити когось нелегально’ містить вказівку на протиправність виконання дії без додаткових СО. В українській мові базовою лексемою є стилістично нейтральне дієслово *убивати* «умертвляти, позбавляти життя», яке виступає вершиною словотвірного гнізда. До нього входить низка префіксальних дієслів, серед яких *вбивати*, *забивати* тощо.

У порівнюваних мовах функціонує група маніпулятивних КЕД застосування фізичного контакту для виконання дії каузації, які не мають жодних додаткових СО. При цьому числові показники обох мов є приблизно однаковими. Прикладом КЕД без додаткових семантичних ознак в англійській мові може слугувати лексема *to extirpate* «to remove or destroy something completely» ‘видалити або повністю знищити щось’ або українське дієслово *руйнувати* «ламаючи, розбиваючи і т.д., розвалювати що-небудь».

Варто зазначити, що всі КЕД англійської та української мов із семантикою каузації фізичною силою марковані семою «результативності» дії, вказуючи на те, що в процесі каузації об’єкт опиняється у стані, який каузується. Наприклад, *to crush* «to press or squeeze something so hard that it is damaged» ‘натиснути або здавити так щільно, що предмет руйнується’ або укр. *задушити* «заподіювати кому-небудь смерть, здавлюючи горло, насильно припиняючи дихання».

Дієслова з інструментальною семою мають не достатньо розгалужену систему в досліджуваних мовах. У цій роботі інструментом вважаються «конкретні предмети, призначені для цілеспрямованої дії, впливу на об’єкт». За

семантикою залучуваного до каузації конкретного інструмента серед маніпулятивних КЕД можна віділити підгрупу на із семантикою використання інструментів-артефактів або частин тіла, наприклад, англ. *to guillotine* «to kill somebody by cutting off their head with a guillotine» ‘вбити когось, відрізати голову гільйотиною’, *to run through* «to kill with a sword» ‘вбити мечем’, укр. *колесувати* «піддавати дуже жорсткій смертній карі, ламаючи кістки на спеціально обладнаному колесі, що крутиться», *застрелювати* «убивати когонебудь з вогнепальної зброї, стрілою з лука».

4. Висновки.

4.1. КЕД із семою заперечення поєднують у своїй семантичній структурі семи каузативності, екзистенційності та заперечення і характеризуються спільною базовою ФТ «Х дією v_1 каузує Y (не)існувати/бути у стані v_2 ».

4.2. Аналіз семантики дієслів даного типу дозволяє виділити чотири підтипи: 1) КЕД за допомогою протиправної дії, 2) КЕД без додаткових СО, 3) КЕД за допомогою правової дії та 4) КЕД з вказівкою на інструмент.

4.3. Найчисельнішими в англійській мові є КЕД маніпулятивної протиправної дії (41,73%) найменшу кількість становлять КЕД з вказівкою на інструмент-артефакт (7,87%). В українській мові найбільш розгалужену систему репрезентують КЕД без додаткових СО (45,74%), найменш чисельними також є дієслова на позначення інструментальної семи (6,38%).

References

1. Апресян Ю. Д. Лексическая семантика : Синонимические средства языка / [2 изд., испр. и доп.] / Ю. Д. Апресян. М. : Школа «Языки рус. культуры», 1995. 472 с.

2. Залужна О. О. Лексико-стилістичні та структурно-синтаксичні особливості привативних дієслів в англійській та українській мовах : монографія / О. О. Залужна. ДонНУ імені Василя Стуса. Вінниця, 2019. 314 с.

3. Кузнецов А. М. Глагол to be и его лексико-семантические эквиваленты // Категории бытия и обладания в языке / А. М. Кузнецов. М. : Наука, 1977. С. 68–100.

4. Неद्याлков В. П. Типология каузативных конструкций / В. П. Неद्याлков, Г. Г. Сильницкий // Типология каузативных конструкций. Морфологический каузатив. Л. : Наука, 1969. С. 5–19.

5. Павлова Е. Б. Структура функционально-семантической категории экзистенциальности в английском языке (пространственный и фазовый аспекты) / Е. Б. Павлова // Вестник Московского государственного лингвистического университета. 2009. С. 9–17.

6. Jespersen O. Negation in English and Other Languages / O. Jespersen. København : Ejnar Munksgaard, 1966. 151 p.

UKRAINIAN AND BRITISH ANTHROPONYMS AS A PHENOMENON OF MODERN LIFE

The article deals with the comparison of Ukrainian and British anthroponyms, with the examples of this phenomenon, adduced the factors which could influence the people's choice. We tried to find facts of this phenomenon by virtue of the most famous scientists exploration.

Key words : *anthroponyms (proper names), factors, choice.*

In any society every person has his or her own proper name, furthermore it makes his or her own world. During the choosing of name, it takes into account the prevalence, popularity and nevertheless euphony. All the proper names, in some way, have passed a certain stage of development and it is due to the science, which we called anthroponymic. The derivatives of this science are anthroponyms.

Anthroponyms are special linguistic units that distinguish and specify the object, but do not classify it [1,p.85]. Such scientists as S. Bevzenko, A.S.Popovych, L.G.Skrypnyk, L. Masenko, O.A. Leonovych, V.A. Nikonov, J. Karpenko have been engaged in this branch.

The purpose of article is to compare Ukrainian and British anthroponyms and find out the main factors of their choosing.

The choosing of Ukrainian proper names started in pre-Christian times. It depends on diverse situations of the child's born in the family, for example, Kotyhoroshko sounds like when one mother had seen the rolling pea she had ate it and after that she gave a birth to her child; Semylytochka - when a couple did not have a child during seven years; Solovej denotes the child was able to sing in a proper way; or for example Sereda is the day when a child was born [1, p.87].

As for the British people, they also have their own history of the choosing the proper names. For example, as a result of the Norman invasion, the proper names gained the momentum under this influence (there were popular such names as William, Richard, Robert, Hugh, Ralph). In that time it was also very popular to give children the names as saints people have. For boys: John, Peter, James, Michael,

Simon; and for girls: Mary, Catherine, Margaret, Ann(e).

In Ukraine we may also observe the emergence of canonized names with the adoption of Christianity, for example: Vasyl, Jurij, Klym, Nechai, Marija, Anna, Olga, Varvara.

In the Ukrainian system of usage of proper names, the clear distribution is official. In the English language reduced derivatives exist, which gradually become official names: Dick Cheney, Bill Clinton. There are many names, which symbolize the belonging to a certain linguistic culture or for instance a representative of any English-speaking country – John; an Irishman – Patric, Paddy, Mickey, Pad [3, 118].

The proper names are also associated with the famous state and political people, artists and scientists: Julius (Caesar), Vincent (Van Gogh), Charles (Darvin), William (Shakespeare).

There are a lot of different kinds and styles of proper names in Britain. It is relevant to define the main factors of such choice [2, 46] :

1. *The influence of modern fashion and society* is one of the most popular factor, which could change our thoughts and of course our choice. There are a lot of weird British proper names: Jason, Cameron, Morgan, Nigel, Prentis, Fionnula, Cedrik, Pip, Mia, Cordelia, Lulu, Derek. In some way it is very interesting to have an unusual proper name, but in the other hand it sounds so bizzare for another people: Pepper, Apple, Flower, Lady, Sofa, Catty.

2. *The religious influence.* As it was mentioned, in times, when Britain was in a significant dependence of the church, all baptized children were named like some saints, in order to commemorate them, for example: Adam, Eve, Mary, Luke, Mark, Peter.

3. *People often could give a name for child in order to honour someone from their relatives,* like to appreciate him or her: Rose, Felix, Nicholas, Antonia, Addison, Hazel, Clifford.

4. *The desire to stay unique plays also significant amount of weird proper names.* Maybe in such way parents try to make everything good for their children: Queen, Mimi, Popo, Dodo.

5. *A connection with the history, traditions and culture affect people too.* In the British society such names as Goodwin, Wolsey, Robert, Beatrice, Cecily, William, Maud, Alice, Grace, Prudence, Alfred, Bruce, Marilyn appeared.

6. *An integral part of the proper names associated with the territory, where the child was born.* So, there are a lot of parents, which do not think so long: Anon, Cornwall, Cumbria, Devon, Essex, Kent, Sussex, Tyrone.

7. *Some of the names appeared in order to highlight some person's occupations,* such as Barber, Kitchener, Shepherd [3, 119].

So, Ukraine also has a lot of significant information for everybody, because our history and culture, our traditions and mentality play significant role in all the times.

The main factors of the choosing proper name in Ukraine are [2, 47] :

1. *The desire to remain original and famous all the time:* Milasha, Shamama, Igorina, Princessa, Stasyniia, Ona, Italiia, Vesna, Medeia – for girls; Leopold, Bomond, Peresvit, Bertran, Azarij, Mychva – for boys.

2. *The respect for the ancestors, our past times:* Roksolana, Taras, Ivan, Solomiia.

3. *To honour of grandfather-great-grandfather.*

4. *To «glorify» someone or something very famous:* Aaron, Aleksandr, Andrij, Apostol – for boys; Afina, Bohemiia, Vanda, Varta, Venera, Vyspa, Kalabriia – for girls.

5. *To borrow something abroad in order to stay modern:* Alisa, Varvara, Rodion, Adam, Damir, Ovsij, Herman.

6. *To give a name of someone's favourite movies or book hero:* Pajper, Star, Harfild, Bella, Harry, Synderella.

So, we could see the diverse number of the factors, which plays significant role in our life, in the life of our children. All of them are interconnected and close, despite of the country. We think that the problem of the choosing proper name will be during all the time. For example, we have such problem that parents really do not know which name is appropriate for their child. As a result, in Ukraine were registered such proper names as Domysla, Olianna, Sofra, Ajva, Leriia, Antos, Rusalina, Kalyna, Myla, Islam, etc. But, the main anthroponyms were: Anna, Daryna,

Valeriia, Karina, Veronika, Kateryna – among girls; Artem, Pavlo, Tymofij, Ivan – among boys.

As for the British people, nowadays the main proper names are Oliver, Olivia, Zoe, Lydia, Amelia, George, Thomas, Annie, Flori, Luna. Their choice was caused by religious, historic, fashionable, family, person's occupation, and territorial factors.

So, as a conclusion we must admit that it is very important and responsibly how to name your child in our time. Anthroponyms are the most serious theme of our society, because one should always stay between a lot of contradictions and choice. They are worth researching and defining in a specific way.

References

1. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту. Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 423 с.
2. Никитюк С.І. Визначальні фактори у виборі власних імен // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: у 3-х томах. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018. – Вип. 17. – Т.3. – С.46-47.
3. Шипко М. Специфіка антропоніма як одиниці номінації в англійській мові // Збірник наукових праць. Філологічні науки. Херсон, 2009. – С. 116-120.

SEMANTIC FEATURES OF INCHOATIVE VERBS IN THE ENGLISH AND UKRAINIAN LANGUAGES

The article is devoted to the semantic analysis of the inchoative verbs in the English and Ukrainian languages. As a result of the study, four main groups of inchoative verbs were singled out, namely: verbs with instant inchoative meaning, verbs with gradual inchoative meaning, actually inchoative verbs, quazi inchoative verbs.

Key words: *inchoativity, verb, semantics.*

1. Вступні зауваження. У сучасній лінгвістиці інхоативність визначається як перехід із нового стану в інший, який характеризується початковістю, частковістю, поступовістю, та завершеністю інхоативної дії [6]. Інхоативність також характеризуються еволютивним зачинним значенням, тобто передбачає початкову перехідну фазу або період, протягом якого має місце накопичення певних якостей, які приводять до зміни або появи нової ситуації [2]. **Об'єктом** дослідження є інхоативні дієслова (ІД) в англійській та українській мовах, тобто дієслова, що виражають процес починання дії або процесу, наприклад, англ. *to procure* 'діставати', *to exchange* 'обмінювати', *to contaminate* 'забруднювати'; укр. *озлобити*, *спопелити*, *скривити*. **Предметом** виступає семантика ІД в англійській та українській мовах. **Мета** дослідження полягає у проведенні семантичного аналізу англійських та українських ІД. **Матеріалом** дослідження слугують 290 лексем (120 лексем в англійській та 170 лексем в українській мові), отримані методом суцільної вибірки з лексикографічних джерел англійської та української мов.

2. Теоретичні засади дослідження. Дане дослідження виконане в руслі лексичної семантики, що зокрема дозволяє розглянути слово «не як просту сукупність множників, а як певним чином організовану структуру» [4].

Інхоативність може виражатися різними мовними засобами. По-перше, інхоативність може виражатися синтаксично, наприклад, англ. *They **began** their*

work with doing exercises ‘Вони почали виконувати свою роботу’, укр. *Хлопець одразу червонів*, коли виходив на сцену.

По-друге, інхоативність виражається на лексичному рівні наприклад, англ. *to freeze*, укр. *замерзати*. У даному випадку значення починання закладено в семантиці слова, що знаходить своє експліцитне відображення у словниковому тлумаченні наведеного дієслова, наприклад, англ. *to freeze* «turn or be turned into ice or another solid as a result of extreme cold» [7] ‘перетворити або перетворитись на лід або іншу тверду речовину внаслідок сильного холоду’; укр. *затвердити* «схвалювати що-небудь, вважати остаточно вирішеним» [1].

По-третє, інхоативність може знаходити своє вираження на рівні структури слова. В англійській мові постпозитиви *up, out, on, in, off*, при сполученні із дієсловами утворюють інхоативне значення [3]. Наприклад: *to blaze up* ‘спалахнути’. В свою чергу, українська мова історично формувала дієслова за допомогою префіксального способу. При добавлянні до дієслова префікси *за-, по-, про-* формують інхоативне значення. Наприклад: *сміятись* > *засміятись*, *червоніти* > *почервоніти* [5].

3. Базові семантичні типи. За семантичними ознаками інхоативні дієслова поділяються за рівнем миттєвості, що виражають моментальне інхоативне значення та дієслова, що виражають поступове інхоативне значення [2]. Також ІД можуть виражатись за кількістю значень, що поділяються на власне інхоативні дієслова, які мають тільки інхоативне значення та квазі інхоативні дієслова, які мають додаткові семантичні ознаки, маючи інхоативне як базове [3].

Для порівняльного аналізу було дібрано 120 лексем англійських та 170 лексем українських ІД, які були отримані шляхом суцільної послідовної вибірки.

Семантика інхоативних дієслів за рівнем миттєвості

	Мови	Англійська		Українська		Всього один.
		Кільк. один.	%	Кільк. один.	%	
1.	Дієслова з моментальним інхоативним значенням	20	16,67	37	19,64	57
2.	Дієслова з поступовим інхоативним значенням	42	35	50	32,14	92
3.	Власне ІД	18	15	28	14,29	46
4.	Квазі ІД	40	33,33	55	33,93	95
	Всього	120	100	170	100	290

Емпіричний корпус англійської мови складається зі 120 слів. Найбільш численною групою є дієслова з поступовим інхоативним значенням (42 лексеми, що становить 35% від загальної вибірки), напр., англ. *to petrify* 'кам'янити', *to marinate* 'маринуватись'. Наступною за кількістю є група квазі ІД (40 лексем (33,33%)), які окрім інхоативного значення мають інші додаткові семантичні ознаки, напр., англ. *to ripen* 'дозрівати', *to discolor* 'знебарвлювати'. Чи не найменш чисельнішою групою є дієслова з моментальним інхоативним значенням (20 лексем, які складають 16,67%), напр., англ. *to sadden* 'засмутити', *to frighten* 'лякати'. Найменш чисельною групою є власне ІД (18 лексем (15%)), які мають тільки починальне значення, наприклад, англ. *to rise* 'виникати', *to commence* 'розпочати'.

Українська вибірка складається із 170 лексичних одиниць. Найбільш численною групою є квазі ІД (55 лексем, що становить 33,93%), наприклад, укр. *покращувати*, *старіти*. Наступною за кількістю є група ІД з поступовим інхоативним значенням, що нараховує 50 лексем (32,14%), напр., укр. *світліти*, *охолоджувати*. Далі йде група дієслів із моментальним інхоативним значенням (37 лексем, що становить 19,64%), наприклад, укр. *закричати*, *спричинити*. Найменш чисельною групою є власне ІД (28 лексем (14,29%)), які мають тільки починальне значення, наприклад, укр. *запустити*, *виникнути*.

Розподіл корпусу вибірки на чотири групи, що відбувається згідно семантики дієслів, в обох мовах збігається, проте ІД в досліджуваних мовах розподіляються по групах нерівномірно. Так, в англійській мові

переважають дієслова з поступовим інхоативним значенням, а в українській мові квазі ІД.

4.Висновки

4.1 ІД – це дієслова, які характеризуються еволютивним зачинним значенням, тобто передбачають початкову перехідну фазу або період і приводять до появи нової ситуації.

4.2 Інхоативність може виражатися на синтаксичному, лексичному рівнях та на рівні структури слова.

4.3 За семантичними ознаками ІД поділяються на дієслова із моментальним інхоативним значенням (16,67% в англійській та 19,64% в українській), дієслова із поступовим інхоативним значенням (35% в англійській та 32,14% в українській), власне ІД (15% в англійській та 14,29% в українській) та квазі ІД (33,33% в англійській та 33,93% в українській), серед яких в англійській мові найбільшою продуктивністю характеризуються дієслова із поступовим інхоативним значенням та в українській – квазі ІД.

References

1. Академічний тлумачний словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://sum.in.ua>

2. Бондарко А. В. Теория функциональной грамматики: Введение. Аспектуальность. Временная локализованность. Таксис / А. В. Бондарко. Ленинград: Наука, 1987. 348 с.

3. Воротнікова І. Г. Функціонально-семантичне поле починальності в німецькій мові у зіставленні з англійською мовою : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : спец. 10.02.17 / Воротнікова Інна Григорівна. Донецьк, 2000. 19 с.

4. Залужна О. О. Лексико-стилістичні та структурно-синтаксичні особливості привативних дієслів в англійській та українській мовах : монографія (Типологічні, зіставні, діахронічні дослідження). / О. О. Залужна. ДонНУ імені Василя Стуса. Вінниця: ТОВ «НіланЛТД», 2019. 314 с.

5. Кушлик О. П. Відприкметникові інхоативні дієслова на позначення фізичного стану суб'єкта як джерело творення нових слів / О. П. Кушлик. // Українознавчий альманах. 2012. №9. С. 144–148

6. Нармирьян Л. Г. Семантическая категория инхоативности и средства её выражения (на материале английского, русского и армянского языков) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : спец. 10.02.19 / Нармирьян Люся Грантовна. Ереван, 1983. 47 с.

7. The Oxford Dictionary of English / Ed. T. F. Hoad. Oxford University Press, 2018 // Excess:<https://en.oxforddictionaries.com/definition>

LITERARY SEMANTICS**Anastasia Baryska**

Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohienko University

Scientific Supervisor: PhD, Associate Professor O.V. Halaibida

**STYLISTIC IMPACT OF NOMINATIVE SENTENCES IN
DAVID HERBERT LAWRENCE'S SHORT STORIES**

This article describes stylistic impact of the nominative sentences in D.H. Lawrence's short stories and also defines their semantic types and functions in the stories.

Key words: *nominative sentence, stylistic, semantic type, emotional effect, expressiveness.*

The English novelist, poet, and essayist David Herbert Lawrence (1885-1930) is known for his novels *Sons and Lovers*, *The Rainbow*, *Women in Love* and *Lady Chatterley's Lover*. But his short stories are also very specific for linguistic research from the point of view of expressiveness and emotional impact on the reader.

Significant role in the stylistic perfection of D. H. Lawrence's works belongs to syntax. Syntactical structure of shortstories by D. H. Lawrence deserves special research in order to determine the distinctive features of his individual style.

D. H. Lawrence's short stories evoke great interest for linguists as they represent a variety of semantic-syntactical structures of sentences which are of great expressive value. Among them there are unextended evaluative sentences and nominative sentences which are often used in emotive prose in descriptions of nature, interior, appearance, etc. to produce an effect of a detailed but laconic picture foregrounding its main components, and as the background of dialogue, mentioning the emotions, attitudes, moods of the characters.

The use of nominative sentences and nominative style in general, became very popular in the 19th century. At that time, using such sentences was considered to be a feature of a sophisticated style of writing. By using such sentences the authors drew the readers' attention and achieved a desired emotional impact.

Nominative sentence is a sentence which gives information about the existence of the subject or phenomenon. The main part in the sentence is expressed by the word

with the nominative function and in the nominative case.

Z.H Kotsiuba divides nominative sentences into such semantic types: descriptive (existential), indicative and emotional [3, c.57].

Existential nominative sentences inform the reader about the existence of an object, state of this object/subject.

The main function of the indicative sentences is to draw attention of the reader to some phenomena or subject.

Emotional sentences name the feelings and emotions of the characters.

Nominative sentences are often used in emotive prose in descriptions of nature, interior, appearance, etc. to produce an effect of a detailed but laconic picture, foregrounding its main components, and as the background of dialogues, mentioning the emotions, attitudes, moods of the characters:

*It was the shimmer of the pure impressionists, Monet and his followers, the word seen in terms of pure light, light broken and unbroken. **How lovely!***[1, p. 191]; *And then! Oh, then, the lovely glowing intimacy of the evening, between mother and son* [2 p.236]; *No question of dribbling out* [1, p.24]; *“She was always grown up; she never really grew up. **Always strangely wise, and always childish.**”*[1, p. 29]; ***November of the year 1916. Frustration and a painful volcanic pressure of impatience***[1, c.21].

These sentences possess a very strong emphatic impact. Abrupt changes from short sentences to long ones and then back again create a very strong effect of tension and suspense for they serve to arrange a nervous, uneven, ragged rhythm of the utterance.

The important part in Lawrence`s short stories is taken by emotional nominative sentences. They create emotional tension. These sentences depict the hero`s worrying, feelings and psychological state. If the author wants to express emotions, he uses exclamatory sentences. This type of sentences expresses strong feelings of the characters:

*“No **headlights!**” “Frustration, always **frustration!**”*[1, c. 25];

*“**Strange! – doomful!**”*[1, c. 25]; *“**Her battle! Her hope!**”*[1, c. 26]. *She would never love any man. **Never!*** [1, c. 69] These sentences express such emotions

as sorrow, joy, surprise, wonder, despair.

Nominative sentences convey the information shortly and passionately:

“On then, under the many sharp, small stars of the desert” [1, c. 25]; *“No question of dribbling out”* [1, c. 24]

There are many descriptive nominative sentences in Lawrence`s short stories, which have nominative and descriptive function. A sequence of nominative sentences makes dynamic description of events. The author also uses such sentences to depict the place, location and time of action, or the participants of events. Very often these sentences are used in descriptions:

“Shadowy scrub of pale grey sage, knee-high, waist-high, on the flat of the table land: and on the slopes of the mountains that rose still further, starting off the flat table, scrub of gnarled pine and cedar, still hardly more than bushes but like that Japanese dwarf – trees, full of age, torture and power. Strange country – weird – frightening, too [1, c.25].

But both he and Valerie shuddered. A scholastic career! The scholastic world! The American scholastic world! Shudder upon shudder![1, c.197]

Such amplified enumeration creates distinct rhythm and expressiveness. There are a lot of descriptive sentences in Lawrence`s short stories. They give to his stories an expressive coloring, form artistic descriptions, provide dynamics and laconism.

Nominative sentences are a distinctive feature of Lawrence`s individual style. They are often used for nature description and expressing emotional state and feelings of the characters. They have different semantics and perform different stylistic functions, make his style expressive and laconic.

References

1. Lawrence David Herbert. The Princess and other Stories. Moscow: "TSITADEL", 2002. – 239 c.
2. Lawrence David Herbert. Odour of Chrysanthemums and Other Stories. M.: Прогресс, 1977. 295 c.
3. Коцюба З. Г. Семантична структура номінативних речень англійської та української мов. *Мовознавство*. 2002. No 2-3. С. 56 - 62.

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, О.О. Барбанюк

ДО ПИТАННЯ ДЕФІНІЦІЇ ЖАНРУ “ФЕНТЕЗІ”

This article is devoted to theoretical, historical and literary study of fantasy as a new genre of modern literature; characterizes its history and development; gives definitions of the term fantasy by different scientists; investigates the existing fantasy classifications.

Key words: *fantastic, fantasy, science fantasy, fantastic literature.*

Фантазія є засобом осмислення людиною реальності, це те, без чого людство не може існувати й розвиватися. Помилково вважають, що фантазія унеможлиблює “серйозне” сприйняття світу. На жаль, саме тому *фентезі* як окремий жанр літератури не визнається деякими науковцями. Відображаючи наші особисті вподобання та вічний пошук істини, література фентезі бере початок з давньої міфології і походить від грецького *phantasiu*, що означає “робити видимим”. На глибоке переконання деяких дослідників саме ця література, власне так як і різні види міфу, виникає через потребу людей у пізнанні передусім боротьби Добра і Зла.

Сам термін “*фентезі*” своїм походженням завдячує англійському слову “*fantasy*”. І хоча робота фантазії важлива при створенні будь-якого жанру літератури, однак саме для жанру фентезі вона є найголовнішою, стаючи на перший план. В “Історичному словнику фентезійної літератури” вказано, що “до 1969 року, термін “*fantasy*”...застосовувався лише до дитячої літератури [8, с. 35]”. Припускалося, що можливість фантазувати дорослим слід відкинути разом з іншими дитячими речами. А дослідження фентезі не сприймалося як тема для серйозного дослідження. У першій половині 20 століття фентезі розглядалося як неякісна та нижча гілка літератури і з’являлося зазвичай в «целюлозних журналах», позаяк основною метою творів цього жанру було порадувати і розважити читача.

Та все змінилося в 1950-х роках, коли піку популярності досяг “батько” фентезі Дж. Р. Р. Толкін книгою “Володар пернів”. Його подальша

популярність і забезпечила майбутнє жанру. Після цього моменту дослідники взялися за глибше та докладніше дослідження феномену фентезі.

За тлумаченням “Літературознавчої енциклопедії”, “фентезі – жанровий різновид фантастики, в якому використовуються ірраціональні мотиви чарівництва, магії, рицарського епосу, поєднані з реалістичною нарацією, змальовуються віртуальні світи із середньовічними реаліями, нетехнічною психологією [4]“. Звернувшись до оригінального есе Дж. Р. Р. Толкіна «Про чарівні казки», помітне двояке тлумачення фентезі. Перш за все воно трактується як назва літературного жанру, а також як поняття “фантазія”.

У “Словнику літературознавчих термінів” С. Белокурової *фентезі* тлумачиться як різновид фантастики: “твори, що зображають вигадані події, у яких головну роль відіграє ірраціональне, містичне начало і світи, постання й буття яких не можна логічно пояснити” [2, с. 283]. Згідно з “Словником популярної літератури” Анни Гемра й Едити Рудольф література фентезі – це твір, який базується на подорожах головного героя (не обов’язково людини), що несе певну місію, а кінцевою метою зазвичай являється порятунок світу (перемога Добра над Злом) і початок нової епохи в історії.

Проте британський літературний критик Шейла Егоф вважає фентезі новітнім літературним жанром [7, с. 134], в той час як французька дослідниця Анн Свінфен – інтерпретацією справжнього світу [9, с. 113].

Для російського письменника С. Логінова фентезі являється частиною фантастичної літератури, яка конструює побудовані на положеннях об’єктивного ідеалізму світи. Цікава думка Е. Харитонова про те, що “фентезі – жанр епічний, побудований на протиставленні єдності реального-нереального, такий, що не допускає (у тексті) сумнівів у достовірності (об’єктивності) вигаданого світу. Створення вторинних світів, що існують за законами магії, – непорушний закон фентезі”[5, с. 466].

С.В. Беліков пропонує інше визначення фентезі, називаючи його літературним жанром, основним сюжетним і/чи тематичним компонентом якого є магія, тобто втручання чи вплив сил, які не піддаються раціональному поясненню [1].

Відомий критик та знавець фентезі К. Строев охарактеризовує цей жанр як “світ, який демонстративно не збігається з повсякденним уявленням про дійсність; світ зі своєю географією, своєю історією, своїми расами і народами [6, с. 223]”. Згідно з А. Притикиною, фентезі – окремий літературний жанр, у якому надприродні явища породжують все фантастичне, ненормальне, незвичне і це свідомо сприймається як щось ірраціональне. У ньому спеціально змішані вигадка і реальність, а філософський зміст є глибоко прихованим.

Проблема класифікації жанру фентезі є і досі актуальною, позаяк учені не мають спільної думки стосовно багатьох аспектів цього жанру. Однак, досліджуючи різні підходи до вивчення власне жанру, можна виділити наступні підходи: 1) проблемно-тематичний, 2) жанрово-стилістичний, 3) хронологічний, 4) нові піджанри.

Відповідно до проблемно-тематичного принципу відома дослідниця фентезі Ковтун О.М. виділяє:

- Містично-філософське. Тут реальність вважається багатовимірною та складною концепцією буття, у якій існують не тільки звичайні “шари”, але й секретні “надприродні”, досяжні лише для обраних.

- Метафоричне. Тут втілюється авторська мрія про ідеал, відображається романтично піднесена перцепція “справжнього”, тобто того, що є в житті людським, духовним та душевним. За героя береться людина, яка для своїх рідних та близьких є божевільною, якого сприймають як небезпечного фантазера.

- “Жахливе”, або “чорне”. Тут звична буденність переривається зловісною і недоступною для осмислення звичайної людини “справжньою реальністю”. Для героя світ, який був прекрасний і нескладний, стає лише малою вершиною величезного і злого айсберга.

- Героїчне або “Меча і магії”. Цей вид фентезі вважається найчисленнішим та найпопулярнішим, який часто називається канонічним. Тут найголовнішим є відмінність світу, де живе герой, від звичайного. Для цього автор користується різноманітними прийомами. Твір насичений поєдинками на

мечах, ідеями наукового прогресу, паралельними світами, побутом Середньовіччя, або ж навпаки далекого майбутнього.

За жанрово-стилістичним поділом, існують високе і низьке фентезі. Для високого фентезі характерна наявність повністю вигаданого світу, у низькому ж все надзвичайне знаходить місце у нашій реальності.

Згідно з хронологічним підходом виділяють класичне (високе епічне) й історичне. Події у класичному фентезі розвиваються у вигаданому й далекому минулому, або ж в паралельній реальності, в той час яку дії історичного фентезі мають місце у реальному історичному минулому.

Деякі з науковців вважають, що існує третій різновид – *science fantasy* (*science fiction*), для якого характерне поєднання казково-міологічної традиції з фантастикою. Проте інші дослідники вважають його за окремий жанр фентезі, бо сучасний світ, де наукова фантастика перетворюється на реальність, диктує нові правила сприйняття *science fantasy*. Наприклад, Ю. Кагарлицький вказує, що “наукове фентезі” стає частиною наукової фантастики, у випадку важливої змістовності не самої події, а її наслідків; тоді стає неважливим, що є причиною – науково-технічний прогрес, чи чудо [3, с. 172]. Для сучасних письменників-фентезистів є можливість будь-якого поєднання фентезі і фантастики у своїх творах, тим самим це сплетіння стає як структурним елементом твору, так і чудовим інструментом оповіді.

Романтичні, гумористичні, окультні, етичні, сакральні піджанри фентезі відносять до нових. Великих обертів популярності набирає гумористичне фентезі, де велика кількість творів відноситься до одного циклу. Великої уваги заслуговує і сатиричне фентезі, яке часто задумується як пародія на класичне, а стає унікальним, незалежним від характеристик цього жанру. Поєднання героїв міфів і творів літератури, алюзій на різні теми цікавих цитат та асоціацій надають особливості творам. Сакральне фентезі, у якому події у творі базуються на містиці та підтриманні зв'язку з потойбічним світом, є найновішим піджанром і лише починає завойовувати свою аудиторію читачів.

Дослідники наголошують на тому, що різні піджанри фентезі можуть поєднуватися в одному творі, а кожен автор має можливість створення нового

жанру.

Соціокультурні тенденції, специфічні літературні особливості жанру, дозволяють фентезі ставати одним із найпопулярнішим напрямком серед читачів наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.. Оскільки для авторської фантазії немає ліміту в межах жанру, то кожен представник національної літератури збагачує й урізноманітнює надбання фентезі, поєднуючи елементи різних літературних жанрів.

Література

1. Беликов С.В. Жанр «фэнтэзи» как объект концептуально-семантического исследования [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www2.pglu.ru/upload/iblock/3f8/uch_2008_ii_00002.pdf.
2. Белокурова С.П. Словарь литературоведческих терминов. СПб: Паритет, 2006. 320 с.
3. Кагарлицкий Ю.И. Фантастика ищет новые пути. *Вопросы литературы*. 1974. № 10. 178с.
4. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. К.: Академія, 2007. (Серія «Енциклопедія ерудита»: ЕЕ). Т. 2: М (МаадайКара) Я (я-форма) / авт. уклад. Ковалів Ю. І. 622 с.
5. Перумов Н. "Теплый свет далекой сказки": [Рос. фэнтэзи и творчество Н. Перумова]. Разрешенное волшебство. М.: ЭКСМО, 1996. 471 с.
6. ФЭНТЕЗИ-2004. Фантастические произведения. М.: ЭКСМО, 2004. 672 с.
7. Egoff Sh. *Worlds Within: Children's Fantasy from the Middle Ages to Today*. Chicago: ALA, 1988. 134 p.
8. Stableford B. *Historical dictionary of fantasy literature*. The Scarecrow Press, Inc., 2005. 567 p.
9. Swinfen A. *In Defense of Fantasy: A Study of the Genre in English and American Literature since 1945*. Boston : Routledge and Kenan Paul, 1984. 253 p.

Kamyanets-Podilsky Ivan Ohienko National University

Scientific Supervisor: PhD, D. Y. Khokhel

FUNCTIONS OF COMPARISON IN "THE MAN WHO CAME EARLY" BY POUL ANDERSON

The article focuses on the analysis of functions of comparison in the short story «The Man Who Came Early». It is highlighted that comparison is key stylistic device in this text aimed at accessing the cultural context of various cultures and times.

Key words: *comparison, Poul Anderson, story, simile, text, trope.*

Серед стилістичних явищ, що спостерігаються в актах комунікації, прийнято розрізняти дві найбільш суттєві категорії: тропи і стилістичні прийоми. Тропи пов'язані з реалізацією тільки стилістичної функції і є приналежністю живої комунікації у всіх сферах спілкування. Стилiстичні ж прийоми навпаки беруть участь в реалізації естетичної функції і характеризують, як правило, тільки літературно-художню комунікацію.

Порівняння — троп, який полягає у поясненні одногопредмета через інший, подібний до нього, за допомогою компаративної зв'язки, тобтоєднальних сполучників: як, мов, немов, наче, буцім, ніби та ін. [1]

Метою статті є повною мірою дослідити функціональність порівняння в творі «The Man Who Came Early», для чого також потрібно осмислити історико-культурний контекст твору.

Твір був опублікований в 1956 році, в післявоєнний період та період холодної війни між Сполученими Штатами Америки та Союзом Радянських Соціалістичних Республік. У творі розповідається про події, які відбулись в період його написання, про амереканського студента-інженера, якого призвали служити в місті Кеплавiк у південно-західній Ісландії. Але під час неймовірно потужного шторму незбагненна сила чи феномен переносить звичайного американського солдата Джеральда з двадцятого століття в десяте століття до володiнь ісландця Успака Улфсона, типового персонажа давніх саг. Завдяки подорожі в минуле у тексті фігурують порівняння двох культур різних часових періодів.

На прикладі обраних уривків спостерігатимемо використання тропу порівняння: «That was a useful find, though, as a careful man, I would atter sacrifice to be sure the owner's ghost wouldn't plague me» [2] («Це була корисна знахідка, але будучи обережним чоловіком, мені потрібно зробити жертвоприношення, щоб не остерігатись біди від привида власника») – Успак зі сім'єю спустився до моря, щоб подивитись, чи викинуло на беріг стволи дерев. На березі було повно дерева, що цінилось в Ісландії, оскільки там росли тільки мілкі кустарні дерева. Це вважалось великим багатством. Оскільки Успак був забобонний і віруючий, то для нього було правильно і розумно зробити жертвоприношення, щоб привид власника цих дерев, що випали з розбитого корабля, не турбував його і його сім'ю. Саме порівняння з розумним чоловіком (as a careful man) дало нам змогу знати, що було правильно в часи життя Успака, що вдесятому столітті його народ вважав жертвоприношення нормою.

Уривок «Nor had I ever seen a helmet like his: it was almost square, and came down to cover his neck, but it had no nose guard; it was held in place by a leather strap» [2] («Я ще ніколи не бачив такого шолому як цей: він був майже квадратний, і повністю закривав його шию, але ніс був відкритий, а тримався він на шкіряній пов'язці») – містить опис Успаклім першої зустрічі з незнайомцем Джеральдом, розповідає про його дивний одяг. Особливо про типовий шолом американської армії двадцятого століття, але взагалі нетиповий для Успака. Завдяки порівнянню в цьому уривку ми бачимо колосальну відмінність у технічному прогресі двох культур і епох, що зображено через порівняння одягу.

Вартим уваги є наступний уривок: «He broke into a staggering run as he neared, and flapped his arms and croaked something. The tongue was none I had ever heard, and I have heard many; it was like dogs barking» [2] («Підійшовши ближче він почав незграбно бігти і розмахувати своїми руками і вигукувати щось. Такої мови я ще не чув, а чув я багато, вона звучала як собаче гавкання»). Порівняння мови Джеральда з тим як звучить собачий гавкіт, дає нам змогу ще більше переконатися в разючій відмінності двох культур, та зрозуміти, що Успак, можливо, багато подорожував до цього, так як за відсутності глобалізації, щоб

дізнатись щось про якусь культуру чи мову, ти мусив сам з цим зіткнутись, побачити власними очима.

Отже, у зображенні художньої реальності, яку дають твори літератури, важливу роль відіграє такий троп, як порівняння. Він слугує письменникам у втіленні, за допомогою словесної форми, конкретних уявлень про предмети і явища, розкритті свого ставлення до них. Зокрема, порівняння у творі Пола Андерсона «The Man Who Came Early» наділяє речі додатковим сенсом, що увиразнює та збагачує сприйняття читачами твору.

References

1. Літературознавчий словник-довідник за редакцією Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. — К.: ВЦ «Академія», 2007с. 654
2. The man who came early [Електронний ресурс]. – 1956. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.isfdb.org/cgi-bin/title.cgi?41180>.

Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohienko University

Scientific supervisor: PhD, Associate Professor O.V. Halaibida

METAPHOR IN JEROME K. JEROME'S NOVELETTES

The article investigates the role of metaphor in creating comic effect in Jerome K. Jerome's novelette. Attention is focused on examples from the novelette which characterize metaphor as the most widespread trope that appears as a result of using of the word in the figurative meaning of the similarity of the object to the other.

Key words: *metaphor, personalization, comic effect, novelette.*

A powerful means of expressiveness of speech is metaphor. Metaphors have always been in the centre of attention of linguists and were investigated by I.V. Arnold, N.D. Arutiunova, M.V. Nikitin, I.V. Tolochin, M. Black, G. Lakoff and M. Johnson [4], I.R. Galperin and other scholars.

Metaphor (Greek *metaphora* means transference) is a figure of speech in which a word or phrase literally denoting one kind of object or idea is used in place of another to suggest likeness or analogy between them [5].

Metaphors are a powerful means of creating humoristic effect in the works of fiction. In the stories of Jerome K. Jerome, one of the greatest English humorists, there are a lot of metaphors. For example, in describing one of the characters of the novelette "Three men in the boat (to say nothing of the dog)", Jerome uses a metaphor to create a comic effect of describing an episode when Montmorency sees a cat:

We were, as I have said, returning from a dip, and half-way up the High Street a cat darted out from one of the houses in front of us, and began to trot across the road. Montmorency gave a cry of joy – the cry of a stern warrior who sees his enemy given over to his hands – the sort of cry Cromwell might have uttered when the Scots came down the hill – and flew after his prey [2, p. 136].

Another vivid Jerome's metaphor is in the example: *We are but the veriest, sorriest slaves of our stomach* [2, p. 105]. The protagonist calls human beings the slaves of our stomachs, because we do what our stomachs say and depend on them. Humorous effect is also added by the violation of grammatical norms in lexemes

veriest, sorriest.

It should also be noted that the narrative of Jerome K. Jerome contains not only humorous scenes of life, the author often reflects on social problems, history and nature of Great Britain.

Among the bright means of humorous image of the characters and events in the stories of Jerome K. Jerome is personalization. This is a type of metaphor. Personalization (or personification) is the presentation of human behavior to non-living things, animals or abstract phenomena [1, p. 126].

So, for example, we encounter personification in the novelette “Three men on the Bummel”, when the protagonist agreed with the acquaintances about the bicycle ride:

"That's a good-looking machine of yours. How does it run?"

"Oh, like most of them!" I answered; "easily enough in the morning; goes a little stiffly after lunch" [3, p. 40].

Jay says that the bike rides easily in the morning and a little harder after lunch, although, of course, it would probably be less like a cyclist, because the bike does not exactly dine and its properties do not change throughout the day.

As a continuation of his idea, Jay mentions how things “behave” in the house: when we are dressed in thin slippers, they come into your way and you hurt yourself:

Everything – especially everything with a sharp corner--takes a cowardly delight in hitting him. When you are wearing a pair of stout boots, things get out of your way; when you venture among furniture in woolwork slippers and no socks, it comes at you and kicks you [3, p. 47].

In the novelette “Three in the boat (to say nothing of the dog)” personification is often used in reference to a dog Montmorency. So, when friends decide to go on a trip along the river, only the dog “was against it”:

The only one who was not struck with the suggestion was Montmorency. He never did care for the river, did Montmorency.

"It's all very well for you fellows," he says; "you like it, but I don't. There's nothing for me to do. Scenery is not in my line, and I don't smoke. If I see a rat, you won't stop; and if I go to sleep, you get fooling about with the boat, and slop me

overboard. *If you ask me, I call the whole thing bally foolishness*" [2, p. 10].

Once again Jerome gives the dog a human feature when describing how Harris was cooking an omelet and some hot oil hit Montmorency:

Montmorency went and put his nose over it once, and the fat spluttered up and scalded him, and then he began dancing and cursing [2, p. 119].

Jerome also personifies the big black cat that Montmorency meets and accepts as his next victim, describes their dialogue as follows:

The Cat: "Yes! You want me?"

The Cat: "Can I do anything for you?"

Montmorency: "No-no, thanks."

The Cat: "Don't you mind speaking, if you really want anything, you know."

Personification is often used in stories for humorous characterization of attempts of characters to transfer their fault or mistake on inanimate objects, as we see in the following example:

For lunch, he said, we could have biscuits, cold meat, bread and butter, and jam - but no cheese. Cheese, like oil, makes too much of itself. It wants the whole boat to itself [2, p. 35].

In the example given, not people, namely cheese, are guilty of misfortunes that occur with the characters of the story. Thus, the author draws attention to the fact that people often try to blame for their problems those who have absolutely nothing to do with them.

Personification can also be found in the description of objects that, in the opinion of the characters, behave not as they should, but as they want to, for example:

It [barometer] evidently wanted to go on, and prognosticate drought, and water famine, and sunstroke, and simooms, and such things, but the peg prevented it, and it had to be content with pointing to the mere commonplace "very dry" [2, p. 48].

In this example, a barometer that works incorrectly, is depicted as a live body that strongly wanted to predict severe heat and drought.

So, Jerome K. Jerome often used metaphor and other stylistic means to achieve a humorous effect. Some of them are new and fresh. In his stories he used colloquial language and mocked the matters of everyday life, which made him famous and

brought him glory all over the world.

References

1. Пропп В. Я. Проблемы комизма и смеха. Москва: «Лабиринт», 1999. 285 с.
2. Jerome, K. Jerome Three Men in a Boat (to say nothing of the dog). URL: <https://www.gutenberg.org/files/308/308-h/308-h.htm>
3. Jerome, K. Jerome. Three Men on the Bummel. URL: [https://www.e-reading.club/bookreader.php/70984/Jerome - Three Men on the Bummel](https://www.e-reading.club/bookreader.php/70984/Jerome_-_Three_Men_on_the_Bummel)
4. Lakoff G. Metaphors We Live By / G. Lakoff, M. Johnson. — Chicago: University of Chicago Press, 2003, Chapters 1 - 8. — P. 3-112.
5. Online Merriam-Webster Dictionary [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/metaphor>

Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

Scientific Supervisor: Associate Professor M. V. Matkovska

**THE MEANS OF IRONY IN THE NOVELETTE “THREE MEN IN A BOAT
(TO SAY NOTHING OF THE DOG)” BY JEROME K. JEROME**

The article focuses on irony, which is considered as a stylistic feature of the text that can be implemented at different language levels. The basis of the study is taken from the novelette of J. Jerome “Three Men in a Boat (to say nothing of the dog)”. All the discovered cases of irony actualization are analyzed and divided into groups depending on what devices were used to convey it.

Key words: *irony, situational irony, semiotics, aesthetics, evaluation, context, language.*

The term ‘irony’ dates back to antiquity, around the V century BC. When the effect of ironic statements on a person became an indisputable fact, it was given thorough examination. A number of linguists (A. Baranov, H. Colston, Teun A. van Dijk, W. Kintsch, I. Galperin, R. Gibbs, M. Hartung, B. Homlesko, N. Kulybina, I. Kubyakova), psychologists (D. Long, H. Graesser, E. Bern, V. Byelyanin, N. Chuyich, T. Zhelvatyh) make irony the subject of their research, trying to figure out the very essence of this concept, its root causes and efficiency of its use.

The question of the status of irony in modern literature, its linguistic nature, the mechanics of education to date is one of the most complex and undeveloped, although the first definition of irony was given by Aristotle (“it’s kind of ridiculous when we speak differently than we feel”) [1, p. 83]. This is due to the fact that irony is considered not only as a means or method, but also as one of the components of the aesthetic category of comic – just as it is defined by Aristotle. Thus, irony can be realized in different language sequences – at the level of words and phrases (micro-context), a fragment of the text (macro-context) and the whole product (mega-context), gradually becoming an expressive means of speech to a broad general-semiotic and aesthetic category [2].

Irony plays a vital role in the novelette “Three Men in a Boat (to say nothing of the dog)” by Jerome K. Jerome and represents an element that contributes most to the

overall humorous tone of the novelette. Jerome employs irony mainly to observe and criticize human weaknesses, such as laziness, lying or drinking, to express his or his companions' attitudes (e.g. to work or food) and to complain about the – natural cussedness of things in general.

The analysis of ironic texts with different types of narration shows that the author's position is revealed by the same means, but their significance in different texts is unequal. In the texts written in the third person, the character speech and artistic details in the author's comments are the dominant means of expressing the ironic position. In the texts written in the first person, as in the work of J. Jerome, the dominant means of expressing the ironic position of the author is the author's broadcasting. The characteristic feature of the story by J. K. Jerome “Three Men in a Boat” is a small amount of means that directly express a negative evaluation. The defining feature of J. Jerome's style is the implicit transfer of negative evaluation, ridicule, condemnation of the hero and a certain phenomenon.

After analyzing the novelette “Three Men in a Boat (to say nothing of the dog)” by Jerome K. Jerome we revealed all cases of realization of irony and divided them into groups depending on what means it is expressed.

The first group includes cases when situational irony is actualized by the method of combination of means the lexical and syntactic levels of the language [3, p.17]. This is a manifestation of one of the important features of the phenomenon of irony, because in order to create an ironic effect, lexical units should flow into syntactic structures of a certain type. For example, at the beginning of the novelette, when the main character recalls his trip to the British Museum, there is a subtle irony in the story of the author: *“I felt rather **hurt** about this at first; it seemed somehow to be a sort of slight. Why hadn't I got housemaid's knee? Why this invidious reservation? After a while, however, less grasping feelings prevailed. I reflected that I had every other known malady in the pharmacology, and I grew less selfish, and determined to do without housemaid's knee”* [4, p. 10–11].

Here the situational irony is realized within the macro-context, so it is immediately realized by the reader through the actualization of irony means of both lexical (word, phrase) and syntactic levels. Use of lexical units such as “*hurt*” and “*a*

sort of slight”, and also rhetorical questions “*Why hadn't I got housemaid's knee?*” and “*Why this invidious reservation?*”, which implicitly express subjective modality, is not intended to show the despair of the hero that he did not find the signs of another disease, in addition to the whole list of ailments that he has already discovered, but rather ironic the attitude of the hero to the state of his health. In these lines there can be traced a sense of doom and complete lack of hope. The phrase “*invidious reservation*” is transmitted by translators as discrimination. This word is a legal term. Getting into the wrong, ‘alien’ context, this stylistic theme conveys the ironic attitude of the hero to the depicted one.

A separate group consists of cases where situational irony is implemented at the syntactic level using plug-in structures [3, p. 207]. Let's illustrate this with an episode where the main characters planned his journey: *George said: “Let's go up the river”.* “*He said we should have fresh air, exercise and quiet; the constant change of scene would occupy our minds (including what there was of Harris's); and the hard work would give us a good appetite, and make us sleep well*” [4, p. 19].

Here insert proposal sentence “*including what there was of Harris's*” implements the situational irony at the syntactic level. Contrast matching of the statement with the embedded sentence changes its semantics, gives the text of a subjective-evaluative modality – a ridicule, a covert ridicule over Harris, because, judging by the words of the hero, his friend's head is rarely occupied by any thoughts.

Particularly interesting, in my opinion, are cases where situational irony is actualized by means of the lexical language level, in particular when using oxymoron. Let us consider the episode, which describes the wanderings of the main characters in search of overnight. All the institutions were crowded, and only one grandmother kindly offered to hold them to his friend, who sometimes rents the room: “*This old woman walked very slowly, and we were twenty minutes getting to her lady friend's. She **enlivened** the journey by describing to us, as we trailed along, the various pains she had in her back*” [4, p. 135].

The visual meaning of the word “*enliven*” (‘make something more entertaining, interesting, or appealing’) – in this context, it acquires a sharply

opposite color, since the author aims to say that the three comrades were not interested in listening to these stories; they are tired of them.

We have identified a separate group of cases where irony is realized by means of transposition of syntactic structures (these sentences can be called indirect statements, because their formal plan of expression does not coincide with the plan of content). For example, consider the following episode: *“I took my ticket, and marched proudly up the platform, with my cheeses, **the people falling back respectfully on either side**”* [4, p. 39].

The means of irony being actualized in this context is the transposition of the syntactic structure, because the selected sentence has a completely different meaning. The implicit meaning is: people on the platform quickly parted in front of the hero, since nobody could stand the terrible smell of cheese, which he carried. It is necessary to single out the irony expressed with the help of structural syntactic convergence, in which the ironic effect occurs due to the assembly, the increase of expression. For example, at the beginning of the third chapter, the author recalls his uncle Podger, who raised the fuss in the house; he had to take up any business: *“Oh, you leave that to me. Don't you, any of you, worry yourselves about that. I'll do all that.” And then he would take off his coat, and begin. He would send the girl out for sixpen'orth of nails, and then one of the boys after her to tell her what size to get; and, from that, he would gradually work down, and start the whole house”* [4, p. 29].

In this case, the ironic meaning is created in two stages: the generalizing word “begin” promises description of effective working process of uncle Podger, but the following sentence reveals such its content, which is completely opposite to expectation of the reader. The author expresses a hidden mockery at the inability of his uncle to bring to mind any matter, citing an example from everyday life of his family.

In addition, in order to enhance the ironic effect in the work, along with the main means, an allusion was adopted (*“they're a-going to find **Stanley**”* [4, p. 55]) and also oxymoron (*“before we **jolly well all got drowned**”* [4, p.142]; and *“**all went merry as a funeral bell**”* [4, p. 39]) here an ironic sense arises due to the combination of contrasting concepts, resulting in a new semantic quality, an

unexpected expressive effect; “*The pool under Sanford lasher, just behind the lock, is a very good place to drown yourself in*” [4, p. 206] a dangerous place to drown easily, ironically named by the author (like a very good place) [4, p. 206]. The occasional metaphor in the latter case contributes to creating irony on the syntactic level.

Thus, the means of actualization of situational irony in the novelette are: transposition of syntactic structures, which is realized by means of indirect statements (35 %); means of lexical language level – words and phrases (23 %); inserted constructions (19 %); combination of means of lexical and syntactic language levels (17 %); rhetorical questions (6 %).

References

1. Мороховский А. Н., Воробьева О. П. Стилистика английского языка. Киев : Высшая школа, 1991. 179 с.
2. Баловнева О. Іронія та засоби її реалізації у творчості Стівена Лікока [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://studentam.net.ua/content/view/8270/97/>.
3. Калита О.М. Засоби іронії в малій прозі (кінець ХХ – початок ХХІ століття) : монографія. Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. 238 с.
4. Jerome K. Jerome. Three Men in a Boat (to say nothing of the dog). Moscow : Foreign Languages Publishing House, 1959. 228 p.

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

Scientific Supervisor: PhD, L.M. Pradivlianna

MYTHOEPIC MODELS IN THE CONTEXT OF FANTASY GENRE WORKS

The presence of specific time and space in the works of the fantasy genre can be identified as one of the most important features which characterizes this genre and shows that it is directly related to the mythological tradition.

Key words: *mythology, Hobbit, mythopoeic, fantasy, hero's journey, macrocosm, syncretism.*

Mythology and literature are two cultural phenomena with intricate structure and impressive history of establishment. The phenomenon of fantasy, appearing relatively recently, currently exists within the genre system of fiction and has its own specific features, which are the result of a long and complex evolutionary process affected by mythological and romantic traditions.

Fantasy reinterprets and transforms both these traditions in a peculiar way by including mythological and romantic components in the formation process of a specific manner of narrative and substantial aspects of the fantasy genre.

Analyzing the connection between the myth and the fantasy genre, first of all one should pay attention to such feature present in both phenomena as the identification of the microcosm and the macrocosm. According to one of the definitions of the genre, “fantasy is always based on either a revised canonical system of myths or the original author’s mythopoeic concept, the most important feature of which is the creation of a secondary world (a holistic picture of the world and human), where human is a microcosm in the macrocosm system” [2, p.98].

The identification of the microcosm and the macrocosm is a characteristic of classical mythological system, as well as the space-time syncretism, reflected in the features of the fantasy genre and characterized as "magic" – the connection of the character with certain places, visions, artifacts, etc. Magic is often an integral feature of the fantasy world, which brings it closer to the mythological tradition. Mythological consciousness is syncretic: it establishes connections between objects and phenomena that do not interact in reality. It performs a similar function in fantasy

literature and it is worth mentioning that fantasy is often called the “genre of sword and magic”, so there are a huge number of types of magical interaction with real world.

Metelinsky claimed that the presence of a specific time and space in the works of the fantasy genre can be identified as one of the most important features that characterizes this genre and shows that it is directly related to the mythological tradition[1, p.75]. Logical chronotope is one of the main characteristics of the genre – the author tells about the world, existing on its own with special laws that are mythological by essence; the identification of the microcosm and macrocosm and close interaction with nature anyway are present in the works of classical fantasy, giving the chronotope mythological traits.

To create specific chronotope in fantasy works, powerful mythological components were used, but in the XX century, people were not seriously interested in distant and not always clear plots from mythology, the Germanic epic and even chivalry novels. In order to breathe life into the old forms the authors of classic fantasy combined two powerful components: a mythological base that forms reader’s conception of the world with idealistic features and Romantic tradition, facilitating the reader to experience fate of the lyrical hero.

In more detail, this relationship can be considered by analyzing the main types of characters and plot schemes of this genre. The main character types (in the fantasy genre) – people with magical abilities (magicians, druids, visionaries, etc.) or with magical items (knights with enchanted weapon), unusual creatures previously presented in medieval bestiaries (dragons, unicorns, werewolves). Plot, as a rule, is standard: it reflects familiar ancient myths initiation rite and is presented in the form of a hero's journey, his battles with monsters and final salvation of the world. According to Campbell this nature of the hero’s journey is represented by the initial stage, Departure (with five sub-stages), followed by Initiation (six sub-stages), and lastly Return (again six sub-stages); in essence these stages represent the hero setting out on an adventure to an unknown world willingly or less so, traversing some trials and meeting friends and foes, and ultimately returning to their normal world after having completed their quest[4, p.45].

The motive of the path is one of the most important connections of fantasy literature with the aesthetics mythological tradition. Usually, the hero's journey through the "secondary" world is the basis of the plot of the fantasy work, therefore the motive of the path plays an important role in the structural and substantive organization of such works.

The perfect example of a hero's journey is "The Hobbit" by J.R.R. Tolkien. Bilbo Baggins goes through many of the stages identified by Campbell for a hero's journey such as: being called for adventure, rejection of the opportunity, leaving of his secure house in order to meet the unknown.

We can say that fantasy is a specific genre, in relation to which the statement of T. Ribo is true, that "literature remains a mythology, modified and adapted to changeable conditions of civilization" [quoted in 3, p. 460]. It can be described as a phenomenon the source of which is a mythological tradition.

References

1. Мелетинский Е. М. От мифа к литературе Москва: Издательский центр Российского государственного гуманитарного университета (РГГУ), 2001. 168 с.
2. Русская фантастика XX века в именах и лицах: Справочный материал. Москва: МегаТрон, 1998. 136 с.
3. Столяров М. Миф // Литературная энциклопедия: Словарь литературных терминов: В 2-х т. Москва: Изд-во Л. Д. Френкель, 1925. 576 с.
4. Campbell, Joseph. The Hero with a Thousand Faces. 3rd ed. Novato, CA: New World Library. Print. 2008. 432 p.

GENRE AND STYLISTIC PECULIARITIES OF THE FANTASY LITERATURE

Fantastic literature in general and literature of the fantasy genre in particular require involving various skills for the purpose of their translation since each author creates his own world, full of fictitious imaginary concepts and realia, setting for a qualified interpreter the task of understanding its peculiarities as well as those of the author's individual style.

Key words: *fantastic literature, fantasy, realia, individual author's style.*

У творах жанру фентезі відображаються не лише певні події, світогляд автора, філософське бачення – необхідним є виявлення зв'язку твору із суспільним життям тієї епохи чи країни, що відобразилися в ньому. Письменник-фантаст має більшу свободу при виборі засобів для відтворення фантастичного світу, він має можливість використати лексику, яка є неприпустимою в реалістичному творі. Переклад літератури жанру фентезі досліджували Дробішева Т. В., Банніков І. А., Алексеєва Л. М., Голубцов С. А. та інші, з огляду на що його можна вважати найбільш вивченим.

Актуальність обраної теми полягає в необхідності краще зрозуміти жанрово-стилістичну специфіку іншомовних художніх текстів жанру фентезі, особливо задля досягнення адекватності перекладу авторських назв відповідних об'єктів магічної або фантастичної реальності, оскільки сам письменник є необмеженим у способах і засобах творення фантастичного світу.

Об'єктом дослідження є жанрово-стилістична специфіка англomовної фентезійної літератури при перекладі українською. **Мета** розвідки полягає у виявленні проблем, з якими можна стикнутися при перекладі творів жанру фентезі; аналізі особливостей перекладу англomовної фентезійної літератури; дослідженні способів адекватної передачі цільовими мовами її лексико-стилістичної специфіки на прикладі російського та українського перекладів романів Дж. К. Роулінг «Гаррі Поттер і таємна кімната». та Дж. Р. Р. Толкіна «Дві

вежі». **Методи** дослідження зумовлені загальною метою роботи. У дослідженні було використано порівняльний та описовий методи (для виявлення та опису подібностей та розбіжностей в текстах оригіналу і перекладу), компонентний аналіз, що уможлиблює всебічну перекладознавчу характеристику творів Дж. К. Ролінг та Дж. Р. Р. Толкіна, їх українських відповідників. **Матеріалом** дослідження слугували твори Дж. К. Ролінг «*Harry Potter and the Chamber of Secrets*» та Дж. Р. Р. Толкіна «*The Two Towers*» їх переклади на українську мову, тлумачні та етимологічні словники англійської мови.

Фентезі (англ. *fantasy* - ідея, вигадка) – це різновид жанру фантастики, де часто застосовуються ірраціональні мотиви чарівництва, магії, рицарський епос у поєднанні з реалістичною нарацією, де відображуються віртуальні світи із середньовічними реаліями, нетехнічною психологією [1 с. 586].

Книги Дж. К. Роулінг «Гаррі Поттер» та Дж. Р. Р. Толкіна «Володар Пернів» стали не тільки одними із найвідоміших творів жанру фентезі в усьому світі, але й одним із найпопулярніших романів ХХ століття. Що ж допомогло даним письменникам заохотити читачів? Один із секретів письменника жанру фентезі полягає в досконало видуманому світі, де існують особливі права та закони, живуть незвичайні істоти, а магія - це звичне явище, яке викликає бажання зануритись та відчувати її на собі – це і зробило даних письменників «особливими».

Мова романів багата на художні засоби образності, у тому числі створені за допомогою різноманітних лексичних засобів. Частково це викликано специфічним предметом зображення – магичний світ має бути яскравим та вражаючим, який водночас був би і оригінальним, і легким для сприйняття.

Тому в тексті для найменування персонажів твору, що наділені магичними здібностями, автори використовують синоніми, які відрізняються відтінками значень: *wizard, orcs, elves, dwarves, sorcerer, magician, witch* та ін. Ці назви досить адекватно перекладені на українську:

- *Suddenly the Elf gave a cry and the others came running towards him [7 с 254];*
- *Раптом ельф заплакав і решта направила до нього[4 с 287];*
- *Harry Potter was a wizard - a wizard fresh from his first year at Hogwarts*

School of Witchcraft and Wizardry [6 с. 224];

- *Гаррі Поттер був чарівником — чарівник, який щойно закінчив перший клас Гогвортської школи чарів і чаклунства* [3 с. 254].

Як видно з прикладу, лексему *wizard*, яка стоїть в оригіналі, переклали загально-нейтральною назвою всіх чарівників, навіть, не вказуючи на їх силу (так можуть називатися і учнів, як це видно з прикладу, і дорослі чарівників) чи на їх приналежність до світлих або темних сил:

- *Wiser wizards than he have been hoodwinked by Lord Voldemort* [6 с 55];

- *Лорд Волдеморт ошукував значно мудріших за нього чарівників* [3 с 67].

У книзі подано ряд авторських новоутворень на таких рівнях як словотвір або слововживання. У більшості випадках, вони використовуються для позначення реалії магічного світу: *Quidditch* – квідіч (спортивна гра чарівника), *Muggle* – магл (не-чарівник або ж звичайна людина,), *Galleons and Knuts* – галеони, і кнати (гроші чарівників).

Таким чином, Толкін створює світ Середзем'я, де мешканці мають можливість розмовляти на таких мовах: *Quenya* – квенья, *Eldarin* – ельдарін, *Avarin* – аварін, *Nandorin* - нандорін, *Sindarin* - сіндарін, *Quenderin* - квендерін...натомість, Дж. Роулінг вдається до створення артлангу (штучної мови) *Perseltongue*- перселтанг.

У той же час, в тексті зустрічаються лексичні одиниці на позначення магічних реалій, які існували в англійській мові до цього. Вони навіть використовувалися у фольклорі або інших казкових і фантастичних творах: *Orks* – орки, *Elf* – ельф, *gnome* – гном, *wand* – паличка (чарівна), *goblin* – гоблін. Вони мають традиційні відповідники в українській мові, тому проблем з їх перекладом не виникає. Дж. Р. Р. Толкін дуже часто звертається до образу ельфів та гномів. Їх імена ноді видозмінені, а іноді залишені в початковій формі. Так, наприклад, імена гнома *Thorin*, а також ім'я мага *Gandalf*. Проте інколи автор навмисне не хоче використовувати існуючий переклад, оскільки він є культурно-маркованим.

В тексті для найменування персонажів твору, що наділені магічними здібностями, автори використовують синоніми, які відрізняються відтінками

значень: *wizard, orcs, elves, dwarves, sorcerer, magician, witch* та ін. Ці назви досить адекватно перекладені на українську:

- *Suddenly the Elf gave a cry and the others came running towards him*[7 с 254];
- *Раптом ельф заплакав і решта направилаь до нього*[4 с 287];

Толкін створює світ Середзем'я, де мешканці розмовляють на таких мовах: *Quenya* – квенья, *Eldarin* – ельдарін, *Avarin* – аварін, *Nandorin* - нандорін, *Sindarin* - сіндарін, *Quenderin*) - квендерін, тощо, натомість, Дж. Роулінг вдається до створення артлангу *Perseltongue*- перселтанг.

У той же час, в тексті зустрічаються лексеми, що позначають магичні реалії, які існували в англійській мові до цього. Вони навіть використовувалися у фольклорі або інших казкових і фантастичних творах: *Orks* –орки, *Elf* – ельф, *gnome*– гном, *wand* – паличка (чарівна), *goblin* – гоблін. Вони мають традиційні відповідники в українській мові, тому проблем з їх перекладом не виникає. Дж. Р. Р. Толкін також дуже часто звертається до образу ельфів та гномів. Їх імена поді видозмінені, а іноді залишені в початковій формі. Так, наприклад, імена гнома *Thorin*, а також ім'я мага *Gandalf*. Проте інколи автор навмисне не хоче використовувати існуючий переклад, оскільки він є культурно-маркованим.

Наявні у творах поодинокі специфічні найменування героїв чарівного світу, зокрема архаїзм *warlock*, які використовуються для створення образу дуже старого чарівника:

- *Dad was going frantic - it's only him and an old warlock called Perkins in the office -and they should to do Memory Charms and all sorts of stuff to cover it up*[5 с.77].

- *Тато мало не збожеволів: у відділі, крім нього, був тільки підстаркуватий маг на ім'я Перкінс, і їм обом довелося насилати всілякі там чари забуття й таке інше, щоб тільки замести сліди* [2 с. 74].

Вперекладі на українську для передачі лексеми *warlock*, яка власне є архаїзмом на позначення *чаклуна, відьмака, відуна* тощо, використано лексичну одиницю *підстаркуватий маг*, яка суттєво відрізняється від інших найменувань.

У проведенні паралелі із романом Дж.Р.Р. Толкіна у презентації персонажа Гандальфа спостерігаємо дещо іншу ситуацію:

- *And did you know Gandalf?*

- *Yes, I do know him: the only wizard that really cares about trees ' said Treebeard. 'Do you know him? [4 с. 124].*

- *Чи знайомий ти з Гандальфом?*

- *Авжеж, - відповів Древес. - Він єдиний з магів, хто по-справжньому піклується про долю зеленої братії. [7 с. 119].*

Використана в оригінальному тексті лексична одиниця *wizard* є більше стилістично нейтральною у порівнянні із лексемою *warlock* Дж. Роулінг, яка таким чином досягає вищого ступеня таємничості та архаїчності у презентації персонажа Перкінса, адже *warlock*, за визначенням словника Oxford Dictionary, позначає не просто персонажа, який володіє магичною силою, але ототожнюється з "a person in league with the Devil" [8].

Слід сказати, що при перекладі назв різноманітних реалій магичного світу В.Морозов не послідовно застосовує переклад або транскрибування. Так, назви вулиць передано виключно за допомогою транскрибування *Privet Drive* - Привіт-драйв сніданок розпочинався зі сварки.

Оскільки в неупорядкованому топонімічному просторі Толкіна не може бути і згадки про вулиці, автор компенсує цей факт створенням образів країв та поселень, наприклад *Mordor* - Мордор, *Rohan* – Рохан, *Isengard* - Ізенгард, Немірова також використовує прийом транскрибування до певних назв міст чи країв.

Дж. Р.Р. Толкін у другій частині описує пригоди хоббітів під час подорожі з ціллю - знищити Кільце Всеваддя, а друга частина "Поттеріани" присвячена описові життя школярів-чарівників.

Таким чином, аби досягти при перекладі художнього тексту еквівалентності необхідно враховувати специфічну культурну маркованість даного тексту, його співвіднесеність із певною нацією, реаліями її життя. Для адекватної передачі лексем на позначення культурно маркованих концептів можна використовувати як відповідники з культури того народу, на мову якого перекладається твір, так і дати читачеві додаткову інформацію щодо позначуваної реалії (наприклад, за допомогою описового перекладу). Художній текст жанру літературна казка

створює додаткові складнощі для перекладу, оскільки містить багато фантастичних реалій, взятих з народних або літературних джерел чи створених уявою автора.

Отже, дослідження способів відтворення жанрово-стилістичної специфіки фентезійної літератури дозволяє зробити **висновок**, що найбільш характерні особливості романів Дж. К.Роулінг та Дж.К.К. Толкіна, які підкреслюють їх приналежність до жанру фентезі, – це створення авторського чарівного світу. Перевага надається використанню метафор, епітетів, синонімів на позначення магічних реалій, які використовувалися до цього у фольклорі англійської мови. Говорячи про способи відтворення реалій на конотативному рівні, транспозиція, транслітерація та калькування видаються прийнятними у випадках позначення імен магічних істот, які не мають адекватного відповідника в українській мові. Усе це викликає певні перекладацькі труднощі. Деякі з них вже добре досліджені за кордоном, однак, через те, що українські переклади Толкіна та Роулінг з'явилися відносно нещодавно, адекватність даних творів досліджується й сьогодні.

Подальші **перспективи** дослідження вбачаються нами в комплексному аналізі англійської фентезійної літератури.

References

1. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. – Київ : Академія, 2007. – (Серія «Енциклопедія ерудита»: ЕЕ). Т. 2: М (Маадай-Кара) – Я (я-форма) / авт. уклад. Ковалів Ю. І. – 622 с.
2. Роулінг Дж. К. Гаррі Поттер і таємна кімната / Роулінг Дж. К. – Київ : «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2002. – 252 с.
3. Роулінг Дж. К. Гаррі Поттер і філософський камінь / Роулінг Дж. К. – Київ : «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2002. – 319 с.
4. Толкієн Дж. Р. Р. Володар Перснів. Трилогія. Кн. 1–3 / Дж.Р. Р. Толкієн ; [пер. з англ. А. В. Немірової]. – Харків : Фоліо, 2003. – Кн. 1: 429 с.; Кн. 2: 319 с.; Кн. 3: 398 с.
5. Rowling J. K. Harry Potter and the Chamber of Secrets / Rowling J. K. – London : Bloomsbury Publishing, 2004. – 257 p.

6. Rowling J. K. Harry Potter and the Philosopher's Stone / Rowling J. K. – London : Bloomsbury Publishing, 1997. – 223 p.

7. Tolkien J. R. R. The Lord of the Rings. Parts 1–3 / J. R. R. Tolkien. – New York : Ballantine Books, 2006. – Part 1: 462 p.; Part 2: 402 p.; Part 3: 494 p.

8. Режим доступа: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/warlock>

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

Scientific Supervisor: L.M. Pradivlianna

SOUND SYMBOLISM IN THE LYRICS OF ROBERT FROST

Understanding of sound symbolism in poetry is an essential part in grasping the meaning of a poem fully. This paper focuses on sound symbolism as a phenomenon firmly based on linguistic facts and discusses works of Robert Frost known for his proficiency in sound symbolism and skills in phonetic text organization.

Keywords: *phonostylistics, sound symbolism, alliteration, assonance, onomatopoeia, meter, rhyme, repetition.*

Sound symbolism remains an essential topic of investigation in theoretical and practical spheres of linguistics because the expressive power of a poetic language is an embodied power, manifesting itself to the outward or inward ear in sequences of syllables made up of vowel and consonant phonemes.

In phonostylistics «sound symbolism» is a phonetic phenomenon of a language subsystem which establishes a motivational connection between sounds and meanings of words. It is an evident association between sound consistencies and their meanings in speech. This motivational connection has a mental basis.

For example, in the research conducted in America in 1929 by the famous scientist E. Sepir the interviewed were given meaningless syllables such as *mil* and *mal* with arbitrarily ascribed meanings, for example «table». The interviewed had to decide what size these collocations could denote. It turned out that [i] is more often associated with small size, [a] – with the big size [3].

Different language sounds evoke certain associations in our heads and lead to understanding of the emotional tonality of a literary work.

For example: *The girl runs her hands over soft silk*. The idea of “soft” appeals to our tactile sense. *The fresh and juicy lemon is sour*. Phrase “juicy and sour lemon” has an effect on our gustatory sense. Similar phenomenon can be observed with the sound and meaning connection.

The sound symbolism in Frost`s poetry has been much discussed and an its understanding is indeed essential to the appreciation of his verse. Robert Frost always

takes special care of the “design” of his poems. It means that his poems have specific pattern. Poet shows the readers how his poetry should be read by creating rhythmic and sound effects. Frost often applies assonance and alliteration.

The following passages suffice to make the point.

Fire and Ice

Some say the world will end in fire

Some say in ice.

From what I've tasted of desire

I hold with those who favor fire.

But if it had to perish twice,

I think I know enough of hate

To say that for destruction ice

Is also great

And would suffice.

* - *assonance*

* - *alliteration*

Robert Frost uses assonance more frequently in each line of this poem. In this poem sound /aɪ/ is dominating. It is mostly repeated in the word «I». «It shows the way Frost tells about his experience of encounters with people who felt the effects of the war» [2]. Also the word «fire» contains sound /aɪ/ and is repeated several times. This word addresses desires or emotions of love.

An important sound symbolic role in certain Frost's poems is reached by the use such phonic elements as /s/ and /z/. We see Frost playing with such an effect in his poem «The Onset».

Always the same, when on a fated night

At last the gathered snow lets down as white

As may be in dark woods, and with a song

It shall not make again all winter long

Of hissing on the yet uncovered ground.

The word «hissing» is sound-symbolic in shape and origin, calls up metaphorically the image of a menacing snake [2]. This image in turn suggests the

force of the snowstorm as it threatens to make the speaker stumble.

Sibilants are widely used in another poem – «Desert Places» but without an allusion to a snake as in the previous verse.

*Snow falling and night falling fast, oh, fast
 In a field I looked into going past,
 And the ground almost covered smooth in snow,
 But a few weeds and stubble showing last.*

Here sibilant consonants are pronounced a bit differently. They are associated more with whispering rather than with sizzling. «They thus create a kind of spell, like the soothing repetition of *sh-h-h* to a wakeful baby, promoting the absences of mind in speaker that makes him more akin to the hibernating animals of the woods than to other human travelers – until he recalls himself from that absence in the final stanza» [2].

To express the author's intentions Frost refers to phonetic organization of a poetic text as well. Phonetic organization of poetry has a direct role in forming the main idea of poetry and its poetic plan. Rhythmic sound of his poems is actual and real. Poetry is arranged in sentences with dramatic contrasts of meaning and tone.

Frost loved the intonations of the spoken language and incorporated them again and again into memorable sentence sounds. The selective use of all these features mentioned above plays an essential role in giving his poetry its characteristic range of sounds. And they guide the readers toward an understanding of their meaning in the fullest sense – a meaning embodied in it, and partially signified by the audible shapes of words.

Robert Frost is a unique poet. He always adheres to not only rhyme but also the meter of the poem. Therefore it can be concluded that Frost is a poet who is very attentive to the beauty and melody of his poetry and creates poems with meaningful sound organization.

References

1. Asmara H.K. Phonological features in Robert Frost's poems, 2018. 81 p.
2. Barroff M. Sound Symbolism as Drama in the Poetry of Robert Frost, 1992. 14 p.

3. Кабиш М.Ю. Звукопис в українській поезії першої половини ХХ століття: семантика, функції. Київ, 2015. 267с.

АВТОРСЬКІ РЕАЛІЇ ДЖОАН РОУЛІНГ**ЯК ЗАСІБ ТВОРЕННЯ МАГІЧНОГО СВІТУ ФЕНТЕЗИ**

The article deals with such linguistic phenomenon as “realia”, namely fantasy realia, aimed at specific world creation. Such lexical non-equivalent units are being classified and analyzed in the following article to adequately comprehend the fictional world by J. Rowling.

Key words: *fantasy, realia, non-equivalent units, classification, Harry Potter.*

Автори, що працюють в жанрі фентезі, зображують вигаданий світ, який є продуктом фантазії письменника від самого початку до кінця, має свої власні фантастичні реалії, проте в той же час, цей світ логічний та гармонійний, який працює за власним законами і правилами.

Серед різномаяття доробку цього жанру особливо виокремлюються твори Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера, які привертають увагу лінгвістів і літературознавців своєю неординарністю у багатьох аспектах, будучи цікавою областю для дослідження. У фокус нашої уваги потрапляє четвертий роман серії “Гаррі Поттер і келих вогню” (Harry Potter and the Goblet of Fire), чарівний світ якого майстерно твориться засобами авторських новоутворень, неологізмів, фентезійних реалій.

Реалія, як складне і багатогранне явище, поєднує в собі матеріальне, мовне, граматичне та лексичне поняття. Традиційно, у світлі філологічних досліджень, реалії розглядають як предмет, явище чи поняття, притаманне для культури народу та країни, яке не зустрічається в інших народів; та як лексичну одиницю, яка позначає цей унікальний предмет чи явище.

За визначенням Г. Томахіна, реалії – це назви, властиві лише певним націям та народам, предметів матеріальної культури, фактів історії, державних інститутів, імена національних і фольклорних героїв, міфологічних істот і т.д. [3, с. 5]. При зіставленні мов ці явища позначають слова, які відносяться до безеквівалентної лексики. Безеквівалентними є слова, що слугують для

вираження понять, які відсутні в іншій культурі і, як правило, не мають еквівалентів за межами мови, до якої вони належать [3, с. 5].

Багато вчених робили спроби дати власні визначення реалії, але на наше глибоке переконання, найбільш влучною є дефініція С. Влахова та С. Флорина, які стверджують, що реалії – це слова і словосполучення народної мови, які відображають найменування предметів, понять, явищ, характерних для географічного середовища, культури, матеріального побуту або суспільно-історичних особливостей народу, нації, країни, племені, і які, таким чином, постають носіями національного, місцевого або історичного колориту; точних відповідностей в інших мовах такі слова не мають, а отже, не можуть бути перекладені «на загальних основах, тому що вимагають особливого підходу» [1, с. 434].

Отже, реалією вважаються слова певної мови, що відображають поняття матеріальної культури, властиві відповідному народові та має спільні ознаки з терміном, однак різняться з останнім за сферами їхнього вживання. У світлі дослідження роману фентезі, під реалією розуміємо індивідуально-авторські новоутворення, аналогів яким не має у об'єктивному світі, позаяк використання численних лексичних та словотвірних інновацій і є однією із характеристик творів цього жанру.

Здійснивши аналіз фентезійних реалій Дж. Роулінг, видається доцільним скласифікувати їх відповідно до позиції С. Влахова і С. Флорина. Така класифікація дає можливість досконально витлумачити авторський світ та уникнути деяких непорозумінь.

Отже,

1. Етнографічні реалії:

- Їжа, напої: Fiewhisky [4, с. 125], Butterbeer [4, с. 240], pumpkin juice [4, с. 153], Canary creams [4, с. 310] Cornish pasty [4, с. 520] cockroach cluster [4, с. 488] Sugar Quill [4, с. 488]

- Одяг: dress robe [4, с. 131], dragon-hide gloves [4, с. 164], Invisibility cloak [4, с. 241], black robes [4, с. 15], pointed hat [4, с. 80].

- Грошові одиниці: Galleons [4, с. 60], Sickles [4, с. 75], Knuts [4, с. 75]

- Транспортні засоби: Hogwarts Express [4, с. 27], triple-decker Knight Bus [4, с. 107], Ford Anglia [4, с. 35], Ferrari [4, с. 36].

- Професії: wand-maker [4, с. 260], Auror [4, с. 137], Charm Breaker [4, с. 128], Stunner [4, с. 111], Unspeakables [4, с. 73], obliviator [4, с. 73].

- Артефакти: Screaming Yo-yos [4, с. 154], Sorting Hat [4, с. 150], muggle cards [4, с. 331], Dungbombs [4, с. 266], Spellotape [4, с. 128], Howler [4, с. 127], Sneakoscope [4, с. 289], Mrs Skower's All-Purpose Magical Mess-Remover [4, с. 257], Quick Quotes Quill [4, с. 257].

2. Географічні реалії

- Тварини: nifflers [4, с. 457], Bubotuber [4, с. 456], manticores [4, с. 370], boggart [4, с. 177], goblin [4, с. 83], hippogriff [4, с. 20], dementors [4, с. 19].

- Рослини: Whomping Willow [4, с. 520], Gilly weed [4, с. 414], newt [4, с. 410], mandrake [4, с. 410], Bouncing Bulbs [4, с. 247].

- Ліс: Forbidden Forest [4, с. 221].

3. Суспільно-політичні реалії:

- Органи влади: Council of Magical Law [4, с. 499], Department of Magical Law Enforcement [4, с. 443], The Improper Use of Magic [4, с. 135], Committee for the Disposal of Dangerous Creatures [4, с. 106], Department of Mysteries [4, с. 74].

- Носії влади: Chairwizard [4, с. 89], Accidental Magic Reversal Squad [4, с. 57].

- Заклади: St. Mungos Hospital for Magical Maladies and Injuries [4, с. 83], Gringots [4, с. 44], Azkaban [4, с. 19].

- Навчальні заклади: Durmstrang [4, с. 137], Beauxbaton's Academy of Magic [4, с. 104], Hogwarts School of Witchcraft and Wizardry [4, с. 16].

- Вулиці, деталі населеного пункту: Diagon Alley [4, с. 53], Floo Network [4, с. 38], Privet Drive [4, с. 16], High Street [4, с. 270].

4. Реалії мистецтва та духовної культури

- Книги: Man Who Love Dragons too Much [4, с. 286], History of Magic [4, с. 197], Unfogging the Future [4, с. 183], The Dark Forces: A Guide to Self

Protection [4, с. 176], Hogwarts, A History [4, с. 138], The Standart Book of Spells [4, с. 128], One Thousand Magical Herbs and Fungi [4, с. 128].

- Навчальні предмети: Transfiguration [4, с. 165], Care of Magical Creatures [4, с. 163], Defense Against the Dark Arts [4, с. 148], the Charms [4, с. 148], Potions [4, с. 148], Divination [4, с. 126].

- Заклинання та магичні ритуали: Memory Charm [4, с. 551], Bubble Head Charm [4, с. 427], Stunning Spells [4, с. 276], Confundus Charm [4, с. 235], Switching Spells [4, с. 199], Imperius Curse [4, с. 178], Cruciatus Curse [4, с. 179].

- Мови: Parseltongue [4, с. 515], Gobbledegock [4, с. 77], Troll [4, с. 77], Mermish [4, с. 77].

- Ігри, спорт: Quidditch [4, с. 6].

- Назви команд: Ravenclaw team [4, с. 69], Wimbourne Wasps [4, с. 66], Hufflepuff House Quidditch team [4, с. 60], Gryffindor House Quidditch team [4, с. 51], Chudley Cannons [4, с. 47].

- Міфологічні істоти: mermaid [4, с. 387], sphinx [4, с. 529], phoenix [4, с. 491], werewolf [4, с. 177], vampire [4, с. 106], leprechauns [4, с. 87], dragon [4, с. 44].

5. Етнічні реалії:

- Імена людей: Harry Potter [4, с. 7], Hermione Granger [4, с. 18], Ron Weasley [4, с. 19], Hagrid [4, с. 25], Ludo Bagman [4, с. 52], Victor Krum [4, с. 54], Cedric Diggory [4, с. 61], Cornelius Fudge [4, с. 85], Draco Malfoy [4, с. 86], Neville Longbottom [4, с. 141].

- Назвиська: Moaning Myrtle [4, с. 334], the Fat Friar [4, с. 153] Bloody Baron [4, с. 153] Nearly Headless Nick [4, с. 154], Wormtail [4, с. 6].

Отже, згідно з запропонованою класифікацією, ми можемо визначити, які реалії найчастіше використовуються у жанрі фентезі. Найбільш уживані – це етнографічні реалії. Переважна кількість таких реалій на позначення побуту персонажів сприяє адекватності інтерпретації авторського вигаданого світу.

Література

1. Влахов С., Флорин С. Непереваемое в переводе М. : Международные отношения, 2009. – 360 с.
2. Павлова Е.К. Языковая преобладанность в процессе эвфемизации политич. реалий США. *Вест. Моск. Ун-та*, 2000. 77 с.
3. Томахин Г. Д. Реалии-американизмы. М.: Высшая школа, 1988. 239 с.
4. Rowling J. Harry Potter and the Goblet of Fire. London: Bloomsbury, 2014. 640 p.

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

Scientific Supervisor: PhD, N. V. Malashchuk-Vyshnevskya

THE SOURCES OF COMIC EFFECT IN THE ANGLO-PHONIC LIMERICKS

The article studies the features of limerick as the unique phenomenon of the English humorous poetry. It focuses upon phonetics as a special source of comic effect in limericks. This function is understood as the implementation of language game, that is, game manipulation of structural elements of language in the permissible limits of the system.

Key words: *limericks, phonetics, language game, comic effect.*

The question that the natural language is used by the speakers not only for the transmission of information, but also for the purpose of creative expression, the implementation of metamorphic reflection and the reception of intellectual pleasure, has repeatedly been the focus of attention of scientists [1; 2; 3; 4; 5]. In this connection, D. Crystal speaks of the need to study the "language function of the language" (the ludic function of language) [6]. In the light of a study conducted under this function is understood as the implementation of language game, that is, game manipulation of structural elements of language in the permissible limits of the system. The play of functioning of phonetic means of the English language on the basis of texts of traditional genres of English literature, in particular Limerick, is not sufficiently studied.

The views of linguists on linguistic games range from the perception of this phenomenon as a deliberately acceptable deviation from the norm [7; 8] to recognition of its mechanism for the reorganization and restoration of language structures [9]. In this paper, the viewpoint of the heuristic potential of the linguistic game, its ability to serve as a catalyst for linguistic variation [10] and to explore the possibilities of creative use of language by carriers [11] is supported. Thus, the language game represents cases not yet fixed in the universe, unusual, but systemically justifiable and aesthetically valuable manipulations of multi-level elements of language.

Situational meaning, in contrast to the conventional nature of the meaning [12], allows us to use the notion of "game sense" to describe the mental formation that arises in the language consciousness of the participants in the speech act when creating and decoding a message with elements of the language game, which are not inherent components of the language system.

Limerick is a representative example of a mini text, which has a game meaning in the semantic space. This speech product is "an English 5-line form of poetry-nonsense with a 3-stop anapaest in the first, second and fifth stanza, 2-stop - in the third and fourth, and the rhyme aabba" [13]. As stated above, in the presence of strict requirements to form, the content of limerick is often absurd. U. Tigges also notes the verbal nature of the literature of nonsense, designed to attract the attention of the recipient to the text as an artifact, and not the image of reality [14]. A similar shift of emphasis from what is meant by what means, from the information transmitted to the originality of the speech representation of the message is characteristic for game discourse.

Since in the text of Limerick the essential role is played by the canonical verse form, special attention to its analysis deserves the creation of the game sense with the help of phonetic means.

References

1. Аристотель. Сочинения: в 4 т. М., 1983. Т. 4. 830 с.
2. Витгенштейн Л. Философские работы. М., 1994. 612 с.
3. Домашнев А.И., Шишкина И.П., Гончарова Е.А. Интерпретация художественного текста. М.: Просвещение, 1989. 204 с.
4. Журавлева О. В. Когнитивные модели языковой игры (на материале заголовков русских и английских публицистических изданий): дисс. ... к. филол. н. Барнаул, 2002. 207 с.
5. Карасик А.В. Языковой круг: Личность, концепты, дискурс. Волгоград: Перемена, 2002. 476 с
6. Crystal D. Language Play. Chicago: University of Chicago Press, 2001. 249 p.
7. Барт Р. Від твору до тексту. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів, 2001. С. 491–496.

8. Дементьев В. В. Креативная формализация речи. Аксиологическая лингвистика: игровое и комическое в общении: Сб. науч. тр. Волгоград, 2003. С. 79–96.
9. Барт Р. Удовольствие от текста. Избранные работы. Семиотика. Поэтика. М.: Прогресс, 1989. С. 462-518.
10. Арутюнова Н.Д. Типы языковых значений. Оценка, событие, факт. М.: Наука, 1988. 340 с.
11. Арнольд И.В. Стилистика современного английского языка: (Стилистика декодирования): Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. "Иностр. яз.". М.: Просвещение, 1990. 300 с.
12. Боров Ю. Комическое. М.: Искусство, 1970. 239 с.
13. Гак В. Г. Языковые преобразования: монография. М.: Языки русской культуры, 1998. 768 с.
14. Космеда Т. А. Языковая игра – продуктивный прием публицистического стиля современной эпохи. Культура народов Причерноморья. 2002. N 32. С. 297–300.

Kamianets-Podilsky Ivan Ohienko National University

Scientific Supervisor: PhD, Senior Lecturer I.A. Svider

THE CONCEPT OF FEAR IN NARRATIVE OF S. KING

The attention is drawn to the definition of concept, its classifications. Emotional concepts are also investigated, in particular the emotion of fear as one of the basic human emotion. The role of concept of fear is emphasized in the narrative of S. King.

Key words: *concept, emotion, fear, narrative, horror, genre.*

The term concept is relatively new and does not have a clear definition. It is a term that applies to many humanities, such as linguistics, literary studies, philosophy, linguistics, psychology, etc. The word concept comes from the Latin *conceptus*, and means "representation". Originally it was used as the term for logic and philosophy. According to the second version under the concept comes from the Greek *conceptum* ("germ", "grain"), and it means the process of communication and all meaningful forms of its embodiment in reality [6, p. 81].

One of the first who analyzed the concept was S. Askoldov in 1928. He defined it as a "mental formation" and singled out his main functions [1, p. 269]. Almost at the same time the term "concept" was used by D. Likhachev for marking generalized mental unit that reflects and interprets the phenomena of reality depending on the language of the native speaker and personal, professional and social experience [7, p. 35]. There are different classifications of concepts. By the medium of being concepts are divided into linguistic, textual, artistic, philosophical, cultural and spiritual. By content they divided into categorical, emotional, theosophical, psychological, mythological concepts, etc. [8, p. 40]. Concept is considered as mental formations in human consciousness, and this proves the fact of unity of two worlds – material and spiritual. This is the way in which culture enters the mental world of person, through which person is part of the culture and affects it. Concept is the main cell of culture in the human mental world [8, p. 43]. Concept does not stem from the meaning of the word, but is a response to the previous language experience of a person – poetic, prose, scientific, social, historical, etc. From this we can conclude that the concept is

an intermediary between the word and reality [7].

The study of emotional concepts is an important area of linguistic research, because they are an important component of the emotional language of the world. [3, p. 18]. Human emotions are a special form of cognition and reflection of reality. Emotions are related to human needs and are the basis of the motives of its activities. This psychological phenomenon is studied in Psychology, Physiology, Sociology, Philosophy, Linguistics, Literary criticism. [6].

The emotion of fear is one of the most important components of person, which determines the process of human knowledge in the world. The state of fear is manifested in spontaneous reactions of a person such as the inability to concentrate, increase in heart rate, anxiety, discomfort, change in facial expressions. These symptoms are grounds for classifying this emotion as unpleasant, that blocks human activity, and is actually undesirable [2, p. 45]. Fear is one of the dominant human emotions. The fear of war, the fear of your life, the fear of an unknown future – all confirms the universality and dominance of this emotion. Fear is considered to be a mental state that arises on the basis of the instinct of self-preservation, a reaction to danger [2, p. 47].

In his books, S. King analyzes the human, brought to the limit, his behavior in extraordinary situations. The author skillfully describes the state of intense stress. He never overwhelms the reader's eyes and does not convince that Good will definitely win. He gives the idea that Evil exists in reality and that it is near. Reality and fantasy in S. King's books are not contrasted, but they are reflected in each other, clarifying the contradictions of modern life and the struggle between Good and Evil [4, p. 47]. S. King is the author of stories about people who come across with Evil. In his books there is enough stress and horror, and a special significance to them provides a demonstration of how the characters behave in the stress situation. In his books a lot of attention is paid to the humiliation and suffering of a person. It may occur at school ("Kerry") or in a government laboratory ("Firestarter").

The basis plot of his books is supernatural powers of person. The writer leaves for heroes the opportunity to make moral choice – whether to take advantage of these opportunities to create good or evil [4, p. 46]. During creating his books S. King

relies not only on his own imagination, but also on the reader's imagination. The author only hints and directs the person into the right direction, and then the reader puts the picture in accordance with his individual perception. In other words, King does not describe the emotions and feelings of the characters, but awakens them to the reader, and this is what affects him. According to the writer, only such a "two-way" work can create the sense of fear. While reading a book in the genre of horror, the imaginary fear of the reader is the main component of the terrible atmosphere that manifests itself in various forms. S. King believes that the horror novels usually affect the reader, but this happens when two loud sounds are heard: one, loud, that, with creepy swirls, tells his reader about ghosts, werewolves and monsters, and another quiet that whispers about the real fears [4, p. 50].

The study of various aspects of the emotional linguistic picture of the world seems necessary because it helps to understand the universality and specificity of the language. Verbalization of the concept of fear reflects all the physiological and psychological processes that occur with a person experiencing this emotion.

References

1. Аскольдов С. А. Концепт і слово. *Русская словесность. От теории словесности к структуре текста: антология*. М.: Academia, 1997. С. 267–279.
2. Борисов О.О. Мовні засоби вираження емоційного концепту страх: лінгвокогнітивний аспект. Донецьк, 2005. 262 с.
3. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание. М. : Языки русской культуры, 1982. 340 с.
4. Захаров Е., Захарова С. Бог і Стівен. Чи читав Кінг Булгакова? [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.litrossia.ru/archive/73/letters/1725>.
5. Изард, Кэррол Е. Эмоции человека = Human Emotions: монографія. Москва : Издательство Московского университета, 1980. 440 с.
6. Колесов В.В. Жизнь происходит от слова. Санкт-Петербург: Златоуст, 1999. 368 с.

7. Лихачев Д. С. Концептосфера русского языка. *Освобождение от догм. История русской литературы: состояние и пути изучения*. М., 1997. С. 33–42.

8. Степанов Ю. С. Концепты. Тонкая плёнка цивилизации. М.: Языки славянских культур, 2007. 602 с.

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

Scientific Supervisor: L. M. Pradivlyanna

THE ESSENCE OF SURREALISM. SURREALISM AND EXPERIMENT

The article is devoted to the analysis of surrealism as an avant-garde movement. It reveals its peculiarities, surrealists' worldview and aims, the main types of works, the role of the author, as well as the notion of linguistic experiment and its relation to surrealism.

Key words: *surrealism, Andre Breton, unconsciousmind, automaticwriting, linguistic experiment*

Surrealism is an avant-garde movement of the 1920-60th in literature, painting, theatre, cinematograph, which originated in France and then spread to a number of European countries, as well as to the USA and Latin America. Appearance of surrealism was caused by a worldview and social crisis in European civilization of the late XIX - early XX century. It is typologically related to phenomena opposing the positivist culture, hence the name indicating an appeal to the hidden side of reality which is inaccessible to direct observation, defies logical comprehension, and is impermeable to clichéd mental modes.

The leader of French surrealism and its main theorist Andre Breton defines surrealism in his «Manifesto of surrealism» of 1924 as «psychic automatism in its pure state, by which one proposes to express – verbally, by means of the written word, or in any other manner – the actual functioning of thought. Dictated by thought, in the absence of any control exercised by reason, exempt from any aesthetic or moral concern» [4, p. 26].

A. Breton claimed that the ideal form of art must be created through the unconscious mind. In «Manifesto of surrealism» it was mentioned that «surrealism is based on the belief in the superior reality of certain forms of previously neglected associations, in the omnipotence of dream, in the disinterested play of thought. It tends to ruin once and for all all other psychic mechanisms and to substitute itself for them in solving all the principal problems of life» [4, p. 26]. Surrealism found inspiration in psychoanalysis and works of Freud who explored unconscious mind

and dream imagery.

An important specific feature of surrealism is automatic writing that was used in order to free the mind from the restrictions imposed by society. The main point of automatic writing, according to Y. Girin, is «subjectless writing» in which the text itself becomes a generator of new images regardless of the will of the author. As a result, the role of the author changes. The author is not a creator any more, but a «recording instrument» that writes what the mind «dictates», and the ideas come from the sphere of subconscious. The text gains some autonomy in relation to its creator, who begins to follow the text [1, p. 477].

V. Pinkovskiy mentions in his article that surrealists intended to review the basics of the world, to verify the rightness of notions imposed on them. The main ways to do it were the following: 1) a profanation of the values of traditional culture; 2) an alteration of the relations between the phenomena of reality, including the elements of the language; 3) an attempt of «clairvoyant» penetration into the essence of existence; 4) bringing the sensory reaction to reality to the degree when the feeling gains insight of the mind. These ways, according to V. Pinkovskiy, determine four main types of surrealistic works [2, p. 248].

The works of the first group are distinguished by the poetics of the archaic comic and represent a person, who does not share surrealistic ideas, roughly caricatured.

The function of the second group of texts is a critical revision of the relations between phenomena of reality in order to change the view of reality itself. Surrealists pay a lot of attention to language. The logical connections between words are often replaced by homonymous (homophonic and homographic), anagrams, paronymics, etc., which contributes to the manifestation of linguistic «surreal» (unpredictable) meanings.

The texts of the third group produce dreamlike and mystical pictures, the purpose of which is to represent (restore) the true image of the world and to bring the reader-viewer to a state of vision free from standards imposed by reason. In such «representations» quite real objects are connected in a fantastic, contrary to logic

way, although surrealists never admitted their visions to be fiction, they claimed them to be illuminations.

The fourth group is «sensual» texts, designed not only to express the author's inner world but also to bring the feeling (most often love) to the fullness of the understanding of that feeling, that is, to make it a means of cognition [2, p. 249].

Surrealism, as other avant-garde movements, is an experimental system. The basis of the artistic experiment, according to V. Feschenko, lies in the creative process of maximal disclosure of language possibilities. Besides, the linguistic experiment makes it possible to comprehend such phenomena as the boundaries of language and consciousness, the interaction of various artistic languages, the possibility of creating a common language of science and art. The linguistic experiment is understood here as a linguistic activity aimed at the artistic and / or scientific study of aesthetic and cognitive abilities of the language [3, p. 3].

Though surrealism was not understood by majority of people and often criticized, it was one of the brightest and most impressive movements of avant-garde, and an integral part of culture of the twentieth century.

References

1. Гирин Ю. Н. Авангард в культуре XX века (1900-1930 гг.) / Ю. Н. Гирин, А. Б. Базилевский, Е. Д. Гальцова, В. Б. Земсков и др. – М.: ИМЛИ РАН, 2010. – 600с.
2. Пинковский В. Сюрреализм / В. Пинковский // Знание. Понимание. Умение. – 2008. – №1. – С. 248-250.
3. Фещенко В. В. Языковой эксперимент в русской и английской поэтике 1910—30-х гг.: автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук / В. В. Фещенко. – М.: Российская Академия наук, 2004 – 25с.
4. Breton A. Manifesto of surrealism / A. Breton. – М.: The University of Michigan Press, 1924. – 304.

Вінницький державний педагогічний університет імені

М. Коцюбинського

Науковий керівник: д.філол.н., професор С. В. Волкова

ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ НАПРУГИ У ТЕКСТАХ ДЕТЕКТИВНОГО ЖАНРУ

The article examines the problem of creating suspense in the texts of the detective genre. It clarifies the notions of “detective” and “suspense”. And the following linguistic means of creating of suspense are traced in the article: lexical (semantic lacuna, words that denote realia, proper names and official and professional vocabulary, terms), grammatical (repetitions, parallel constructions, inversion), stylistic (appeal to the reader, maxim, allusion, paradox and gradation) and graphical (punctuation, graphon).

Key words: *detective genre, detective text, suspense, linguistic means of creating of suspense.*

Проблема створення детективної напруги все більше привертає увагу наступних вітчизняних і зарубіжних дослідників Д.Д. Джонсон, С.Т. Джоши, М. Керол, Т. Годоров, Г.В. Лещенко, О. С. Божко, В. Стрижак та інші.

Н. Вольський визначає детектив як “літературний твір, в якому на побутовому матеріалі, доступному широкому колу читачів, демонструється акт вирішення логічного протиріччя (детективної загадки)” [3, с. 3]. Створення напруги має важливе значення у побудові композиції детективного твору і тому є невід’ємним елементом цього жанру.

О. Божко стверджує, що саспенс, перш за все, представляє рівень наративної напруженості та є сукупним поняттям, адже створюється за допомогою двох модусів оповіді: “стратегічної неповноти (заснованої на невизначеності, що викликає у читача стан цікавості) і стратегічного відкладання (пов’язаного з передчуттям, очікуванням, які індукують стан занепокоєння)” [2, с. 52]. Тобто, автор навмисне створює стан емоційної напруги у своїх творах, щоб забезпечити гострі відчуття та занурити читача в події оповіді і створити уявлення, що читач є безпосереднім учасником всього,

що відбувається у творі. Емоційна напруга виникає в результаті відтягування кульмінаційного моменту.

Важливе місце у реалізації ефекту напруги в текстах детективного жанру займають лінгвістичні засоби, а саме: лексичні, граматичні, стилістичні та графічні.

До лексичних засобів створення напруги в творах детективного В. Стрижак відносить “семантичні лакуни, слова-реалії, власні назви, лексику, яка належить до лексико-семантичних полів невизначеності, невпевненості, припущення” [6, с. 144]. Також у текстах детективної оповіді часто зустрічаються терміни та офіційні вирази, наявний шар корпоративної лексики, яка пов’язана з професійним спілкуванням людей з певними інтересами. Наприклад, А. Крісті у романі “N or M” використовує різноманітні слова-реалії: “*You're a L.D.V. yourself, Meadowses – you know what it's like. With a man like old Andrews in charge*” [9, с. 23]

Серед граматичних засобів творення напруги В. Стрижак виділяє: ускладнення структури речення, повтор, паралельні конструкції, відтягування основної інформації на кінець речення, інверсію [6, с. 144]. Розглянемо детальніше поняття повтору та інверсії та наведемо приклади, що були виявлені в аналізованих нами текстах.

За словами І. Арнольд повтором називається “неодноразове вживання слова або словосполучення в складі одного речення, абзацу або цілого тексту” [1, с. 91]. Вона зазначає, що відстань між повторюваними одиницями та їх число не є головними, важливо лише, щоб читач зміг їх помітити: “*Frankie felt still more ashamed. It was a mean thing she was doing - mean mean – mean*” [11, с. 51].

Інверсія – ще один спосіб вираження експресивності та створення ефекту саспенсу. Відповідно до І. Арнольд, інверсія - це “порушення звичайного порядку членів речення, в результаті якого який-небудь елемент виявляється виділеним і отримує спеціальні конотації емоційності або експресивності” [1, с. 114-115]. Наприклад: “*He lives with you?*” [7, с. 44]

Стилістичні засоби створення напруги включають звернення-апеляцію до

читача, сентенцію, алюзію, парадокс та градацію [6, с. 144-145].

Засобом створення експресивності та образності є алюзія. О. Дубенко визначає термін наступним чином: “ алюзія являє собою посилення на певний історичний, літературний або культурний факт, який належить до фонових знань носія мови ” [4, с. 33]. За допомогою цього засобу автор передає свою думку читачеві, яка допомагає зрозуміти інформацію в тексті та розгадати загадку. Так, наприклад, А. Крісті дуже часто використовує у своїх творах дитячі римівки: *“One little Soldier Boy left all alone; He went out and hanged himself and then there were none”* [10].

Значний стилістичний вплив на читача має парадокс [5,13]. Цей прийом може змусити його по-іншому сприймати вже відоме. “Ефект ошуканого очікування” – результат дії парадоксу. Можна навести приклад оповідання А.К. Дойла, в якому парадоксальність виявляється у приділенні більшої уваги персонажеві, який не розслідує, а заплутує справу – докторові Ватсону, а не Шерлоку Холмсу: *“Here I had heard what he had heard, I had seen what he had seen, and yet from his words it was evident that he saw clearly not only what had happened, but what was about to happen, while to me the whole business was still confused and grotesque”* [12, с.159]. Таким чином, авторові вдається створити емоційну напругу та збити читача з пантелику помилковими версіями, відтягуючи розгадку.

Пунктуація займає важливе місце серед графічних засобів створення напруги. Адже пунктуація окрім розподілення речення на складові синтаксичні частини, також “вказує і на багато інших елементів, які важливі в емоційно-експресивному відношенні, наприклад емоційні паузи і багато іншого” [1, с. 156]. Значну роль для емоційної експресивності також має використання графону (відхилення від норм орфографії): *“Why, that m-m-must have been W-W-Wales”* [8, 123]. Також письменники послуговуються тире або трьома крапками, щоб привернути увагу до слова, перед яким вони стоять або всі літери у слові пишуть великими.

Підсумовуючи, об'єднання різнорівневих мовних засобів (лексичних, граматичних, стилістичних та графічних) сприяє реалізації ефекту напруги в

детективних текстах.

Література

1. Арнольд И. В. Семантика. Стилистика. Интертекстуальность / И. В. Арнольд. – С.-Пб.: Изд-во С.-ПбГУ, 1999. – 443 с.
2. Божко О. С. Атмосфера «саспенс» як домінантна ознака літературного жанру «фентезі» / О. С. Божко // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». – Острог : Вид-во НаУОА, 2017. – Вип. 67. – С. 51–54.
3. Вольский, Н. Н. Загадочная логика. Детектив как модель диалектического мышления / Н. Н. Вольский. – Новосибирск, 1996. – 216 с.
4. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської і української мов. Вид. 2-е перероб. і допов.: [Навчальний посібник] / Олена Дубенко. – Вінниця: Нова книга. 2011. – 328 с.
5. Маріна О.С. Парадоксальна образність і неможливі світи в сучасному англomовному поетичному дискурсі / О. С. Маріна // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Філологічна. - 2015. - Вип. 56. - С. 182-184.
6. Стрижак В. Композиційні та лінгвістичні засоби створення напруги текстах детективного жанру/ В.Стрижак, С. Радецька// Лінгвістика. – Херсон. – № 29. – с. 142-146.
7. Christie A. Best Detective Stories/ A. Christie. – Edinburgh Gate: Longman, 1996. - 137 с
8. Christie A. Cards on the Table/ A. Christie. – London: Pan Books Ltd, 1979. ? 193 с.
- 9.Christie A. N OR M? / A. Christie. – New York: Dodd Mead and Company, 1941. – 289 p.
- 10.Christie A. Official Home of the Best –Selling Author of All the Time / A. Christie. – Режим доступу : <http://www.agathachristie.com/christies-work/stories/>.
11. Christie A. Why Didn't They Ask Evans?/ A. Christie. –М.: Изд-во "Менеджер", 2000. 288 с.
12. Doyle A. C. The Read-Headed League/ A. C. Doyle. – New York, NY:

Barnes&Noble, 2004. – 368 p.

13. Seif, Farouk Y. Paradoxes and Perseverance: Designing Through Antinomies of Life //Semiotics 2014: The Semiotics of Paradox. – New York, NY: Legas, 2015. – P. 135–160 p.

Vinnitsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsiubynsky

Scientific Supervisor: Ph.D, N.V. Malashchuk-Vyshnevskya

COMPOSITION OF CHRISTINA ROSSETTI'S NURSERY RHYME BOOK

'Sing-Song' written by K. Rossetti is famous for its unusual composition when all of the poems are composed in a coherent text. The compositional compilation gives the opportunity to the reader to trace the child's life, starting with his infancy. The arrangement of the lines in verses provide a syntax in which the poet grounds her exploration of the emotive and cognitive possibilities facilitated by rhyme and rhythm.

Keywords: *compositional compilation, nursery rhymes, rhythm.*

'Sing-Song: a Nursery Rhyme Book' [1] was published by Christina Rossetti in 1872. The compositional compilation gives the opportunity to the reader to trace the child's life, starting with his infancy. And at the same time, the composition gives the impression that it is one day from the life of the child. Christina Rossetti places poetry so that we see this day (which is actually years invested) from awakening to falling asleep.

As the title suggests, 'Sing-Song' aspires to the condition of music. Appropriately, the volume opens with a fugue containing poems about the newly born child and the newly born day.

Owing to its status as children's verse, Sing-Song has rarely received the critical attention that it deserves. Very often people consider it to be the usual collection of poems but not a unified poetic sequence as it really is. Certainly, Rossetti's playful experiments in form and language allow readers to experience 'Sing-Song' as a coherent text, but her sequential arrangement of lyrics informs this experience with meaning. Unfolding a narrative from cradle to grave, from winter to fall, from sunrise to sunset, 'Sing-Song' invites readers to understand life as an ordered totality [2].

'Sing-Song' begins and ends with the sleeping child in bed. In the interval Rossetti guides the reader through three different, but simultaneous, temporal sequences. Taken together, these three synchronic movements divide into three

successive phases, each slightly more comprehensive than the last. Grouping her 121 lyrics within roughly twelve decades, Rossetti uses clock and calendar to posit progress within circularity. In the first three decades she treats preparations and beginnings: birth and babyhood, dawn and morning, winter and spring. In the next four decades she focuses on growth: childhood, day, summer. In the final five decades she dramatizes a ripening into maturity: adulthood, dusk, autumn. In the last of these five decades she turns the sequence back to beginnings and thus underpins her asymmetrical arrangement with a symmetrical design. Doubling temporal on textual experience, these movements provide a syntax in which the poet grounds her exploration of the endless emotive and cognitive possibilities facilitated by rhyme and rhythm, repetition and apposition, sound and silence.

For all the childish charm of single rhymes, ‘*Sing-Song*’ makes rigorous demands on readers to create meaning from the formal, thematic, and structural constituents of the volume as a whole [2].

References

1. Rossetti, Christina. *Sing-Song*. – К: Видавничий дім «Перископ», 2008. – 244 с.
2. [Smulders, Sharon](#). Sound, Sense, and Structure in Christina Rossetti's *Sing-Song*. [Johns Hopkins University Press](#). – 1994. Link: <https://muse.jhu.edu/article/246291/pdf>

Kamianets-Podilsky Ivan Ohienko National University

Scientific Supervisor: PhD, Associate Professor O.V. Halaibida

ALOGISMS AS MEANS OF CREATING HUMOUR IN JEROME K. JEROME'S PROSE

The article presents a study of alogisms as a linguistic humour device in the novelette "Three Men on a Bummel" written by the famous English writer and humorist Jerome K Jerome. It proves that the alogisms used in the book are unique and striking. They perform figurative and descriptive functions, contribute to the expressiveness and emotiveness of the text, help to convey the characters' psychological frame of mind and produce a comic effect.

Key words: *alogism, humour, comic effect, hyperbole, comic device.*

Comicality is one of logical-philosophic and aesthetic categories which has been in the centre of attention of linguists for a long time. Among linguistic humour devices an important place is taken by alogisms.

Alogism is anything that is contrary or indifferent to logic, specifically: an irrational statement or piece of reasoning [2].

In literary artistic works like in the life, alogisms have a double nature: people either speak senseless things or do foolish deeds. In the first case there are wrong clue, which are expressed by words. In the second one – wrong thoughts are not expressed by words, but are shown in actions, which cause laughter.

In philosophy, a mental act that ignores the laws and rules of logic and disrupts the harmony between thought and reality. Alogism is often hidden by the formal correctness of the statement. The dialectical approach in logics allows to identify alogisms even in a correctly constructed statement and to identify the logical sequence of thought that reflects the pattern in the "illogic" of life itself.

In literature, alogism is a stylistic device in which logical continuity is deliberately broken for the sake of comic effect. Alogism is often used in folk riddles and humorous verses for children. That is comic destruction of logical and causal connections.

Jerome K. Jerome, the famous English humorist, often uses alogisms in his

works for creating humoristic effect.

In the story "Three Men on a Bummel" Jerome K. Jerome depicted the scene when the main hero finds different reasons why he should have a rest, and among others he mentions the following: *"This aching monotony of life, these days of peaceful, uneventful felicity, they appallone"* [1, c. 9]. Is it not strange that the peace to which an ordinary person only can strive and rejoice causes fatigue in the main hero?

Our attention also is attracted by an episode in which friends discuss and criticize badly written phrasebooks for travelers. Jay says that although tourists use it, nobody understands it; of course, it's a little bit illogical and greatly exaggerated remark, but otherwise how do foreigners communicate with locals, if not using phrasebooks? Using a hyperbole also increases the comicality of situation:

"Maybe," Ireplied; "but fortunately nobody understands them. I have noticed, myself, men standing on railway platforms and at street corners reading aloud from such books. Nobody knows what language they are speaking; nobody has the slightest knowledge of what they are saying [1, c. 41].

It is often characteristic for Jerome K. Jerome to have simultaneous usage of two or three lexical expressive means for making a comic effect. In the next example we can see a combination of alogism and hyperbole:

It vexes Ethelberthamys having quickly. She fears that to outsiders it may suggest a poor-spirited attempt at suicide, and that in consequence it may get about the neighbourhood that we are not happy together. As a further argument, she has also hinted that my appearance is not of the kind that can be trifled with [1, c. 45].

This scene causes sincere surprise and laughter. Jey's wife is too mud of what people think about their family. It seems very unlikely that someone really thinks that the main hero tried to die because of unhappy marriage by making small cuts on his face. An oversimplified motivation and arbitrariness in the way one incident is linked with another are in general characteristic of comic structure in Jerome K. Jerome's stories.

There is one more example of alogism:

"Clara thought it would be such a saving of expense, having the two things

done at the same time. I believe," said Harris, "if a woman wanted a diamond tiara, she would explain that it was to save the expense of a bonnet" [1, c. 28]. Alogism arises through a contrast explanation of buying a diamond tiara, which is very expensive, to save the expense of a bonnet, which is much cheaper. Here the comic effect depends on a break in logic.

We can see alogism in the description of how Jay compares the methods of learning a foreign language in English and German schools. For example, he tells the story of a French textbook which is used in English schools. The author of the book wrote it like a satire on the customs of the English society, but it was used as a school textbook:

"My notion is to publish it as a serious work for the use of schools!"

The author stared, speechless.

"I know the English schoolman," said the manager; "this book will appeal to him. It will exactly fit in with his method. Nothing sillier, nothing more useless for the purpose will he ever discover [1, c. 86].

The scene is illogical when the heroes argue about the best execution for the Germans, and what is best for the British:

I remember George quite patriotically indignant with Harris once for suggesting the introduction of the guillotine into England.

"It is so much neater," said Harris.

"I don't care if it is," said George; "I'm an Englishman; hanging is good enough for me" [1, c. 98].

It sounds very strange that two people argue about which kind of execution is better and that George is in favour of hanging but not the guillotine, because he is a "true Englishman".

So, humor in Jerome K. Jerome's prose is often created by one of the basic comic devices – comic alogism. The writer handles this device with extraordinary ease. It comes out in the language of the characters and the narrator, in the way the dialogues are constructed and in the motivations given for actions and events.

References

1. Jerome, K. Jerome. Three Men on the Bummel. URL: https://www.e-reading.club/bookreader.php/70984/Jerome_-_Three_Men_on_the_Bummel
2. Merriam-Webster dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/alogism>

PROBLEMS OF TRANSLATION OF HUMOROUS ADVERTISEMENTS

The article deals with phenomenon of humour translation in the most relevant sphere of advertising. Different ways are chosen by the authors to make advertising convincing, bright, such that will be remembered for a long time. That is why the peculiarities of humor translation in advertising texts are researched here.

Key words: *advertisement, humor, pun, society, culture.*

With the development of the market and the globalization of world economic processes, such a specific service of translators as the translation of advertising texts and slogans is becoming more and more relevant. One of the most difficult aspects of translation is the search for a variety of literary and historical parallels. A simple, though grammatically correct translation of foreign advertising does not give the result that the advertiser expects. Especially when there is an artistic technique in the statement, which cannot be conveyed by word-for-word translation [1].

A significant contribution to the study of various aspects of the translation advertising problem was made by O. Dubenko, Peter Torp, Mona Baker, Goda Rumsiene, D. Varkasas and other native and foreign scientists.

The purpose of the article is to research peculiarities of humor translation in advertising texts.

For the correct understanding of quotes, allusions, idioms given in advertising, background knowledge of the recipient of the text is necessary to be given. For example, to understand the humor of the advertising slogan “Digitally yours”, it is obligatory to draw a parallel with the standard formula of business communication politeness. The slogan “A Mars a day helps you work, rest and play” combines rhyme and allusion, where there is a reference to the famous English proverb.

The translator is forced to look for specific means to convey the semantic and stylistic components of the original:

- effective translation of advertising is associated with predicting the linguistic and ethnic reaction of the recipient of the text in the target language, the peculiarities of national psychology, differences in cultural and historical traditions;
- advertising text, because of its specificity is not translated verbatim, because it loses its purpose and power of influence;
- translation of advertising texts requires a large amount of linguistic and extralinguistic knowledge.

The pragmatic equivalence between the original and the translation is only achieved, which determines the communicative effect of advertising.

In contrast to the translation of the plain text, in which its content (including images, connotations, background, author's style) should be poured into a new language form, here, when translating a pun, the external form of the original is subject to change – phonetic and/or graphic. Moreover, it is often necessary even to change the content of the original pun in the text of the translation (for the sake of form) to the new, if it is impossible to keep the old, because the plan of expression may be more important than the plan of the content. At the same time, a successful translation of the pun not only determines the true master of translation, but also preserves the author's intention, conveys a humorous effect, characterizes the characters and adds depth to the meaning of the depicted object. All these facts underline the interest of modern translation studies in the sphere of humour translation. An example of this is the well-known "Duracell" batteries advertising: "Energizer Bunny arrested—charged with battery". Played two meanings of the word "battery" – "батарея" and "побої", which cannot be embodied in one word during the translation into Ukrainian.

The literal translation (i.e. transfer not only the content, but also the form), to which the translator aspires as to the ideal translation of humour, can be achieved rather in an exceptional case; as a rule, without losses. That is why the translator must first ask himself the question: what to sacrifice? Transfer the content, refusing to play words, or keep a humour for the help of replacing the image, deviation from the exact meaning, even generally focus only on the wordplay, completely abstracting from the

content.

Another problem of translation of humorous advertising text is the socio-cultural factor. People speaking different languages, in fact, are from different worlds and closed in the circle of the native language. Therefore, the task of the translator is primarily to help a person to overcome the language barrier, to go beyond the circle of the native language and to understand the worlds. Hence, it is clear that the process of translation is not only a clash of different languages, but also different ethnic groups and cultures.

Here is an example comparing a sample of German advertising and its interpretation in Ukraine. In 2007, the German Agency Red Blues and the Agency GNInterpartners released an advertisement where the pig, who liked to save, invited to the supermarket Media Market. Introducing a foreign brand on the Ukrainian market, often do not take into account the peculiarities and differences in perception. This is exactly what happened to the German pig.

In Germany, the image of a pig or even a whole group of pigs very often used for various advertising. They can be found in the advertising of goods and services in the health sector, in the sale of real estate and even in the advertising of financial services. In the German colloquial language the word "pig" is closely related to luck. It is a symbol of prosperity and good life. Therefore, and in speech expressions like "I have a pig", meaning that I was really lucky, "like dirt cheap", "pig happiness", that is a very great happiness. In Germany the image of the pig of Media Market stores was a huge success, because it was based on the successful stereotype of a pig.

But, unfortunately, the Ukrainian language has a completely different stereotype of a pig: as a dirt, boorish attitude, with negative qualities. When in our language "enclose a pig", it does not mean that we are given a lot of money, and, on the contrary, we get trouble. During paganism in Ukraine the image of a pig was associated with a cloud that hid the clear sky, and likened it to a predator like a wolf. And in the Muslim part of the inhabitants of Ukraine, one mention of a pig can even cause anger and indignation [3].

Thus, the image of a pig in Ukraine causes negative emotions. Therefore advertising with the image of pigs in Ukraine is a feeling of rejection or just

indifference to the advertising and gave the opposite result in comparison with Germany. Advertising pig is not adapted for Ukraine. Here it would be better to use a puppy or a kitten, as a cat is perceived as a symbol of prosperity, and a puppy or a chicken does not cause rejection. German pig tried to protect, but as a result Media Market had to abandon this character in advertising the brand in Ukraine.

In our opinion, attention to cultural roots and national characteristics allows the advertiser to anticipate and accurately calculate the audience's reaction to his advertising message. Practical knowledge of the defining features of the culture of the country where the product is advertised, minimizes unpleasant surprises, the so-called filters possible in advertising communication [2].

Thus, it is worth noting that the purpose of each subsequent translation is not self – affirmation of its author, but creation of the maximum possible approximation of the translation to the original by its qualitative characteristics, taking into account the creative use of the positive experience of previous translators.

References

1. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов : посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова книга, 2005. 224 с.
2. Льюис Р.Д. Деловые культуры в международном бизнесе. Оттолкновения к пониманию: Пер. с англ. Москва, 2001.
3. Мудре А. Н. Основы рекламы. Москва, 2008. с.

ІРОНІЯ ТА СПЕЦИФІКА ЇЇ ПЕРЕКЛАДУ У ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ

In this article we review the idea of irony. Recommended rules for translation of the irony and the difference between the irony and the satire are represented here. The research presents an insight into the problems arising in the process of translation and the decisions translator makes while rendering comic expressions into the target language.

Key words: *irony, humour, translation, text.*

Гумор – загальнолюдський феномен, характерний для кожного народу, але він не є універсальним. У своєму прояві гумор є більш національним явищем і визначається специфічними рисами національного характеру країни, її культурними, особливостями, історичним розвитком, менталітетом тощо. Надзвичайно складною є проблема національно маркованого перекладу, тому в цій статті ми приділимо увагу одній із категорій комічного тексту, а саме художнього тексту, – іронії.

Відповідно до енциклопедії з української мови «іронія» з грецької мови перекладається як насмішка, приховане глузування, це вид риторичних фігур, троп, в якому з метою приховати глузування або доброзичливий жарт мовна одиниця з позитивною конотацією трактується як мовна одиниця з протилежним значенням [6, с. 214].

З грецької мови термін “іронія” перекладається як удавання і може визначатися по-різному відповідно до області знань де її застосовують. У художній сфері знань іронія – це різновид комічного, ідейно-емоційне розуміння, прототипом якого є структурно експресивний канон стилістичної іронії. [2, с.28]. В галузі стилістики іронія являє собою насмішку, тобто мовний прийом, коли слово, словосполучення або речення знаходяться в контексті значення мови, що є не відповідає буквальному сенсу, суперечить йому або ставить під питання. [5].

В більшості випадків іронія являє собою троп, рідше – стилістичну

фігуру. Ключем до розуміння іронії є не саме значення слова чи виразу, а контекст або інтонація. Іронія є одним із найважливіших засобів вираження гумору, поряд з якою стоять сатира, гротеск та сарказм. Завдяки своїй інтелектуальності та критичній спрямованості іронія наближається до сатири, або науковці розмежовують ці поняття. Іронія розглядається більше як перехідна ланка між сатирою і гумором. Сатира виражає більш гостре висміювання, критику, засуджує вади. Іронія – прийом спокійної, байдужої критики [7, с.47]. Іронія виражає більш поблажливе відношення або насмішку, часто приховані, але визначають собою стиль художніх або публіцистичних творів. Невидимий жарт відрізняє іронію від доброзичливого гумору.

Важливість застосування іронії збільшується в художніх прозових творах, а особливо в англомовних творах. Неординарною є ідея Д. Мюкке щодо цього: іронія все частіше застосовується письменниками як спосіб мислення, а не як прийом стилістики чи драматургії. І що найбільш незвичайне: цей спосіб мислення непомітно став окремим сучасним рухом у творчості письменників [9].

Як мовне явище іронія проявляється у висловленні протилежного під зовні позитивними характеристиками. Часто це протилежне виражається у мовних одиницях, які самі по собі вважаються важкими для перекладу. Найбільш загальною проблемою перекладу іронії є невідповідність вираження іронії у різних культурах, адже вона може бути різною за низкою характеристик: форма, функції, зміст та ін. у неподібних мовах та культурах. [4, с. 111].

У зарубіжному та вітчизняному перекладознавстві існують різні погляди щодо можливості відтворення іронії. Одні науковці, серед них К. Льєвуа та П. Шентьєс, мають скептичне відношення до можливості перекладу цього стилістичного засобу. Міркування вчених про неперекладність іронії знаходять своє підтвердження у тому, що велика кількість іронічних творів втрачають свій сенс після перекладу. Але, з іншого боку, існує багато творів, відомих широкому загалу лише завдяки перекладам.

Кожен знаходить свій спосіб перекладу іронії у художніх текстах.І.

Алексєєва вважає, що потрібно використовувати принцип контрастного зіткнення, тобто порушення семантичної і граматичної сполучуваності, зіткнення лексики з різним стилістичним забарвленням [1, с. 39]. Інші ж, навпаки, зазначають, що вільний переклад, в такому випадку, дозволяє отримати бажаний результат, оскільки буквальний може призвести до зникнення іронії [10, с. 58].

За словами В. Н. Комісарова, основним завданням художнього перекладу. Як виду перекладацької діяльності, є створення адекватно перекладеного мовного твору, що справляє художньо-естетичне враження на читача. Тобто читач тексту перекладу має сприймати його так, ніби він з початку був написаний на мові перекладу, включаючи іронію. Особливістю мови літературного твору є стилістика та оригінальність вихідного тексту. А особливість перекладу художнього тексту В. Н. Комісаров вбачав у перекладі самої думки та нюансів цієї думки для цілісного сприйняття картини [3, с. 95].

Наведемо декілька правил, які можна застосовувати для перекладу іронії:

1. Переклад, що включає невеликі лексичні чи граматичні перетворення. Але це можливо лише у тому випадку, коли соціально-культурні реалії у мові оригіналу і мові перекладу збігаються. Наприклад розглянемо такий варіант перекладу: *“His valet made a fortune out of his wardrobe: his toilet table was covered with as many pomatums and essences as ever were employed by an old beauty: he had tried, in order to give himself a waist, every girth, stay, and waistband then invented”* [11, с. 17]. – Його служник набув собі цілий статок на господаревому гардеробі, туалетний столик Джозефа був заставлений есенціями, ніби в якоїсь літньої кокетки, щоб мати талію, він випробував усі паски, корсети й бандажі, які тільки тоді існували [7, с. 44].

2. Розширення змісту іронії застосовують у тому випадку коли читачу буде важко зрозуміти перекладену іронію, бо вона прихована у культурних особливостях. Зазвичай такі додавання існують у вигляді дієприкметникових чи дієприслівникових зворотів, поширених словосполучень.

3. Переклад, що має на меті застосування протилежних значень називається антонімічний. Якщо між мовами існує невідповідність у лексичних

чи граматичних нормах процес прямого перекладу погіршується, застосовують антонімічний переклад.

4. Якщо умові перекладу недостатньо мовних форм, аналогічних до тих, що є в мові оригіналу, щоб зберегти смисл висловлювання, може застосовуватися прийом додавання, що демонструє наступний приклад: “*What is the rein a pair of pink cheek sand blue eyes for sooth!*”[11, с. 72]. – Та й правда, що в тих рожевих щічках і блакитних очах такого гарного?

5. Якщо дослівний переклад є неможливим, застосовується культурно-ситуативна заміна. Перекладач бере до уваги тільки смисл іронії і шукає смисловий відповідним у мові перекладу.

Отже, проблема адекватного перекладу гумору, сатири, іронії в художніх текстах стала головною темою у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних літературознавців та лінгвістів. Більшість праць має полемічний характер, адже вони не завжди розмежовують поняття гумор, іронія, сатира, що призводить до двозначності і суперечливості у їх трактуванні, неадекватності розуміння та пояснення художніх творів, диференціації гумористичних та сатиричних елементів. Найбільш поширеними способами відтворення іронії є додавання, розширення, антонімічний переклад, культурно-ситуативна заміна та прямий переклад.

Література

1. Алексеева И. С. Введение в переводоведение / И. С. Алексеева. – М. ; Спб. : Издательство «Союз», 2004. – 288 с
2. Борев Ю.Б. О комическом / Ю. Б. Борев. – М.: Искусство, 1997. – 241 с.
3. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение / В. Н. Комиссаров. – М. : ЭТС, 2001. – 424 с.
4. Палкевич О. Я. Лингвистическая теория иронии / О. Я. Палкевич // Языковая онтология семантически малых и объемных форм : Вестник ИГЛУ. Сер. Лингвистика. – Вып. 1. – Иркутск, 2000. – С. 111–119.
5. Походня С.И. Языковые виды и средства реализации иронии / С. И. Походня. – Киев: Наукова думка, 1989. – 128 с
6. Тараненко О. Іронія / О. Тараненко // Українська мова : енциклопедія /

[редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Зяблюк та ін.]. – К. : «Укр. енцикл», 2000. – 824 с.

7. Теккерей В. Ярмарок Суєти. Роман. Кн. 2/ Перекл. з англ. О. Сенюк. – К.: Дніпро, 1979. – 382 с. – (Вершини світового письменства).

8. Чернышевский Н.Г. Возвышенноеи комическое. Полн. собр. соч. Т.2 / Н. Г. Чернышевский. – М.: Наука, 1999. – 584 с.

9. Muecke D.C. The Compass of Irony / D. C. Muecke. – London, 1999. – 269 p.

10. Stackelberg J. «Translating Comical Writing» / J. Stackelberg Translation. – 1988. – P. 10–14.

11. Thackeray W.M. Vanity Fair. – London: SMITH, ELDER & CO. – 1886. – 450 p.

COMPUTER GAMES: BASIC CONCEPTS OF AUDIOVISUAL TRANSLATION

У роботі розглянуто широке розуміння терміну «аудіовізуальний переклад» та його основні типи, які застосовуються при локалізації комп'ютерних ігор.

***Ключові слова:** аудіовізуальний переклад, локалізація, комп'ютерна гра, озвучування, субтитри.*

Over the past two decades, audiovisual translation has developed into an independent separate theory within the framework of the science of translation [1; 2]. However, in Ukrainian this problem has not been sufficiently developed, especially in terms of game content. The aim of this paper is to state the basic audiovisual concepts as related to game localization.

The term “audiovisual translation” itself has not been added to the most popular English dictionaries such as Oxford Dictionary, Merriam-Webster Dictionary or Muller Dictionary. At this time the definition can be found only in works of researchers and practicing translators. The most appropriate one is the following: “Audiovisual (multimedia, screen translation) translation is an interlanguage transmission of the content not only of artistic movies and video films (this term is hyperonymic to the term “movie / video translation”), but also computer programs, television programs and news, commercials and theater plays” [1]. This definition covers all and any kinds of computer games content as subject to audiovisual translation.

Researchers identify more than 10 types of audiovisual translation which can be both interlanguage and intralingual [1], and fit into 2 strategies: re-voicing and subtitling. In the discourse of this work we will focus on the role and the impact of appropriate translation of numerical values in subtitling. By re-voicing they mean voice-over (half-dubbing), narration, audio description, adaptation, or free commentary, simultaneous interpretation, dubbing.

All these types of video translation are appropriate and can be used in game content translation depending on the game localization strategy, handled text purpose and structure, target audience, and the budget for the game localization project.

References

1. Bernal-Merino M. A. Translation and Localisation in Video Games: Making Entertainment Software Global / M. A. Bernal-Merino. - New York : Routledge, 2015. – 302 p.
2. Chandler H. M. The Game Localization Handbook / Heather Maxwell Chandler. Massachusetts: Charles River Media INC., 2005. – 376 p.

**PECULARITIES OF BRITISH LIFE REALITIES IN THE UKRAINIAN
TRANSLATIONS BASED ON THE NOVELS OF JOHN GALSWORTHY**

The article deals with the issue of the relation between the language and culture and the role played by the language in the recreation of the culture. These concepts are actively being discussed nowadays. Realia are specific words expressing the cultural identity but creating some difficulties while translating them from the source language to the translation language.

Key words: *realia, translation language, source language*

Перекладознавство як самостійна галузь філології визначилася відносно недавно, проте досить швидко посіла своє місце в системі лінгвістичних дисциплін. Її появі передувала наполеглива діяльність літературознавців, лінгвістів і перекладачів-практиків, серед яких С. Г. Бархударов, В. Н. Комісаров, Я. Й. Рецкер, О. В. Федоров, А. Швейцер та багато інших. Як навчальна та наукова галузь філології перекладознавство має власну історію існування, велику теоретичну базу, а також власний набір методик дослідження. Для сучасної лінгвістики характерним є живий інтерес до проблематики співвідношення культури та мови, а також до виявлення тієї самої ролі, яку відіграє мова у відтворенні та передачі культури народу. Слова-реалії створюють в англійських прозових творах значні труднощі при їх перекладі. Складність полягає у тому, що для перекладу таких реалій не існує відповідників, які одночасно з передачею специфічної інформації відображали б усю повноту культурно-національного колориту, емоційний, смисловий та стилістичний характер, що супроводжують такі реалії в тексті оригіналу.

Актуальність досліджуваної теми даного наукового пошуку обумовлюється тим, що питання про природу самих мовних реалій, використаних у художніх текстах, та засоби, що їх виражають при перекладі, є недостатньо вивченим. Разом з тим, роль реалій у процесі міжкультурної адаптації та комунікації є дуже важливою. Тому метою статті є дослідження

особливостей реалій у художніх текстах творів Джона Голсуорсі та способів їх відтворення при перекладі українською мовою. Для здійснення нашого дослідження важливим є художній переклад, при якому здійснюється передача змісту художнього тексту, виконаного однією мовою, засобами іншої мови. Він може бути визначений як «інструмент культурного освоєння світу і розширення колективної пам'яті людства, фактор самої культури» [3, с. 247].

Предметом дослідження є лексичні одиниці, що містять фонову інформацію, і є абсолютно звичними для мови оригіналу.

Існує безліч визначень терміну «реалія». Наприклад, відомий лінгвіст О. С. Ахманова під реаліями, по-перше, розуміє «різноманітні чинники у класичній граматиці, які вивчаються зовнішньою лінгвістикою, такі як державний устрій певної країни, історія та культура певного народу, мовні контакти носіїв цієї мови тощо, з точки зору їх відображення в цій мові»; а, по-друге, «предмети матеріальної культури» [1, с. 381]. Відповідно до наведеного визначення, під словом «реалія» маються на увазі поняття, що є матеріальними об'єктами оточуючого нас світу.

Слово «реалія» може вступати у синонімічні зв'язки з різними словами і бути використано в різних контекстах. Часто поряд з терміном «реалія» вживаються такі терміни, як «безеквівалентна лексика», «екзотична лексика», «екзотизм», «етнографізм». Ці поняття споріднює національне, історичне, культурне та побутове забарвлення, а також відсутність точних відповідників в мові перекладу [4, с. 13].

Аналіз теоретичних джерел показав, що існує велика кількість способів і прийомів перекладу слів-реалій, наприклад, транслітерація та транскрибування, калькування та напівкалькування, описовий переклад, прийом додавання або вилучення, заміна українською реалією, семантична модифікація, нульовий переклад та деякі інші. Загалом, можна зробити підсумок про те, що при перекладі реалій частіше за все використовуються два нижченаведені прийоми:

- 1) Транскрипція або транслітерація, тобто збереження вихідної реалії;
- 2) Приблизний переклад або пояснення слова-реалії.

Вибір того чи іншого способу перекладу залежить від деяких факторів:

- А) від характеру текста та його жанрових особливостей;
- Б) від значущості, тобто ступеня смислового нагромадження реаліями;
- В) від особливостей мови оригіналу і мови перекладу;
- Г) від лінгвокраїнознавчого рівня підготовки реципієнта.

При перекладі стійких мовних одиниць зазвичай рекомендується використовувати транскрипцію чи транслітерацію. Однак, слід враховувати, що передача звукового чи буквеного образу іноземної лексичної одиниці не розкриває її повного значення, і слова такого роду читачу, який не знає іноземну мову, можуть здатися складними і незрозумілими.

В свою чергу приблизний або описовий переклад реалій обумовлений поясненням і розкриттям їх значення засобами мови перекладу вихідної лексичної одиниці. Це дозволяє не тільки відчувати національний колорит контексту, але й зрозуміти ту чи іншу реалію. Такий прийом використовується у випадку, якщо дана реалія або невідома або маловідома читачеві. Поряд з тим, недоліком такого способу є те, що деякі описи-пояснення виходять занадто довгими і заплутаними, а цього професійний перекладач повинен уникати.

Таким чином, вибір техніки перекладу реалій прямо залежить від завдання, яке стоїть перед перекладачем: зберегти колорит мовної одиниці чи передати значення реалії (при умові, якщо воно є невідомим), децю втративши при цьому культурний дух.

Об'єктом даного дослідження є переклад трилогії Джона Голсуорсі «Сага про Форсайтів», виконаний перекладачем О. Терех з англійської мови на українську. Проведений аналіз дозволяє виокремити деякі співпадіння в перекладі багатьох побутових реалій. В якості ілюстрації можна використати приклад перекладу реалії «мереживні занавіски». Речення «...*the atmosphere even now, of too many stuffs and washed lace curtains, lavender in bags, and dried bees' wings...*» [5, с. 42] перекладено фахівцем як «...*запах різних матерій, випраних мереживних занавісок, лаванди в мішечках і сушених бджолиних крилець...*» [2, с. 647]. Перекладач обрав варіант «занавіски», який є прикладом

русизму, тоді як слово «curtains» при перекладі влучніше було б перекласти як «фіранки». Ще одним прикладом опису внутрішнього оздоблення оселі є «...*gilt-legged chairs, stronger than they looked. And on one side of the fireplace the sofa of crimson silk...*» [5, с. 42] – «...крісла на позолочених ніжках і збоку біля каміна малинову шовкову канапку...» [2, с. 647].

Отож, підводячи підсумок дослідження можемо сказати, що проблема вивчення прийомів перекладу реалій і досі залишається остаточно невирішеною. Спірними моментами залишаються тлумачення поняття «реалія», питання класифікації реалій (зокрема, питання про те, на основі яких ознак слід класифікувати мовні одиниці), виділення і розмежування безпосередньо технік перекладу реалій.

Спираючись на результати нашого дослідження, можна стверджувати, що під час вибору певного перекладацького прийому важливу роль відіграють характер тексту, місце реалії в тексті і точка зору перекладача, тому що саме він обирає той чи інший прийом, цілком покладаючись на свій перекладацький інстинкт, спираючись на отримані знання та накопичений досвід в процесі роботи.

References

1. Ахманова О. С. словарь омонимов русского языка / О. С. Ахманова. – М. : Русский язык, 1976. – 448 с.
2. Голсуорсі Дж. Сага про Форсайтів: Власник; В зашморгу; Здаємо в оренду: Романи / Пер. з англ. О. Тереха; Передм. А. Іллічевського. – К.: Дніпро, 1988. – 847 с.
3. Нелюбин Л.Л. Лингвостилистика современного английского языка / Л. Л. Нелюбин. – М. : Флинта ; Наука, 2007. – 128 с.
4. Тер-Минасова С. Г. Война и мир языков и культур: вопросы теории и практики межъязыковой и межкультурной коммуникации / С. Г. Тер-Минасова. – М. : АСТ: Астрель. Хранитель, 2007. – 286 с.
5. Galsworthy, J. To Let / The Forsyte Saga. – Moscow: Progress publishers, 1975. – 256 p.

ТИПИ ТА ШЛЯХИ ПЕРЕКЛАДУ СПОРТИВНИХ НЕОЛОГІЗМІВ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

В статті проаналізовані основні типи спортивних неологізмів в сучасній англійській мові. Подано приклади використання нових лексичних утворень в текстах спортивної тематики. Виділено новітній спосіб утворення складних неологізмів шлях телескопії власних назв та іменників чи прикметників. Запропоновано варіанти перекладу таких неологізмів.

Ключові слова: *неологія, неологізми, спортивна тематика, інновації*

Неологія – сучасна, перспективна, але не до кінця вивчена галузь лексикології. Вона приховує багато таємниць і невирішених питань, адже немає стійкої термінологічної бази. Щодня неологія поповнює свій лексичний запас новими словами чи стійкими словосполученнями.

Всі проаналізовані неологізми ми поділяли на такі групи: власне неологізми; неологізми, утворені за допомогою афіксації, конверсії; неологізми, утворені шляхом основоскладання, аббревіації, складні неологізми та слова із новими значеннями; неологізми із стилістичним та гумористичним забарвленням.

I. Власне неологізми – це власне англійські слова, які набувають нового значення.

Cupcake (to compete or win with little effort)

Походження: слово утворено від **cakewalk, piece of cake and pudding** (легкезавдання) і **easy as pie** (дуже легко).

Wagner, the All-Star closer who signed a \$43 million, four-year contract with New York in the offseason to nail down tight games just like this one, worked the ninth for a save in his Mets debut. “Might as well get thrown right into the fire. No use cupcakin’ it,” Wagner said.

Вагнер, був справжнім зірковим ветераном, який у міжсезоння підписав чотирьохрічний контракт із Нью-Йорком вартістю у 43 мільйони доларів, щоб

все ще грати у таких напружених матчах, як минулий, забив собі останнє місце на гру під час дебюту в "Метс". "Я одразу ж можу потрапити в епіцентр подій. Лише не треба сподіватись на легку прогулянку" – заявив Вагнер.

II. Неологізми утворенні шляхом афіксації - це морфологічний спосіб утворення нових слів, при якому додавання афіксу до слова надає йому цілком нового значення.

Wrister (the shot with the quickest release. Generally the lowest velocity of the three shot types, but capable of fooling goalies as it requires the least preparation)

Походження: слово утворене шляхом афіксації **wrist** (зап'ястя) + **er**

An accurate OT wrister by Joe Thornton gave Boston another two points so now the Bruins are in the play off zone in the Eastern Conference.

Точний кистьовик (кистьовий кидок) Джо Торнтона в овертаймі подарував Бостону ще два очка і тепер "Ведмеді" знаходяться у зоні плейоф східної конференції.

Для перекладу неологізму **wrister** був запропонований авторський переклад із поясненням.

III. Неологізми утворенні шляхом осново складання – даний процес характеризується злиттям двох основ.

Racino (a race track which offers forms of gambling in addition to betting on races)

Походження: складання двох основ **race track** + **casino**

West Virginia and New York allow "racinos" horsetracks with video gambling machines, also known as electronic slots.

В Західній Вірджинії і Нью Йорку легалізовано так звані "рейсіно" – іподроми з електронними гральними автоматами.

Неологізм **racino** транслітерували і зробили пояснення.

IV. Неологізми утворені шляхом телескопії

Picks-burgh (**draft picks** + **Pittsburgh**) - процедура вибору номерів дріфту проходить у Піттсбургу; **Nuck-cracker** (**Canucks** + **nut-cracker**) - суперник, що спромігся переграти непоступливу команду Canucks; **Body-czech-ed** (**bodycheck**

+ **Czech**) - жорстка гра збірної Чехії; **Rus-tled up (Russia + to rustle up)** - легкий виграв збірної Росії; **Gab-ulous (Gaborik + fabulous)** - чудова гра Габоріка; **Bryz-tastic (Bryzgalov + fantastic)** - чудова гра Бризгалова; **Pen-sational (Penguins + sensational)** - сенсаційний виступ команди Penguins

Такі слова є новітніми типами складних слів в англійській мові, тому їх переклад неможливий.

V. Неологізми із стилістичним та гумористичним забарвленням

No soup! (said after a devastating block)

Parker breaks through tries a layup but here's Garnett, oh, no soup for you shorty!

Паркер проривається, намагається покласти м'яча у кошик, але тут Гарнетт ставить блок – а тобі малече кашки не дамо!

Висновки

Отже бачимо, що такі типи неологізмів зустрічаються виключно в англомовних текстах, адже прямих відповідників в українській мові не має. Інколи при перекладі застосовуються такі види перекладацьких трансформацій, як калькування та транскрипція, оскільки такі інновації належать до групи власне неологізмів, що є повністю новими лексичними одиницями. Основними способами творення неологізмів є – основокладання, інверсія, конверсія, також широкої популярності набувають неологізми з гумористичним забарвлень. Ця тема стрімко набуває розвитку, тому є перспективною для нових досліджень.

References:

1. Дмитрошкін Д.Е. Композити з використанням власних назв як окремий тип лексичних одиниць / Д.Е. Дмитрошкін // зб. наук. праць міжнародної наукової конференції Актуальні проблеми філології та перекладознавства, випуск 4, м. Хмельницький, Хмельницький національний ун-т, 2007р. –Хмельницький: ХНУ, 2007. - С. 59-61

2. Дмитрошкін Д.Е. Оказіональні композити в сучасному американському спортивному дискурсі / Д.Е.Дмитрошкін // зб. наук. праць Київськ. міжнар. ун-ту, 2009 - С. 63-79

3. Клименко Л., Мицкан А. Продуктивні моделі творення неологізмів / Л. Клименко, А. Мицкан // Вісник Прикарпатського університету. Філологія. – Івано-Франківськ, 2001 – Вип. 7. – С. 71-79.

PSEUDOINTERNATIONAL WORDS: THEIR PECULIARITIES AND TRANSLATION

The article deals with pseudointernational words and their peculiarities in translation. These are terms that are associated with other words in many languages, but in terms of content or use, are not fully corresponding or completely inconsistent with each other. When the interpreters translate a term by transcoding from English, they mistakenly associate this English term with a term similar to Ukrainian and make a serious error.

Key words: *language, terms, pseudointernational words, transcoding, association, translation*

Важлива роль, яку англійська мова відіграє на сучасному етапі як основний засіб міжнародного спілкування, поставила вчених-лінгвістів перед необхідністю звернути більше уваги на особливості її функціонування в усіх стилістичних різновидах. Переклад різноманітної літератури з англійської на українську мову вимагає від перекладача-спеціаліста високого рівня професійної майстерності, обумовленого в тому числі знанням лексичних, граматичних та стилістичних особливостей текстів. Знання лексичних особливостей текстів літератури є необхідною умовою, оскільки при перекладі поруч з інтернаціональними словами, що певною мірою є помічниками перекладача, доволі часто трапляються провокуючі фактори тексту джерела, якими є псевдоінтернаціоналізми, тому вивчення їх особливостей у перекладі є досить актуальним.

Псевдоінтернаціоналізми – слова, які були утворені з міжнародних морфем, але не вийшли за межі конкретної мови, тобто не були запозичені іншими мовами, є більшою загрозою для перекладу ніж інтернаціоналізми, оскільки можуть ввести в оману навіть досвідченого перекладача. Відомо, що слова псевдоінтернаціональної лексики дуже схожі за звучанням, і коли перекладач стикається із словом, яке дуже схоже зі словом його рідної мови, він

автоматично асоціює його з цим словом. Наприклад, англійське *data* та українське *дата*, які на перший погляд здаються інтернаціоналізмами, тобто словами, які мають однакове значення у декількох мовах, однак, не дивлячись на спільне латинське походження, англійське слово *data* має визначення «дані»; «відомості», а українське слово *дата* — календарний час певної події. Також під час перекладу можна припустити грубі помилки, перекладаючи слова *aspirant* — не аспірант, а кандидат, претендент, *decade* — не декада, десять днів, а десятиріччя, *examine* — не екзамен, а дієслово досліджувати; оглядати. Отже, головним завданням перекладача є розпізнати псевдоінтернаціоналізм у тексті [1, с. 125-127].

Слід зауважити, що псевдоінтернаціоналізми, перекладають не шляхом транскодування, а шляхом пошуку словникових відповідників. Розглянемо такий приклад: термін «рейтинг», який прийшов до нас з англійської мови, має в українській мові такі значення: 1) показник оцінки чиєїсь діяльності, популярності; 2) відносний показник надійності ділового партнера, банку, страхової компанії тощо. В англійській мові тільки у сфері економіки та менеджменту, окрім запозичених українською мовою значень, термін *rating* має безліч інших значень, серед яких: «визначення вартості»; «оподаткування; сума податку»; «номінальна характеристика» тощо [2, с. 99].

Такі терміни виникають, перш за все, через свою полісемічність або багатозначність. Проблема багатозначних слів — одна з перших, з якою стикається перекладач в своїй роботі. Зв'язок терміна з поняттям є основною причиною його моносемічності, тобто однозначності, а також того, що наукова лексика свідомо відмовляється від семантичної різноманітності. Полісемія — багатозначність, наявність у мовній одиниці, слові, фраземі, граматичній формі, синтаксичній конструкції кількох значень.

Псевдоінтернаціоналізми в українській мові можуть мати зовсім інше значення, ніж в інших мовах, ширше або вужче значення. Прикладом термінів, які мають зовсім різні значення, але схожі за звуковою формою можуть бути терміни *designation* та дезигнація. В англійській мові цей термін має такі значення: «вказівка»; «призначення», «ціль»; «призначення (на посаду)». В

українській мові термін дезигнація означає «підписи осіб-кредиторів»; «перелік зіпсованих товарів» [2, с. 101].

Псевдоінтернаціоналізми серед нових термінів-запозичень, які ще не встигли «освоїтися» в українській мові, зустрічаються часто, бо, перекладені шляхом транскодування, терміни мови-реципієнта разом із графічною формою терміна засвоюють, як правило, тільки одне з його значень, і, перекладаючи такі слова, як banner, brand, business, briefing, holding, image, sponsor тощо, перекладач автоматично асоціює їх з українськими еквівалентами «банер, бренд, бізнес, брифінг, холдинг, імідж, спонсор», забуваючи про те, що англійські терміни-прототипи мають й інші значення. Наприклад, banner, на відміну від українського нещодавно запозиченого банер, яке вживається у значенні «рекламний плакат», в англійській має ще значення «газетний заголовок на всю ширину шпальти» або «прапор, знамено» [3, с. 26].

Часто вживане останнім часом слово «бізнес» в англійській мові, окрім визначення «економічна, комерційна, біржева або підприємницька діяльність, спрямована на отримання прибутку», має визначення «заняття»; «професія»; «угода»; «обов'язок»; «право»; «причетність, відношення до чого-небудь» тощо. Такі терміни, які в мові-реципієнті мають вужче значення, ніж у мові, з якої їх було запозичено, є особливо небезпечними для перекладача, оскільки вони є інтернаціональними тільки в одному зі своїх значень [2, с. 98].

Псевдоінтернаціоналізми серед вже засвоєних термінів-запозичень, багато з яких використовувалися у вузькій термінологічній галузі та перейшовши в українську мову, розширили свій семантичний об'єм, також зустрічаються у перекладацькій практиці. Прикладом може слугувати термін abandon, який в англійській мові частіше використовується у формі дієслова і перекладається як «відмовлятися (від чогось)», «припиняти (щось)»; «закривати»; «залишати»; у формі іменника це слово має значення «невимушеність», «нестримність». Український термін «абандон» набув в ній такі значення: «відмова від боргових вимог»; «добровільна відмова від права власності»; «вихід з угоди шляхом сплати штрафу» тощо [4, с. 34-35].

Отже, використання псевдоінтернаціональної лексики, а особливо її перекладу,

представляє собою низку труднощів, як для досвідчених перекладачів, так і для студентів. Таке явище є досить поширеним у сучасному світі, тому кожен перекладач має бути надзвичайно уважним до тексту і контекстуального значення псевдоінтернаціональних значень слів. Тільки розпізнання контекстуального значення слова унеможливорює буквальний, неправильний переклад таких багатозначних лексичних одиниць, «хибних друзів перекладача».

References

1. Верба Л.Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Посібник для перекладацьких відділень вузів. Вінниця : Нова книга, 2003. 160 с.
2. Алимов В.В. Теория перевода. Перевод в сфере профессиональной коммуникации. Москва : Ком Книга, 2006. 158с.
3. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підручник. Вінниця : Нова книга, 1986. 448с. URL: https://studylib.net/doc/7895428/korunec._i.-v.-k-68-teoriya-i-praktika-perekladu—aspectnij (дата звернення: 20.03.2019)
4. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика. Москва : Р. Валент, 2004. 189с.

Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

Scientific Supervisor: PhD, Senior Lecturer I.A. Svider

TRANSLATION OF AUTHOR'S NEOLOGISMS IN LITERARY TEXT

One of the central and current problem of modern linguistics today is the investigation of new words created by the writer or author's neologisms in the texts of different genres. So-called author's new formations have not yet found their permanent place in the English vocabulary, first of all, because of their specific nature created by the author's imagination. In addition, these innovations require a special attention in the field of translation into another language, while the necessary translation strategy transferring the concepts should be more developed in modern translation.

Key words: *author's neologism, innovation, translation, literary text, method.*

Author's neologisms perform not only nominative, but also evaluative and emotive functions. They are rarely used beyond the context, do not become widespread and, as a rule, remain the property of an individual style, so that their novelty and originality are preserved. B. Tomashevsky gives individual-author's neologisms the following assessment: "Neologism must always be taken as a certain invention of this particular artist, it is unique. As soon as it begins to be repeated, enters into the general dictionary, it loses that stylistic effect, on which the author counted" [4, c. 176].

Translation process is not simply a substitution of one language by another. In translation different cultures, personalities, structures, literature, different epochs and levels of development, traditions and settings are connected. In the case of individual-author neologisms, the difficulties with the translation process lie in the fact that the translator has to deal with several meanings of the word, which are more subjective than objective. There is a problem of understanding new words and the lack of correspondences in the target language. In this article we try to analyze the main ways of translating author's neologisms including the following: transcription and transliteration, calquing, descriptive translation, omission of words and functional substitution.

Speaking English is even unnecessary to use the method of transcription and transliteration, it is enough to have a good visual perception [2, p. 396]. It should be noted that this method of translation should be applied very carefully, as it may lead to the loss of the value of the translated word.

The aim of calquing is to create a new word or a consistent combination of the translation language that copies the structure of the original lexical unit. That's what the translator does when he translates the word *superpower* as "*наддержава*", *mass culture* as "*масова культура*," *green revolution* as a "*зелена революція*" [3, p. 88].

Descriptive translation conveys the meaning of a foreign word with the help of more or less common explanation. The disadvantage of descriptive translation is its verbose language. Here is an example: *California carjacking spree leaves four dead, including gunman*. – *У Каліфорнії розваги з викраданням автомобіля закінчилися смертю трьох жертв і самого злочинця* [4, с. 184]. Instead of one word in the original language, *carjacking*, translator uses three words – *розваги з викраданням автомобіля*, because he does not see another way to maximally transfer the meaning of a word from one language to another, so that it does not lose its meaning.

A reader of the text should not feel any difference in translation. When all of the above-mentioned methods are not able to cope with this task, translators choose the functional replacement, such as: *Mirror of Erised* – *Дзеркало Яцрес* [5, с. 231]. A functional replacement is most often used to translate author's neologisms, since it is relevant in the translation of words that do not have the equivalents in the target language, that is, when none of the proposed words by vocabulary are appropriate to this context.

Omission is used with words that are semantically redundant, that is, express a meaning that can be deleted from the text. As the system of any language as a whole, as well as specific speech works have a fairly large degree of redundancy, which makes it possible to carry out certain omissions in the translation process [1, p. 32].

Thus, the process of translating neologisms from English into Ukrainian occurs in two stages: 1. Clarification of meaning of neologism; 2. Translation from a source language into a target one. It may be done by using different translation methods mentioned above. The translator should take into account all the things that the author

wanted to convey by one word or another and give its value as accurately as possible. Of course, the translator's suggested version should be clear to the reader.

The study of different lexical units in fiction and fantasy as specific genres of literature is of current interest. The problem of the emergence and use of new words, has always been of interest to linguists, especially in our era, when the emancipation of language and the escape of the author's imagination into creating different situations in the fictional world leads to the emergence of various new lexical formations.

Taking into consideration all that was mentioned above, we can note that the author's new formations or neologisms, functioning in the literary text, are the reflection of the author's main intentions, which are peculiar for a virtual picture of the world. These words are the most important constant for the perception of the text content by a reader, who is a direct recipient of the information. Author's neologisms may take another additional functions besides their direct function, that are capable of carrying some extra (connotative) meanings, allowing the reader to imagine an unreal world depicted by an author.

References

1. Виноградов В. С. Введение в переводоведение. М.: ИОСОРАО, 2001. 194 с.
2. Зацний Ю. А. Словник неологізмів. Інновації у складі англійської мови початку ХХІ ст.: англо-укр. Вінниця: Нова книга, 2008. 360 с.
3. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение. М.: ЭТС, 2004. 420 с.
4. Томашевский Б. В. Стилистика: Учеб. пособие. 2-е изд. Л.: Изд. ЛГУ, 1983. 288 с.
5. Rowling J. K. Harry Potter and the Philosopher's Stone. London: Bloomsbury Publishing, 1997. 223 p.

Zhytomyr Ivan Franko State University

Scientific Supervisor: PhD, T. M. Pushkar

FEATURES OF SALINGER'S INDIVIDUAL STYLE REPRODUCTION IN UKRAINIAN TRANSLATIONS

The research aims to describe the peculiarities of Jerome David Salinger's idiosyle and its reproduction in Ukrainian translations. Basing on the purpose of the work, the following tasks can be distinguished: to compare terms such as idiosyle and idiolect and to reveal the peculiarities of Salinger's idiosyle.

Keywords: *individual style, slang, pragmatics, writer's style, colloquialisms, linguistic norms.*

Думки різних дослідників щодо трактування поняття **ідіостиль** не знаходять єдності, а подекуди відрізняються навіть доволі суттєво. Так, В.В. Іванов дотримується думки, що характерна риса минулого століття – це розвиток «семіотичних ігор», результатом котрих є співіснування декількох мов в арсеналі письменника [3]. Однак, С.І. Гіндін дотримується інакшої думки, стверджуючи, що, незважаючи на обширний «діапазон мовних перетворень» автора у його творчій діяльності, все ж можна помітити «структуротворчий стрижень творчості» [1, с. 77-79].

Слід брати до уваги, що в своїй сутності ідіостиль є неоднозначним та глибоким поняттям. Деякі лінгвісти висувають пропозицію про порівняння певного переліку стилетворчих чинників, а саме: умови розвитку соціальної та політичної сфер, порівняння сталих звичаїв і новаторських підходів у окремих творах автора, відслідковуючи цю тенденцію протягом усього періоду творчості. За Ліхачевим, стиль написання відображає «світогляд автора, його талант щодо зображення світу, свободу вираження у творчості...» [4, с. 254].

Як стверджує В. Жирмунський, Стиль певного письменника являє собою комплексне явище, що охоплює в своїх межах не тільки «фактичне співіснування різних прийомів, а й внутрішню взаємну їхню зумовленість, органічний чи систематичний зв'язок, що існує між окремими прийомами. (...) Художній стиль письменника є вираженням його світогляду, втіленого в

образах мовними засобами» [2, с. 405].

Згідно з думкою Н. Сологуб, «мова художнього стилю постає не як сукупність мовних засобів окремих рівнів і не як набір тропів, а як художня цілісність, як текст, яким "диригує" особистість автора, його світогляд» [5, с. 34].

Різноманітні вивчення у сфері лінгвістики вносять поняття «ідіостиль» та «ідіолект» до свого активного вжитку. Але варто пам'ятати, що ці терміни не є взаємозамінними попри свою взаємопов'язаність. За Л. Ставицькою, «ідіостиль письменника ширший за його ідіолект, перше охоплює друге» [6, с. 10]. Можна схвально реагувати на твердження дослідників, які кажуть, що ідіолект є поняттям вулгарним за ідіостиль.

У процесі роботи перекладач неодмінно зіштовхується із різноманітними труднощами, намагаючись відтворити та зберегти художнє мовлення оригіналу. Є певні розмежування, які зводяться до того, що варто відокремлювати ідіостиль автора від його звичного побутового мовлення, а також від мовлення його персонажів, тобто їх ідіолект. При роботі над наданням художньому образу індивідуальності, автор, будучи творцем, має можливість надавати мовленню персонажів особливих характеристик. Перекладач художнього твору неодмінно постає перед нелегким завданням – відтворити не лише характерні риси мовлення, а також залишити стилістичне забарвлення оригіналу, аби залишити в перекладі посил автора оригінального твору.

При роботі із творами Дж. Д. Селінджера перекладач стикається із характерною рисою його **ідіостилю** – сленговою лексикою. Є цілий ряд причин, через які уживання сленгових одиниць є таким популярним серед молоді. Найсуттєвішою є не так бажання розширити картину спілкування, як бажання виокремити себе з натовпу, проявити своє "я", відчуваючи себе в опозиції до суспільства із вічним протистоянням до нього, висловлюючи цим небажання коритися нормам поведінки суспільства. Сленг, проникаючи до різноманітних субкультур, часто досягає вжитку на рівні культури.

Робота зі **сленгом** несе в собі наступну складність – відбір актуальних адекватних відповідників, так як у деяких випадках може виникати проблема

знаходження сленгового відповідника в мові перекладу. Оскільки українська мова тривалий час була під впливом сусідньої їй російської мови, то в сфері сленгу вона збагачувалась варіантами російського походження. Переважна більшість літературознавців погоджуються з тим, що Дж. Д. Селінджер у своїй повісті "Над прірвою у житті" дарує читачам чудовий приклад молодіжної мови, сучасної йому. Творчість Дж. Селінджера містить численні вживання сленгу, тому, спираючись на повісті, ми маємо змогу досить ґрунтовно вивчити його характерні риси, а саме: влучність, лаконічність, здатність постійно змінювати межі, образність.

У вищезгаданому творі Дж. Д. Селінджер веде розповідь про типового представника молодого покоління американців кінця 40-х – початку 50-х років ХХ століття. Розповідь ведеться від імені самого хлопця, що дозволяє читачеві відчувати свою близькість та спорідненість із філософією підлітка.

Мовлення головного героя має численні приклади відхилень від граматичних та лексичних норм, повсякчасним вживанням слів-паразитів, лайки. Тим не менш, цей факт змінюється в нашому сприйнятті усвідомленням того, що це насправді герой досить інтелігентного походження. Власне, лексикон того ж хлопця наповнений популярними для тих часів психоаналітичними і соціологічними термінами. Він є доволі обізнаним у різних сферах, начитаним, але при цьому досить скептично і трохи зі зневірою ставиться до своїх знань: *"I'm quite illiterate, but I read a lot"*. У декого, можливо, може викликати здивування його оперування такими словами, як от: *"unscrupulous"*, *"ostracized"*, *"psychic"*, *"unscrupulous"*, *"conversationalist"*. Тобто, зрештою стає зрозумілим, що на рівні із підлітковим **сленгом**, який широко вживає Голден, читач також знайомиться з іншою стороною сутності головного героя, відкриваючи його дорослий характер світосприйняття та його обізнаність в деяких психологічних тонкощах.

Важливо знайти такий ідіоматичний відповідник, який був би «своїм» для вікової аудиторії, до якої належить герой. В даному випадку перекладач опиняється на роздоріжжі, постаючи перед вибором однієї із протилежних стратегій очуження або одомашнення перекладу, або балансування між ними.

Наприклад, в тексті оригіналу вжито ідіому *"to shot the bull for a while"*, що несе в собі наступне значення: говорити про щось неважливе, перебільшувати, або ж точити ляс.

У деяких випадках перекладачі подекуди віддаляються від тексту і підбирають інші за семантикою слова. В українському варіанті перекладу образ головного героя може бути відмінним від оригінального, певною мірою постаючи спекулянттом, який у перекладі О. Логвиненка має ознаки корисливості і шукає нагоди знайти свою вигоду, однак такий образ не відповідає оригіналу.

В інших фрагментах твору **прагматика** авторського сленгу також змінює свої риси, що спричинене уведенням до тексту українського перекладу розширених метафорично-образних фразеологічних єдностей.

Україномовний Голден добирає оригінальні вислови та виразні порівняння. Такі фразеологічні одиниці як “битися в стіну головою”, “заманювати бубликом”, “зашморг на шию”, “забандюрилося постріміти”, “юшка з носа цвіркнула”, надають тексту перекладу особливого мовного колориту.

Проблема знаходження відповідників для повного відтворення англійського **просторіччя** українською мовою може бути ускладнена тим, що досвід майстрів українського перекладу не є узагальненим, а також тим, що англійське, так як і українське просторіччя, не є дослідженим повною мірою.

Але важливість дослідження **просторіч**, наявних у мові, назріла у лінгвостилістичному плані досить гостро. Природа просторіччя й досі не є з’ясованою повною мірою, як не є визначеними й критерії його виокремлення, а через це – і межі, і позиція в системі загальнонародної мови.

Можна висловити думку, що глибоке дослідження просторіч і сленгу могло б стати у великій пригоді перекладачам, допомагаючи з’ясувати чимало спірних питань у галузі лексикології, граматики.

References

1. Гиндин С.И. Опыт статистической реконструкции семантики поэтического идиолекта по корпусу связных текстов / С.И. Гиндин // – Кишинев, 1971. – С. 77-79.
2. Жирмунский В.М. Теория литературы. Поэтика. Стилистика : избранные труды / В.М. Жирмунский. – Л. : Наука, 1977. – 405 с.
3. Иванов Вяч.Вс. Очерки по предыстории и истории семиотики // Вяч. Вс. Иванов : Избр. труды по семиотике и истории культуры. – М.: Языки русской культуры, 1999. – Т.1. – 912 с.
4. Лихачев Д.С. Развитие русской литературы X-XII веков: эпохи и стили / Д.С. Лихачев. – Л.: Наука, 1973. – 254 с.
5. Сологуб Н.М. Поняття «індивідуальний стиль письменника» в контексті сучасної лінгвістики / Н.М. Сологуб // Науковий вісник Чернівецького університету. – Слов'янська філологія. – Чернівці, 2001. – Вип. 117-118. – С. 34-38
6. Ставицька Л.О. Про термін ідіолект / Л.О. Ставицька // Українська мова. – 2009. – № 4. – С. 3-17.

Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

Scientific Supervisor: PhD, Senior Lecturer I. A. Svider

THE TRANSLATION OF THE REALIA IN THE FIRST BOOK OF THE CYCLE “A SONG OF ICE AND FIRE” BY GEORGE MARTIN

This article deals with translation of realia. It analyzes the types of realia in the first novel “Game of Thrones” of the cycle “A Song of Ice and Fire” by George Martin and defines the basic methods of their translation. Attention is also paid to the definition of realia and their role in the language.

Key words: *translation, realia, concept, colouring.*

The main purpose of teaching any foreign language is not only acquisition of knowledge and skills but also acquiring of cultural, traditional and linguistic background.

Any translator considers the translation of realia to be an interesting as well as difficult work, because insufficient awareness of history, culture, traditions, social order, political life can result in inadequate translation which can fail to be perceived by the recipient or may be perceived in a wrong way.

Such a situation can occur because realia are the words which may convey the cultural identity of the native-speaking population. The peculiarities of the culture may be unknown to the definite person from another country so the translator is that very person who is responsible for the “clear” translation.

A lot of Ukrainian, Russian and foreign researchers devoted their work to the study of the realia. This issue has been researched intensively and skillfully enough, but it still remains relevant and, in some way, quite new for the modern scientists, because life of people is developing and changing, creating new realia, notions which need to be studied.

The word “realia” comes from medieval [Latin](#), in which it originally meant “the real things”, i.e. material things, as opposed to abstract ones. In translation studies realia are used to refer to concepts which are found in a given source culture but not in a given target culture [6, p. 126].

The [Bulgarian](#) translators Vlahov and Florin, who were the first to carry out an

in-depth study of realia, coined the modern sense of the word. They indicate that since realia carry a very local overtone, they often pose a challenge for translation [7].

Translation of the realia demands the translator to be especially careful. Although we mean the notions and objects which may be accurately described and defined, while translating them into the target language there may occur remarkable deviations and variations. It is connected with the fact that by the frequency of use, by the role in the language, by the household meaning, the words naming the realia do not have any term colouring; they do not outstand even in the most everyday content of the source text thus being usual for the source language which is the biggest difficulty for the translator.

Realia are increasingly found in very diverse kinds of texts. Fiction, in particular, is fond of realia for the exotic touch they bring [1, p. 10]. They reveal the author's plan, reflect both the fictional world created by the writer and the objective reality.

Each scientist interprets the term “fantasy” in different ways, revealing in its definitions its own meaning, forming a certain group of works characteristic of this genre and constructing their own idea of the origins of the genre. According to V. Goncharov, a fantasy is “a description of the universe from the standpoint of objective idealism” [2, p. 216]. In the book “The Nature of Fantasy” by T. Chernyshova, the fantasy is “an adherent model of reality, a fairy tale story with many assumptions” [4, p. 47].

“A Game of Thrones” is the first novel in “[A Song of Ice and Fire](#)”, a series of [fantasy](#) novels by the American author [George R. R. Martin](#). It was first published on August 1, 1996.

In this work, it was discovered that the most numerous group of realia in the novel “A Game of Thrones” is formed by onomastic realia: The Seven Kingdoms – Сім королівств, Winterfell – Вінтерфелл, Lord of Bones – Кістяний лорд. A large number of realia of this type is due to the desire to create an earlier non-existent fictional world with new heroes and objects of the real world.

The next one are ethnographic and mythological realia: The Dothraki –

Дотракійці, Wildfire – Дикий вогонь, The Others – Білі ходоки. And the realia of administration and social life: The Night's Watch – Нічний дозор, The Iron Throne – Залізний трон.

Less numerous groups create realia of the world and nature: Godswood – Богороща, Dusk Rose – Сутінкова троянда. We should also mention realia that denote weapons and associative realia: Blackfyre – Чорне полум'я, The Wall – Стіна, Beyond the Wall – За Стіною, The winter is coming – Зима близько.

The novel “Game of the Thrones” is of great interest in terms of analyzing the ways and methods of translating the proper names used by the author to characterize the characters and geographic names. The most common ways of translating the realia are transliteration, transcription, calquing, descriptive translation, approximate translation and transformational translation. When translating this novel, the following methods of translation of the realia are used:

1. Transliteration. Original: Tyrion Lannister, the youngest of Lord Tywin's brood and by far the ugliest [5]. Translation: Тірйон Ланністер, наймолодший з нащадків лорда Тайвіна і, безперечно, найпотворніший [3].

2. Transcription. Original: Ser Balon Swann also fell to Gregor, and Lord Renly to the Hound [5]. Translation: Сер Белон Свонн теж поступився Грегору, а лорд Ренлі програв Псові [3].

3. Calquing. With the help of calquing, a large number of place names have been translated: Dragonstone (Драконячий Камінь), Shady Glen (Тіниста Долина), Narrow Sea (Вузьке Море), Shady Glen (Тіниста Долина). Original: The midnight flight to Dragonstone, moonlight shimmering on the ship's black sails. [6]. Translation: Вони бігли вночі, щоб пробратися до Драконячого Каменю, чорні вітрила корабля блищали в місячному світлі [3]

To translate the realia in a correct way it is necessary to take into account the following factors: the type of the text, the meaning of the realia in the text, the type of the realia and its systematic role in the culture of the source language, the degree of perception of the unusual word-collocations and “exotic” expressions in the target language.

So, translation of realia is a very serious and complicated task. Therefore, a

translator must devote a lot of time to the study of both the culture into which the text is translated and the source culture. In such a way both linguistic and cultural aspects of the language will be taken into consideration.

References

1. Влахов С., Флорин С., Непереводимое в переводе. Москва, Международные отношения, 1980. 341 с.
2. Гончаров В. Русская фэнтези – выбор пути. Если. 1998. № 9. С. 216–223.
3. Мартин Джордж Р. Р. Игра престолов: Пер. с англ. Ю. Соколов. [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://loveread.me/view_global.php?id=8107
4. Чернышева Т.А. Природа фантастики. Иркутск: Изд-во Иркутского ун-та, 1984. 331 с.
5. George R. R. Martin. A Game of Thrones [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://royallib.com/book/Martin_George/A_game_of_thrones.html
6. Leppihalme, Ritva 2011: *Realia*. Yves Gambier & Luc van Doorslaer (eds): *Handbook of Translation Studies*. John Benjamins: Amsterdam. P. 126–130.
7. Vlahov, S. and Florin, S. “Непереводимое в переводе. Реалии”. [Bruno Osimo](#). “*Manuale del Traduttore, Seconda Edizione*”. Hoepli, 2004. P. 63

SPECIFICITY OF TRANSMISSION OF PERSONAGE SPEECH IN THE TRANSLATION OF DRAMATIC COMPOSITIONS

The article focuses on the features of personage speech translation in the play «Pigmalion» by B. Shaw. The problem is studied from the point of view of translator–personage interaction.

Key words: *drama, personage speech, translation, Cockney dialect, speech act, idiolect.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку перекладознавства антропоцентрична спрямованість лінгвістичних досліджень є яскраво вираженою. Саме тому лінгвістичні розвідки зосереджуються навколо тих мовних одиниць, що відображують зв'язок мови та того середовища, в якому вона функціонує. Аналіз відтворення персонажного мовлення у перекладах є актуальним, оскільки дозволяє виявити як зв'язки між мовою та етносом, який її використовує, так і прослідкувати значення драми в житті англomовної лінгвокультурної спільноти.

Аналіз персонажного мовлення драматичного твору здійснюється нами із залученням комунікативно–прагматичного підходу до аналізу мовних даних. Специфічний характер персонажного мовлення полягає в тому, що автором висловлювання є драматург, який створює мовлення персонажів відповідно до власного досвіду реального спілкування [4, 6]. Водночас, висловлювання персонажів враховують закони мови художньої літератури загалом, і мови драматичного твору зокрема, що і накладає певні обмеження на мовлення персонажів драми. Простір як засіб моделювання та представлення мовних фактів дозволяє виявити особливості персонажного мовлення драматичного твору, зумовлені соціально–статусними характеристиками дійових осіб [2, 3].

Наше дослідження має на меті виявити специфіку передачі персонажного мовлення при перекладі драматичного твору.

Виклад основного матеріалу дослідження. Драматичний твір

розглядають як авторську та персонажну підсистеми. Слід зазначити, що досвід спілкування автора здійснює значний вплив на мовленнєву поведінку персонажів. Крім того, драматург намагається точно відтворити реальне мовлення у творі. В той же час, драматичний твір є стилізацією розмовної мови, оскільки драматурги намагаються відтворити у діалогах реальне мовлення, що не тільки виконує функцію спілкування, а і розкриває їхні вікові, рольові та статусні характеристики.

Мовлення драматичного персонажа відображує й те, до якого соціального класу він належить, його статус та вік, що виражаються за допомогою особливої лексики та синтаксису. Особливо яскраво ця риса проявляється у побутовій комедії та побутовій драмі.

Наведемо приклади перекладу персонажного мовлення зі збереженням лінгвокультурних особливостей на матеріалі п'єси Бернарда Шоу «Пігмаліон»:

Eliza: I ain't done nothing wrong by speaking to the gentleman. I've a right to sell flowers if I keep off the kerb. I'm a respectable girl: so help me, I never spoke to him except to ask him to buy a flower off me. – О. Мокровольський переклав дану репліку таким чином: «Що я поганого зробила – що заговорила до того пана? Я маю право продавати квіточки де завгодно, аби тільки не стовбичила людям на дорозі. Я порядна дівчина, пособіть мені! Я не зачіпала його, тільки попросила купити в мене квіточку!». Переклад М. Павлова такий: «Я ж нічо' тако'о не зробила! Ну забалакала до цьо'о пана – так я ж маю право торгувать, коли на тротувар не лізу! Заступіця за мене! Я ж порядна дівчина! Я ж тіки попросила, щоб він букетіка купив!».

Так як лондонський кокні не має аналогу в українській мові, перекладачі використовують прийом компенсації. Компенсацією називається такий спосіб перекладу, при якому елементи змісту оригіналу, що були втрачені при перекладі, передаються в тексті якимось іншим чином для компенсації семантичної втрати. Іншими словами, це є заміна непереданого елементу оригіналу аналогічним або яким–небудь іншим елементом, що компенсує втрату інформації і здатний справити подібну дію на читача.

Основою драматичної вистави є *чинник словесної дії* [1, 5]. Загалом, писаний текст лише приблизно намічає фонетичні властивості мовлення: Бернард Шоу графонує тільки перші репліки Елізи та інших персонажів, аби відтінити особливості їхнього ідіолекту.

Наприклад:

The Flower Girl: There's manners f' yer! Te-oo bunches o voylets trod into the mad. [There's manners for you! Two bunches of violets trod into the mud]. – Таким чином ми можемо скласти загальне враження про цього персонажа, а саме те, що вона розмовляє на просторіччі кокні, тож належить до нижчого класу. На жаль, в українській мові немає аналогу для діалекту кокні, тому доводиться застосовувати переклад із заміною, передаючи негативно забарвленими словами приналежність до нижчого класу. Перекладач М. Павлов використав такі вирази: «Лантух із цвяхами у вас замість серця», «Куди преш, чи тобі повилазило», «До бісового дідька» та ін.

Також однією з характерних особливостей мовлення у творі є повторення:

Eliza: You're a great bully, you are... I'm a good girl, I am... You know everything, you do. – Дану особливість О. Мокровольський відтворює так: «Ви хвалько і грубіян, от ви хто!..Я хороша дівчина, хороша...Ви таки всезнайко, хай вам абищо!» – На противагу М. Павлов передає ці рядки так: «Хочете, ми з Вами удвох це обговоримо?..Я ж порядна дівчина, ну кому я що пагане зробила?..Та ви справді все знаєте!»

Такі вислови вкотре вказують нам на просте походження квіткарки, що додає складності при перекладі.

Отже, дослідження варіантів перекладу персонажного мовлення на основі п'єси Б. Шоу «Пігмаліон» дозволяє зробити висновок, що доцільно при перекладі дотримуватись адекватності, максимально відтворюючи особливості тексту оригіналу.

Подальша перспектива вбачається у дослідженні особливостей авторського мовлення у взаємодії з персонажами та впливом на сам твір.

References

1. Балахтар В. В., Балахтар К. С. Адекватність та еквівалентність перекладу [Електронний ресурс] / В. В. Балахтар, К. С. Балахтар. – Режим доступу : <http://www.confcontact.com/20110531/fk-balahtar.htm>
2. Борисенко Н.Д. Гендерні стереотипи у персонажному дискурсі сучасної британської драми. *Мовні і концептуальні картини світу*. К.: Київ нац. ун-т ім. Т. Шевченко. 2009. Вип. 26. Ч.1. С. 104–108.
3. Іваницька М. Структура мовної особистості перекладача художньої літератури як інтердисциплінарна категорія [Електронний ресурс] / М. Іваницька // *Studia linguistica*. – 2012. – Вип. 6(2). – С. 151–158. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Stling_2012_6\(2\)_26.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Stling_2012_6(2)_26.pdf)
4. Кухаренко В. А. Интерпретация текста : [учеб. пособие для студ. пед. ин-ов. по спец. № 2103 «Иностр. яз.»] / В. А. Кухаренко. – Л. : Просвещение. Ленингр. отд-ние, 1979. – 327 с.
5. Попович Ю. О. Відтворення нелітературного мовлення як маркера соціального статусу літературного персонажа (на матеріалі українських перекладів британських художніх творів ХІХ століття) / Ю. О. Попович // *Наукові записки. Серія : Філологічні науки (мовознавство) : [зб. наук. пр.] / [уклад. О. Семенюк]. – Кіровоград : Видавець Лисенко В. Ф., 2016. – №144. – С. 261–266.*
6. Ребрій О. В. Системний підхід до вироблення стратегії перекладу (на матеріалі «Новомови» Джорджа Орвелла) / О. В. Ребрій // *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. – 2009. – № 848 – С. 215–221.

Вінницький державний педагогічний університет ім. М.М. Коцюбинського

Науковий керівник: А. В. Мосійчук

РОЗУМІННЯ РОЛІ ВЧИТЕЛЯ ТА УЧНЯ ЗА ДОПОМОГОЮ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ МЕТАФОРИ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДИСКУРСУ

Метафора у полі педагогічного дискурсу виходить далеко за межі розуміння даного поняття як стилістичного засобу. Перш за все це спосіб мислення та сприйняття реальності за допомогою образності. За допомогою концептуальної метафори досить легко пояснити одне шляхом порівняння з іншим, більш відомим. Саме тому у даній статті ми спробуємо пояснити різницю між роллю вчителя та учня у сучасному англomовному педагогічному дискурсі за допомогою концептуальної метафори.

Ключові слова: мовний засіб, концептуальна метафора, метафоричне підґрунтя, контекст, референт, корелят.

На сучасному етапі розвитку мови, все більш помітною стає тенденція до мовної економії. Одним із способів мовної економії є мовні засоби, найбільш розповсюдженим із яких є метафора. Метафора, як художній засіб та когнітивний елемент, не лише допомагає значно скоротити висловлювання, а й виконує експресивну функцію, що є важливим у педагогічному дискурсі. Дослідження, проведені раніше, свідчать, що когнітивна метафора, а саме— «розуміння одного поняття через призму іншого більш відомого»[2; С. 26], широко використовується у педагогічному дискурсі. Це зумовлено однією із цілей навчання та виховання – передача досвіду та наукових знань, що нерідко досягається за допомогою образності, метафори зокрема.

Як зазначалося вище, зараз поняття «метафора» виходить за межі звичної інтерпретації даного явища. Перш за все цьому сприяв розвиток когнітивної лінгвістики, де метафора вивчалася як когнітивний елемент мислення та пізнання. Першою спробою дослідити когнітивну метафору у контексті виховання була робота німецького вченого І. Шеффлера «Мова виховання». У цій книзі перелічено найбільш відомі випадки вживання когнітивної метафори

в освітньому просторі: культуру-антропологічні метафори шляху та світла, органологічні метафори росту, соціоморфемні метафори зустрічі [3; С. 5]. Більш детально когнітивна метафора у педагогічному контексті була описана англійським вченим В. Тейлором «Метафора освіти». У свої дослідженнях він показав природу виникнення концептуальних метафор, які в освітньому просторі реалізуються у вигляді знаків. Наприклад, позитивний рух у навчанні часто зображують у вигляді «стрілочки ввєрх» [4; С. 7-8]. В основі лежить попередній досвід людини, який підказує, що «більше – це рух угору», «сила – це рух угору». «відмінно – це рух угору».

У нашому дослідженні ми робимо спробу проаналізувати, як у сучасному англomовному педагогічному дискурсі метафорично концептуалізується роль учителя та учня у навчальному та виховному процесах. Проаналізувавши відео-матеріали TED, можна зазначити, що концептуальна метафора пронизує усі напрями та теми сучасного англomовного педагогічного дискурсу та є гарною мотивацією для поглиблення особистісного досвіду, адже концептуальне метафоричне утворення – це розуміння одного поняття через інше більш відоме. У своїй структурі концептуальна метафора обумовлює встановлення співвідношень між двома поняттями, що є її складовими – концептуальним корелятом та концептуальним референтом [1; С. 73]. У власну чергу, контекст та підґрунтя метафори є вирішальними при встановленні зв'язків між корелятом та референтом.

Проаналізувавши відео-матеріали TED, ми виділили концептуальні метафори, що допомагають розкрити суть ролі вчителя та учня у сучасному англomовному педагогічному дискурсі. Звернемося до прикладів:

УЧЕНЬ – ЦЕ ОБ'ЄКТ

At the beginning they (students) are all like white sheets, but only at the beginning. They are sincerely devoted to your heart and soul. And with time this blank space will be filled with knowledge, experience and right feelings. В аналізованому прикладі словосполучення *white sheets* актуалізує концепт TABULA RASA або ж ЧИСТИЙ АРКУШ, що у контексті педагогічного дискурсу часто співвідноситься із концептом УЧЕНЬ. Шляхом проєкції із корелята (чистий

аркуш) на референт (учень), отримуємо метафоричне утворення: учень – це аркуш паперу, в основі якої лежить концептуальна метафора: УЧЕНЬ – ЦЕ ОБ’ЄКТ, адже вчитель в даному процесі виступає як суб’єкт, а учень як об’єкт педагогічного впливу.

УЧИТЕЛЬ – ЦЕ САДІВНИК

The most difficult thing in upbringing is not just talking about eternities. The most challenging one is carrying about a seed you plant in the mind of students, nurturing it with love, faith, understanding, patience. У даному прикладі концепт САДІВНИК виражається а допомогою таких лексичних одиниць як *seed* та *plant*. Шляхом проекції із корелята (садівник) на референт (учитель) ми визначаємо спільну концептуальну ознаку – будь-яких виховний процес, здійснений учителем, потребує такої ж турботи, як і зерно, посаджене садівником, адже тільки тоді, як учитель, так і садівник, отримає очікуваний результат. На основі вище наведеного порівняння, виводимо концептуальну метафору: УЧИТЕЛЬ – ЦЕ САДІВНИК,

УЧЕНЬ – ЦЕ ЧОВЕН, УЧИТЕЛЬ – ЦЕ КАПІТАН

Children are different now. That is why pedagogues have to know what it means nowadays “teacher-student” interaction. You should feel yourself like old experienced captains, who are looking for new harbors for their vessels, which look different from ones you owned twenty years ago. У даному прикладі лексична одиниця *children* актуалізує концепт УЧЕНЬ, а лексична одиниця *vessels* виражає концепт ЧОВЕН. Для того, щоб метафорично осмислити дану комбінацію, слід розглянути другу частину даного метафоричного утворення: лексична одиниця *pedagogues* опредметнює концепт УЧИТЕЛЬ, а за допомогою лексичної одиниці *captains* розкривається зміст концепту КАПІТАН. Отже, шляхом проекції концептуальних ознак корелятивів (човен та капітан) на референти (учень та вчитель), ми виділяємо спільне метафоричне підґрунтя концептуальної метафори – як капітан керує човном на морі, так і вчитель направляє учня у навчанні, за для досягнення певної мети, що у даному прикладі актуалізується за допомогою лексичної одиниці *harbor*. Саме тому на базі концептуального аналізу можемо вивести концептуальну метафору:

УЧЕНЬ – ЦЕ ЧОВЕН, УЧИТЕЛЬ – ЦЕ КАПІТАН

Отже, аналіз лекцій інтернет-ресурсу TED дозволив виділити 3 концептуальні метафори: «учень – це чистий аркуш», «учитель – це садівник», «учень – це човен, а вчитель – це капітан», які свідчать про специфіку сприйняття ролі учня та вчителя у сучасній англомовній картині світу, з чого випливає, що учень асоціюється з об'єктом, чю діяльність скеровує вчитель.

Література

1. Белова М.А. Метафорическое моделирование понятия «политика» в американской и украинской прессе / М.А. Белова // Вісник ХНУ. – 2003. – №609. – С. 73-76
2. Карасик В. Базовые характеристики концептов. Антология концептов / В. Карасик, Г. Слышкин. – Волгоград : Парадигма, 2005. – 243 с.
3. Scheffler I. Die pracheder Erziehung / I. Scheffler. – Duesseldorf: Paedagogischer Verlag Schwann, 1971. – 152 s.
4. Taylor W. The metaphors of education / W. Taylor. – London: Heinemann, 1983. – 320 с.

STRATEGIES AND METHODS OF TRANSLATION OF THE PROPER NAMES IN FANTASY

The article deals with some of the proper names translation peculiarities in the novel “Game of Thrones” by George Martin and its translation into Ukrainian. The article looks at the most commonly used methods by the translator when working with fantasy genre works. In addition, the peculiarities of the translation of the proper names invented by the author are investigated.

Key words: *realia, fantasy, proper names, translation strategy, transliteration, transcription, calque, onomastics.*

Постановка проблеми. На даний час в сучасній культурі фентезі є найбільш популярним жанром в художній літературі, як серед письменників, так і серед читачів. Ономастика – це самостійна дисципліна, зі своїм об’єктом та методами аналізу, яка розвивається разом з іншими науковими дисциплінами. Авторська ономастика, а саме особливості її перекладу, вимагає досліджень та зумовлює актуальність нашого дослідження [2].

Аналіз досліджень і публікацій. Фентезі – це відносно молодий, маловивчений жанр літератури, саме тому вартий уваги дослідників. Крім того, зростає інтерес до дослідження власних імен стилістикою, поетикою та лінгвістикою. Всі зазначені вище факти послугували причинами вивчення способів та методів перекладу під час роботи з творами жанру фентезі, а саме циклу «Пісня Льоду й Полум’я» Дж. Р. Р. Мартіна (аматорський переклад-адаптація Володимира Бродового, що є у вільному доступі в Інтернеті, та офіційний друкований переклад Наталі Тисовської).

Мета. Дана стаття має з’ясувати які основні методи та стратегії використовує перекладач під час роботи з творами жанру фентезі, а саме найчастіше використовувані способи перекладу.

Виклад основного матеріалу. Кожен вчений має свій підхід до інтерпретації терміну фентезі, формуючи певну групу характерних для цього

жанру творів, знаходячи у визначеннях власний сенс та створюючи власне уявлення про витoki жанру. На думку В. Гончарова фентезі – «опис всесвіту з позиції об'єктивного ідеалізму» [1]. В книзі «Природа фантастики» Т. Чернишової фентезі – це «адетермінована модель дійсності, оповідання казкового типу с великою кількістю посилань, ігрова фантастика» [5; 47].

Однією з головних проблем перекладу будь-якого художнього тексту являється переклад реалій, оскільки дані одиниці початкової мови часто не мають еквівалентів в мові перекладу. В «Словнику української мови» термін «реалія» означає річ, що існує матеріально; будь-який предмет матеріальної цінності [4].

Цикл романів «Пісня Льоду й Полум'я» представляє великий інтерес з точки зору аналізу способів та методів та методів перекладу власних назв, які використовуються автором для характеристики персонажів та географічних назв. Але в чому полягає складність перекладу цього циклу романів? Відповідь дуже проста, в особливостях англійського фольклору та алюзіях на історичні персоналії або ж події. Що нагадує герб дому Ланістерів? Доми Ланкастерів та Ланістерів мають левів на гербах.

Для перекладу імен королів разом з прізвиськами перекладач використав чимало уяви, аби передати сенс, наприклад: Aegon III the Dragonbane (Ейгон III Бич Дракони́в, хоча існує варіант Драконяча Смерть), Aegon IV the Unworthy (Ейгон IV Негідник), Daeron I the Young Dragon, the Boy King (Дейрон I Юний Дракон, Малолітній Король), хоча переклад Aegon V the Unlikely, як Ейгон V Щасливчик здається не дуже вдалим.

Для передачі власних назв використовуються такі найбільш використовувані методи перекладу як: транслітерація, транскрипція, метод милозвучності, коментуючий переклад, описовий, калька, перетворюючий переклад. Транскрипція та транслітерація використовуються для відтворення форми лексичної одиниці за допомогою літер мови перекладу. Транскрипція – це відтворення звукової форми іншомовної лексики, а транслітерація – відтворення графічної форми.

Розглянемо приклади перекладу з використанням транслітерації. Даний

метод використовується в наступних випадках:

– переклад власних назв, прізвищ як справжніх, так і вигаданих автором. Оригінал: I am Tyion Lannister [6; 55]. Переклад: Я – Тиріон Ланістер [3; 58].

– переклад топонімів. Оригінал: Deep water fishing boats and river runners came and went, ferrymen poled back and forth across the Black water Rush, trading galleys unloaded goods from Braavo sand Pentos and Lys [6]. Переклад: Причалювали й відчалювали глибоководні рибацькі човни й річкові баркаси, через Чорноводий Бурчак туди-сюди плавали пороми, торгівельні галери розвантажували товари з Браавоса й Пентоса й Ліса [3; 168].

В західній частині Ессосу розташовані дев'ять незалежних міст-держав, так звані Вільні міста (Free Cities). Qohor пропонується перекладати з використанням транскрипції Когор, хоча й існує варіант перекладу як Квохор (використання транслітерації). Місто Lys має два варіанти перекладу Ліс(транслітерація) та Лис(транскрипція). Перекладач використовує в першому випадку транскрипцію, а в другому транслітерацію при перекладі даних міст.

– реалії та прізвиська, які мають внутрішню форму на вигаданій мові, перекладаються з використанням транслітерації, так як використання інших методів перекладу в даному випадку неприйнятні. Оригінал: After the day in the grass when she had left him to walk back to the khalasar, the Dothraki had laughingly called him Khal Rhae Mhar, the Sorefoot King [6]. Переклад: Після дня у степу, коли того змусили вертатися до халазару пішки, дотракійці глузливо прозвали його «хал Раемар», тобто «Король-Стерті-Ноги» [3].

– При перекладі власних назв для полегшення адаптації додаючи родові закінчення: Cersei – Серсея, Arianne - Аріана, Alerie – Алерія.

Найчастіше використовуваним методом перекладу є калькування та транслітерація. За допомогою цих методів перекладені наступні виділені нами групи власних назв: клички та прізвиська; назви замків; назви мечей; назви війн, битв та інших подій; титули; частина топонімів; назви кораблів. Власні імена героїв перекладаються за допомогою транскрипції та транслітерації.

Висновки та перспективи.

Власні назви або оніми – це унікальна частина лексики, яка передає неповторність та особливість не тільки художньої манери автора, але й фольклору, історії та культури цілого суспільства. Саме тому перекладач має бути обізнаним у різноманітних сферах людської діяльності, адже від цього залежить адекватність перекладу.

Дослідивши переклади творів Дж. Мартіна ми з'ясували, що при перекладі проаналізованих творів використовується в більшій мірі стратегія «відсторонення», так як при перекладі на українську мову Наталі Тисовська, як і Володимир Бродовий намагаються зберегти іншомовні реалії, максимально передати початковий текст. Подальше вивчення перекладів творів Мартіна вкрай необхідне для кращого розуміння перекладацьких способів для відтворення та збереження художньої манери Дж. Р. Р. Мартіна при роботі над художнім перекладом.

References

1. Гончаров В. Русская фэнтези - выбор пути / В. Гончаров // Если. – 1998. – № 9. – С. 216-223.
2. Карпенко Ю. Теоретичні засади розмежування власних і загальних назв. // Мовознавство. – 1974.
3. Мартін Джордж Р. Р. Гра престолів; Пер. з англ. Н. Тисовської. – К. : Вид. група КМ-БУКС, 2018 – 800 с. : іл. (Пісня льоду й полум'я ; кн. 1.
4. Словник української мови: в 11 томах. — Том 8, 1977. — Стор. 467.
5. Чернышева Т.А. Природа фантастики / Т. А. Чернышева. – Иркутск: Изд-во Иркутского ун-та, 1984.
6. George R. R. Martin. AGameofThrones [Електронний ресурс]. – Режим доступа – URL: http://royallib.com/book/Martin_George/A_game_of_thrones.html

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА АДЕКВАТНОГО ПЕРЕКЛАДУ

The article deals with transformations, aimed to achieve adequacy and equivalence by translation. Different approaches to transformations' classifications are being highlighted in the following article.

Key words: translation, transformations, classification, adequacy, equivalence.

З розширенням міжнародних контактів безумовно зростає потреба в опануванні іноземними мовами, які сприяють діалогу культур.

Важливе місце у міжкультурній комунікації посідає переклад, адже він є посередником між двома мовами, які власне і є феноменами культури. Варто розуміти, що переклад є не лише лінгвістичним процесом, а багатогранним явищем взаємодії мов і культур. Мова є культурно обумовленою, оскільки значення лінгвістичних одиниць можна зрозуміти, лише розглядаючи їх у культурному контексті, у якому вони використані.

Центральною метою будь-якого перекладу є досягнення адекватності. Адекватним переклад вважається тоді, коли він здійснюється на рівні, необхідному і достатньому для передачі плану змісту при дотриманні відповідного плану вираження, тобто норм мови перекладу [1, с. 105].

Багато лінгвістів схильні розрізняти поняття “адекватності” та суміжне з ним поняття “еквівалентності” перекладу. Наприклад, В. Н. Комісаров розглядає "еквівалентний переклад" і "адекватний переклад" як поняття неідентичні, але взаємопов'язані. Термін "адекватний переклад", на його думку, має дещо ширший сенс і використовується як синонім "якісного" перекладу, тобто перекладу, який забезпечує необхідну повноту міжмовної комунікації в конкретних умовах. Водночас, термін "еквівалентність", за В. Н. Комісаровим, це смислова спільність прирівнюваних одна до однієї одиниць мови і мовлення [3, с. 176].

А.В. Федоров вважає, що адекватність – це “вичерпна передача смислового змісту оригіналу і повна функціонально-стилістична відповідність йому”[2, с. 120].

Серед ключових завдань перекладача для досягненні адекватності є здатність якісно і вміло застосувати різні перекладацькі модифікації, трансформації, які необхідні для того, щоб текст перекладу якомога точніше передав всю інформацію, закладену в тексті оригіналу, при дотриманні відповідних норм мови перекладу. Такі трансформації розглядаються як способи перекладу, які перекладач може використовувати при здійсненні перекладу різних оригіналів в тих випадках, коли словникова відповідність відсутня або не може бути використаною за умовами контексту.

Дослідженням перекладацьких трансформацій займались чимало видатних вчених, серед яких Я. І. Рецкер, що визначає трансформації як “засоби логічного мислення, за допомогою яких ми розкриваємо значення слова іноземної мови у контексті та знаходимо його відповідність у мові перекладу, що не збігається із словником”[4, с. 114].

На глибоке переконання іншого дослідника, С. Є. Максимова, переклад полягає в тому, що перекладач повинен відтворити надану інформацію якнайповніше. Цього можна досягнути, лише застосовуючи певні структурні або семантичні зміни (трансформації), які є наслідком лексичних та граматичних відмінностей в мовах.

Так, О. Л. Семенов визначає трансформацію як “міжмовне перетворення з метою досягнення еквівалентності текстів оригіналу та перекладу (з метою збереження функціонального впливу повідомлення)”[5, с. 67].

Відповідно до характеру одиниць мови оригіналу перекладацькі трансформації поділяються на певні різновиди. Так, А. М. Фітерман та Т. Р. Левицька виділяють три типи перекладацьких трансформацій:

- а) граматичні,
- б) стилістичні,
- в) лексичні.

Дещо іншу класифікацію пропонує А. Д. Швейцер, розділяючи трансформації на чотири групи:

- а) трансформації на компонентному рівні семантичної валентності;
- б) трансформації на прагматичному рівні;
- в) трансформації, що здійснюються на референційному рівні;
- г) трансформації на рівні стилістичному – компресія і розширення.

Натомість, Я. І. Рецкер [5] називає лише два типи трансформацій:

а) граматичні трансформації (у вигляді заміни частин мови або членів пропозиції);

б) лексичні трансформації (конкретизація, генералізація, диференціація значень, антонімічний переклад, компенсація втрат).

Р. К. Міньяр-Белоручев [4], досліджуючи питання диференціації перекладацьких трансформацій, називає три види трансформацій:

- а) лексичні,
- б) граматичні,
- с) семантичні.

Найбільш вдалою, на наше переконання, є класифікація Л. С. Бархударова [1], який виокремлює наступні перекладацькі трансформації:

- а) граматичні, серед яких перестановки, заміни, опущення та додавання;
- б) лексичні заміни (конкретизація та генералізація);
- в) комплексні лексико-граматичні заміни (антонімічний переклад).

Схожою є позиція і В. Н. Комісарова, який виділяє такі види перекладацьких трансформацій: а) лексичні, б) граматичні, с) комплексні [3].

Не зважаючи на різні підходи до класифікацій модифікацій при перекладі, дослідники все ж виділяють спільними лексичні та граматичні трансформації, і, власне, їх поєднання, для здійснення адекватного перекладу.

Переклад є складною справою саме через цей складний комплексний характер перекладацьких трансформацій. Власне саме тому, адекватності перекладу можна досягнути саме завдяки вмілому комплексному використанню перекладацьких трансформацій, покликаних для усунення культурного непорозуміння.

Література

1. Бархударов Л. С. Мова і переклад. М.: «Міжнародні відносини», 1975. 235 с.
2. Гураль М.И. Функционально-стилевой аспект перевода. Черновцы: «Рута», 2005. 314 с.
3. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты): Учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. М.: «Высш. шк.», 1990. 253 с.
4. Миньяр-Белоручев Р.К. Как стать переводчиком? М.: «Готика», 1999. 176 с.
5. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика М., 1974. 290 с.

Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

Scientific Supervisor: PhD, O. O. Barbaniuk

TRANSLATION TRANSFORMATIONS

The article deals with inter-lingual changes, made to achieve adequacy in translation – lexical and grammatical transformations, their distinctive features and classifies them according to their nature.

Key words: *translation, transformation, lexical, grammatical, Source Language (SL), Target Language (TL).*

Nowadays, at the age of mass media, news travels fast. Digital world transfers information at lightning speed. Many articles, books, magazines and newspapers are translated and spread all over the world. In this context, translation is defined as a vehicle of communication across cultures. In linguistics, translation is a process of decoding a message from the source language (SL) into the target one (TL), conveying the meaning of a translated unit.

One of the main figures in the founding of Translation Studies, Peter Newmark, determines translation as “rendering the meaning of a text into another language in the way that the author intended the text” [8, p. 5]. However, other researchers, Susan Bassnett and Harish Trivedi claim that “translation does not happen in a vacuum, but in a continuum; it is not an isolated act, it is part of an ongoing process of intercultural transfer. Moreover, translation is a highly manipulative activity that involves all kinds of stages in that process of transfer across linguistic and cultural boundaries” [5, p. 2]. These scientists also emphasize that “translation is not an innocent, transparent activity <...> it rarely, if ever, involves a relationship of equality between texts, authors or systems” [5, p. 2].

J. A. Cuddon in the dictionary of Literary Terms and Literary Theory distinguishes three basic kinds of translation: “a) a more or less literally exact rendering of the original meaning at the expense of the syntax, grammar, colloquialism and idiom of the language into which it is put; b) an attempt to convey the spirit, sense and style of the original by finding equivalents in syntax, grammar and idiom; c) a fairly free adaptation which retains the original spirit but may

considerably alter style, structure, grammar and idiom” [7, p. 936].

Hence, lexical and grammatical transformations occur during translation since the structure of any language differs. Therefore in order to convey the meaning of a translated unit and to provide an adequate translation a range of transformations is employed.

According to J. C. Catford “grammatical translation is restricted translation in which the SL grammar of a text is replaced by equivalent TL grammar, but with no replacement of lexis” [6, p.71]. The researcher states, that lexical translation is restricted translation in which the SL lexis of a text is replaced by equivalent TL lexis, but with no replacement of grammar [6, p.71]. Thus, lexico-grammatical conversions in translation can be defined as the replacement of grammatical structures and lexical units by equivalent TL grammar and lexis.

There have been many classifications of these transformations the most detailed of which was proposed by V. Komissarov, a foremost linguist and translator, who contributed significantly into the development of translation theory. According to this theory, we distinguish *lexical*, *grammatical* and *lexico-grammatical transformations* [2, p. 172].

The group of lexical transformations concerns such modifications as [2, p. 172–185]:

1. Transliteration (spelling a foreign word using TL alphabet: *bullying* – *булінг*, *kidnapping*–*кіднепінг*, *London*–*Лондон*, *Macbeth*–*Макбет*);

2. Transcription (pronunciation of the foreign word, represented by TL letters: *Greenpeace* – *Грінпіс*, *gentleman*–*джентльмен*, *businessmen*–*бізнесмен*, *Sean* – *Шон*);

3. Loan translation / calque (a new word unit, formed referring to the structure of SL: *skyscraper*– *хмарочос*, *green card*– *зелена карта*);

4. Lexico-semantic transformations (depending on the context semantic meaning of a certain lexical unit in a SL is transformed, thus corresponding notions in the TL are rendered):

a) concretization (a detailed description of a peculiar phenomenon / notion: *Коли ми були в Києві, я замовила борщ в ресторані традиційної української*

кухні – *As we visited Kyiv I ordered Borscht (red beet soup) in the restaurant of traditional Ukrainian cuisine;*

b) generalization (a SL unit/word combination, replaced by more general notion in the TL: *I wouldn't go there, not for all the tea in China– я ні за що на світі не пішла б туди;*

c) modulation (when conveying the meaning of a translated unit a logical assumption is made, thus the meaning can be deduced and conclusions concerning some statements can be drawn: *Jane never blames me– Джейн завжди мене розуміє*);

The group of grammatical transformations comprises such modifications as:

1. **Word-for-word translation** (syntactic structure of a SL sentence, preserved as corresponding grammatical constructions of the TL; *e.g. He read a newspaper – Він читав газету*);

2. **Partitioning** (*inner partitioning* – a conversion of a simple SL sentence into a complex or compound one (*I want you to listen to this song– Я хочу, щоб ти послухав цю пісню*); *outer partitioning* – a SL sentence is divided into two or more.

3. **Integration** (two or more SL sentences, translated as one TL sentence: *That was long time ago. It seemed like fifty years ago. – Це було так давно, що здавалося, ніби з того часу минуло вже більше 50-ти років*).

4. **Grammatical replacement** (substitution of SL grammatical structures by constructions peculiar to the TL; therefore parts of speech are changed, noun number is replaced, voice is transformed, a sentence is modified etc.: *money* – singularia tantum in English and *гроші* – pluralia tantum in Ukrainian, *police* – pluralia tantum in English and *поліція* – singularia tantum in Ukrainian).

In some cases it is impossible to use either purely grammatical or lexical transformations, hence to provide an equivalent translation a translator is to employ such lexico-grammatical transformations as 1) antonymous translation, 2) explicatory translation and 3) compensation.

Antonymous translation is used to transform a negative SL sentence into an affirmative one in the TL and vice versa. This kind of translation is based on the opposition of statements. Therefore any notion or idea in the original text is

represented by the opposite statement in TL: *Before you can say a word – Не встигнеш і слова сказати...*

Explicatory translation is used to describe a situation in a TL sentence more vividly, giving a lucid explanation for a phenomenon and clarifying SL expression in such a way. This transformation is usually used to define a SL notion that has no analogue in the TL: *I have a nine-to-five job. – Я працюю з 9 ранку до 5 вечора.*

Compensation is a transformation employed to insert the elements of SL text that were lost during translation into the TL text: *(Waiter) Would you like to take anything? – Чи готові ви зробити замовлення?*

Since the structures of the English and the Ukrainian languages differ at the level of grammar, syntax, and lexis it is almost impossible to avoid modifications when translating. Lexical, grammatical and lexico-grammatical transformations are employed to provide a faithful translation. Taking into consideration peculiarities of SL structure and correlating them with the TL structure it is obvious that the task of a translator is to convey the sense of a translated unit, not a form.

References

1. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение. 2-е изд., испр. М.: Р.Валент, 2011. 408 с.
2. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты): Учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. М.: Высш. шк., 1990. 253 с.
3. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. -Вінниця. «Нова Книга», 2003. 448 с.
4. Прошина З. Г. Теория перевода (с английского языка на русский и с русского языка на английский): Уч. на англ. яз. Владивосток: Изд-во Дальневост. ун-та, 2008 (3-е изд., перераб.), 2002 (2-е изд., испр. и перераб.), 1999 (1-е изд.)
5. Bassnett S. and Trivedi H. (eds). Post-Colonial Translation: Theory and Practice. London, Routledge, 1999. XII, 201 p.
6. Catford J. C. A Linguistic Theory of Translation: An Essay in Applied Linguistics. Fifth Impression. Oxford University Press, 1978. IX, 103 p.

7. Cuddon J. A. Penguin Dictionary of Literary Terms & Literary Theory
London: Penguin Books Ltd, 2004. 1024 p.

8. Newmark P. A Textbook of translation. New York and London:
Prentice-Hall, 1988. 292 p.

**PERSPECTIVES ON TEACHING AND LEARNING A
FOREIGN LANGUAGE**

Марина Бойко

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: канд. пед. наук, Мазко О. П.

**ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНШОМОВНОГО ПИСЕМНОГО
МОВЛЕННЯ ЯК ВИДУ ІНТЕРАКТИВНОЇ МОВЛЕННЄВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ**

The article analyzes the linguistic features of written speech in different spheres of communication. Written speech is considered as a kind of interactive speech activity.

***Key words:** education, young learners, written speech, linguistic features, interactive activity, English language classroom.*

Постановка проблеми. XXI століття – період інтенсивної міжнародної співпраці та інтеграції у різних галузях. Чим більше громадяни будуть готові до спілкування зі світом, тим успішнішою буде держава. Збільшення потреби культурної, економічної, політичної співпраці на міжнародному рівні вимагає суттєвих змін у ставленні до оволодіння іноземною мовою. Так, зокрема у Рекомендаціях Державного Стандарту України з англійської мови для загальноосвітніх навчальних закладів та Рекомендаціях Ради Європи зазначається важливість охоплення писемним мовленням широких сфер суспільного життя, в яких діє соціальний агент, а саме – особисту, професійну, суспільну та освітню сфери спілкування [2; с. 10].

Аналіз письмових робіт учнів початкової свідчить про те, що при написанні певних письмових повідомлень в них виникає багато труднощів. Учнями не враховуються лінгвістичні особливості писемних повідомлень відповідно до сфер спілкування. Крім того значна кількість вправ спрямованих на формування умінь письма здебільшого носять не комунікативний характер і не передбачають поетапної підготовки учнів до створення письмових робіт. Отже, постає необхідність розробки комплексу вправ для формування писемної мовленнєвої компетентності.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Особливості іншомовного писемного мовлення досліджувалися, як у вітчизняній, так і в зарубіжній науці. Вітчизняні дослідники Т. Глазунова, Н. Горобченко, Т. Єналієва, Н. Зінуква, Г. Кривчикова, С. Литвин, О. Мазко, І. Мельник, О. Москалець, О. Пінська, О. Серєда, О. Тарнопольський, О. Янісів тощо у своїх працях обґрунтовували значущість вмінь писемної мовленнєвої діяльності. О. М. Пилип'юк, Т. Б. Недаїнова, Т. Я. Гнаткевич досліджували лінгвістичні аспекти навчання писемного мовлення. Однак питання дослідження лінгвістичних особливостей писемного мовлення у початковій школі досліджено недостатньо.

Відтак, **метою статті** є розглянути та узагальнити лінгвістичні особливості іншомовного писемного мовлення як виду інтерактивної мовленнєвої діяльності молодших школярів у визначених сферах спілкування.

Виклад основного матеріалу. З точки зору психології та лінгвістики писемне мовлення є другим етапом механізму письма, для реалізації якого необхідно оволодіти певними мовленнєвими вміннями. Письмо є складним процесом, який дозволяє учням досліджувати думки та ідеї, прояснити їх, робити конкретнішими [4 с.115]. Письмо значною мірою сприяє розумовим процесам, зокрема учінню, оскільки воно мотивує і активізує процес спілкування, допомагає учням раціональніше використовувати свої думки, здогадки, а це є характерною ознакою інтерактивності. Крім того, письмо допомагає виражати себе. Через писемне мовлення учні можуть інформувати адресата, переконувати його, виражати власні почуття та переживання, вирішувати проблемні питання і т. д.

З огляду на інтерактивний характер писемного мовлення на початковому етапі навчання доцільно використовувати комунікативний підхід, який полягає у визначенні письмової діяльності як комунікативного процесу, коли учень пише для справжнього читача, зацікавленого у повідомленні. Комунікативний підхід найкраще відображає специфіку іноземної мови як навчального предмета в навчальному закладі.

Як вид інтерактивної мовленнєвої діяльності, писемне мовлення характеризується специфічними лінгвістичними засобами для оформлення

будь-якого писемного повідомлення. Варто зазначити, що будь-який акт мовленнєвої діяльності здійснюється у контексті певної ситуації, що належить до певної сфери мовленнєвої діяльності: особистої, професійної, освітньої та суспільної [3; 15].

Аналіз автентичних зразків писемного мовлення для учнів 1-4 класів, представлених у підручниках, навчальних посібниках, газетах, журналах дозволив виокремити лексичні, лексико-граматичні та пунктуаційні характеристики писемного мовлення як виду інтерактивної діяльності. Лексичні характеристики визначаються словниковим запасом учнів, за допомогою якого вони виражають думки при написанні певного писемного повідомлення. Лексико-граматичні характеристики полягають в особливостях вживання граматичних структур у поєднанні з використанням відповідного лексичного матеріалу. Пунктуаційні характеристики – це особливості вживання розділових знаків у різних видах писемного мовлення.

Охарактеризуємо деякі з них. У особистій сфері спілкування учні вчаться писати листа, вітальні листівки закордонному другу. Під час написання особистого листа використовуються такі лексичні характеристики, як звернення до читача (наприклад, *DearJane, DearMichael*), вирази ввічливості (наприклад, *Seeyousoon!, Haveaniceday*), розмовні вирази, описові мовні засоби, можливі використання скорочень (наприклад, *I'm, I've, I'll, I'd, can't, couldn't тощо*) та усталених виразів. Лексико-граматичні характеристики в особистій сфері характеризуються вживанням таких часових форм як PresentSimple, PastSimple та коротких, часто еліптичних речень. Щодо пунктуації під час написання особистого листа, то після кожного рядка у написанні адреси ставиться кома, а в кінці останнього – крапка. Після звертання ставиться кома. При підписуванні, після першого слова – кома, а після імені – крапка.

У професійній сфері відбувається написання окремих форм запрошень, вітальних листівок. Характерним є використання лексики неофіційного та напівофіційного стилю. Щодо лексико-граматичних особливостей, то вони характеризуються використанням звертань (наприклад, *DearuncleGohn,*

DearauntMary) коротких речень, униканням скорочень (наприклад, *itis* замість *it's*, *theyare* замість *they're*), офіційні з'єднувальні слова або фрази (наприклад, *and*, *because*, *thatiswhy*, *also*, *especially*), основною часовою формою є PresentSimple. Пунктуаційні характеристики співпадають з написанням листа в особистій сфері.

Для освітньої сфери характерне заповнення нескладних анкет, написання невеликого опису. Для цього використовують лексику неофіційного та напівофіційного стилю, що характеризується вживанням сталих фраз, коротких, часто еліптичних речень. Використовуються описові прикметники, які можуть вживатися в різних ступенях порівняння (наприклад, *good-looking*, *shy*, *lazy*, *moody*), слова емоційно-чуттєвого сприйняття, які передають позитивне ставлення автора до предмету опису (наприклад, *Ilike/ love/ prefer...*) або часом негативного (наприклад, *Idislike,Ican'tstand...*) і т. д. Під час написання анкети після кожного речення ставиться кома або жодного розділового знаку.

Висновки. Отже, розглянувши лінгвістичні особливості іншомовного писемного мовлення, ми можемо зробити висновок, що визначені лексичні, лексико-граматичні та пунктуаційні характеристики можуть стати наповненням вправ для поетапного формування писемної мовленнєвої компетентності молодших школярів. Крім того, з огляду на інтерактивний характер писемного мовлення на початковому етапі навчання доцільно використовувати комунікативний підхід, який передбачає активність та взаємодопомогу, надаючи учням активний досвід.

Література

1. Божович Е. Д. Развитие языковой компетенции школьников: проблемы и подходы / Е. Д. Божович // Вопросы психологии. – 1997. – №1. – С. 33-34
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.

3. Мазко О. П. Інтерактивні технології формування культури педагогічної взаємодії вчителя іноземних мов : навч.-метод. посібник / О. П. Мазко. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2014. – 96 с.
4. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: підручник для студентів педагогічних факультетів / О. Я. Савченко. – К. : Генеза, 1999. – 368 с.

Vinnitsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsiubynsky

Scientific Supervisor: PhD, T. A. Dovhaliuk

МНОЖИННІ ІНТЕЛЕКТИ ТА СТИЛІ УЧІННЯ

The problem of differentiating between the concepts of multiple intelligences and learning styles is of topical interest today and requires a detailed study. In this article the definition of both the notions is considered and the importance of awareness of these concepts for each teacher is grounded.

Key words: *theory of multiple intelligences, learning styles, teaching/learning process, approaches to teaching.*

За останні кілька десятиліть значно зріс інтерес до практичного застосування різних сучасних теоретичних і методологічних позицій щодо вивчення та викладання іноземної мови в школі. Серед різноманітних теорій, які суттєво вплинули на розвиток сучасного навчального процесу, особливе місце займає теорія множинного інтелекту (МІ) Говарда Гарднера. Спочатку дана теорія не була розроблена виключно в освітніх цілях, але те, як Гарднер інтерпретував людський інтелект та пізнавальні можливості, дало багатьом вчителям поштовх до переосмислення та змін власних підходів до навчання. Адже кожен вчитель помічав, що не всім учням навчання дається легко, що навіть здібні учні інколи мають проблеми під час освоєння певних знань та навичок.

Свою теорію Г. Гарднер вперше опублікував у 1983 році в своїй книзі «Рамки розуму: теорія множинного інтелекту». В даній теорії психолог виділяє дев'ять типів людського інтелекту, а саме: вербальний, логіко-математичний, візуальний, кінестетичний, міжособистісний, внутрішньо-особистісний, музичний, натуралістичний та екзистенціальний [1. с. 6-7].

Коли теорія МІ стала всесвітньо відомою, багато хто помилково прирівнював різні типи інтелекту до стилів учіння. Але важливо розрізнити дані поняття, так як вони не є тотожними. Сам автор теорії заперечує її відношення до стилів навчання. Натомість Г. Гарднер пояснює, що всі дев'ять типів інтелекту працюють ніби окремі комп'ютери всередині нас. Ми всі маємо ці

дев'ять комп'ютерів, але в кожному з нас деякі з них працюють краще та активніше, ніж інші. З ранніх років діти демонструють різні способи, якими вони навчаються краще, але вони можуть, також, розвивати навички й в інших, не притаманних їм, областях. Такий розвиток сприяє створенню балансу, з яким учні повинні функціонувати більш ефективно під час навчання [3].

Для того, щоб розвивати вміння та впевненість у домінуючому типі інтелекту, учні потребують підтримки та заохочення до навчання, що відбувається у найбільш природний та комфортний для них спосіб. Саме тому, на нашу думку, вчителям необхідно ознайомитися з теорією Мі Г. Гарднера. Першою сходинкою до її втілення на практиці є визначення учителем сильних сторін кожного учня окремо. Після цього він може адаптувати матеріал до типу інтелекту більшості дітей. Таким чином вчитель зможе направити своїх учнів у правильне річище та зробити процес засвоєння знань більш ефективним.

Термін «стилі учіння» говорить про те, що кожен учень поглинає, обробляє, розуміє та зберігає інформацію по-різному. Індивідуальний стиль учіння передбачає неповторне використання типових прийомів, способів і методів самостійного засвоєння знань, вироблення у себе нових умінь і навичок, саморозвитку особистості. Він залежить від когнітивних, емоційних, соціальних факторів, а також, від попереднього досвіду. Існує багато різних класифікацій стилів учіння, одним з яких є розподіл їх на візуальний, аудіальний, кінестетичний та четвертий стиль, що опирається на читання та письмо [2].

Деякі дослідники вважають, що головною відмінністю між цими двома поняттями є те, що теорія множинних інтелектів зосереджена навколо змісту навчання в різних областях знань, в той час як стилі учіння зосередженні переважно на процесі навчання.

Отже, проаналізувавши дане питання, можемо зробити висновок, що множинні інтелекти Г. Гарднера та стилі учіння, хоча й тісно пов'язані, але разом з тим – різні поняття, які повинен розрізняти та правильно застосовувати кожен вчитель. Тільки за допомогою вивчення та поєднання даних понять

вчитель може зробити процес навчання більш цікавим, різноманітним та ефективним для кожного зі своїх учнів.

Література

1. Armstrong, Thomas. *Multiple Intelligences in the Classroom* 3d ed. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development, 2018, P. 5-18.
2. Brown, Douglas. *Principles of Language Learning and Teaching*. New Jersey: PrenticeHall, 2000.
3. Gardner, Howard. *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books, 2011.

ПОДКАСТИНГ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

The article deals with the main objectives of podcast as a new information technology. In the article its advantages and disadvantages are characterized. The main techniques used in the podcast on learning foreign languages are identified.

Key words: *podcast, techniques, information technology, advantages and disadvantages.*

З'явившись порівняно нещодавно (у 2004 р.), подкасти, котрі є аудіо-або відео передачами в Інтернеті, завойовують дедалі більшу кількість слухачів, які використовують їх із різною метою, в тому числі й навчальною. Подкасти використовують у блогах люди із різних країн для спілкування й обміну будь-якою інформацією [2].

Проблемою використання подкастинга як засобу навчання іноземним мовам займалися такі науковці та педагоги-практики як А. П. Авраменко, О. О. Володін, І. Г. Вольвачова, О. В. Ноговіцина, О. П. Ковальська.

Подкаст (від англ. iPod (один з найбільш популярних портативних MP3 програвачів) та broadcast) – це цифровий аудіофайл (звичайно у форматі MP3), розміщений у мережі Інтернет і вільний для користувачів, які мають можливість прослуховувати його за допомогою портативного програвача, персонального комп'ютера, мобільного телефону тощо [4].

Мета статті – визначити переваги та недоліки подкастингу як новітньої технології навчання іноземної мови.

Подкасти зазвичай поділяються на аутентичні та освітні. Якщо перші виконують переважно інформативну та ілюстративну функції, то діапазон роботи з другими набагато ширший. Освітні подкасти створюються носіями мови, викладачами або самими студентами. Так, робота над створенням власного подкасту – це теж вид навчальної діяльності. Слід зауважити, що подкасти не можуть стати повноцінною заміною аудиторних занять з іноземної

мови, а лише доповненням при роботі з аудіюванням, пропонуючи автентичний мовний матеріал.

Використання подкастів у навчанні різним видам діяльності сприяє: підвищенню мотивації до вивчення іноземних мов; появі вибору в доборі фонетичного матеріалу; формуванню навичок аудіювання і здатності сприймати різні стилі мови з різними акцентами та інтонаціями; удосконаленню навичок говоріння [5].

У мережі інтернет уже існує велика кількість подкастів як професійної, так і загальної спрямованості. Існують подкасти для підготовки до міжнародних іспитів, подкасти призначені для студентів з невисоким рівнем володіння мовою, подкасти з уже розробленими завданнями.

Використання подкастів полягає у декількох простих кроках: завантаження аудіофайлу та тексту подкасту; прослуховування його на комп'ютері, плеєрі або мобільному телефоні у зручний час; для кращого розуміння додаткове опрацювання тексту (лексика та граматики); використання отриманих знань та завантаження наступного подкасту. Деякі подкасти потрібно завантажувати протягом приблизно тижня від їх появи, потім вони стають недоступні, деякі мають необмежений період завантаження [3].

Серед переваг використання подкастів у викладанні іноземної мови можна виділити такі: можливість роботи з автентичною, завжди новою інформацією іноземною мовою для вдосконалення роботи з різними видами мовленнєвої діяльності; стимулювання самостійної роботи студентів у позааудиторний час; сприяння міжкультурної взаємодії у мережі Інтернет; занурення у реальне спілкування носіїв мови, знайомство з їх індивідуальними особливостями від тембру голосу до акценту; підвищення мотивації до оволодіння іноземною мовою та ін. [1].

Окреслимо низку потенційних недоліків щодо використання подкастів: потенційна абстрагованість від навчання. Існує потенційна можливість виникнення проблеми, яка пов'язана з тим, що учні більше не будуть інтенсивно відвідувати заняття з іноземної мови і поступово будуть абстрагуватися від академічного середовища. Подкасти можуть призвести до

пасивного навчання учня, фокусуючись лише на вивченні та аналізі аудіоматеріалу, при цьому не беручи безпосередньої участі у навчальному процесі; можуть створювати певні труднощі щодо сприйняття інформації учнями.

Сучасні дослідження доводять, що використання подкастів в освітніх цілях є ефективним засобом навчання. Підвищується мотивація студентів, зацікавленість в предметі, бо англійська мова стає не ціллю, а засобом отримання цікавої та корисної інформації. Подкасти створюють нові інноваційні освітні можливості, нове творче середовище для навчання.

Література

1. Коряковцева Н. Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык: пособие для учителя. Москва: АРКТИ, 2002. 176 с.
2. Краснова Т. И. Использование подкастинга в преподавании иностранного языка. *Прикладная филология: идеи, концепции, проекты*: сб. статей VI Между-нар. науч.-практ. конф., Томск : Изд-во ТПУ, 2008. Ч. 1. С. 142–149.
3. Салин Б. С. Некоторые аспекты использования подкастов в обучении английскому языку. *Современные проблемы науки и образования*. 2010. № 4. С. 91–93.
4. Middleton A. 100 great ideas for educational podcasting. [Електронний ресурс] / Middleton A. : <https://teaching.shu.ac.uk/podcast/pdf/edpod-workbook.pdf>.
5. Stanley G. Podcasting: Audio on the Internet comes of age. *TESL-EJ*, 2006, Vol. 9. No. 4. P. 1–7. URL: <http://www.tesl-ej.org/ej36/int.pdf> (дата звернення: 22. 10. 18)

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

Scientific Supervisor: PhD, O.V. Zarichna

СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ ДО ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Readiness for the dialogic language of students, in the present conditions, is a component of students' communicative readiness. A graduate of a higher educational institution must be ready for the dialogic language in the professional space, be able to navigate in the growing flow of information, have a set of knowledge about the culture of the country, the language of which is studied.

Key words: *dialogic language, structure, principles of formation of communicative readiness.*

Формування комунікативної готовності студентів до ефективного оволодіння іноземною мовою необхідно розглядати сьогодні як процес цілеспрямованої, багатофакторної, тривалої, безперервної, комплексної, варіативної, якісної зміни особистості.

Розглядаючи сутність, зміст компонентів і функції комунікативної готовності до діалогічного мовлення, можна виділити основні принципи розвитку даної якості у студентів в процесі оволодіння іноземною мовою. Принцип – основне вихідне положення будь-якої теорії, науки в цілому, це основна вимога, що пред'являється до чого-небудь.

Аналіз наукових праць Н.А. Алексєєвої, Є. П. Желтової та інших дослідників, положення теоретико-методологічних підходів дозволяє виділити ряд принципів формування комунікативної готовності до оволодіння іноземною діалогічною мовою у студентів немовних спеціальностей.

Принцип міжкультурної спрямованості, що сприяє формуванню особистісного компонента комунікативної готовності до діалогічного мовлення, дозволяє побудувати процес навчання таким чином, що його центральною фігурою стає студент як потенційний партнер реальної міжкультурної комунікації. Даний принцип реалізує завдання набуття студентами міжкультурного досвіду і залучення до традицій, звичаїв, особливостей інших

культур, знання яких забезпечує нормативність мовного спілкування в комунікативних ситуаціях [1].

Принцип діалогу культур, що впливає на розвиток емоційно-ціннісного компонента комунікативної готовності, передбачає аналіз інокультурних явищ і явищ у своїй культурі; розвиток критичного мислення, розширення меж «картини світу», зміна ставлення до міжкультурних розбіжностей, вміння уникати конфліктів, виходити за рамки стереотипів, приймати рішення і досягати консенсусу в умовах розходження думок [1].

Принцип творчої мовномисленевої активності передбачає постійне залучення студентів до творчого комунікаційного процесу, змістовною основою якого служить проблемність, відбір типових проблемних ситуацій у міжкультурній взаємодії з урахуванням вікових і психологічних особливостей [3]. Даний принцип розвиває діяльнісний і когнітивний компоненти комунікативної готовності до діалогічного мовлення.

Принцип міждисциплінарних зв'язків, розвиваючий когнітивний компонент комунікативної готовності, дає можливість розвивати комунікативну готовність до діалогічного мовлення студентів шляхом інтеграції актуальних для дослідження змістовних аспектів декількох дисциплін гуманітарного циклу (іноземна мова, культурологія, психологія, педагогіка, філософія) [2].

Принцип моделювання ситуацій новизни та невизначеності полягає встворенні на занятті нових ситуацій, що дозволяє студентам отримати безпосередній досвід відкриття в собі нових уявлень і застосування набутого досвіду в нових умовах, а також сприяє розвитку у них здатності до імпровізації, самоконтролю та управління емоційними реакціями [4]. Цей принцип сприяє формуванню емоційно-ціннісного компонента комунікативної готовності до оволодіння іноземною мовою.

Готовність студентів немовних спеціальностей до діалогічного мовлення, полягає в удосконаленні особистісних і професійних якостей, а також розвитку ключових компонентів комунікативної готовності, необхідних студентам для успішного оволодіння іноземною мовою.

Будучи складною властивістю, комунікативна готовність до оволодіння іноземною мовою студентами немовних спеціальностей інтегрує:

- а) психологічну готовність (спрямованість на комунікацію);
- б) теоретичну готовність (необхідний обсяг знань);
- в) практичну готовність (сформованість комунікативних умінь, здатність долати комунікативні труднощі в оволодінні іноземною мовою).

Отже, комунікативна готовність до діалогічного мовлення є частиною загальної професійної готовності фахівця і являє собою складну професійно значущу властивість особистості, що включає спрямованість на професійну міжкультурну комунікацію, мовні знання і комунікативні уміння.

Література

1. Алексеева, Н.А. Формирование коммуникативной креативности будущего специалиста в процессе обучения иностранным языкам: дис ... канд. психол. наук / Н.А. Алексеева. – Нижний Новгород, 2008. – 189 с.
2. Дьяченко, М.И. Готовность к деятельности в напряженных ситуациях. Психологический аспект / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович, В.А. Пономаренко. – Минск, 1985. – 129 с.
3. Мудрик, А.В. Социальная педагогика: Учеб. для студ. пед. вузов / Под ред. В.А. Сластенина. – 3-е изд., испр. и доп / А.В. Мудрик. – М. : Издательский центр «Академия», 2000. – 200 с.
4. Образцов, П.И. Профессионально-ориентированное обучение иностранному языку на неязыковых факультетах вузов / П.И. Образцов, О.Ю. Иванова. Орел : ОГУ, 2005. – 114 с.

Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: канд.пед.наук, доц. Т.В. Глазунова

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ ЗАСОБАМИ ІНФОГРАФІКИ

У даній статті представлені можливості використання інфографіки в навчанні іноземних мов з метою розвитку у студентів-філологів критичного мислення, а також мовленнєвих навичок та умінь. Особлива увага приділяється комплексу вправ з використанням інфографіки для розвитку критичного мислення.

Ключові слова: *інфографіка, критичне мислення, візуалізація, інформація, студенти-філологи, візуальне зображення, комунікативна компетентність*

Сучасна ера цифрових технологій і глобалізації змушує педагогів переосмислювати не тільки зміст і форму навчання іноземних мов, але і засоби та способи формування навчальних, а також загальнолюдських вмінь. Велика кількість сучасних інформаційно-комунікаційних технологій використовується як засіб навчання іноземної мови, забезпечуючи її змістове наповнення, а також надаючи необхідні візуальні опори. Одним із таких засобів є інфографіка – графічне візуальне подання інформації, даних або знань, призначене для швидкого та чіткого відображення складної інформації, наприклад, у вигляді діаграми, графіка, карти [1].

Потенційні можливості використання інфографіки в навчанні іноземних мов розглядали такі дослідники: Н.В. Ізотова (використання інфографіки як засобу візуалізації навчального матеріалу); Е. В. Гриневич, Ю. Л. Майсюк, Т. Бьюзен, Л. Лефевр (види інфографіки, їх переваги, можливості застосування в навчанні іноземних мов); С.В. Титова (інфографіка як різновид візуальних опор, які активізують розумову активність), Nick Peachy (використання інфографіки для розвитку іншомовної компетенції та критичного мислення). Однак перспективи формування комунікативної компетентності та критичного мислення у студентів-філологів на матеріалі інфографіки

залишаються недостатньо дослідженими. Вибір інфографіки в якості засобу навчання іноземної мови не є випадковим і пояснюється наступними характеристиками:

- популярністю цієї сучасної форми представлення інформації в інтернет-ресурсах;
- компактним, зручним для читання форматом;
- політематичністю;
- схематичністю (мінімальною кількістю тексту), що робить можливим її застосування навіть в разі порівняно невисокого рівня розвитку вміння читання у студентів;
- наочністю, наявністю яскравих кольорів, що активізують роботу обох півкуль головного мозку [2].

З метою формування комунікативної компетентності та критичного мислення у студентів-філологів у процесі іншомовної мовленнєвої діяльності нами був розроблений комплекс завдань, заснований на типології вправ, запропонованій N. Peachu, з використанням інфографіки аналітичного типу. Даний комплекс завдань складається з наступних груп - 1) завдання, які передбачають роботу із заданим зразком інфографіки (Рис.1); 2) завдання, спрямовані на створення власної інфографіки.

Розглянемо докладніше першу групу завдань, які базуються на інфографіці «TopFiveCareers».

Завдання 1-3 спрямовані на вивчення фактів, представлених в інфографіці та перевірку їх розуміння; розвиток вміння виділяти головне і другорядне, аналізувати і оцінювати інформацію; формувати власну думку та аргументувати її.

Group 1. Activities for exploiting infographics

Task 2. Fact finding

Instruction: You are supposed to find three the most significant facts in the infographic which you think are true. Justify your choice and explain why these points are the most important.

Рис.1 Фрагмент інфографіки «Top Five Careers»

Task 2. Personal response

Instruction: Now, I want you to give your personal response to this infographic by answering the following questions: *What do you think is interesting about the information given in the infographic? What information do you doubt? What information would you like to share? Who with? Why?*

Task 3. Create your own research

Instruction: a) You are supposed to create your own research questionnaire based around the same topic.

b) Work in pairs and ask each other questions you have developed.

У випадку, якщо мовний рівень студентів дозволяє, їм можна запропонувати створити інфографіку самостійно, попередньо вивчивши і проаналізувавши необхідні факти. Безсумнівно, такий вид роботи сприяє розвитку критичного, творчого мислення, а також системного сприйняття досліджуваної проблеми.

Group 2. Infographic creation tasks

Task 4. Infographic CV/resume

Instruction: Create an infographic CV for your future job. It can include work

experience and education as well as any professional interest.

Task 5. Class survey

Instruction: Now you are supposed to create class polls based around different themes connected with the topic «Jobs and careers», for example, wanted salaries, the most required jobs, skills needed for such jobs, freelance jobs and then create your own infographic to display results.

Task 6. Process infographic

Instruction: I suggest you creating the steps in a process. For example, if you choose the profession of a teacher, show the necessary steps which can help you to become a teacher and be successful in it.

Підсумовуючи, слід зазначити, що розроблений комплекс вправ використовує переваги інфографіки, яка розширює можливості візуального сприйняття інформації і формування різних типів мислення, допомагає систематизувати значні обсяги даних, а також створює позитивне середовище для навчальної діяльності своєї палітрою кольорів.

Література

1. English Oxford Living Dictionary [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/infographic?fbclid=IwAR3mj2ojccLRpkwtRh-Q9uwQ-wHCoa9tihXe6uG2kww5Bq6PCO5Fh-2H9Oo>
2. Кондратенко О. А. Инфографика в школе и вузе: на пути к развитию визуального мышления // Научный диалог. – 2013. – № 9 (21).– С. 92–99.
3. Peachy N. Exploiting infographics [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://peachypublications.com/books/exploiting-infographic>

VinnitsiaMykhailo Kotsiubynsky State Pedagogical University

Scientific Supervisor: K. A. Poseletska

FORMS OF CREATIVE WRITING AT THE LESSONS OF FOREIGN LANGUAGE

One of the foreground tasks of teaching foreign language is a formation of fully developed personality. There is a big demand today in search and mastering of new education technology, advanced ideas, forms and methods of teaching for studying, self-developing and creative self-realization. One of a new technologies is to teach students creative writing (the special type of writing, which provide a nonstandart authors thinking).

Keywords: *creative writing, foreign language, types and forms, poetry, letter, story writing, free writing, group working*

Щоб досягти успіху молода людина сьогодні повинна творчо та нестандартно мислити, бачити багатогранність світу, вміти аргументувати і зв'язно висловлювати свої думки як в усній, так і в письмовій формі.

Креативне письмо є прекрасним засобом навчання іноземних мов. Робота із творчим письмом має величезний вплив на розвиток особистості: мислення, творчого підходу до виконання завдань, фантазії. Написання креативних текстів дає можливість отримати досвід навчально-пізнавальної, практичної та творчої діяльності.

Саме тому, проблема формування та розвитку письмової компетенції засобами технології креативного письма стає все актуальнішою у методиці навчання іноземних мов.

В роботі представлені теоретичні відомості про форми креативного письма та види завдань для розвитку навичок креативного письма на уроках іноземної мови.

Отже, креативне письмо як вид письмового мовлення включає художні тексти різноманітних жанрів: казка, коротка розповідь, легенда, басня, вірш, драма пародія і тд.

На ранніх етапах навчання креативному письму рекомендують

використовувати різні види опор: зорову наочність (предмети побуту, картинки, фотографії), звукову наочність (пісні, аудіотексти, інструментальні музикальні твори), письмову наочність (вірші, розповіді, цитати, прислів'я та приказки і тд.). По мірі того, як учні отримують досвід у написанні креативних текстів, знижується роль опор, і стають можливими завдання без опор, наприклад спонтанне творче письмо, про те що вас в даний момент тривожить, веселить, дивує.

Цікавими є вправи з опорою на так званий музичний текст, тобто інструментальну музику без слів. Суб'єктивні асоціації слухача знаходяться під впливом настрою музичного твору. Ці асоціації знаходяться в центрі уваги. Музика сама по собі втрачає самостійне звучання. У цьому випадку вона цікава для нас як засіб, який спонукає до творчості, креативного письма [1, с. 73].

Однією з форм креативного письма є поезія. Це може бути «хайку», як найменша у світі поетична форма, чи так звані ельфи, які мають 11 складів, заставлених в певному ритмі.

Креативними також вважаються письмові історії від особи якого-небудь героя чи предмета про історію її життя, письмове продовження якоїсь перерваної історії чи відомого літературного твору, міні висловлювання чи есе.

Н. Г. Кізріна перераховує такі вправи комунікативного типу: письмовий опис картинки по темі, письмовий виклад основного змісту тексту, написання висловлювання на тему після її вивчення, написання плану чи тез для повідомлення на певну тему, письмове анотування і реферування тексту написання листа своєму іншомовному другу[2, с. 32].

Написання листа також є вдалою формою для вправ, які носять поліфункціональний характер. Для навчання написанню листа потрібно почати з ряду мовних вправ.

На першому етапі можуть бути запропоновані вправи на запам'ятовування мовних формул та кліше. Далі слідує розгляд текстів листів, визначення схем листів, виділення окремих фраз, головних думок, ключових слів.

На другому етапі можна запропонувати учням скласти план письма, використовуючи приклади фраз і ключових слів. Форми звертання і інші кліше повинні відповідати змісту, структурі і стилю письма.

На наступному етапі учням пропонується скласти колективний лист, потім лист на певну тему по заданій ситуації, листи різноманітного характеру (особисті, сімейні, ділові), лист відповідь по визначеному питанню, чи лист відповідь на прохання і тд.).

Також серед творчих письмових завдань вагоме місце посідає написання розповідей (Storywriting). Для цього учням можуть бути запропоновані питання, на які вони повинні відповісти в формі розповіді [3, с.52].

Ще одним цікавим видом креативного письма є FreeWriting. Ідея FreeWriting полягає у висловлюванні у письмовій формі думок, почуттів, емоцій, спонтанних ідей, незважаючи на граматику, стилістику, орфографію. В результаті учень отримує «сирий», часто такий, що не має значущості та цінності, матеріал, але долає бар'єр невпевненості у власних силах та здібностях створити креативний письмовий твір.

Під час навчання писемного мовлення не менш важливу роль грає тренування уяви. З неймовірною цікавістю учні беруться до виконання такої справи як «складання ланцюжкових історій». Виконання завдання полягає в тому, що вчитель пропонує тему чи перше речення, щоб спрямувати учнів. Далі кожен учень дописує декілька речень до того, що вже написано його однокласниками. Кожен учасник необмежений у виборі лексико-граматичних засобів та може вільно формулювати ідеї.

Груповий твір є гарним прикладом діяльності, коли учнів просять працювати невеличкими групами над конкретним завданням. Взаємодія групи та внесок кожного учасника є колективною творчістю.

Отже, письмові креативні завдання мають великий навчальний потенціал і можуть бути використані на заняттях іноземної мови. Однак, для досягнення, поставлених цілей, потрібно підібрати такі завдання, які відповідають рівню сформованих умінь і навичок учнів; слідувати етапності навчання письма і

створити атмосферу на занятті, яка сприятиме процесу навчання та мотивуватиме учнів до навчання письма.

References

1. Pommerin, Gabriele (Hrsg.): Kreatives Schreiben. Handbuch für den deutschen und interkulturellen Sprachunterricht in den Klassen 1-10. Weinheim, Basel: Beltz, 1996. 213 S.
2. Кизрина Н.Г. Письменная речь на иностранном языке как средство развития креативности: Актуальные вопросы немецкой филологии и методики преподавания немецкого языка / Кизрина Н. Г.: сб. научн. тр., Вып. 3. Саранск. 2006, – 480 с.
3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія та практика: підручник для студ. / під ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013 – 590 с.

Житомирський державний університет імені Івана Франка

ПІДСИСТЕМА ВПРАВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОГО ГОВОРІННЯ

The article proposes a subsystem of exercises for the formation of entrepreneurial competence in the process of teaching young learners to speak English. The subsystem is developed on the basis of the components of EntreComp, the selected criteria for the choice of exercises, and the stages of the formation of spoken production skills.

Key words: *entrepreneurial competence, teaching speaking, subsystem of exercises, primary English language classroom.*

Зі становленням ринкової економіки, розвиток підприємницького потенціалу громадян України зростає швидкими темпами. Вважається, що формування підприємницьких умінь та навичок принесе вагому користь суспільству в цілому. На важливості навчання підприємництва наголошується, зокрема, у документі “Зелена книга з питань підприємництва в Європі”, прийнятому Радою Європи у 2003 році. Одним з найбільш фундаментальних сучасних досліджень шляхів розвитку підприємницької компетентності є Рамка підприємницької компетентності EntreComp, яка пропонує загальне визначення підприємливості як компетентності, що має на меті досягнення консенсусу між усіма зацікавленими сторонами та встановлення зв’язку між сферами освіти та праці [5; с. 12].

Інтенсивне впровадження EntreComp відбувається й в українському освітньому просторі. Яскравим прикладом цього явища є Концепція Нової української школи, яка ставить мету інтеграцію у практику навчання десяти ключових компетентностей, однією з яких є підприємницька. Ця компетентність має розвиватись під час вивчення різних предметів у початковій школі, в тому числі й на уроках іноземної мови. Сучасний урок англійської мови у початковій школі, що зорієнтований на інтеграцію підприємницької компетентності, передбачає фундаментальні зміни у вправах, формах та

методах роботи на уроці.

Питання інтеграції підприємницької компетентності у процес навчання в школі розглядалося у доробках таких вчених: Е. Бобінської, К. Кошевської, С. М. Прищепи, М. Товкало, І. Унгурян, Р. Шиянта інших [4]. Було окреслено шляхи творення підприємницького тла уроку [4, с. 32] (М. Товкало). Психологічні основи процесу інтеграції в системі шкільного навчання розкриті в дослідженнях Л. С. Виготського, В. В. Давидова, В. П. Зінченка, Е. Л. Носенко та інших [1]. І. Унгурян та Н. Куриш розглядають процес інтегрованого впровадження підприємницької компетентності у навчальний процес [4, с. 314], Ю. А. Білова визначила внутрішню структуру підприємницької компетентності [2, с. 24]. Питанню реалізації інтегрованих змістових ліній на уроках англійської мови присвячено дослідження І. В. Самойлюкевич, О. П. Мазко та ін. [3, с. 58]. Дещо поза увагою сучасних дослідників залишилося питання формування підприємницької компетентності у процесі навчання різних видів мовленнєвої діяльності, зокрема говоріння.

Метою статті є розробити підсистему вправ для формування підприємницької компетентності в учнів початкової школи у процесі навчання англійської мови. Для досягнення поставленої мети нами були визначені наступні завдання:

1) проаналізувати Рамку підприємницької компетентності (EntreComp) та, з урахуванням психологічних характеристик дітей молодшого шкільного віку, виокремити складові сфери компетентностей, які можуть успішно формуватися в початковій школі;

2) на основі прийнятої в методиці типології вправ визначити етапи формування іншомовної комунікативної компетентності у монологічному мовленні та відповідні групи вправ;

3) з урахуванням підприємницьких умінь, виокремлених Рамкою підприємницької компетентності EntreComp, розробити підсистему вправ для формування підприємницької компетентності в учнів початкової школи у процесі навчання англійської мови.

Слідуючи за Біловою Ю. А., ми розглядаємо підприємницьку

компетентність (ПК) як інтегральну психологічну якість особистості, яка проявляється в мотивованій здатності дотворчого пошуку та реалізації нових ідей та дає змогу вирішувати різноманітні проблеми вповсякденному, професійному, соціальному житті[2, с. 26].

Досліджуючи Рамку підприємницької компетентності (EntreComp), ми розглянули три сфери компетентностей: “Ідеї та можливості”, “Ресурси”, “Трансформація в дії”. Перша передбачає такі компетентності як: виявлення можливостей; креативність; бачення; оцінювання ідей; етичне та обґрунтоване мислення. Друга сфера містить наступні компетентності: самосвідомість і самоефективність; мотивація та наполегливість; мобілізація ресурсів; фінансова та економічна грамотність; мобілізація інших осіб. Взяття на себе ініціативи; планування та управління; робота з неоднозначністю, невизначеністю та ризиками; співпраця з іншими особами; навчання через досвід складають компетентності третьої сфери [5, с. 23].

На основі психологічних характеристик дітей молодшого шкільного віку (тісний зв'язок сприймання з практичною діяльністю, розвиток і збільшення смислової пам'яті у порівнянні з образною, творчий характер уяви, яскрава емоційність, реактивність, вразливість до новизни, естетичне ставлення до довкілля, допитливість, широта інтересів, сугестивність, розвинута уява та фантазія), нами було виокремлено ті складові сфер компетентностей, які можуть успішно формуватися в початковій школі: креативність, мотивація та наполегливість, мобілізація інших осіб з метою співробітництва, основи фінансової та економічної грамотності, взяття на себе ініціативи, планування та управління, навчання через досвід.

Оскільки ПК передбачає вміння спілкуватися з оточуючими, планувати свою діяльність відповідно поставлених цілей, раціонально розраховувати свої кошти, співпрацювати, висловлювати своє ставлення до певних подій, явищ, знаходити нестандартні рішення тощо, то ми вважаємо за доцільне формувати її у процесі навчання англomовного говоріння, а саме монологічного мовлення. Для розробки підсистеми вправ для формування ПК у процесі навчання англomовного усного продукування у початковій школі нами були використані

загальноприйняті в методиці критерії класифікації вправ, які передбачають поділ на основні (спрямованість на прийом або видачу інформації, комунікативність, вмотивованість, рівень керування діяльністю учня, наявність або відсутність ігрового компонента, наявність або відсутність опор, спосіб виконання вправи) та додаткові (характер виконання, участь рідної мови або іноземної мови, місце виконання) [1, с. 183].

У зв'язку зі специфікою нашого дослідження за основний критерій класифікації вправ ми обрали спрямованість на прийом або видачу інформації. Згідно з цим критерієм ми визначаємо наступні типи вправ: рецептивні, репродуктивні, рецептивно-репродуктивні, продуктивні та рецептивно-продуктивні. Рівень керування діяльністю учня, наявність або відсутність опор, наявність або відсутність ігрового компонента ми обрали за додаткові критерії. За критерієм рівня керування діяльністю учня розрізняють вправи з повним, частковим та мінімальним керуванням. Вправи з вербальними слуховими або зоровими та з невербальними зоровими або слуховими опорами виділяються за критерієм наявності або відсутності опор. Вправи з відсутністю або наявністю рольового чи нерольового ігрового компонента належать до видів вправ за критерієм наявності або відсутності ігрового компонента.

На основі виділених критеріїв класифікації вправ для формування компетентності у монологічному мовленні та Рамки підприємницької компетентності ми розробили підсистему вправ для поетапного формування ПК в учнів початкової школи у процесі навчання англomовного говоріння.

Метою першого етапу є навчити учнів сприймати тексти з підприємницьким тлом на слух та зорово. Цей етап спрямований на розвиток таких сфер компетентностей та їх складових: “Ідеї та можливості” (креативність), “Ресурси” (мотивація та наполегливість, мобілізація інших осіб з метою співробітництва, основи фінансової та економічної грамотності). До вправ першого етапу необхідно віднести рецептивні вправи, спрямовані на сприймання прослуханої або прочитаної інформації з невербальною або короткою вербальною реакцією. Завданнями до вправ першого етапу можуть бути: відтворити міні-монолог з теми; розпізнати користі та шкідливості,

розташувати певні предмети відповідно до параметрів. На цьому етапі доцільно використовувати вербальні слухові та зорові опори.

Другий етап має за мету навчити учнів об'єднувати зразки мовлення підприємницького змісту у понадфразову єдність, використовуючи репродуктивні вправи на об'єднання, переказ із заміною деяких слів тощо. Цей етап спрямований на розвиток сфери компетентностей “Трансформація в дії” та її складових: взяття на себе ініціативи, планування та управління, навчання через досвід. Прикладами вправ другого етапу можуть бути: ілюстрування доцільності певних предметів або явищ відповідно до теми; встановлення послідовності дій. На цьому етапі доцільно вживати вербальні та невербальні опори, наприклад: окремі зразки мовлення та відеофрагменти текстів.

Метою третього етапу є навчити учнів самостійно будувати висловлювання понадфразового рівня підприємницького змісту за різними типами опор. Цей етап спрямований на розвиток сфери компетентностей “Ресурси” та її складових: мотивація та наполегливість, мобілізація інших осіб з метою співробітництва, основи фінансової та економічної грамотності. Учням пропонуються репродуктивно-продуктивні вправи, в яких допускається використання різних опор, від підстановчих таблиць до змішаних вербально-зображальних опор. Зразками вправ третього етапу можуть бути вправи, спрямовані на доведення важливості виконання певних дій, обґрунтування своєї думки під час дискусії, рекомендування взаємовигідних дій.

На четвертому етапі, який спрямований на навчання учнів самостійно утворювати монологічні висловлювання з підприємницьким змістом на рівні тексту різних функціонально-сміслових типів, виконуються продуктивні вправи. Цей етап сприятиме розвитку таких сфер компетентностей та їх складових: “Ідеї та можливості” - креативності, “Ресурси” - мотивація та наполегливість, мобілізація інших осіб з метою співробітництва, основи фінансової та економічної грамотності. Учням пропонуються вправи на комбінування предметів відповідно до певних параметрів, пропозицію своєї реклами, демонстрування міні-проектів. Такі вправи містять комунікативне завдання вчителя, яке спонукає учня до активної участі у іншомовній

мовленнєвій діяльності. Опори на цьому етапі не застосовуються.

Отже, розроблена нами підсистема вправ для формування ПК в учнів початкової школи показує, що урок англійської мови має високий потенціал для ефективної інтеграції навчання монологічного мовлення та формування підприємницької компетентності у процесі навчання англомовного говоріння.

Література

1. Методика навчання іноземних мов та культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.

2. Поняття та структура підприємницької компетентності майбутніх фахівців економічного профілю / Ю. А. Білова // [Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти](#). - 2013. - Вип. 7. - С. 15-17. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ozfm_2013_7_7

3. Самойлюкевич І. В., Забелло Л. О., Глібко І. А., Деньгаєва С. В. та ін. Методичний експрес: Інтегровані змістові лінії та шляхи їх реалізації на уроках англійської мови : Навч.-метод посібник для студентів загально-освітніх навчальних закладів. – Житомир: Вид-во О. О. Євенок, 2017. – 104 с.

4. Уроки з підприємницьким тлом : [навчальні матеріали] / за заг. ред. Е. Бобінської, Р. Шияна, М. Товкало. – Варшава : Сова, 2014. – 398 с.

5. Vasigaluro, M., Kamyulis, P., Punie, Y., Van den Brande, G. (2016). EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework. Люксембург: Publication Office of the European Union; EUR 27939 EN; doi:10.2791/593884

ХМАРНІ СЕРВІСИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

The article is devoted to the analysis of Internet resources that can be used in the study of a foreign language. The author names the most popular and accessible resources and analyses positive and negative aspects of using cloud services in learning and teaching process.

Key words: *information and communication technologies, cloud services, foreign language, Internet resources, learning and teaching process.*

Розширення міжнародних контактів спонукає заклади освіти досягти такого рівня підготовки учнів, за якого вони будуть спроможні брати участь у міжкультурній комунікації іноземною мовою. Глобальна інформатизація суспільства сприяє ширшому використанню інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у навчальному процесі. Серед них найперспективнішими для використання у закладах освіти є хмарні технології.

За технологією та функціональністю сервіси хмарних технологій можна класифікувати наступним чином [1]:

1. SaaS (Software as a Service) – програмне забезпечення як сервіс. Цей тип хмарних технологій надає можливість використовувати програмне забезпечення мережі Інтернет в освіті. У навчанні англійської мови даний тип сервісу може надавати учням доступ до електронної пошти, різноманітних навчальних сайтів, блогів, відео-, аудіо-, матеріалів у мережі Інтернет. Наприклад, сервіс Google Apps for Education надає Інтернет-технології та інструменти для створення інформаційно-освітнього середовища навчального закладу, а Microsoft Live@edu використовується у навчальному процесі для забезпечення учнів усіма необхідними засобами онлайн-взаємодії без додаткових затрат на програмне забезпечення, обладнання та підтримку.

2. PaaS (Platform as a Service) – платформа як сервіс. В якості послуги надається деякий набір програм, сервісів та бібліотек, який можна використовувати для розробки власних електронних освітніх ресурсів (ЕОР).

Може надаватись інтегрована платформа для розробки, тестування та підтримки веб-додатків, створених на основі хмарних обчислень. Даний різновид послуг може бути застосований для розробки інтегрованих додатків, що використовують «у хмарі», для здійснення спільних досліджень.

3. NaaS (Hardware as a Service) – надання в якості послуги апаратних можливостей, наприклад, певного обсягу пам'яті, процесорного часу, пропускної здатності тощо.

4. IaaS (Infrastructure as a Service) можна розглядати як розвиток технології NaaS, що передбачає надання в якості послуги певних систем, що лежать в основі побудови інших систем, наприклад, засобів віртуалізації, розподілення навантаження тощо. До складу IaaS можуть входити апаратні засоби (сервери, системи зберігання даних, клієнтські системи та обладнання); операційні системи і системне програмне забезпечення (засоби віртуалізації, керування ресурсами); програмне забезпечення зв'язку між системами (наприклад інтеграції в мережі, управління обладнанням). Застосування даної технології уможлиблює відмову від необхідності підтримки складних інфраструктур обробки даних, клієнтських і мережних інфраструктур.

5. SaaS (Communication as a Service) – новий вид послуг, що є розвитком технології SaaS. В якості сервісу надаються послуги зв'язку, наприклад, IPтелефонія, пошта, чат. Наприклад, в якості сервісу для навчального закладу застосовується електронна пошта.

6. DaaS (Desktop as a Service) – користувачі отримують в якості сервісу повністю готове для роботи віртуалізоване робоче місце. Дана послуга є розвитком технології SaaS, що знайшла поширення в останні роки.

Значне зниження витрат, певною мірою вирішення проблеми забезпечення рівноправного доступу до засобів інформаційних технологій завдяки тому, що досить потужні ресурси можна отримувати через Інтернет, зумовлюють популярність хмарних технологій в освітньому процесі. Проте варто виділити і деякі недоліки хмарних технологій, в основному технічного і технологічного характеру. До них віднесемо обмеження функціональних властивостей програмного забезпечення в порівнянні з локальними аналогами,

відсутність вітчизняних провайдерів хмарних сервісів (Amazon, Google, Salesforce та інші зосереджені в США), відсутність вітчизняних і міжнародних стандартів, а також відсутність законодавчої бази застосування хмарних технологій.

Провідною метою навчання іноземній мові є формування комунікативної компетенції, тобто вміння отримувати досить повну інформацію при читанні іншомовних текстів, вміння зрозуміти співрозмовника, а також висловити свою думку, точку зору усно й письмово. Отже, метою навчання є не стільки знання про саму мову, скільки вироблення певних навичок й умінь різних видів мовленнєвої діяльності на основі знань про спосіб діяльності [2]. Хмарні технології дають можливість інтегрувати різні активні методи навчання в інформаційне середовище. Для досягнення цієї мети найпопулярнішими та найдоступнішими Інтернет-сервісами є такі:

1. Google Docs - представляє собою онлайн-офіс, де можливо створювати різні документи, а також надає можливість здійснювати спільну роботу з документами;
2. OneDrive – аналогічний попередньому сервіс компанії Microsoft;
3. Scribd – інтернет-сервіс хмарного зберігання документів, який надає можливість публікувати документи, підготовлені в більшості популярних форматів: Microsoft Office, Open Office, Adobe Acrobat тощо;
4. Slideshare – онлайн-сховище презентацій;
5. Google Scholar – пошукова система навчально-наукових публікацій;
6. YouTube – сервіс, який надає можливість завантажувати і переглядати відео в браузері;
7. Skype – сервіс, який забезпечує аудіо- та відео зв'язок користувачів, зокрема у форматі відео конференції;
8. Вікіпедія – онлайн-енциклопедія, побудована на основі технології Вікі (wiki);
9. Blogger – це Інтернет-сервіс у вигляді онлайн-щоденника (або блогу);
10. Соціальні мережі, що надають можливість створювати навчальні групи, спільноти тощо.

Отже, використання хмарних технологій у вивченні іноземної мови стало необхідністю. Якщо традиційні методи навчання майже завжди сконцентровані на ролі учителя, котрий є центральною фігурою процесу навчання, то хмарні технології, які використовують різнопланові Інтернет-ресурси, підвищують роль учнів у процесі навчання та спрямовані на їхню самопідготовку, а вчитель виступає лише як координатор.

Література

1. Вакалюк Т.А., Присяжнюк Г.Є. Хмарні сервіси у допомогу вчителю математики [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/22587/1/selection.pdf>
2. Кравцов Г.М., Гнедкова О.О. Методи використання хмарних сервісів у навчанні іноземної мови [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/jspui/bitstream/0564/2456/1/paper8.pdf>
3. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 1999. 320 с.

Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського
Науковий керівник: канд. пед. наук, доцент Т. А. Довгалюк

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ФІМ

The article deals with the main methods and ways of communicative-methodological competence formation of the FL Department students. Peer assessment and self assessment are considered as the main ways of methodological competence formation and school practice is described as one of the basic principles of professional competence formation.

Key words: *communicative competence, methodological competence, foreign language communicative-methodological competence, self-assessment, peer assessment.*

На даному етапі розвитку суспільства, питання щодо кваліфікованих педагогічних кадрів постає все частіше та гостріше. Україна перетворюється в державу, котра є активним учасником міжнародної співпраці. Саме цей фактор впливає на те, що статус іноземної мови постійно підвищується і покладає ще більшу відповідальність на професійну компетентність учителя іноземних мов.

Під час навчання у вищих педагогічних навчальних закладах на факультеті іноземних мов, велика увага приділяється формуванню та розвитку іноземної комунікативно-методичної компетентності студентів. Для систематичного та стадіального розвитку цієї компетентності, студенти, протягом усього періоду навчання поступово отримують необхідні знання, розвивають відповідні навички та вміння, які в результаті, формують дану компетентність.

Під час вивчення практичного курсу англійської мови на факультеті іноземних мов, головним підходом є комунікативний. В рамках даного підходу зміст мовного курсу має включати семантичні поняття та соціальні функції, а не лише мовні структури та, головне, студенти мають володіти іноземною мовою на такому рівні, щоб вільно ініціювати та підтримувати розмову з іншими студентами та викладачем. [1, с. 9]

Шляхами досягнення даної мети є: 1) робота в групах або парах. Як правило, цей вид діяльності передбачає поділ досвідом між студентами, коли один ділиться тією інформацією, яка для іншого є невідомою; 2) рольова гра – використовується для використання іноземної мови в різних контекстах; 3) автентичність матеріалів – необхідність відображати реальні життєві ситуації за допомогою мови, яка вивчається (в даному випадку – англійською); 4) інтегрування навичок та вмінь – певні види діяльності можуть включати в себе читання, аудіювання, письмо та усне мовлення. [1, с.8-9]

На 3-му та 4-му курсі, студенти вивчають курс «Методика навчання іноземних мов», і тоді, комунікативна компетентність стає засобом для формування методичної компетентності. Це означає, що під час вивчення даного курсу, студенти використовують усі набуті мовленнєві знання протягом перших 2-х років навчання для розвитку методичної компетентності. Це відбувається в наступний спосіб: студенти починають отримувати базові методичні знання – поняття про підходи до навчання іноземної мови, правильну побудову та структуру планів конспектів та, згодом, навички та вміння викладання різних типів уроків – розвитку вмінь читання, письма, мовлення та аудіювання. Кожен зі студентів презентує свої фрагменти уроку перед своїми одногрупниками і, в результаті, отримує зворотній зв'язок від студентів та викладача у вигляді аналізу та оцінювання.

Взаємооцінювання (peerassessment) та самооцінювання (selfassessment) відіграють важливу роль у формуванні та розвитку методичної компетентності студентів. Якщо ми говоримо про взаємооцінювання, то це вимагає від студентів фундаментальних методичних знань, адже головним завданням є не лише прокоментувати певний фрагмент уроку, але й вказати на методично правильні та неправильні аспекти уроку свого колеги-студента. Більше того, даний вид оцінювання навчає студентів, як правильно коментувати роботу та аналізувати помилки, що буде необхідним під час педагогічної практики, а згодом протягом усього періоду викладання. Під час проведення фрагменту уроку студентом, інші одногрупники мають змогу розглянути елементи уроку та різні види діяльності з перспективи учня та учителя та визначити, які види

діяльності є більш продуктивними, а які методично недоречними.

Самооцінювання вимагає від студентів знання чіткої структури кожного типу уроку та вміння критично оцінити свою методичну компетентність у цьому питанні. Даний вид оцінювання є найвимогливішим, адже від студентів очікуються не лише теоретичні знання, але й чіткий аналіз практичних знань, умінь та навичок.

На 4-му курсі розвиток комунікативно-методичної компетентності реалізується під час педагогічної практики. Студенти вивчають навчальні матеріали та документацію, консультуються з методистами шкіл, відвідують уроки вчителів-предметників з метою вивчення їх передового досвіду, відвідують та аналізують уроки інших студентів та самі проводять достатню кількість уроків різних типів. Саме на цьому етапі, студенти використовують усі знання набуті протягом періоду формування та розвитку іншомовної комунікативно-методичної компетентності. Результати педагогічної практики є чітким показником «навчально-професійної», зокрема комунікативно-методичної компетентності студентів.

Отже, іншомовна комунікативна компетентність є тим компонентом загальної професійної компетентності учителя, яка формується протягом усього періоду навчання та досягається завдяки систематичному та стадіальному навчанню. На молодших курсах, студенти формують комунікативну компетентність, за допомогою таких видів діяльності, як робота в групах та парах, рольова гра, застосування мовленнєвих вмінь в реальних життєвих ситуаціях. Саме ця компетентність згодом стає засобом формування методичної компетентності. Протягом 3-го та 4-го курсу навчання, під час вивчення «Методики навчання іноземних мов», студенти отримують фундаментальні методичні знання, починаючи від елементарних понять, закінчуючи вмінням коментувати та оцінювати виучуваною іноземною мовою роботу своїх колег-студентів та себе під час взаємооцінювання та самооцінювання, що готує їх до педагогічної практики та майбутньої професії.

Література

1. Ніколаєва С.Ю., Соловей М.І. Програма з англійської мови для університетів,інститутів. – Київ. держ. лінгв. ун-т, 2001, С. 8-11
2. Celce-Murcia M. Teaching English as a Second or Foreign Language.Second Edition. – Heinle&Heinle Publishers, Boston, Massachusetts. – 1991, P. 8

РОЛЬ ЛОКУСУ КОНТРОЛЮ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СВОЄЇ СПРАВИ

Current student must be able to make decisions, to bear responsibility for them, to overcome internal and external barriers. An important role in solving such problems is played by the locus of control. It is the youthful age that is especially sensitive to the development of personal and motivational entity.

Key words: *locus of control, behavior, motivation, high school students.*

Зростаючий процес глобалізації та прискорений розвиток інформаційних процесів у світі впливають на життя кожної людини й вимагають вміння орієнтуватися у швидкоплинному потоці інформації та ефективно засвоювати нові знання. Перед сучасною загальноосвітньою школою лежить завдання підготувати підростаюче покоління з необхідними вміннями та навичками для подальшого дорослого життя у світі, який змінюється кожен день. Людина сьогодення повинна уміти ухвалювати рішення, нести за них відповідальність, бути активною, уміти долати внутрішні та зовнішні бар'єри, що заважають досягненню мети. Важливу роль у вирішенні таких проблем відіграє дослідження такого фундаментального утворення особистості як локус контролю. Саме юнацький вік є особливо чутливим для розвитку цього особистісного та мотиваційного утворення[3, с. 316].

Локус контролю є глибинним, стійким елементом структури саморегуляції особистості, що безпосередньо впливає на конструктивність її соціальної поведінки [1].

Концепції локусу контролю відображені за допомогою різних аспектів в теоріях і концепціях поведінки. Ч. Веблен стверджував: віра в долю або випадок як прояв неефективності суспільної системи, тоді як за словами Р. Мертон — віра в долю як захисний механізм, що дає можливість зберегти самоповагу у разі життєвих невдач. У запропонованій Д. Рісменом типології соціального характеру, що перекликається з підходом Дж. Роттера,

автор виділив тих, що «спрямовуються зсередини», та тих, що «спрямовуються іншими». Поведінка тих, хто «спрямовуються зсередини» регулюються внутрішніми цілями і цінностями, а тих, що «спрямовуються іншими» — цінностями, зовнішніми щодо них. [2].

Н. І. Левус і О. В. Терендій у своїй роботі згадують концепцію компетентності Р. Уайта, в понятті якої він відображає психологічні аспекти локусу та розглядає здатність людини, а іноді й потреби, ефективно впливати на своє соціальне оточення [Н. І. Левус, О. В. Терендій Особливості локусу контролю у старшокласників з різним рівнем навчальної успішності]. У теорії мотивації досягнення Д. Маккеланда і Дж. Аткинсона фіксується зв'язок високої потреби в досягненні з вірою в свої сили і здібності. Інший аспект проблеми локус контролю відображений у фрустраційній теорії С. Розенцвейга. За його підходом, в звичних життєвих ситуаціях люди по-різному реагують на труднощі в досягненні своїх цілей. Одні звинувачують себе, інші пов'язують невдачі із зовнішніми обставинами [2].

Тим не менше, поки що мало досліджені взаємозв'язки локусу контролю з умовами формування особистості, а також з мотиваційними, поведінковими, емоційними та характерологічними особливостями особистості, проте О. Дмишко у своїй статі розглядає чинники формування певних типів локусу контролю та психологічні особливості (характерологічні та мотиваційні характеристики), притаманні особам з екстернальним та інтернальним локусом контролю, надає коротку характеристику методів корекції локусу контролю особистості, аналізуючи дослідження А. Адлера, Б. Вайнера, І. Бутковського та Д. Вілловса, Д. Бар-Тала та інших.

Однак, спираючись на результати наукових досліджень останніх десятиліть М. І. Алексєєва, І. С. Кон, А. К. Маркова та ін., в учнів на старшому ступені навчання спостерігається стрімке зниження навчальної мотивації та пов'язаної з нею успішності [4, с. 116]. Очевидно, що не останню роль у цьому відіграє локус контролю.

На думку К. Роджерса, що досягти успіху у навчанні учень зможе лише за власним бажанням, адже навчання — це не просте засвоєння знань чи

послідовне слідування настанов та повчань вчителя, а зміна власне внутрішнього чуттєво-когнітивного досвіду учня, пов'язаного з усією його особистістю[3, с. 317]. Учень може навчитися чому-небудь лише навчаючись самостійно, оскільки до цього процесу залучаються і почуття, і стосунки, і думки, і дії самого школяра, — при цьому вплив вчителя лише координуючий. При такому навчанні учень стає відповідальним, творчим, незалежним, розвиває здорову самовпевненість та розраховує на себе, в чому і варто бачити головний сенс освіти.

Розуміння поняття інтернального (екстернального) локусу контролю дозволяє педагогу розумітися на природі поведінці учнів, попереджає передчасні судження, адже інтернальність тісно пов'язана з багатьма психологічними процесами, явищами та рисами особистості.

Література

1. Дмишко О. Детермінанти та психологічні особливості локусу контролю особистості / О. Дмишко. —[Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2008/8_9_2008/10.pdf
2. Єлисеєв О. П. Локус контролю / О. П. Єлисеєв // Практикум по психологии личности. — Питер.—2003. — С. 413-417.// С. 214
3. ЛевусН.І.Особливості локусу контролю у старшокласників з різним рівнем навчальної успішності / Н.І.Левус, О.В.Терендій // Проблеми сучасної психології. — Київ. — 2013. — № 21. — С. 316-327
4. Руда Н. Л. Тенденції прояву мотивації отримання знань та оцінок у старшокласників з різною навчальною успішністю / Н. Л. Руда // Психологія і суспільство. — 2005. — № 3. — С. 115-123

Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University

Scientific Supervisor: S. I. Nykytiuk

USING SONGS IN LEARNING ENGLISH

The article introduces an approach of learning English by using English pop- and rock songs and audiofiles. It gives a variety of ways of inventing the method and shows cons and pros of such practice. The popularity of learning English by listening music increases and recommendations of songs appropriate for learning grammar topics are given.

Key words: *songs, music, appropriate, pronunciation, rhythm, harmony, dynamics.*

Over the past few decades, scientists have made tremendous progress in the theory of mastering a foreign language, reaching the conclusion that the didactic combination of language with music is extremely productive. This fact had numerous experimental confirmations. Language and music are two ways of human's communication and expression. These concepts are inextricably linked to each other by certain basic characteristics such as rhythm, dynamics, tone height, timbre, etc. That is why the methods of learning the language and music are very similar. Moreover, scientists argue that people who have good musical abilities can achieve great success and learning the language. Music can excite us, influence our feelings and resurrect memories from the past in memory. By stimulating our emotions and memories, it can have a tangible effect on learning, which, in turn, reinforces emotional performance, becomes more effective. Intonation of language, the ordering of tones of sounds, are the very first concepts we learn when we begin to master the language. Later, it is through interaction that we learn musical language, which is a prerequisite for successful communication [3].

When you start learning a new language, you have to deal with sounds that are not relevant to our speech apparatus. Listening to songs in English, as well as performing them, you will inadvertently get used to new sounds and learn to pronounce them correctly. In this way, you can catch the rhythm of language, learn to put semantic accents. The vocabulary of songs is learned much easier than from the

vocabulary because the chorus repeat several times [2].

Learning a foreign language can begin in two ways: through oral and written activities. The first way (if you have the opportunity to choose) is more suitable for people with good mechanical memory, good hearing and simulation skills. The second way can be more appealing to people with good logical memory, a tendency to logical thinking, analysis and comparison. Nowadays an oral method becomes more and more effective with inventing of new techniques and skills. So that a lot of attention of learners and scientists is focused on this method [1].

Working with texts of English-language songs is a great way of learning new words and expressions, because they are learned in this way, they are memorized clearly and for a long time. Read the text of several of your favorite songs and choose words or expressions that you want to learn. Find their meaning and use them boldly in other contexts. It's almost impossible to forget the lyrics because you will occasionally listen to a particular song or songs (especially if you like it). An important point in learning a song is the understanding of the text, because, the entire feeling of the listener is impossible without it. You can independently check your understanding by writing the text while listening to the audio recording, and then verifying with the so-called official version. Do not be upset if at some point you were wrong: carriers of the language are not always clearly distinguish the words of the song from the first time. Believe that the result will be worth your striving: studying only one song per week (besure, it does not take a lot of time) throughout the year gives you 52 studied songs in total, and this is a new vocabulary that is practically not forgotten [4].

Learning of foreign languages with the help of songs is possible either for children, or for adults. There are many sites on the network with lyrics. But it's better to look for specialized web pages where you can simultaneously listen and translate your favorite English songs and immediately check the mastery of the material.

For choosing of the necessary material, a list of the most appropriate songs on different grammar topics of language is given:

Songs for learning of the	Eric Clapton	/ Wonderful Tonight
present simple tense	The Beatles	/ She Loves You

	Bette Midler / From A Distance
Songs for learning of the present continuous tense	Fool's Garden / Lemon Tree Rod Stewart / Sailing Suzanne Vega / Tom's Diner
Songs for learning of the past simple tense	The Beatles / Yellow Submarine Gloria Gaynor / I Will Survive Celine Dion / Because You Loved Me
Songs for learning of the past continuous tense	John Lennon / Jealous Guy Oasis / Champagne Supernova Aerosmith / Cryin'
Songs for learning of the present perfect tense	Michael Buble / Haven't Met You Yet U2 / Still Haven't Found What I'm Looking For Chris de Burgh / Lady In Red Sinead O'Connor / Nothing Compares To You Queen / We Are The Champions
Songs for learning of the present perfect continuous tense	Anastacia / Left Outside Alone Led Zeppelin / Since I've Been Loving You Foreigner / Waiting For A Girl Like You
Songs for learning of the past perfect tense	James Blunt / Goodbye My Lover Madness / My Girl Simon & Garfunkel / I Had The Strangest Dream
Songs for learning used to	Erik Hassle / Hurtful Madonna / This Used To Be My Playground Dandy Warhols / We Used To Be Friends Bruce Springsteen / The River Pet Shop Boys / The Way It Used To Be
Songs for learning going to future	Jamie Cullum / Next Year Baby Jack Johnson / We're Going To Be Friends
Songs for learning will in future	Savage Garden / Truly Madly Deeply James Blunt / You're Beautiful

	Gloria Gaynor / I Will Survive The Rembrandts / I'll Be There For You Whitney Houston / I'll Always Love You
Songs for learning of the future continuous tense	The Police / Every Breath You Take Otis Redding / Sitting On The Dock Of The Bay
Songs for learning of the future perfect tense	Faith Hill / You Will Be Mine Sheryl Crowe / It's Only Love
Songs for learning of the 1st conditional	Frank Sinatra / If You Go Away Simply Red / If You Don't Know Me By Now Cyndi Lauper / Time After Time Beautiful South / I'll Sail This Ship Alone
Songs for learning of the 2nd conditional	Red Hot Chili Peppers / If Eric Clapton / Tears In Heaven Enrique Iglesias / Hero The Beatles / If I fell
Songs for learning of the 3rd conditional	Lisa Stansfield / Change Gloria Gaynor / I Will Survive
Songs for learning wish	Pearl Jam / Wishlist
Songs for learning of the passive voice	Westlife / Written In The Stars Offspring / Kristy Are You Doing Okay? Gloria Gaynor / Let's Mend What's Been Broken
Songs for learning of the reported speech	The Beatles / Norwegian Wood Stereophonics / Mama Told Me Not To Come The Killers / Somebody Told Me

Use of the music while studying English. Music will come to your aid in case you need to remember a list of words. And if you are not ashamed that someone will hear your "singing" whisper, you are guaranteed to remember more words from the vocabulary than they could. In addition, the process of creating your own song can make your education more fun. To get rid of accent you will come to the rescue of so familiar songs, because they are a great example for pronunciation[4].

Subconsciously, when we listen to English-language songs, we mimic the native speaker, and as a result we speak better of ourselves. The rhythm also helps to improve pronunciation, intonation and makes language fluent. In all, there comes a period when learning becomes more complex. Thanks to the music difficulty is possible to get rid of. Therefore, just listen to music while studying. It helps to relax and concentrate at the same time, focus on the subject of study and increase the ability to memorize words. In addition, music eliminates or weakens other sounds that can annoy or distract you. Music, of course, is an entertaining and, at the same time, an effective method of learning and improving the language.

References

1. Черватюк Ж. П. Використання музики під час вивчення англійської мови <https://english.com.ua/uk/blog/vikoristannya-muziki-pid-chas-vivchennya-anglijskoji-movi.html> (дата звернення 27.03.2019).
2. Олійник А. П. Як вчити англійську мову за допомогою пісень? <https://studway.com.ua/english-songs/> (дата звернення 27.03.2019)
3. Альк'єрі А. Using music to learn English <https://www.kaplaninternational.com/blog/using-music-to-learn-english> (дата звернення 27.03.2019)
4. Herrmann, R. K., & Finkle, F. (2002). Linking theory to evidence in international relations. In W. Carlsnaes, T. Risse, & B. A. Simmons (Eds.), *Handbook of international relations* (pp. 119-136). London, England: Sage.

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: доцент, І.В. Самойлюкевич

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ 1 КЛАСУ З ВИКОРИСТАННЯМ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ

The article is devoted to the problem of teaching pronunciation in primary school. The general characteristics of phonetic competence in English are identified; the aims of the formation of first-graders' phonetic competence are defined; the notion of school phonetic minimum is presented; the stages of the formation of first-graders' phonetic competence in English are specified; examples of exercises for the formation of phonetic competence and a short characteristic of video materials for the formation phonetic competence are given; the issue of the assessment of phonetic competence is addressed.

Key words: *phonetic competence; primary school phonetic minimum; video materials, phonetic exercises, assessment.*

Постановка проблеми. Спілкування іноземними мовами є однією з ключових компетентностей Нової української школи. Прикінцевою метою навчання англійської мови в аспекті комунікативно-діяльнісного підходу є формування іншомовної комунікативної компетентності, під якою ми розуміємо здатність успішно вирішувати завдання взаєморозуміння і взаємодії з носіями мови у відповідності до норм і культурних традицій в умовах прямого й опосередкованого спілкування. Формування фонетичної компетентності є першим кроком у вивченні іноземної мови. Проте через відсутність природної мотивації дитини до вивчення іноземної мови цей процес є надзвичайно проблемним. Оскільки мислення, пам'ять та увага учнів цього віку характеризуються інтенсивністю та високою ефективністю, інформація повинна подаватися у яскравій формі, з музичним супроводом, з використанням наочності. Завдяки цьому дитина буде легко її запам'ятовувати у достатньо великому обсязі. Саме тому доцільним є використання відеоматеріалів на уроках англійської мови в початковій школі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування

іншомовної фонетичної компетенції в учнів початкової школи досліджувалась вітчизняними вченими, серед них О. О. Коломінова, В. В. Копилова, С. Ю. Ніколаєва, С. В. Роман та багато інших. Зокрема, С. Л. Бобир зазначала, що навички вимови можна вважати сформованими, якщо вони характеризуються такими якостями, як фонематичність, гнучкість, сталість і автоматизованість [1, с.32].

У сучасній методиці навчання іноземних мов розробляються методики формування фонетичної компетентності (В. В. Перлова, А. О. Хомутова) та вдосконалення окремих аспектів фонетичного оформлення мовлення (О. О. Корзун, А. М. Хомицька), пропонуються різні підходи до визначення складу фонетичної компетентності (Ю. В. Головач, Т. Є. Єременко). Вивченням питань практичної фонетики англійської мови займалися А. М. Антипова, В. Д. Аракін, В. А. Васильєв, М. П. Дворжецька, Н. Д. Лукіна, М. А. Соколова, Г. П. Торсуєв та інші.

Однак, незважаючи на важливість вимовної сторони мовлення для процесу навчання англійської мови, методи та вправи, які сприяють формуванню слуховимовних навичок першокласників залишаються ще недостатньо розробленими в науці, чим і пояснюється актуальність нашого дослідження.

Мета статті - проаналізувати особливості формування англійської фонетичної компетентності та навчання фонетики учнів 1 класу з використанням відеоматеріалів, розробити зразки вправ.

Виклад основного матеріалу. *Фонетична компетентність (ФК)* – це здатність людини до коректного артикуляційного та інтонаційного оформлення своїх висловлювань і розуміння мовлення інших, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних навичок, знань і фонетичної усвідомленості. Успішність формування ФК залежить від рівня сформованості фонетичних навичок, обсягу отриманих і засвоєних знань про фонетичну сторону мовлення і динамічної взаємодії цих складників на основі загальної мовної та фонетичної усвідомленості.

Фонетична навичка – це автоматизована репродуктивна або рецептивна дія, яка забезпечує коректне звукове й інтонаційне оформлення власного

мовлення та адекватне сприймання звукового й інтонаційного оформлення мовлення інших. [2, с.192]

Види фонетичних навичок (за С. Ю. Ніколаєвою)

Види мовленнєвої діяльності	Сегментний рівень (звуковий)	Супрасегментний рівень (інтонаційний)
Рецепція: слухання (і частково читання)	рецептивні слуховимовні навички	Рецептивні інтонаційні навички
Продукція: говоріння, читання в голос (і частково письмо)	репродуктивні слуховимовні навички	репродуктивні інтонаційні навички

Навчальний матеріал для «фонетики учня» відбирається за критеріями нормативності, вживаності, відповідності потребам спілкування і організується циклічно і концентрично. Необхідно також враховувати психолого-педагогічні особливості засвоєння і вживання фонетичного матеріалу, наприклад, його зрозумілість і складність, запам'ятовуваність, залежність від сфери його використання в продукції чи в рецепції. Термінологію слід звести до мінімуму (наприклад, немає сенсу знайомити учнів з поняттями фонемі й алофону). Але діти мають розуміти, що короткий або довгий голосний в англійській мові може змінити значення слова.

До засобів стимулювання рефлексії і чутливості учнів до проблем вимови відносяться: організований учителем індуктивний шлях оволодіння вимовою і кероване ним здобуття найважливіших фонетичних знань учнями; дозування і «візуалізація» фонетичних правил; обговорення з учнями джерел їхніх грубих помилок і шляхів їх подолання; порівняння з рідною мовою; короткі, чіткі й наочні пояснення (наприклад, як відбувається артикуляція, рух і положення окремих органів), використання транскрипції або інших символів, словників вимови тощо [2, с.194-195].

Формування основ ФК відбувається в початковій школі, тому необхідно брати до уваги особливості психічних властивостей і пізнавальних процесів учнів. Молодші школярі (з 6-7 до 9 років) мають значний потенціал для оволодіння ФК. Пластичність мозку та артикуляційного апарату, мовна

здібність, висока слухова диференційна чутливість, здатність до точної імітації, зацікавлене ставлення до англійської мови можуть забезпечити безакцентну вимову. Проте є й фактори, які перешкоджають ефективному навчанню вимови, такі, як мимовільність уваги і пам'яті, переважно механічний характер пам'яті, відсутність абстрактного способу мислення, нездатність першокласників здійснювати декілька інтелектуальних операцій одночасно тощо.

Т. А. Чистякова, перевіряючи різні способи навчання дитини вимові звуків іноземної мови, дійшла висновку, що найбільш вдалим є імітативний шлях засвоєння. Вчена зазначає, що оскільки дитина сприймає кожне слово або фразу як одну гаму звуків і поступово засвоює її лише в цьому поєднанні, немає необхідності вводити слова, спираючись на фонетичний принцип (підбір слів на один і той самий звук або звукосполучення), і можна дотримуватися тематичного підбору лексики[3].

Подавати новий мовленнєвий матеріал рекомендується в адаптованих автентичних або спеціально створених римованих текстах (скоромовках, римуваннях, віршах, піснях). Ці тексти пропонується прослухати декілька разів (кожного разу з новими установками). Для забезпечення розуміння прослуховування супроводжується мімікою, жестами, наочністю, фоновим перекладом, а після контролю розуміння тексти фонетично опрацьовуються хором. Це дозволяє підвищити чутливість дітей до нового ритму, мелодики і фразового наголосу.

В процесі навчання англійської мови в початковій школі до сюжету уроку вчителю необхідно залучати саме автентичні мультфільми. Адже вони перш за все сприяють розвитку фонетичних вмінь та є незамінним джерелом лексичного матеріалу.

На нашу думку, при використанні мультиплікаційних фільмів на уроках англійської мови в учнів розвиваються два види мотивації: перша – коли фільм цікавий сам по собі, і друга – коли учень розуміє мову фільму. Це приносить учням задоволення і формує бажання до подальшого вивчення іноземної мови. Тому вчителю потрібно прагнути, щоб учні отримували задоволення від фільму

саме через розуміння мови, а не тільки через цікавий сюжет.

Пропонуємо зразки вправ, спрямовані на формування фонетичної компетентності учнів, які вчитель може застосовувати під час роботи з мультфільм «WelcometoMy House» відповідно до певної теми та мети уроку англійської мови (<https://www.youtube.com/watch?v=O07X1XLK4tM>).

Вправа 1. З метою підготовки учнів до сприймання мультфільму та розвитку фонематичного слуху даємо завдання прослухати епізод, який містить діалог героїв, але без показу зображення. При цьому наголошуємо, що учні повинні спробувати зрозуміти, що відбувається. Після прослуховування показуємо цей епізод з зображенням, а учні співставляють свої здогадки з побаченим.

Вправа 2. Учні переглядають відео та піднімають руку/сигнальну картку, плескають у долоні або встають, коли почують звук [...]; довгий або короткий голосний; слово, на яке падає наголос.

Вправа 3. З метою вдосконалення слухо-вимовних навичок в учнів під час вивчення теми «Myhouse» застосовуємо мультфільм у супроводі англійських субтитрів. Спочатку дітям пропонується переглянути відео, звернувши увагу на вимову та інтонацію героїв. Потім учитель повторно вимовляє деякі слова, що зустрічаються в мультфільмі, а учні повторюють за ним. Це можуть бути як незнайомі слова для дітей, такі, що викликають труднощі в артикуляції (наприклад, garden, planted, neat, thought, guess, opposite тощо). Після цього учні переглядають цей фрагмент знову, але без звуку, отримавши завдання озвучити мультфільм, читаючи субтитри. Таким чином цей вид роботи сприяє навчанню молодших школярів правильної вимови, а також інтонації.

Висновки. Отже, проблема формування і розвитку фонетичної компетентності є досить важливою для початкової школи, оскільки усі види мовленнєвої діяльності базуються на звуках. Навчання фонетичного матеріалу передбачає оволодіння учнями всіма звуками та звукосполученнями англійської мови на основі імітації, оволодіння наголосом та основними інтонаційними моделями найбільш поширених типів простих і складних речень. У плані навчання вимови вчитель повинен скоригувати ті фонетичні навички, що вже є

в учнів, у відповідності до фонетичної системи англійської мови та доповнити її тими елементами вимови, які відсутні в рідній мові учнів.

Використання відеоматеріалів на уроках англійської мови своїм змістом реалізує принципи наочності, міцності та активності, значно сприяє оптимізації навчального процесу, адже процес засвоєння знань починається з чуттєвого сприйняття, урок стає емоційно забарвленим, зацікавлює учнів, збуджує їхнє мислення. Автентичні мультфільми дають зразкові й незмінні еталони вимови, які можна багаторазово відтворювати.

Література

1. Буренко В.М. Стратегічні напрями розвитку сучасної шкільної іншомовної освіти [текст] / В.Буренко, В.Редько // Іноземні мови в сучасній школі. – 2012. – №4. – с.28-33.
2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, пед. і лінгвістичних університетів / Бібіч О. Б., Бориско Н. Ф. , Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
3. Чистякова Т. А. Обучение иностранным языкам в детских садах [Текст]: пособие для учителей / Т. А. Чистякова, Е. М. Чернушенко, Г. И. Солина ; под ред. В. С. Цейтлин [и др.]; Акад. пед. наук РСФСР, Ин-т общ. и пед. образования. — М.: Просвещение, 1964. — 295 с.

Vitalina Abramovych

Vinnytsia Mychailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

Scientific Supervisor: PhD, Candidate of Philological Sciences M. M. Kiriienko

ДИСКУРС ІНТЕРВ'Ю ЯК ЯВИЩЕ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Discourse as a separate linguistic branch has been formed in the middle of XX th century as the result of computer technologies development and transferring from behaviorism to cognitivism. Interview as an important part of cognitive linguistics is the key point of our research.

Keywords: *discourse, dialogue, interview, cognitive linguistics, genre*

На даному етапі розвитку мультимедійних технологій, засобів масової інформації та популяризації соціальних мереж, доступ до інформаційних ресурсів настільки легкий, яким він ніколи не був за всю історію розвитку людства. Проте достовірність інформації й досі залишається під питанням. Ймовірність трактування викладеного матеріалу по-різному, породжує суперечки, навіть коли сказане чи написане спостерігається в контексті. Якщо ж фразу виривають із її мовного оточення, її трактування залежить лише від інтерпретатора. Саме тому проблема дискурсу інтерв'ю поступово набирає актуальності.

Інтерв'ю – безпосередня реалізація діалогічного мовлення, що, як відомо, складається з обміну висловлюваннями-репліками і є специфічною формою взаємодії людей в аспекті їх пізнавальної діяльності. Характерні ознаки діалогічного мовлення: використання еліптичних конструкцій; усічених форм двох або трьох слів, які утворюють одну звукову форму; особових займенникових іменників першої і другої особи однини й множини; перевага простих речень у структурному плані над складними; наявність явищ транспозиції або функціонального зміщення; вживання різних структурних і функціонально-семантичних типів реплік-відповідей, які притаманні лише діалогу; активізація модальних слів, невербальних засобів спілкування, про які вже зазначалося вище (міміка, жести тощо) [1, с. 149].

Проте, науковці, зокрема В. Горбачук, вказують на відмінності між

інтерв'ю та діалогічним мовленням, оскільки ролі учасників інтерв'ю – неоднакові: той, кого запитують, виступає як об'єкт дослідження, а автор – як суб'єкт. Так, наприклад, вважається, що інтерв'ю з огляду на його «подвійну суб'єктивність» (позиція автора і його співрозмовника), передбачає не висвітлення фактів, а з'ясування думок, позицій, оцінок і т. д. [4, с. 35]. Саме тому, серед найпоширеніших структурно-формальних типів інтерв'ю слід назвати інтерв'ю-монолог та інтерв'ю-діалог. М. Кохтєв виділяє також інтерв'ю-повідомлення, інтерв'ю-замальовку (портрет) та інтерв'ю-анкету [4, с. 37]. Також автор вказує, що мовний жанр інтерв'ю – це особлива форма викладу матеріалу, у якій «інформація набуває особливої впливової та аксіологічної сили, оскільки джерелом її є внутрішній світ людини» [2, с. 49]. Виділяються також «стандартизовані» (де необхідно чітко дотримуватися структури) та «нестандартизовані» (які засвідчують різномірний у тематичному і мовному плані контекст оповіді) інтерв'ю. Крім того, стилістичні засоби, використані під час інтерв'ю – ситуативно зумовлені, що безпосередньо пов'язано із вибором питань, які підбирає автор. О. Тертичний зазначає, що єдність питання-відповідь виступають певним чином у ролі сіамських близнюків, оскільки, якщо немає питання, немає і реакції респондента [3, с. 83]. Варто зазначити, що стилістичну обумовленість простежуємо і в контекстуальності мовних конструкцій та засобів, що використовуються, оскільки завдання інтерв'юера – знайти спільну мову в контексті розмови, а це вимагає відповідного стилістичного оформлення висловлювань, оперування відповідними розмовними формами, спеціальною лексикою (терміни, професіоналізми, жаргонізми, сленг) тощо. Тому в процесі спілкування учасники інтерв'ю мимоволі відходять до розмовного жанру літератури. Такі явища як полісемія, епітети, метафора та метафоричні конструкції, метонімія, синекдоха, алегорія, порівняння та контекстуальна синонімія стають невід'ємною частиною інтерв'ю [5, с. 140].

У висновку зазначимо, що в жанровому плані інтерв'ю поділяється на ряд структурно-тематичних різновидів або субжанрових моделей. Мовний пласт текстової структури інтерв'ю засвідчує величезну кількість різномірних

вербальних елементів, функціонування яких у прагматичному і когнітивному аспектах ще значним чином не досліджене, а тому, на наш погляд, може стати перспективним у майбутніх наукових довідках.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бузаров В. Изучение диалогической коммуникации – основная задача коммуникативной грамматики // Вестник Московского университета. – Серия 9. – Филология. – 2002. – № 1. – С. 148
2. Горбачук В. Основи журналістики : [навчальний посібник] / Горбачук Т. – Слов'янськ: СДП, 2002. – 108 с.
3. Вакуров В. Стилистика газетных жанров / Вакуров В., Кохтев Н., Солганик Г. – М.: Издательство МГУ, 1978. – 183 с.
4. Васильева А. Газетно-публицистический стиль речи / Васильева А. – М.: Издательство Моск. ун-та, 1982. – 205 с.
5. Штельмах М. Структурні моделі жанру інтерв'ю: прагматичний дискурс / Штельмах М.. // Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. – 2006. – №13. – С. 130-144.

Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

Scientific Supervisor: Associate Professor, M. V. Matkovska

**THE SEMANTIC AND PRAGMATIC PECULIARITIES OF THE CONCEPT
THE EVIL IN THE ENGLISH FAIRY TALE “THE KING OF THE GOLDEN
RIVER” BY J. RUSKIN**

The article deals with the concept as an integral part of the national language and culture. Basic concepts such as the GOOD and the EVIL represent the mental structure of every nation. Therefore, there is a necessity to research the semantic and pragmatic peculiarities of the main cultural concepts, such as the GOOD and the EVIL. In this scientific research we have analyzed the semantic and pragmatic peculiarities of the concept the EVIL in the English fairy tale of the British writer J. Ruskin “The king of the golden river”.

Key words: *concept, fairy tale, good, evil, definition, aspect.*

The term “concept” is experiencing “linguistic Renaissance” of the early 90s years of the 20th century, primarily thanks to the scientific works of D. S. Likhachev and Yu. S. Stepanov, resuscitated it and gave the solid interpretation.

After Y. S. Stepanov, M. M. Angelova considers the concept a more voluminous mental construct of human consciousness in comparison with the meaning [7, p. 3]. From the point of view of S. Stepanov, the concept is “a total phenomenon consisting of the naturally concept and the value (often figurative) representation of a person about it” [9, p. 40–43].

Today, it is impossible to find a clear interpretation of the “concept”. Many linguists are working on the specification of the concept definition and its characteristics. O. Kubryakova has mentioned that the concept should be understood as the term on the designation of “explanations of units of mental and psychological resources of our consciousness and the information structure that reflects the knowledge and experience of man” [8].

According to scientists, the concepts are coded in the human mind and have a sensual character. The universal subject code is unique for every native speaker: it depends on a person's sensory experience. The unit of the universal subject code is a

part of the concept that has signs of brightness, stability, clarity [8].

Thus, each concept has a cognitive model that covers all the ideas about the object. The concept is the result of human knowledge of the world through various activities and its socialization. It has certain components, which then make up the complete picture: it is a subject activity, sensory experience, speech knowledge, operations with concepts that have arisen previously and the knowledge of speech units [6].

Fairy tales are an inexhaustible source of information about history and lifestyle, mentality and other national-specific features of culture. Nowadays, the fairy-tale discourse is a very interesting field for researches. The reason for this is the material orientation of human thinking, striving for universal spiritual values.

In our research we explore the adjectives which describe concept of the evil in the English fairy tales collected by Joseph Jacobs.

The concepts of the EVIL are universal for all cultures and peoples and convey the most important cultural information, thus representing a micromodel of culture. The concepts of the EVIL are philosophical categories of human consciousness. These universal concepts, which embody the concept of virtue and disease, are inherent in the representatives of any culture.

Cambridge International Dictionary of English gives only one definition of the English lexeme “EVIL”: something that is very bad and harmonious [4]. Longman Dictionary of Contemporary English gives the following definitions of the English lexeme “EVIL”: a very unpleasant or harmful influence or effect; a powerful force that makes people behave in a cruel way, or wicked behavior in general [1].

In the fairy tale “The king of the golden river” this concept is realized with the help of the following lexemes:

1. EVIL – KILL: *They killed everything that did not pay for its eating* [3].

According to Oxford dictionary definition, KILL means: cause the death of (a person, animal, or other living thing); get rid of or destroy completely, especially in large numbers [2].

So, the lexeme KILL realizes the concept the EVIL.

2. EVIL – CRUEL; EVIL – GRINDING: ... *and were, in a word, of so cruel and grinding a temper, as to receive from all those with whom they had any dealings the nickname of the “Black Brothers.”* [3].

According to Oxford dictionary definition, CRUEL means: willfully causing pain or suffering to others, or feeling no concern about it; spoil or ruin (an opportunity or a chance of success) [2].

According to Oxford dictionary definition, GRINDING means: oppressive and seemingly without end; harsh and grating [2].

So, the lexemes CRUEL and GRINDING and realizes the concept the EVIL.

3. EVIL – HEARTLESSNESS: *They asked what they liked, and got it, except from the poor, who could only beg, and several of whom were starved at their very door, without the slightest regard or notice* [3].

According to Oxford dictionary definition HEARTLESSNESS means: displaying a complete lack of feeling or consideration [2].

So, the lexeme HEARTLESSNES realizes the concept the EVIL.

4. EVIL – HORROR: *The two brothers crept shivering and horror-struck into the kitchen* [3].

According to Oxford dictionary definition, HORROR means: a thing causing a feeling of horror; used to express dismay; an attack of extreme nervousness or anxiety [2].

So, the lexeme HORROR realizes the concept the EVIL, its semantic and pragmatic peculiarities such as KILL, HORROR, CRUEL, HEARTLESSNESS.

REFERENCES:

1. Longman Language Activator. London, Longman Group UK Limited, 1996. 1587 p.
2. Oxford Dictionary of English. Oxford: Oxford, Oxford Univ. Press, 2003. 2088 p.
3. R Cambridge Dictionary on-line. URL: <https://dictionary.cambridge.org/>
4. Ruskin J. The king of the golden river. URL: <http://www.gutenberg.org/ebooks/701>
5. Cambridge Dictionary on-line. URL: <https://dictionary.cambridge.org/>

6. Jacobs J. English fairy tales. URL: http://mce.ucoz.ru/_ld/0/94_English-Fairy-T.pdf
7. Алефиренко Н.Ф. Проблемы вербиализации концепта. Волгоград, Перемена, 2003. 95 с.
8. Ангелова М.М. «Концепт» в современной лингвокультурологии. *Актуальные проблемы английской лингвистики и лингводидактики*. Сборник научных трудов. Выпуск 3. М., 2004. С. 3–10.
9. Кубрякова Е.С. Краткий словарь когнитивных терминов. М.: Филол. ф-т МГУ им. М. В. Ломоносова, 1996. 802 с.
10. Степанов Ю. С. «Понятие», «Концепт», «Антиконцепт». Векторные явления в семантике. *Концептуальный анализ языка: современные направления исследования*: сб. науч. трудов. М.; Калуга: ИП Кошелев А. Б. (Издательство «Эйдос»), 2007. С. 19–26.

Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University
 Scientific Supervisor: Associate Professor M. V. Matkovska

LEXICAL MEANS OF DENOTING THE CONCEPT MALADY IN “THREE MEN IN A BOAT”

The article deals with the semantic peculiarities of the concept malady. The author tries to analyze different figurative linguistic means so that to depict adequately all the components that constitute this concept.

Key words: *concept, figurative linguistic means, semantics, style, content.*

The novelette is written by a humorist, that's why it contains a lot of different funny moments and special stylistic devices. The first one we have met already in the name of the story “A victim to one hundred and seven fatal maladies”. This phrase has an ironical tone. We understand that one man can't have one hundred and seven fatal maladies at once. The title helps us to understand that something will be wrong with the main character, but probably the author will just ridicule certain type of people. So, Harris after reading some medical books decided that he had all of fatal diseases at once, and came to the doctor to tell about his trouble. The doctor said nothing but wrote a prescription, which helped the patient to recover; despite it didn't contain any medicaments.

The story has no exposition, because it begins directly with activity of the main character, who was sitting in the library and reading a book about diseases. In the story proper we knew the whole information about the central character of the story. Generally, the text is built around such human character trait as hypochondria. The author chose an interesting way to describe this mental instability – the whole text is written with irony. We can feel it already at the beginning of the story: *“I sat for a while frozen with horror; and than in despair I again turned over the pages I came to typhoid fever – read the symptoms – discovered that I had typhoid fever – began to get interested in my case, and so started alphabetically ... and the only disease I had not got was housemaid's knee”* [4, p. 2].

The main person impressed me because in spite of such a number of diseases he didn't cry, shout or go into hysteric, conversely he apples to himself with irony.

B. A. Gomleshko in his study defines pragmatic irony that “ironic act is an act

of evaluation, and evaluation is in anticipation of the choices and decisions that entail the transition to practical actions” [1, p. 11]. We can feel it in his thoughts and statements: “*I sat and thought what an interesting case I must be from a medical point of view. Students would have no need to “walk the hospitals” if they had me. I was a hospital in myself. All they need do would be to walk round me, and, after that, take their diploma” or during the conversation with the doctor “I will not take up your time, dear boy, with telling you what is the matter with me. Life is short and you might pass away before I had finished. But I will tell you what is not the matter with me. Everything else, however, I have got”* [4, p. 4].

The climax of irony and self-irony of the story, I think, is in these 2 phrases – “*I had walked into the reading-room a happy, healthy man. I crawled out a miserable wreck”* [4, p. 5]. It’s very funny and very sad simultaneous, because we understand that the only disease this man had was his mental instability.

And the main character himself understood that he was absolutely happy and healthy man before he read about the diseases, but after it he felt totally ill, even though he understood nothing in medicine and he could not determine if he had those symptoms or not.

According to E. S. Kubryakova, the concept is a “unit of mental resources of our consciousness and that information structure that reflects knowledge and human experience; operational meaningful unit of memory, mental vocabulary, conceptual system and language of the brain ... pictures of the world reflected in the human mentality” [2].

Lexical items that can be used to characterize the concept *Malady* are such as housemaid’s knee, gout, sea-sickness, despair, typhoid fever cholera with severe complications; and diphtheria. All these diseases are characterized as *malignant*. The word *malignant* may be defined as central and salient in these characteristics. It(*malignant*) has the same root as the word *malady*. They are both originated from Old French and Latin *male habitus* in poor condition, from Latin *male* badly + *habitus*, from *habere* to have. So we may conclude that Jerome K. Jerome in his light British ironic manner tries to depict different strata of society, their morals and manners.

“Three men in a boat” is like a ‘private story’, told with confidence and a complete understanding of the private world of the true Englishman’s reality, it is not a political pamphlet and most likely does not even embody the ideas of a certain class or class.

Humor in the story is created using certain stylistic techniques, such as antithesis, repetition, personification, use of stylistically inappropriate vocabulary, hyperbole, comparison and irony. The lexical concept of maladies is expressed in the form of an irony in the novel.

So, on the first pages of the story, three friends while away the evening at Jay’s party, smoke and discuss illnesses from which they all suffer terribly. This is the first of many cases when men complain that working too hard makes them unhealthy. However, it is obvious to the reader that they are actually healthy and young people who are hypochondriacs. So influencing the disease allows men to use their leisure time more and helps to go on a river trip to restore their well-being. Harris and George complain of dizziness, but Jay is convinced that he has a bad liver. The following describes the comedic episode from Jay’s life when he once found a hundred and seven diseases in himself by subtracting them from a medical reference book. In fact, it is clear that he knows that he is exaggerating - he is not naive and not paranoid about the disease, but influences this posture, because this is what he and his friends are doing to justify their free time (and to dispel the accusations of laziness). Telling that he didn’t have the “housemaid’s knee” is a kind of joke, suggesting that he knows that he is not really sick. Thinking about the interest he represents for the doctors, he went to his friend the doctor and told him that he has all the illnesses under the sun (except for the knee of the housekeeper). After examining his patient, the doctor struck him in the chest and gently hit him on the head before sending him along the way with a prescription. The doctor does not want the hypochondriacs to spend their time, so he tells Jay to leave. This gives us to understand that men are not really sick. The doctor, in turn, wrote the prescription to Jay: *“1 lb. beefsteak, with 1 pt. bitter beer every 6 hours. 1 ten-mile walk every morning. 1 bed at 11 sharp every night. And don't stuff up your head with things you don't understand”* [4, p. 11]. The doctor had a little joke at the expense of Jay, writing a recipe that, in essence, is not

needed. What does a doctor mean, men do not know what they say when it comes to medical issues and they should leave it to professionals.

Remembering this incident, Jay confesses that he followed the directions, with the happy result – speaking for himself – that his life was preserved, and is still going on. Then friends come to the conclusion that all their troubles are due to overwork and they urgently need rest.

Despite the abundance of other stylistic devices, the main stylistic method of creating humor in the story is irony.

The irony in the story is expressed most often not at the level of a phrase and sentence, but at the level of a whole utterance. The main character describes his laziness as a liver disease, condescendingly referring to those who did not understand the ‘seriousness’ of his problem due to the underdevelopment of medicine during his childhood.

In the following example, the protagonist ironically describes his indignation at the fact that the maid woke him, and the one who actually had to do this was asleep.

The main character describes his dissatisfaction with the situation as a desire to help a friend not to sleep through the most interesting moments of his life, and not as a desire to avenge being late.

In the following example, the irony of the utterance is due to the fact that, since the protagonist’s illness was contrived (in essence, it was ordinary laziness), it was not medications, but ordinary corporal punishment that helped him cope. “And they didn't give him pills; they gave him lumps on the sides of the head. And, oddly enough, these lumps on his head often healed him – for now. He knew one clump on the head have more effect upon his liver, and make him feel more anxious to go straight away then and there, and do what was wanted to be done, without further loss of time, than a whole box of pills does now.”

Let’s consider another example of using irony when the main character said that he can't sit still and see another man slaving and working. He want to get up and superintend, and walk round with my hands in his pockets, and tell him what to do. It is his energetic nature. And he can't help it [4, p. 102].

In fact, the first sentence here has a hidden meaning – which is standardly

understood as reluctance to idle when others are working. But the following explanations show that the main character sought not to help those who work, but, on the contrary, to interfere, commanding and handing out senseless advice.

Also, a comic effect can be created with the help of an antithesis. The opposition is that, in the opinion of the protagonist, he entered the library as a healthy person, not knowing anything about diseases, but went out sick – that is, feeling the symptoms of almost all the diseases he read about in the book.

Repetition can also be a means of creating humor, for example: *“Harris said that he felt such extraordinary fits of giddiness come over him at times, that he hardly knew what he was doing; and then George said that he had fits of giddiness too, and hardly knew what he was doing”* [4, p. 2]. Here the repetition of the fits of giddiness structures ... hardly knew what he was doing is used to show that each of the characters considered the disease to be “their own” and did not want to admit that someone else could be affected by this disease. This is the way of creating irony, which S. I. Pokhodnya defines as cohesion, carried out by means of repetitions [3].

The book contains the author's self-irony, since the mockery is directed against the hero himself, his self-confidence, narcissism and selfishness. This humorous tale was subjected to many criticisms, since few writers of the time were able to understand the irony of the work. The author raised acute social problems and questions of human morality and morality in the story, and tried to show the absurdity of reality through humor, irony and sarcasm. In this work, Jerome traced the author's ironic view of the main characters and the circumstances in which they found themselves.

Thus, it was revealed that, although Jerome K. Jerome's novel “Three men in a boat” uses various stylistic techniques for creating humor, the main tools for creating a comic effect are irony and the use of witty observations about life and society.

References

1. Гомлешко Б. А. Прагматические функции иронии в тексте Вестн. Адыгейского гос. ун-та. Майкоп : АГУ, 2008. № 3. С. 11–13.

2. Кубрякова Е. С. Об установках когнитивной науки и актуальных проблемах когнитивной лингвистики *Вопросы когнитивной лингвистики*. 2004. №1.

С. 6–17.

3. Походня С. И. Языковые виды и средства реализации иронии. – К.: Наукова думка, 1989. 218 с.

4. Jerome J. K. *Three men in a boat*: книга для чтения на англ. яз. СПб.: КАРО, 2004. 256 с.

Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

Scientific Supervisor: Associate Professor M. V. Matkovska

**THE CONCEPT OF *HAPPINESS* AS A SEMANTIC TOPIC OF
“THREE MEN IN A BOAT” BY JEROME K. JEROME**

The article deals with the semantic and pragmatic peculiarities of the concept happiness. The linguistic items denoting happiness have been classified and analyzed. The author tries to figure out the dominant or most prominent member of this concept – that is the ontological perception of happiness, the most deeply rooted in person’s heart.

Key words: *concept, nucleus, ontological perception, semantics, style, content.*

At the present time, we should admit that a *concept* is the key term of cognitive linguistics. However, despite the fact that the term of concept is considered to be established for modern cognitive science, the content of this concept varies significantly in the concepts of various scientific schools and individual scientists.

For the first time, the term *concept* was used by S. A. Askoldov-Alekseev in 1928. The scientist defined the concept as mental education, which replaces an indefinite set of objects, actions, mental functions of the same kind in the process of thinking (concepts of plant, justice, mathematical concepts) [1, p. 4].

D. S. Likhachev at about the same time used the term of a *concept* to designate a generalized thinking unit that reflects and interprets the phenomena of reality depending on education, personal experience, professional and social experience of a native speaker [3].

E. Kubryakova offers the following definition of a concept: “A *concept* is an operational unit of memory, a mental lexicon, a conceptual system and the language of the brain, the whole picture of the world, a quantum of knowledge. The most important concepts are expressed in language” [2, p. 90–92].

Two themes that stand out to me in this novelette are the themes of happiness and where happiness can be found.

Such linguistic items as smiling, projecting a positive attitude, laughing easily, nice to others, confident, upbeat, energetic, with energy in the voice, encouraging,

friendly, relaxed, excited, jumping around, giving hugs, radiating joy, optimistic, calm, enthusiastically cheerful in speech constitute the *nucleus* of the concept 'Happiness'.

The notion of *concept* is understood by us, (according to such authors as Kubryakova, Demyankov, Stepanov, Rosch) as a 'person's idea of what something in the world is like', e.g. *Not even the sight of a bit of cracked brass let into a stone affords me what I call real happiness*. [4, p. 69]. *I shall tell Ethelbertha that I have come to the conclusion a man never values happiness that is always with him*. [4, p. 202].

While analyzing these examples we may conclude that the dominant or most prominent member of this concept – is the ontological perception of happiness, the most deeply rooted in persons heart, id est (that is) *happiness* is always with us, with people – due to the fact that we live, cognize the world and ourselves as human beings in it.

Thus, we may conclude that this novelette 'Three Men in a Boat' depicts both as ontological so epistemological views of human life.

The *concept of happiness* has been most extensively analyzed by philosophers and historians. Most philosophers and historians agree that the concept of happiness in antiquity centered around good luck and fortune, whereas contemporary Americans view happiness as something over which they have control and something that they can actively pursue (Kesebir, Diener, 2008; McMahon, 2006; Oishi, 2012).

The term *happiness* has a long history. It has figured in Western thought ever since antiquity. Over the years the term has been endowed with many different meanings. Its history is in fact characterized by a continuous debate about what it constitutes.

The novelette "*Three men in a boat*" is considered one of the best works of that time. Indeed, despite the fact that the story is written in a somewhat comical style, it does not turn into a joke and is not devoid of meaning. And this meaning is very simple, whatever happens in our life, everything can be transferred if you look at it with humor. In general, life is beautiful and worth living, e.g. *Let your boat of life be light, packed with only what you need – a homely home and simple pleasures, one*

or two friends, worth the name, someone to love and someone to love you, a cat, a dog, and a pipe or two, enough to eat and enough to wear, and a little more than enough to drink

[4, p. 30].

*Harris was so overcome with **joy** that he fainted, and had to seize the boy's beer-can and half empty it before he could recover consciousness* [4, p. 124].

*... I leant against the low stone wall that guarded a little village church, and I smoked, and drank in deep, calm **gladness** from the sweet, restful scene* [4, p. 69].

*From this they immediately jumped to the conclusion that it was I, their beloved companion, who was making an exhibition of himself, and their **delight** knew no bounds* [4, p. 166].

“Three men in a boat” can be understood as a study of what people need to be truly happy. For the heroes of the novel – and for many real workers in Victorian England – the holiday is a special occasion that is expected throughout the year. When he chronicles the journey of men on the Thames, Jerome analyzes what it means to have a satisfactory holiday – and, accordingly, to be happy. Men constantly quarrel and are incompetent in performing even basic tasks, which makes the trip just as stressful, if not longer, than their life in London. However, through his humorous and serious digressions, Jerome reports that happiness is not about performing certain actions or being with certain people, but rather about assessing the current situation and situation. You need to explore diversity, and then return to who it really is.

Throughout the novel, Jerome assumes that people always want exactly what they cannot have, and consider themselves different from those who they really are. The basic setup reflects these ideas; men believe that they are unhappy in their city life and in fact are on the street. Of course, on a journey, they finally recognize that spending time outside the boat is more desirable than spending time in it. Ironically, they are happy in the same urban environment in which they were tiring at the beginning of the novel. According to Jerome, this constant dissatisfaction with their fate is part of human nature and encourages people to continue to try new things. However, we always find our greatest happiness when we explore new things and then accept who we really are.

After reading this book, you can highlight its main idea: “You need to be easy to relate to life, look for something funny everywhere and most importantly, be able to laugh at yourself”.

References

1. Аскольдов-Алексеев С.А. Концепт и слово *Русская речь. Новая серия*. Л.: 1928. С. 28–44.
2. Кубрякова Е. С. Концепт. *Краткий словарь когнитивных терминов*. Под общ. ред. Е. С. Кубряковой. М.: Изд-во МГУ, 1996. С. 90–93.
3. Лихачев Д. С. Концептосфера русского языка. Изв. АН. *Серия литературы и языка*. Т. 52. № 1. 1993. С. 3–9.
4. Jerome J. K. *Three Men in a Boat* : книга для чтения на англ. яз. СПб.: КАРО, 2004. 256 с.

Вінницький державний педагогічний Університет імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: доцент, А. В. Мосійчук

ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ТИПОЛОГІЇ КОНЦЕПТІВ

У даній роботі розглядається найвідоміша класифікація концептів, проаналізовано її особливості та наведено яскраві приклади, опираючись на які, можна легко орієнтуватись у даному питанні.

Ключові слова: *концепт, типологія, класифікація, уявлення, схема, поняття, фрейм, сценарій, гештальт.*

Концепт – це універсальна одиниця мислення, яка за своїм змістом та структурою може бути дуже різною, навіть за умови збереження основних функцій таких як структуризація знань та позначення одиниці ментальних процесів, зокрема осмислення і пізнання. Звісно, вивчаючи це поняття, неможливо оминати й типологію, оскільки завдяки категоризації можна глибше поринути у суть концепту та детальніше розглянути його особливості. На сьогоднішній день існує безліч різних класифікацій концепту, що дає підставу вважати, що немає однієї універсальної типології, яка б задовольняла представників усіх підходів лінгвістики. Тому, на даному етапі досліджень це питання є дискусійним та вимагає типологічної диференціації. Отже, розгляньмо найбільш відому класифікацію концептів, її основоположників, критерії, на основі яких відбувається поділ та яскраві приклади, що допоможуть легко орієнтуватись у даному питанні.

На нашу думку, найбільш простим для розуміння та у свою чергу найбільш ширшим для дослідження є поділ концептів на групи, на основі типу знання та відображення дійсності, що концепти закріплюють у свідомості, яку запропонували З. Попова та Й. Стернін. З огляду на вищезазначений критерії, лінгвісти виділили шість груп концептів, зокрема уявлення, схема, поняття, фрейм, сценарій або скрипт та гештальт. Почнемо з «уявлення». Це поняття дослідники пояснюють як узагальнений чуттєво-наочний образ предмета або явища, що об'єктивується у мові в переважній більшості лексичними одиницями конкретної семантики. Зазвичай, уявлення статичні тому, що

відображають сукупність найбільш яскравих зовнішніх та чуттєвих ознак того чи іншого предмета або явища. Для того, щоб краще зрозуміти дане поняття, наведемо приклад слова «плач» з українського тлумачного онлайн-словника: плач – жалібні, протяжні звуки або ж слова «тремтіння» – посилене биття серця, прискорене пульсування крові, спричинені хвилюванням, переживанням; схвилюваний стан [<http://sum.in.ua/>]. Із вищезазначених прикладів зрозуміло, що дефініції цих понять повністю складаються із перерахування ознак, які сприймаються почуттями людини. Отже, кожна особа має узагальнене уявлення про певний концепт, яке можна усвідомити, перерахувавши основні характеристики, що сприймаються почуттями.

Наступний тип концептів у цій класифікації має назву схема, до якого відносяться концепти, що представлені узагальненою просторово-графічною чи контурною схемою. Іншими словами, це гіперонім із ослабленим образом [с. 249, Огарова]. Яскравим прикладом концепту-схеми є дитячі малюнки, як узагальнене зображення певного предмету або явища. Уявімо намальований дитиною малюнок будинку, звісно це буде квадрат з трикутником зверху як прообраз даху. Проте це аж ніяк не правильно намальований за пропорціями будинок, що не відрізнити від фотографії. Дуже схоже графічне зображення з'являється у підсвідомості кожного, якщо ми говоримо про концепт як схему.

Поняття як вид концепту є наступним після схеми у концепції Й. Стерніна та З. Попової, що зображує найбільш загальні ознаки предмета як результат раціонального осмислення. У даному випадку, концепт буде являтися продуктом, що оброблений мисленням та розумовою діяльністю індивіда. Найчастіше з таким видом концепту працюють учені та мовознавці, що створюють термінологічні словники, оскільки вони стикаються із проблемою пояснити слово, виокремивши загальні ознаки предмета чи явища, що дають змогу зрозуміти слово із раціональної точки зору. До прикладу, візьмемо декілька пояснень слів із тлумачного словника: «закон – філософська категорія, що відображає істотні, загальні, необхідні, стійкі, повторювані зв'язки між предметами і явищами об'єктивної дійсності, що впливають з їхньої сутності»; «заміщення – механізм психологічного захисту особистості як перенесення дії,

спрямованої на недоступний об'єкт, на дії з доступним об'єктом»; «запам'ятовування – процес пам'яті, який забезпечує відбір, прийом і фіксацію інформації.»

[https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/8prishak_osnovy_psiholog_pedagogiki/slov.htm] Так із вищезазначених прикладів зрозуміло, що вони кожен із цих концептів чітко та лаконічно вербіалізуються у мові, як правило, у вигляді лексем термінологічної семантики.

Не менш цікавим типом концептів є фрейм, оскільки для розуміння та осмислення цього поняття необхідно підключити як знання, так і уяву. За М. Болдирєвим, фрейм – це багаторівневий, об'ємний концепт, що являє собою певну кількість інформації та знання про деяку стереотипну ситуацію [с.37]. Наприклад, візьмемо слово «екзамен», компонентами якого будуть – тест, білет, нерви, дошка, відповідь і т.д. З прикладу видно, що за компонентами можна визначити знання людини про звичайну ситуацію зі словом «екзамен» та отримати уявлення про цей концепт.

Невідривним від фрейму, як вид концепту, є сценарій. Більшість мовознавців погоджуються з тим, що сценарій – це послідовність фреймів, що розгортаються у часі, а їх характерними рисами є відсутність статичності та розвиток у часі або просторі [с. 84, Стернін, Попова]. Продовжуючи тему екзамену, можна привести приклад стереотипної ситуації щодо нього, тоді сценарієм, або скриптом до концепту «екзамен» буде проходити тест, тягнути білет, нервуватись, дивитись на дошку, давати відповідь і т. д. Іншими словами, фрейм складається з певних етапів чи епізодів, що позначають концепт.

Найширшим поняттям у даній класифікації є гештальт, оскільки за ієрархією він займає найвище місце та вважається найбільш складним за своєю структурою. За М. Болдирєвим, гештальт – це комплексна, цілісна, функціональна мисленнєва структура, яка об'єднує чуттєві та раціональні компоненти в єдності та цілісності, як результат сприйняття ситуації в цілому [с. 38]. Головна особливість гештальту в тому, що даний тип виступає як концептуальна система, що об'єднує всі вищезазначені типи концептів, які поступово актуалізують свій образний, поняттєвий, схематичний, фреймовий та

інші рівні або різні комбінації цих концептуальних сутностей. Візьмемо до прикладу гештальт як цілісну структуру концепту «суд». Більшість людей не мають точного структурованого розуміння як проходить судовий процес, а мають лише загальне уявлення про нього. Хтось – розуміє цей процес глибше і можливо зустрічався із цим поняттям, тому із раціональної точки зору він може його пояснити. В даному контексті можна говорити про суд із погляду фрейму, оскільки чимало людей має загальне уявлення про цей процес в основному із книг, фільмів та серіалів. І завершити цей логічний ланцюжок можна сценарієм, тут можна говорити про знання стереотипної ситуації судового процесу, розуміння її послідовності, систематизація усіх етапів і т.д. Отже, із концепту поняття «суд» можна зробити висновок, що у гештальті більшість, якщо не всі, види концептів тісно переплітаються і знаходяться у тісному невідривному зв'язку в розумовій та мовленнєвій діяльності людини.

Таким чином, основними видами концептів у класифікації мовознавців З. Попової та Й. Стерніна є уявлення, схема, поняття, фрейм, сценарій та гештальт. Дослідивши найбільш відому класифікацію концептів, можемо зробити висновок, що чіткої межі між кожним із вищезазначеним типом концептів не можна провести, проте охарактеризувати та окреслити головні риси кожного можна. До того ж, яскраві приклади дають змогу глибше зрозуміти дану класифікацію з точки зору образного та раціонального мислення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Академічний тлумачний словник української мови. Онлайн версія в 11 томах. <http://sum.in.ua/>
2. Болдырев Н. Н. Когнитивная семантика: Курс лекций по английской филологии. Тамбов: Издательство Тамб. университета, 2001. Изд. 2-е, 123 с.
3. Огарова А. Суперечливі аспекти поняття «концепт». Проблеми гуманітарних наук, Вип. 32, Філологія. С. 242-252.
4. Онлайн посібник із психології та педагогіки ВНТУ https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/8prishak_osnovy_psiholog_pedagogiki/slov.htm

5. Попова З. Д., Стернин И. А. Когнитивная лингвистика – М.: АСТ: Восток – Запад, 2007. – 314 с.

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: к. філол. н., доц. Ю. М. Нідзельська

ПОНЯТІЙНА СКЛАДОВА КОНЦЕПТУ HAPPINESS

У представленій статті представлено тлумачення концепту, його етимологічні основи, розуміння важливих для мовознавства сутностей мовної та концептуальної картини світу. Поняттєва основа концепту представлена аналізом англomовних словникових дефініцій. У роботі висвітлено характеристики емоційного концепту. У дослідженні зазначено його основні риси, відтак підкреслено, що він є ментальною одиницею високого ступеня абстракції, виконує функцію метапсихічної регуляції.

Ключові слова: *концепт, ККС, МКС, емоційний концепт.*

Перш за все, варто зазначити, що лінгвістична думка постійно розвивається, тому вченими було створено новий термін для позначення змістовності мовного знака, в якому б доцільно могли б поєднатися мовознавчі та логіко-психологічні категорії, тобто концепт. Як відомо, існує багато трактувань поняття "концепт", іноді вони відрізняються один від одного, вчені роблять дещо різні акценти в цих сутностях. Серед мовознавців варто назвати такі імена: С. Аскольдов, А. Бабушкін, С. Воркачев, В. Карасик, О. Кубрякова та ін. Така зацікавленість вивченням концепту спонукала дослідження емоційного концепту ЩАСТЯ, який функціонує у межах сучасної англійської мови, що зумовило актуальність цієї статті.

Мета статті – розглянути понятійну складову концепту ЩАСТЯ в англійській мові. *Завдання статті* – розглянути сутність концепт, розкрити поняття МКС та ККС, представити словникові визначення, які втілюють аналізований концепт.

Досліджуючи лінгвістичну літературу, можна зробити певний висновок, а саме про те, що поняття концепту розглядають як унікальну сутність, яка формується у пам'яті на основі чуттєвого досвіду, як багатомірне утворення, як важливий логічний об'єкт, через який культура здатна відобразитися у ментальному світі людини та цілого народу.

Таким чином, поняття «картина світу» належить до основних наукових термінів, адже воно виражає найголовніші ознаки суспільства та людського буття. Глобальний образ картини світу формується безперервно, більшою мірою під час контактування індивіду з навколишнім середовищем. Відомий фізик, В. Герц вперше застосував поняття «картина світу» на межі XIX-XX ст. Як відомо, цей термін був описаний ним як зібрання внутрішніх образів та зовнішніх об'єктів [3, с.2-4].

У сучасних лінгвістичних дослідженнях розрізняють та детально вивчають мовну і концептуальну картини світу. ККС – це система смислів та понять, які матеріалізовані у дійсності за допомогою слів, які реалізують концепти. Відтак, якщо враховувати, що ККС створюється за допомогою різних типів мислення, вона є більш ширшою, ніж МКС. Отже, варто підкреслити, що МКС відтворює об'єктивний стан довкілля і духовного світу людини, тому її можна назвати системою пов'язаних між собою мовних одиниць [5, с.2-3].

У сучасних лінгвістичних роботах широко вживається термін “концепт”. Слід зазначити, що сьогодні серед вітчизняних та зарубіжних лінгвістів не існує єдності поглядів щодо розуміння і тлумачення концепту, але цим терміном послуговуються представники декількох напрямків сучасних наукових досліджень [3, с.7-8].

Щодо походження цієї сутності, варто підкреслити, що термін “концепт” походить із латинського *conceptus* і має наступне значення: “думка”, “поняття”. Одним з найбільш загальних, повних визначень, на наш погляд, є формулювання С. Г. Воркачева: “концепт – це термін, який поєднує лексикографічну та енциклопедичну інформацію, “найближче” і “найвіддаленіше” значення слова, знання про світ і про суб'єкт, який його пізнає” [2, с.10]. Згаданий вчений вважає, що концепт – це те, за допомогою чого людина пізнає світ; він заснований як на досвіді, так і на енциклопедичній інформації. Ми, у свою чергу, погоджуємося з таким розумінням цієї структури.

У сучасному словнику когнітивних термінів за редакцією О.С. Кубрякової представлено наступне визначення: “Концепт – це термін, який

вживається для пояснення одиниць ментальних або психічних ресурсів людської свідомості і тієї інформаційної структури, яка репрезентує знання і людський досвід; оперативна складова одиниця пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи і мови мозку (*lingua mentalis*), всієї картини світу, відображеної в людській психіці [3, с.92].

Варто зазначити, що А. П. Бабушкін розуміє концепт як “дискретну одиницю колективної свідомості”, яка зберігається у пам'яті носіїв мови у вербальному вигляді [1, с. 53]. Вчений пропонує методика виявлення концептів на основі аналізу словникової дефініції, адже, як він це стверджує, ідеальна суть концепту вловлюється словом, так як в самому слові і його вербальній дефініції зберігаються результати когнітивних зусиль людського розуму [1, с. 54].

Для нашого дослідження важливим є *емоційний концепт*, який розуміється як ментальна одиниця високого ступеня абстракції. Вона виконує функцію метапсихічної регуляції та представляє в мовній свідомості багатовіковий досвід інтроспекції етносу у вигляді загально універсальних і культурно-специфічних представлень щодо емоційних переживань, що інтегрує в собі мовна, концептуальна та емоційна картини світу відповідно [4,с.2].

Емоційний концепт є глобальною розумовою одиницею, що кодується в людській свідомості у вигляді одиниць універсального предметного коду. В основі цього коду лежать індивідуальні та чуттєві образи [4, с.3].

Ми хочемо підкреслити, що емоційний концепт ЩАСТЯ пов'язаний із основними емоціями людини, які є універсальними для більшості культур. Базовими емоціями, як відомо, є *страх, щастя, радість, гнів та сум*. У загальному понятті *щастя* – це емоційний стан, при якому людина відчуває внутрішню задоволеність [4, с.4].

Нами було проаналізовано словникові статті лексеми-імені вищезгаданого концепта. Лексема *happiness* є основною номінацією концепту, що досліджується, так як вона в ролі найголовнішого значення виступає як щастя. У словнику "Chambers's Twentieth Century Dictionary of the English Language" зафіксовані такі пояснення слова *happy*: *Adjective: happy adj. lucky,*

successful: possessing or enjoying pleasure or delight: secure of good [6].

З іншого боку, в іншому джерелі *happy* (*comparative happier, superlative happiest*) означає *having feelings of gladness, for example because something good has happened in your life*. Також представлено приклад із найвищим ступенем порівняння: *It was the happiest day of my life* [8]. Ми також підкреслимо, що в наступному джерелі теж вказано на вищий на найвищий ступені порівняння, представлено пояснення: *Someone who is happy has feelings of pleasure, usually because something nice has happened or because they feel satisfied with their life*. Наприклад: *His face relaxed into a happy smile; a happy time, place, or has an atmosphere in which people feel happy*. Наприклад: *It had always been a happy moment* [7], приклад ілюструє типову функцію означення.

Ми розглянули різні можливі значення концепту ЩАСТЯ в англomовних словниках. Спільним ми виявили те, що прикметник *happy* містить значення стану радості, втіхи, а також задоволення. Очевидним є те, що такий стан приписують людині, яка на сто відсотків відчуває себе щасливою.

Прислівник щасливо також представлено у словнику: *happily* – *in a happy way, fortunately, very willingly*. Наприклад: *Happily, his problems were not serious* [8], який представлено на початку речення, що має важливе емотивне значення.

Варто розглянути іменникову реалізацію поняттєвої складової цього концепту: *happiness* – *the state of being happy*. Наприклад: *Juliet's eyes shone with happiness* [8]. До того ж, *happiness* – *the state of being happy; pleasure or contentment* [6].

Отже, проаналізувавши іменник *happiness*, можна сказати, що основне його значення – передається станом задоволеності людини, яка відчуває себе безтурботною. Як було помічено в англomовних словникових контекстах, іменник щастя часто пояснюють через прикметник щастя, тобто за допомогою саме такого вказаного стану особи. У перспективі дослідження визначити та проаналізувати образне наповнення концепту щастя шляхом дослідження вербальних та невербальних засобів його реалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабушкин А. П. Концепты разных типов в лексике и фразеологии и методика их выявления. Методологические проблемы когнитивной лингвистики: научное издание / под ред. И. А. Стернина. Воронеж: Воронежский государственный университет, 2001. С. 52–57.
2. Воркачев С. Г. Концепт как “зонтиковый термин”. Язык, сознание, коммуникация. М., 2003. Вып. 24. С. 5–12.
3. Кубрякова Е. С. Языковая картина мира как особый способ репрезентации образа мира в сознании человека. Вестник чувашского государственного педагогического университета имени И. Я. Яковлева, 2003. №4 (38). С. 2–12.
4. Малярчук О. В. Емоційний концепт щастя: етимологічні та структурні характеристики. Вісник Житомирського державного університету. 2014. №2. С. 2–4.
5. Слободян М. В. Концепт як одиниця когнітивних досліджень. Наукові записки. Серія “Філологічна”. 2010. №16. С. 276–280.
6. Chambers’s Twentieth Century Dictionary of the English language. URL: <http://archive.org/stream/chambersstwentie00daviiala#page/n3/mode/2up>.
7. Collins English Dictionary. URL: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english>.
8. Longman Dictionary of Contemporary English URL: <https://www.ldoceonline.com/dictionary/pdf>.

Житомирський державний університет ім. Івана Франка

Науковий керівник: к. філол. н., доц. Ю. М. Нідзельська

ДО ПРОБЛЕМИ ПРО МАГІСТРАЛЬНИЙ ТЕРМІН СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИЧНОЇ НАУКИ КОНЦЕПТ

У представленій статті розкрито сутність концепт, вказано на його етимологічні властивості, важливу роль концептуальної картини світу. Значну увагу приділено визначенням цього магістрального терміну прихильниками як лінгвокогнітивного, так і лінгвокультурного підходів. У дослідженні підкреслено існування простих (однорівневих), складних (багаторівневих), сегментних концептів. Концепти видається можливим класифікувати як універсальні, етнічні, групові, індивідуальні.

Ключові слова: *концепт, концептуальна картина світу, структура концепту, образний, понятійний, ціннісний компоненти концепту.*

Перш за все, варто зазначити, що когнітивна лінгвістика як вагомий напрям у мовознавстві виникла відносно недавно, вважається перспективним напрямом. Відтак, багато науковців вивчають концепти як складні ментальні конструкції, наприклад: А. Белова, В. Карасік, Д. Лихачов, О. Селіванова В. Телія та ін. Зацікавленість тим, яким чином взаємодіють мовна та концептуальна сфери між собою, якими є особливості світосприйняття у межах певної спільноти значною мірою зумовлюють **актуальність** цього дослідження. **Мета** статті: розглянути основні характеристики такого мисленнєво-мовленнєвого утворення як концепт.

Завдання роботи: представити етимологічну основу концепту, висвітити сутність концептуальна картина світу, розглянути класифікації концептів, їх структурні характеристики, висвіти особливості концептів з точки зору лінгвокогнітивного та лінгвокультурологічного підходів.

Концептуальна картина світу (ККС) представлена сукупністю концептів, яка постійно змінюється та доповнюється. Концепт є основою та універсальним явищем, тому його використання допомагає встановити особливості національної картини світу, оскільки кожна культура формує свої певні

стереотипи свідомості та поведінки, які опираються на власне бачення світу. Мовну картину світу сприймають як частину концептуальної, в останній важливу роль відіграють саме фонові знання, за ними криється невербалізований досвід певної спільноти.

Як відомо, у сучасній лінгвістиці існує два основні напрями у розумінні такого поняття як “концепт”: *лінгвокультурологічний* та *лінгвокогнітивний*. Таким чином, згідно з лінгвокультурологічним підходом, концепт постає компонентом національної концептосфери, тобто розглядається як базова одиниця культури з *образним, понятійним та ціннісним* компонентами (В. Карасік). Іншими представниками цього підходу є такі вчені як С. Воркачев, В. Маслова, Ю. Степанов та ін. Однак, головною ідеєю *лінгвокогнітивного* підходу полягає в тому, що знання людини представлені у вигляді певних структур – когнітивних моделей або ментальних репрезентацій, серед яких існує і концепт. Тобто прихильники даного підходу розглядають концепт як ментальне утворення, що репрезентує собою всю сукупність знань про певний об’єкт. Представниками цього підходу є О. С. Кубрякова, Й. А. Стернін та ін.

Необхідно зазначити, що базовим терміном вищезгаданої науки є **концепт**. Як зазначають сучасні лінгвісти, саме слово концепт походить з лат. **conceptus**, що в перекладі означає “поняття, думка, уявлення”, до того ж, воно спочатку вживалося як термін у філософії та логіці, сьогодні є вживаним у культурології та мовознавстві. Але, з іншого боку, існує версія стосовно походження даного поняття, автором якої є В. Колесов, згідно якої концепт розуміється не як “**conceptus** (“поняття””, а як **conceptum** (“зародок”, “зернятко”) [2, с.81].

Як відомо, у лінгвістиці функціонує велика кількість тлумачень терміна "концепт", однак це, скоріше за все, є свідченням не стільки відсутності єдності поглядів мовознавців щодо функцій та природи концепту, скільки різноманітності його ознак. З одного боку, це є позитивним явищем, адже різні вчені презентують своє особливе розуміння цієї сутності, але з іншого, це доказ наявності методологічних труднощів в аналізі цього феномену.

Отже, у нашому дослідженні варто розглянути найбільш часто вживані

визначення терміну "концепт". Як зазначає дослідниця В. М. Телія, концепт – це "все те, що ми знаємо про об'єкт в усій екстенсії цього знання" [6, с. 97], авторка підкреслює значний обсяг концепту.

Відтак, аналізуючи сутність концепту, дослідники відзначають його приналежність до етнокультурного світу людини. При цьому його зміст інтерпретується в контексті форм думки носія мови як етнокультурна репрезентація. Таким чином, розуміння концепту допомагає виявити та зрозуміти певні особливості менталітету носія мови. Концепт можна вважати вираженням етнічної специфіки мислення, відображенням певного етнокультурного образу. На нашу думку, варто додати, коли потрібно вивчити менталітет певного народу, як правило, досліджують ключові концепти відповідної лінгвокультури. Вербалізований концепт розкриває етноспецифічні особливості аналізованих явищ.

На думку О. О. Селіванової, концепт варто розуміти як інформаційну структуру свідомості, різносубстратну, певним чином організовану одиницю пам'яті, яка містить сукупність знань про об'єкт пізнання, вербальних і невербальних, набутих шляхом взаємодії п'яти психічних функцій свідомості й позасвідомого. Як стверджує дослідниця, концепти зароджуються у процесі пізнавальної діяльності, відображають й узагальнюють досвід людини й дійсність, підводячи інформацію під певні вироблені суспільством категорії та класи [4, с. 256].

За визначенням Ю. С. Степанова, концепт – це певна мікромодель культури, він породжує її і породжується нею. Отже, дослідник бачить концепт "ніби згусток культури у свідомості людини". Будучи "згустком культури", концепт містить екстралінгвістичну, тобто позамовну інформацію. Іншими словами цей "згусток" понять, уявлень, знань, асоціацій, який супроводжує слово... і є концептом" [5, с.40]. Важливі концепти певних культур він назвав *константами культур*.

Сьогодні у мовознавстві немає чіткої класифікації концептів, оскільки типологія концептів знаходиться в стадії розробки, а в наукових дослідженнях репрезентовано багато класифікацій концептів за різними критеріями. Деякі

дослідники, враховуючи структуру концепту, поділяють їх на:

- прості (однорівневі) – концепти складаються лише з базового шару, це концепти-предметні образи та деякі концепти-уявлення;
- складні (багаторівневі) – включають у себе декілька когнітивних шарів, що розрізняються за рівнями абстракції;
- сегментні – являють собою базовий шар, оточений декількома сегментами, що є рівноправними за ступенем абстрактності .

Згідно з класифікацією лінгвіста Д. С. Лихачова [3, с.284], концепти також можна поділити на: *універсальні, етнічні, групові, індивідуальні*.

Іще однією відомою є класифікація, яка запропонована українським лінгвістом В. Іващенко, згідно з якою, концепти можна поділити на: *наукові, ненаукові, логічні, філософські, моральні, художні, оноματοпоетичні, естетичні, міфологічні, побутові, політичні, суспільно-політичні, лінгвістичні* тощо [1, с. 392-393].

Підсумовуючи вищесказане, можемо зробити висновок, що розмаїття визначень, запропонованих різними вченими, свідчить про низку значень та властивостей даного поняття. Також, слід зазначити, що підходи до розуміння “концепту” є різними, оскільки різняться векторами стосовно індивіда. Однак певною проблемою можна вважати відсутність єдиної класифікації концептів. Отже, концепт є ключовим поняттям сучасної когнітивної лінгвістики, який потребує вивчення у різних напрямках. У *перспективі* нашого дослідження вивчення концепту ЗДОРОВЕ ХАРЧУВАННЯ, який функціонує у сучасній англійській мові.

ЛІТЕРАТУРА

1. Іващенко В. Л. Функціональна топологія концептів як одиниць культури. Вісник Львівського університету. Серія філологія. 2004. Вип. 34. Ч. 1. С. 390–397.
2. Колесов В. В. Жизнь происходит от слова... Санкт-Петербург: Златоуст, 1999. 368 с.
3. Лихачев Д. С. Концептосфера русского языка. Русская словесность: антология. Москва: Academia, 1997. С. 280–287.

4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія
Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
5. Степанов Ю. С. Константы. Словарь русской культуры. Опыт
исследования. Москва: Школа “Языки русской культуры”, 1997. 824 с.
6. Телия В. Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и
культурный аспекты. Москва: Школа “Языки русской культуры”, 1996.
228 с.

Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

Scientific Supervisor: Associate Professor M. V. Matkovska

THE SEMANTIC ANALYSIS OF THE CONCEPT FAITH IN T.S. ELIOT'S POETIC LANGUAGE

The article focuses on the functional peculiarities of the poetic text which balances out the implicative and explicative knowledge, namely, how means of the good and the evil linked with the writer's intention and the reader's orientation. The basis of the study is taken from the language poetry, written by T.S. Eliot. All the verbally embodied components of the concept faith are analyzed on the basis of interpretation of conceptual structures represented by socio-cultural experience.

Key words: *concept, semantics, cognition, text, culture, language.*

In cognitive linguistics which deals with the ways of acquiring, processing, storing and using information that has been verbalized the data obtained from the other fields of research (cognitive psychology, psycholinguistics, semiotics, ethnography, etc.) are widely used in case these data help to explain language phenomena. And, vice versa, the results obtained by cognitive linguistics can become helpful for some other domains of science. In general, all the branches of cognitive science are to be contributed by joint effort to solving the most urgent problem: to verify the principles underlying the structures of human thought, especially the core of it manifested through language [1; 3].

The Aristotelian tradition produced many of the elements of what is widely thought of as “the traditional view” of concepts [1, p. 309].

As we know language is an integral part of cognition which reflects the interaction of cultural, psychological, communicative, and functional considerations, and which can only be understood in the context of a realistic view of conceptualization and mental processing. The cognitive analysis of my paper includes the structural characteristics of natural language categorization and the relationship between language and thought. And our analysis also coincides with an analysis of discourse.

O. S. Kubryakova says that concept is the means of the explanation “mental

resources” of the human consciousness [3, p. 171]. V. A. Maslova regards concept as “mental essences”. The notion concept contains the cultural aspect, where the role of the language is a secondary one. Another approach considers semantic sign as the unique means of forming contents of concept. Also there is the idea of concept as the mediator between words and reality [4, p. 159].

There are such main principles that delineate the idealized traditional conception of concepts as:

1) concepts are sub-components of thought contents. Such contents type propositional mental events and abilities that may be common to different thinkers or constant in one thinker over time;

2) in being components of thought contents, and ways of thinking, concepts are representational or intentional;

3) definitions associated with concepts fix necessary and sufficient conditions for falling under the concept. They give the essence, or if not essence at least the most fundamental individuating conditions, of the entities that the concept applies to;

4) concepts are commonly expressed in language. They constitute meanings of the speaker's words [1, p. 309].

A traditional consideration in favor of this view was expressed by Aristotle: thoughts are the same for all men, but languages vary [1, p. 312].

Eliot’s narrative simplicity is the powerful instrument with the help of which he shows reality and non- reality. The language of his works is simple. Eliot seldom uses complex allegories. His style captures not only the imagination but also the hearts of his readers. His message is an eternal one: human being is in a constant searching of oneself. During this search a person meets the Good and the Evil, which are always going hand in hand. We cannot determine what the Good is in its universal sense and how could it be that the Good can cause more the Evil than the Evil itself. So how does it work? If we ask anyone to determine these two everlasting notions as the Good and the Evil, we will see that it is not easy to combine all the aspects of them into one full concept. Many men many minds, with time the cognition of these notions may be changed as human minds are changing constantly.

Our *aim* is to see the world through T. Eliot’s eyes, to perceive what FAITH

for him is and how he interprets it.

One of the most important and absolutely necessary parts of human's creative process is acquiring knowledge:

*“At best, only a limited value
In the knowledge derived from experience
The knowledge imposes a pattern, and falsifies,
The only wisdom we can hope to acquire
Is the wisdom of humility: humility is endless”* [2, p. 60].

We will analyze the concept FAITH as the principal constituent of the notion the Good. FAITH, according to the above-mentioned classification is characterized by a feature of restriction. FAITH is the whole that serves for the part of this world, for the person. So, the person and especially his heart is that container for the content FAITH that produces the struggle against the whole world. FAITH is the impulse for the human to continue the eternal search for the Good. Undoubtedly FAITH is not separated from the world, it exists in this world and the place for its search is the world itself. And the exact place for it we find in the human's heart. The results of this invisible fighting can be controlled by the human's heart. The results of this invisible fighting can be controlled by the human's heart only, whether it fails or wins. The author expresses his own attitude to the concept FAITH in the following lines:

*“Grant us thy peace. I have walked many
Years in this city. Kept faith and fast”* [2, p. 192].

The author doesn't use the word “faith” any more, but in one of his works, “Ash-Wednesday”, we can find many expressions. They emphasize the author's religious belief, for example: “... *And pray to God to have mercy upon us. Lord , I am not worthy*” [2, p. 24].

So, we may conclude that FAITH causes the effect of never ending struggle and keeps the hope in person's power alive. FAITH comprises the features of pejoration, exaggeration and expressiveness being concentrated in this notion.

Linguistic world is a mode of reflection of reality in the consciousness of human beings: it means perception of this reality through the prism of linguistic,

cultural and notional peculiarities; peculiar to a certain linguistic group of people; and interpretation of that world while following the national conceptual and structural canons.

Thus, the concepts that govern our thoughts are not just matters of the intellect. The concepts structure what we perceive, how we get around in the world, and how we relate to the others. Our conceptual system thus plays the central role in defining our reality. Since communication is based on the same conceptual system that we use in thinking and acting, language is an important source of evidence for what that system is like.

References

1. Burge T. Metaphilosophy. Concepts, Definitions, and Meaning. Published by Blackwell Publishers. 1993. Vol. 24, No. 4. P. 309–325.
2. Eliot T. Selected Poetry. Poems, lyrics, dramatics poetry. St. Peterburg, 1994. 446 p.
3. Kubryakova E. S., Demyankov V. Z., Pankrats U. Y. Short dictionary of cognitive terms. M. : Filolog. fac-ty MGU by name M.V. Lomonosov [in Russian], 1997. 245 p.
4. Maslova V. A. Cognitive linguistics: School appliance. M. : Tetra System, 2004. 256 p.